

RASEBORG
RAASEPORI

RAASEPORI.FI

~
TILINPÄÄTÖS
2018

SISÄLLYSLUETTELO

1. Yleiskatsastus ja organisaatio	1
1.1. Yleiskatsastus	1
1.2. Taloudellinen katsastus	4
1.3. Organisaatio	8
2. Tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma, mukaa lukien liikelaitokset	10
2.1. Tuloslaskelma (1 000 €)	10
2.2. Käyttö	11
2.3. Tase 31.12.2018	12
2.4. Rahoituslaskelma	14
2.5. Rahoituslaskelman toteutuma	15
2.6. Tulot ja menot yhteensä	16
3. Raaseporin konserni	17
3.1. Konsernin rakenne	17
3.2. Konsernituloslaskelma	18
3.3. Konsernitase	19
3.4. Konsernin rahoituslaskelma	20
4. Tunnusluvut mukaan lukien liikelaitokset	21
5. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä ehdotus tilikauden tuloksen käytöstä	22
5.1. Riskien hallinta ja sisäinen valvonta	22
5.2. Kaupunginhallituksen ehdotus tilikauden käytöstä	27
6. Talousarvion toteutuminen	28
6.1. Tuloslaskelman toteutuma	28
6.2. Käyttötalouden yhteenveto	29
6.3. Osastojen toiminta ja talousarvion toteutuma	31
Toimiala: Konsernihallinto	34
Tilintarkastus	37
Kaupunginkanslia	39
Talous	43
Henkilöosasto	45
Kaupunkikehitys	48
Joukkoliikenne	53
Toimiala: Sosiaali- ja terveydenhuolto	55
Hallinto ja tukipalvelut	59
Kotihoito ja tukipalvelut	60
Ympäri vuorokautinen asuminen	63
Terveyspalvelut	66
Mielenterveyshoito ja päihdehuolto	71
Hammashoito	74
Lapsi- ja perhepalvelut	76
Aikuissosiaalityö, vammais- ja maahanmuuttajatoimisto	79
Työllisyyspalvelut	84
Erikoissairaanhoido / Maksuosuus	88
Erikoissairaanhoido / Muu erikoissairaanhoido	92
Toimiala. Sivistys	94
Muu sivistys	98
Varhaiskasvatus	102
Opetus	105
Lukiot	109
Museot	112
Kirjasto	115
Vapaa-aika	118

Toimiala: Tekniikka	122
Hallinto	129
Yhdyskuntatekniikka	132
Mittaus- ja kiinteistömuodostus	141
Tilahallinta	143
Toimitilahuolto ja ruokahuolto	150
Kaavoitus	158
Rakentaminen ja ympäristö / Ympäristöyksikkö	160
Jätelautakunta	164
6.4. Taulukko investointihankkeiden toteutumisesta	166
6.5. Rahoitus, verotulot, valtionosuudet, talousarviolainat	172
6.6. Tuloslaskelma 31.12.2018	173
6.7. Tase 31.12.2018	174
7. Liitetiedot	176
7.1. Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät	176
7.2. Toimintatuotot	177
7.3. Satunnaiset erät sekä pysyvien vastaavien myyntivoitot	178
7.4. Suunnitelman mukaiset poistot	179
7.5. Pysyvät vastaavat	180
7.6. Osakkeet ja osuudet	182
7.7. Vaihtuvat vastaavat, saamiset	184
7.8. Oman pääoman muutos	185
7.9. Varaukset	187
7.10. Vieras pääoma	188
7.11. Vastattavat, siirtovelat	189
7.12. Vastuusitoumukset, leasingvastuut ja muut taloudelliset vastuut	190
7.13. Palkkamenojen kehitys	193
7.14. Henkilöstökulut	194
7.15. Tilintarkastajien palkkiot	195
7.16. Muut liitetiedot	196
7.17. Käytettyjen kirjanpito- ja tositteiden luettelo	198
8. Konsernitilipäätöksen liitetiedot	199
9. Allekirjoitukset ja tilintarkastusmerkintä	206
Raaseporin Vesi	1 - 30

1. Yleiskatsaus ja organisaatio

1.1 Yleiskatsaus

Kaupunginjohtajan katsaus 2018

Vuosi 2018 oli suunniteltua heikompi Raaseporissa

Raaseporin kaupungin vuoden 2018 tilinpäätös on 2,7 miljoonaa euroa alijäämäinen Raaseporin Vesi -liikelaitos mukaan lukien. Vuosi oli täynnä yllätyksiä, jotka vaikuttivat tulokseen negatiivisesti, koska laaditun talousarvion 1,7 miljoonan euron positiivinen tulos vaihtui negatiiviseksi tulokseksi. Syynä tähän oli 2,3 miljoonaa euroa budjetoitua alemmat verotulot ja erikoissairaanhoidon talousarvion ylittyminen lähes 4,3 miljoonalla eurolla. Positiivista tuloksessa on se, että muiden toimialojen toimintakate oli budjetoitua parempi. Sivistystoimialan, konsernihallinnon ja teknisen toimialan tulokset olivat kaikki alkuperäistä talousarviota paremmat. Raaseporin Veden tulos jäi kuitenkin 0,16 miljoonaa euroa odotettua heikommaksi. Pienentyneet verotulot johtuivat osittain luonnollisten henkilöiden ennätysuurista veronpalautuksista. Valtionosuudet jäivät jälkeen vuoden 2017 tasosta, mutta ylittivät alkuperäisen talousarvion 0,5 miljoonalla eurolla ollen 53,9 miljoonaa euroa. Kustannukset olivat noin 3,8 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota korkeammat ja nousivat 220,6 miljoonaan euroon. Suurin osa kustannusylityksistä johtuu erikoissairaanhoidosta. Tämä tarkoitti myös, että toimintakate oli 3 miljoonaa euroa heikompi, eli -163,7 miljoonaa euroa. Toiminnan tulot nousivat noin 0,7 miljoonalla eurolla budjetoituun verrattuna ollen 56,9 miljoonaa euroa.

Henkilökunnan määrä on vuonna 2018 kasvanut noin 23 työvuodella johtuen lisähenkilökunnan tarpeesta lähinnä sivistyksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialoilla. 81,6 miljoonan euron henkilöstökustannukset olivat kuitenkin 1,4 miljoonaa euroa budjetoitua pienemmät johtuen lomarahen pienennyksestä osana valtakunnallista kilpailukykysojpmusta ja alentuneita sairausvakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksuja. Tulevaisuudessa on syytä arvioida tarkkaan henkilökunnan tarvetta eläkkeelle jäämistien myötä ja uusia virkoja perustettaessa, koska kaupungin väestö vähenee jatkuvasti, ja sen myötä vähenee kaupungin palveluiden tarve.

Kiinteistöjen myynnissä ei saavutettu tavoitetta, eli 1,7 miljoonan euron myyntivoittoa, vaan myynti jäi 1,1 miljoonaan euroon, mikä oli 1 miljoona euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Kaupungin kiinteistöjen myynti kiinteistöstrategian mukaisesti vaikeutuu ajan myötä, sillä parhaat kohteet menevät kaupaksi ensimmäisenä. Kaupungin kaikkien kiinteistöjen ryhmittäminen eri salkkuihin on ollut onnistunut toimenpide, ja sen ansiosta kiinteistöjen parissa tehty työ on tullut paremmin jäsennellyksi. Maakuntauudistus, joka ei toteudu tässä vaiheessa, hankaloittaa päätöstä siitä, mitkä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan kiinteistöt säilytetään ja mitkä myydään. Tämän vuoksi strategian 2018–2021 edellyttämän ja nyt käynnissä olevan palveluverkkoselvityksen merkitys on huomattava.

Negatiivisen tuloksen myötä kumulatiivinen alijäämä nousi noin 5 miljoonaan euroon verrattuna 2,3 miljoonaan euroon edellisellä vuonna. Tämä lisäsi taas painetta kaupungin talouden tasapainottamiseksi ja edellyttää edelleen kireää talouskuria kuntalain velvoittaman ylijäämän saavuttamiseksi. Ostopalveluita sekä henkilöstö- ja materiaalikustannuksia tulee seurata jatkuvasti. Kaupungin velkataakka laski 1,6 miljoonalla eurolla 106,5 miljoonaan euroon, ja kaupungin tulee pyrkiä alentamaan velkataakkaa entisestään tulevina vuosina vaarana olevan korkotason nousun johdosta. Lainataakka asukasta kohti on nyt 3 855 euroa.

Raasepori 2020 -toimenpideohjelma ei ole toteutunut suunnitellun mukaisesti

Raasepori 2020 -toimenpideohjelman edellyttämät toimenpiteet ovat vain osittain alkaneet kantaa hedelmää. Koska eräiden koulujen lakkautuspäätös jäi toteutumatta, on suunniteltu uusia tehostamistoimenpiteitä, jotka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt. Tämä tarkoittaa muuttamista pois ulkoisista vuokratuista kiinteistöistä sekä konsernipalveluiden henkilökunnan vähentämistä. Muita toimenpiteitä, kuten esikoulujen muuttamista kouluihin, toteutetaan vain osittain vuonna 2019. On myös tärkeää, että syksyksi 2019 neuvoteltavat koulukuljetukset tuovat mukanaan kustannusvähennyksiä.

Vuosille 2018–2020 listatut tärkeät painopisteet eivät eroa vuosien 2016–2017 painopisteistä. Sisäisen valvonnan ohjeet on hyväksytty, ja niistä muodostetaan prosessikuvausten myötä elävä ja hyödyllinen työkalu tuleville vuosille. Panostus uusiin ja moderneihin IT-ratkaisuihin on aloitettu. Kaupunkikehitysosaston roolia on korostettu, mutta elinkeinoelämän osuutta tulee vahvistaa. Elinkeinoelämän työryhmä, joka koostuu kehitysosaston ja teknisen toimialan edustajista, on kehittänyt ideoita, mutta työtä on vielä paljon jäljellä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi rakennusjärjestyksen, mikä lyhensi rakennuslupien käsittelyaikoja.

Neljään toimialaan jaettu organisaatio on tehostanut yhteistyötään ja toimii melko hyvin. Muutto Karjaan ja Tammisaaren toimipisteistä vuoden 2018 lopussa on myös helpottanut ja parantanut toimialojen välistä yhteistyötä. Ajanmukaisempia työtapoja ja niihin liitettyjä IT-ratkaisuja tulee kehittää edelleen. Kaupunki panosti vuonna 2017 paljon johtajuuskoulutukseen, ja tätä työtä on jatkettu esimiesten koulutuspäivillä. Nämä koulutukset jatkuvat, ja tulosten pitäisi näkyä esimiestyöskentelyssä tulevina vuosina. Myös henkilökunnan osaamiseen ja motivaatioon on panostettu jatkokoulutusten myötä. Vuoden 2018 aikana toteutettiin bonusjärjestelmä, jossa 4 % henkilökunnasta jakoi 50 000 euron kertakorvauksen.

Raaseporin kaupungin väestönkehitys oli negatiivinen vuonna 2018. Asukasmäärä väheni 225 henkilöllä, ja kaupungin väkiluku on nyt 27 626. Yksi syy väkiluvun laskuun on alhainen syntyvyys. Työllisyysaste on noussut ja kuluneen vuoden työttömyysprosentti oli keskimäärin 8,7 %. Joillakin aloilla on jopa työvoimapula. Kaupungin tulisi työvoiman saamiseksi houkuttaa nuoria kaupunkiin, ja tällöin keskustuissa tulee olla nykyaikaisia asuntoja. Kaupungin on myös syytä seurata kaupungistumistrendiä ja toimia sen mukaan.

Investoinnit ovat lähes kestäväällä tasolla

Investointien määrä vuoden aikana oli 10,1 miljoonaa euroa, mikä on 0,7 miljoonaa budjetoitua vähemmän, mutta kaksinkertainen vuoteen 2017 verrattuna. Tämä on vähimmäistaso, jolla voimme tulevaisuudessa pitää yllä infrastruktuuria ja toteuttaa uusia projekteja. Tämä edellyttää kuitenkin, että talous on muilta osin kunnossa. Suurimmat yksittäiset investointierät olivat Karjaan rautatiesilta, 2,6 miljoonaa euroa, ja Karjaan uusi päiväkotikoti, 1,5 miljoonaa euroa. Ämmineforsin ja Pinjaisten kalaportaiden kustannukset olivat 0,9 miljoonaa euroa, josta kaupungin osuus oli 0,3 miljoonaa euroa, koska kyseessä on useiden rahoittajien yhteistyöhanke. Nämä hankkeet jatkuvat vuonna 2019. Lisäksi käytettiin 1,7 miljoonaa euroa liikenneväylien rakentamiseen ja perusparannukseen. Raaseporin Veden investoinnit olivat yhteensä 0,9 miljoonaa euroa, ja suurin yksittäinen investointi, 0,6 miljoonaa euroa, oli vesi- ja viemärijohtojen saneeraus.

Kaupungin strategia 2018–2021

Strategiatyö aloitettiin myöhässä vuonna 2017, ja se valmistui keväällä 2018, jonka jälkeen kaupunginvaltuusto hyväksyi sen kesäkuussa 2018. Kaupungin uusi visio – Ihana Raasepori toimii kestävästi – on otettu vastaan myönteisesti. Syksyn aikana koko henkilökunta on osallistunut listaamaan konkreettisia tekoja strategian toteuttamiseksi. Työ on yhä käynnissä, ja haasteita on tuottanut konkreettisten toimenpiteiden kehittäminen strategian toteuttamiseksi. Strategiaa on jo osittain toteutettu hankkimalla uusia IT-sovelluksia. Rakennusvalvonta on suorittanut LEAN-ohjelman, terveystoimintaan on saatu ulkoista avustusta, aurinkopaneeleja on hankittu rakennuksiin jne. Tarkoituksena on myös aikatauluttaa toimintasuunnitelma.

Maakuntaudistus ei toteutunut

Vuotta 2018 leimasi epävarmuus maakuntaudistuksen toteutumisesta. Painopiste oli lähinnä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa, mutta myös kasvupalveluissa. Uudistuksen valmistelujen johdosta osa virkamiehistä on käyttänyt osan työajastaan uudistukseen omien työtehtäviensä sijaan. Nyt kun maakuntaudistus ei toteudu suunnitellusti, tulee kaupungin siitä huolimatta tarkistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ja kustannukset. Hoitoketjut tulisi määrittää paremmin. Uudistustyö jatkuu joka tapauksessa jossain muodossa, ja Helsingin länsipuolisten kuntien välinen yhteistyö jatkuu.

Vuoden 2018 takapakista huolimatta olemme oikealla tiellä

Vaikka vuoden 2018 tulos ei ollut suunnitellun mukainen, on kaupunki oikealla tiellä. Vuoden 2019 talousarvio on 1,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Työehtosopimusten edellyttämät palkankorotukset mahtuvat vuoden 2019 talousarvion raameihin. Henkilöstökuluihin kohdistuu kuitenkin suurta painetta 2020; kasvuksi on ilmoitettu 2,5 %. Korkeasuhdanteen pitäisi jatkua vielä jonkin aikaa, mutta ennusteissa on, että kasvu ei jatku yhtä suurena. Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn ennustaa korkojen nousevan, mikä osaltaan nostaa korkokustannuksia. Lainasalkku on kuitenkin osittain suojattu mahdollisilta korkojen nousuilta. Myös näiden toimintakehysten johdosta meidän tulee kiinnittää huomiota talouteen lähivuosien aikana.

Vaikka vuoden 2018 tulos oli negatiivinen, kaupungin talouden tasapainottaminen on oikealla tiellä. Kumulatiivisen ylijäämän saavuttaminen ja lisäresurssien suuntaaminen asukkaiden ja työntekijöiden parhaaksi edellyttää yhä ponnisteluja. Suuri kiitos koko henkilökunnalle sekä muille, joiden ansiosta vuodesta 2018 tuli kaikista huolimatta melko hyvä.

Raaseporissa perjantaina 22. maaliskuuta 2019

Ragnar Lundqvist
kaupunginjohtaja

1.2 Taloudellinen yleiskatsaus

Vuoden 2018 talousarvio hyväksyttiin 1,7 miljoonan euron ylijäämällä. Kaupunginvaltuusto myönsi vuoden aikana talousarviomuutoksia yhteensä 6,7 miljoonaa euroa. Tilinpäätös osoittaa 2,7 miljoonan euron alijäämää, mikä on 4,3 miljoonaa euroa heikompi tulos kuin alun perin oli budjetoitu, mutta kuitenkin parempi kuin ennustukset syksyllä ja parempi kuin talousarvio ennen muutoksia, mikä näytti 5,0 miljoonan euron alijäämää. Syyt heikentyneeseen tulokseen kuvaillaan alla sekä tilinpäätöskirjan aluekohtaisissa selvityksissä.

Raaseporin kaupungin virallinen tilinpäätös koostuu kaupungin sekä liikelaitoksen Raaseporin Vesi tileistä. Oheisessa toimintakertomuksessa on kuitenkin myös tietoja, joissa käsitellään näitä yksiköitä erikseen, jotta kaupungin toiminnasta ja taloudesta saataisiin selkeä ja monipuolinen kuva.

Hallintosäännön 21 §:n mukaan talousarvion muutokset on esitettävä valtuustolle talousarviovuoden aikana. Menojen ylitykset ja tulojen alitukset on perusteltava tavoitteiden ja suoritteiden toteutumisanalyysin yhteydessä ao. vuoden tilinpäätöksessä.

Suurimmat yksittäiset talousarviomuutokset tehtiin erikoissairaanhoidossa, jossa menoja nostettiin 2,8 miljoonalla eurolla ja verotuloissa, jossa tuloja vähennettiin 2,3 miljoonalla eurolla.

Vuoden 2018 vuosikate oli 3,7 miljoonaa euroa, mikä on 12 miljoonaa euroa alempi kuin vuonna 2017. Muutosten jälkeiseen talousarvioon 2018 verrattuna lopullisesta vuosikatteesta tuli 2,2 miljoonaa euroa budjetoitua parempi. Yksistään kaupungin vuosikate oli 1,7 miljoonaa euroa (13,3 miljoonaa euro vuonna 2017).

Toiminnan tulot olivat 56,9 miljoonaa euroa, mikä ylitti alun perin budjetoidun summan 0,7 miljoonalla eurolla. Omaisuuden myynnistä kertyi vuonna 2018 myyntivoittoa 1,1 miljoonaa euroa verrattuna 2,1 miljoonaan euroon vuonna 2017. Myyntivoitto budjetoitiin aluksi 1,7 miljoonaksi euroksi, mutta se laskettiin 1,1 miljoonaan euroon valtuuston tekemän talousarviomuutoksen jälkeen. Raaseporin Veden liikevaihto oli 5,9 miljoonaa euroa, mikä on 0,2 miljoonaa edellisvuotta vähemmän. Laitoksen liikeylijäämä väheni 0,3 miljoonalla eurolla ja oli 1,3 miljoonaa euroa.

Toimintakulut olivat 220,6 miljoonaa euroa; alkuperäisessä budjetissa 216,8 miljoonaa euroa. Hyväksytyjen talousarviomuutosten jälkeen budjetoitu menomääräraha oli 220,8 miljoonaa euroa. Toimintakatteesta -163,7 miljoonaa euroa tuli 3,0 miljoonaa euroa heikompi kuin alun perin budjetoitu ja 1,4 miljoonaa euroa parempi kuin budjetoitu kun huomioidaan talousarviomuutokset.

Kirjattujen henkilöstökulujen kokonaissumma on jaksotusten jälkeen 81,6 miljoonaa euroa oltuaan 79,8 miljoonaa euroa vuonna 2017, mikä merkitsee 2,2 %:n nousua. Vuosi 2017 oli ensimmäinen vuosi vuoden 2013 jälkeen kun henkilöstökulut kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden 2018 talousarviossa henkilöstökulujen laskettiin olevan 83,1 miljoonaa euroa. Palkkasivukulut vuonna 2018 olivat 17,5 miljoonaa euroa verrattuna 17,6 miljoonaan euroon edellisenä vuonna. Proportionaalinen väheneminen verrattuna muihin palkkasivukuluihin johtui alennetuista sairausvakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksuista.

Palvelujen ostot kasvoivat 5,4 miljoonalla eurolla vuosien 2017 ja 2018 välillä ja se oli 97,8 miljoonaa euroa. Edellisvuonna kasvu oli vain 0,4 miljoonaa euroa. Muutoksien jälkeiseen talousarvioon verrattuna tuli ostopalveluista 2,0 miljoonaa euroa kalliimmat. Kallistuminen johtui lisääntyneistä kuntayhtymiltä ostettujen palvelujen menoista.

Yhteenlasketut verotulot olivat 112,9 miljoonaa euroa budjetoitua 115,2 miljoonaan euroon verrattuna. Valtuustossa tehtiin talousarviomuutos, kun verotulot alenivat 2,3 miljoonalla eurolla 112,9 miljoonaan euroon. Vuoteen 2017 verrattuna verotulot vähenivät 2,9 miljoonalla eurolla eli 2,5 %.

Kesällä 2018 kävi ilmi, että budjetoitu kunnallisvero oli kuntasektorilla liian korkea. Syyt vähentyneeseen kannettuun kunnallisveroon olivat osin ansiotuloissa ja osin työtulovähennyksissä. Työansiovähennys vähennetään suoraan verosta, mikä merkitsee kannetun veron vähenemistä yhtä paljon.

Syinä tähän oli jossain määrin epäonnistunut arvio lomarahen leikkauksen vaikutuksista ansiotulovähennykseen.

Vähentynyt kannettu kunnallisvero verovuonna 2017 vähensi puolestaan arviota kuntaryhmän osingonjaosta verovuonna 2018.

Henkilöasiakkaiden veronpalautukset olivat poikkeuksellisen suuria vuonna 2018, mikä oli suurin yksittäinen syy kunnallisveron vähentymiseen. Yhteensä voidaan todeta, että kaupungeille ja kunnille ylipäänsä esitettiin huomattavasti liian korkeita verotuloja vuonna 2017, mikä vaikutti negatiivisesti vuoden 2018 verotuloihin.

Tuloveroprosentti oli muuttumaton eli 22,00 %. Kunnallisverotulot olivat 97,1 miljoonaa euroa (100,3 miljoonaa euroa 2017, vähennys 3,2 %) ja alittivat alun perin budjetoidun summan 2,5 miljoonalla eurolla.

Kiinteistövero kertyi 11,3 miljoonaa euroa, 214 000 euroa budjetoitua enemmän, kun taas yhteisöverotulot olivat 4,4 miljoonaa euroa, talousarvion mukaisesti.

Vuoteen 2017 verrattuna kiinteistöverotulot kasvoivat 0,2 miljoonalla eurolla eli 1,8 %. Veroprosentit ovat muuttumattomat, yleinen veroprosentti 1,35 %, vakitukselle asunnolle 0,41 % muille asuinrakennuksille 1,80 % sekä voimalaitoksille 3,10%. Yhdyskuntaverotulot kohosivat 0,1 miljoonalla eurolla (2,6 %) verrattuna vuoteen 2017.

Verotulojen osalta katso lähemmin kohtaa 6.5 "Verotulojen erittely".

Valtionosuuksia saatiin 53,9 miljoonaa euroa, eli ne laskivat edellisvuodesta 1,4 miljoonaa euroa (2,5 %) ja ylittivät budjetoidun summan 0,5 miljoonalla eurolla.

Korkokustannukset olivat 1,5 miljoonaa euroa, eli 0,3 miljoonan euron vähennys edellisvuoteen verrattuna ja 0,2 miljoonaa euroa budjetoitua alemmat, etupäässä edelleen alhaisen korkotason ja lyhytaikaisten kuntatodistusmuotoisten lainojen käytön ansiosta. Lyhytaikaisia luottoja otettiin suunnitelmien mukaisesti. Muut rahoituskulut olivat 7 000 euroa ja muut rahoitustuotot 1,0 miljoonaa euroa verrattuna budjetoituun 0,9 miljoonaan euroon.

Vuoden vaihteessa kaupungilla oli lyhytaikaisia ulkoisia lainoja 40 miljoonaa euroa, mikä on 3 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisen vuoden vastaavana aikana (pois lukien kaupungin vuokratilayhtiöiden konsernilimiitti, jossa kaupunki on merkitty tilinhaltijaksi ja jonka saldo on 0,7 miljoonaa euroa). Pitkäaikaiset vieraat luotot 31.12.2018 olivat 66,5 miljoonaa euroa vastaavan luvun oltua 65,1 miljoonaa euroa vuotta aikaisemmin.

Raaseporin Vedellä oli sisäisiä luottoja kaupungilta 3,1 miljoonaa euroa, (3,7 miljoonaa euroa 2017), joista mitään eivät olleet lyhytaikaisia kassaluottoja.

Velkataakka kokonaisuudessaan 31.12.2017 oli 106,5 miljoonaa euroa (108,1 miljoonaa euroa 2017) tai 3 855 euro per asukas (3 880 euroa vuonna 2017) josta liikelaitoksen osuus oli 5,7 miljoonaa euroa eli 5,3 % (6,7 miljoonaa euroa ja 6,2 % vuonna 2017).

Kassavarat olivat vuoden vaihteessa 6,3 miljoonaa euroa verrattuna edellisen vuoden 6,4 miljoonaan euroon. Varoista 3,5 miljoonaa euroa kuului Raaseporin kaupungille ja 2,8 miljoonaa euroa Raaseporin Vedelle.

Raaseporin Veden tuotto peruspääomalle, 598 533 euroa, esitetään omalla rivillä tuloslaskelmassa. Kaupunginvaltuuston vuonna 2014 tehdyn päätöksen mukaan Raaseporin Veden tuotto on 6 %. Liikelaitoksen tilinpäätös esitetään erikseen toimintakertomuksen lopussa.

Tulosta rasittavat 6,4 miljoonan euron suunnitelman mukaiset poistot (6,3 miljoonaa euroa 2017). Kaupungin poistot olivat 4,9 miljoonaa euroa (4,8 miljoonaa euroa vuonna 2017) ja Raaseporin Veden 1,5 miljoonaa euroa (1,5 miljoonaa euroa vuonna 2017).

Tilikauden alijäämä tuloslaskelman mukaan on 2,7 miljoonaa euroa (ylijäämää 9,4 miljoonaa euroa vuonna 2017). Liikelaitoksen pois lukien kaupungin alijäämä on 3,3 miljoonaa euroa verrattuna 8,5 miljoonan euron ylijäämään vuonna 2017.

Kaupungin omat investointimenot 2018 olivat 10,1 miljoonaa euroa verrattuna 3,8 miljoonaan euroon vuonna 2017 (alkuperäinen talousarvio 2018 oli 10,8 miljoonaa euroa). Suurimmat yksittäiset investointierät olivat Karjaan rautatiesilta 2,6 miljoonaa euroa, liikenneväylien rakentaminen ja perusrparannus 1,7 miljoonaa euroa ja Karjaan uusi päiväkotiki 1,5 miljoonaa euroa.

Raaseporin Veden investoinnit olivat kaikkiaan 0,9 miljoonaa euroa (0,9 miljoonaa euroa 2017), josta suurimman osan muodostivat johtoverkon laajennus asuin- ja teollisuusalueilla, 0,2 miljoonaa euroa, ja johtojen saneeraus 0,6 miljoonaa euroa.

Toiminnan ja investointien kassavirta oli 6,0 miljoonaa euroa negatiivinen (12,0 miljoonaa euroa positiivinen 2017), kun taas rahoituksen osalta kassavirta oli 5,8 miljoonaa euroa positiivinen (9,1 miljoonaa euroa negatiivinen 2017). Kassavarojen muutos oli siten 0,2 miljoonaa euroa ja 31.12.2018 kassavarat olivat 6,3 miljoonaa euroa.

Kaupunki otti 13 miljoonaa euroa uutta lainaa, kun taas Raaseporin Vesi ei ottanut lainkaan lainaa vuoden aikana. Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset vuonna 2018 olivat 11,6 miljoonaa euroa, 0,7 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lyhytaikaiset luotot vähenivät 3 miljoonalla eurolla.

Taseen kumulatiivinen alijäämä oli vuoden alussa 2,3 miljoonaa euroa. Koska vuoden 2018 tulos on -2,7 miljoonaa euroa, on kumulatiivinen alijäämä per 31.12.2018 5,0 miljoonaa euroa, mikä merkitsee 182 euroa asukasta kohti (84 euroa 31.12.2017). Taseen loppusumma oli 208,3 miljoonaa euroa (205,8 miljoonaa euroa vuonna 2017).

Raaseporin kaupungin konserni

Konsernille on laadittu tuloslaskelma ja tase sekä rahoituslaskelma. Konsernin tulos 2018 osoitti 0,9 miljoonaa euron alijäämää.

Konserniin sisältyvät Raaseporin kaupunki, liikelaitos Raaseporin Vesi, 6 kuntayhtymää joissa kaupunki on osallisena, 4 osakeyhtiötä, 1 asunto-osakeyhtiö sekä 5 kiinteistöosakeyhtiötä, joissa kaupungin omistusosuus on 51 ja 100 %:n välillä. Lisäksi konsernitilinpäätöksessä on 1 osakkuusyhtiötä, (omistusosuus 20-50 %). Osakkuusyhtiö on mukana vain sikäli, kun kaupungin omistusosuus omasta pääomasta ja yhtiön osakkeiden tilinpitoarvo eroavat toisistaan kaupungin taseessa.

Karjaan Asunto Oy Panoraman likvidointiprosessi on menneillään ja se tullaan saamaan päätökseen kaupunkikehitysjaoston päätöksen mukaan vuoden 2019 ensimmäisellä puoliskolla.

Vuokratyöyhtiöiden talous on suurimmalta osalta vakaa. Kiinteistö Oy Pohjantiellä on vaikea taloustilanne etenkin alhaisen vuokrausasteen takia.

Kaupunki on lunastanut Tammisaaren Energian tytäryhtiön Raaseporin Sähköverkko ja Urakointi Oy/Raseborgs Elnät och Entreprenad osakekannan 2 500 eurolla (osakepääoma) ja samalla yhtiön nimi muutettiin Raaseporin Kehitys Oy:ksi/Raseborgs Utveckling Ab. Kaupunki osallistuu merikaapelihankkeeseen Helsinki-Rostock C-Lion 1 tytäryhtiönsä Tammisaaren Energia Oy:n ja Raaseporin Kehitys Oy:n kautta. Osahankkeena tehdään haarakaapeli Hankoon. Raaseporin Kehitys Oy:n ainoana tehtävänä on sijoittaa 500 000 euron pääoma yritykseen C-Fiber Hanko, mikä tapahtui joulukuussa 2016. Kaupunki nosti 500 000 euroa osinkoa Tammisaaren Energia Oy:n vapaan oman pääoman rahastosta, joka rahoitettiin yhtiön kassavaroista. Tammisaaren Energia Oy:n osakkeenomistus yrityksessä C-Fiber Hanko on niin ikään 500 000 euroa.

Tammisaaren Energia Oy:n voitto ennen veroja ja tilinpäätössiirtoa oli 0,5 miljoonaa euroa (1,3 miljoonaa euroa 2017). Tämän vuoden tilinpäätös osoittaa 248 562 euron voittoa (228 126 euroa vuonna 2017). Yhtiö maksoi 1,7 miljoonaa korkoina pitkäaikaisista lainoista, joita yhtiöllä on emoyhteisölle Raaseporin kaupungille. Luottojen saldo 31.12.2018 oli 28,1 miljoonaa euroa ja lainojen lyhennykset vuoden aikana olivat runsaat 1 miljoonaa euroa. Vuonna 2018 ei jaeta osinkoa.

Konsernin tuloslaskelma 31.12.2018 osoittaa 0,9 miljoonan euron alijäämää sen oltua 12,3 miljoonaa euroa ylijäämäinen vuotta aiemmin. Kumulatiivinen alijäämä per 31.12.2018 oli 9,6 miljoonaa euroa, 348 euroa per asukas (8,7 miljoonaa euroa ja 314 euroa per asukas 31.12.2017).

Kaupunki on myös Pohjan Palveluasuntosäätiön pääomistaja. Säätiö hallinnoi kaupungin pyörittämiä palveluasuntoja ikääntyneille, ja kaupungin omistusosuus on 66,6 %, mikä tosin ei sisälly konsernitilinpäätökseen. Kaupungilla on yhtiön lainoista takausvastuu, joka vuoden vaihteessa oli 799 053 euroa (855 339 euroa 31.12.2017).

Kaupunki omistaa lisäksi Kiinteistö Oy Pohjantien kokonaan (100 %) ja on taannut yhtiön ulkoisia luottoja 1 929 727 eurolla (2 162 423 euroa 31.12.2017). Kaupunki on myös myöntänyt yhtiölle sisäisiä luottoja, joiden yhteenlaskettu saldo per 31.12.2018 oli 559 778 euroa.

Omistuksen luonteena niin Pohjan Palveluasuntosäätiössä kuin Kiinteistö Oy Pohjantiessä on sosiaalisen toiminnan harjoittaminen, eikä toiminta näin ollen ole markkinaehtoista.

Raaseporin kaupunki omistaa Fastighets Ab Knipnäsistä 84,6 %. Kaupungilla on takausvastuu, joka vuoden vaihteessa 2018–2019 oli 4 181 625 euroa (4 298 765 euroa 31.12.2017). Sitoumuksen vastavakuutena on Axxell Utbildningin kanssa solmittu vuokrasopimus, joka päättyy vuonna 2035.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 6.6.2011 § 63 kaupungille konserniohjeen, jossa konserni, sen tarkoitus ja sitovuus määritellään. Lisäksi kuvaillaan eri toimielinten roolit, toimivalta ja työnjako ohjauksessa, kuinka raportointi, edustajien valinta tapahtuu ja kuinka tilintarkastus, rahoitus, riskienhallinta ja henkilöstöpolitiikka hoidetaan. Kaupunginvaltuusto päivitti konserniohjeen 7.4.2014. Sisäisen valvonnan ohjeet hyväksyttiin vuoden aikana ja sen seurauksena tarkistetaan konserniohje vuonna 2019.

Konsernin valvonta on toiminut niin, että tytäryhtymät raportoivat omistajalle puolivuositain yhteisön pääasiallisesta toiminnasta ja taloudellisesta tuloksesta. Tammisaaren Energia Oy on raportoinut neljännesvuosittain, ja raportit on annettu kaupunginvaltuustolle tiedoksi yhdessä kaupungin oman neljännesvuosiraportoinnin kanssa. Yhteisöjen tulee raportoida myös varsinaisen toiminnan oleellisista poikkeamista. Kiinteistöyhtiöiden osalta kyse on erityisesti vuokrahuoneistojen käyttöasteesta ja kiinteistöjen teknisestä kunnosta, korjaus- ja investointitarpeista. Tilikauden aikana ei ole havaittu puutteita sisäisessä valvonnassa ja seurannassa

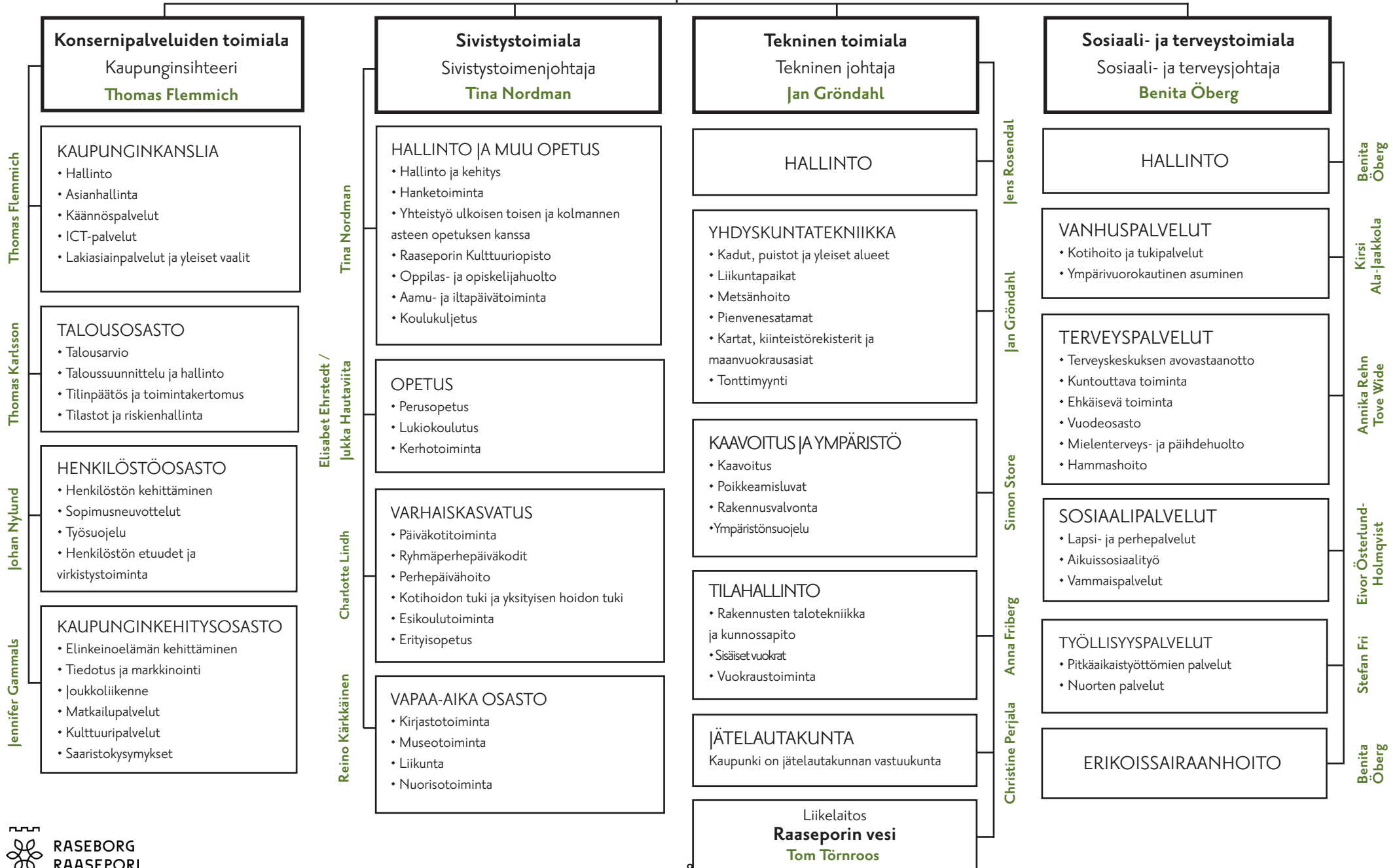
Konsernin rakenne ilmenee erillisistä kaavioista luvussa 3.1 "Konsernin rakenne".

Koko Raaseporin kaupungin konsernin velkataakka on 4 642 euroa per asukas (4 660 euroa 2017) ja lainakanta 128,2 miljoonaa euroa (129,9 miljoonaa euroa 2017). Taseen loppusumma oli 248,2 miljoonaa euroa (243,0 miljoonaa euroa vuonna 2017).

VIRKAMIESORGANISAATIO

Kaupunginjohtaja
Ragnar Lundvist

Kaupungin organisaatio muodostuu neljästä toimialasta jaettuina osastoihin, joiden alaisuudessa on yksiköt.

Henkilöstö (määrä)

	joulukuu 2018	joulukuu 2017
Päätoiminen henkilöstö		
Konsernipalvelut	75	69
Sosiaali- ja terveydenhuolto	664	654
Sivistys	867	827
Tekniikka	285	277
Raaseporin Vesi	22	22
Yhteensä	1 913	1 849
Henkilöstö työsuhdemuodon mukaan		
Kokoaikainen vakituinen	1 230	1 228
Kokoaikainen määräaikainen	250	219
Osa-aikainen vakituinen	256	255
Osa-aikainen määräaikainen	177	147
Yhteensä	1 913	1 849

Vuositöiden/henkilötyövuosien määrä toimialoittain 2013-2018

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Yleis- ja konsernihallinto	247,5					
Konsernipalvelut		170,5	170,4	163,3	55,0	63,4
Yleis- ja taloushallinto		56,9	52,6	52,6		
Sosiaali- ja terveydenhuolto	521,5	545,7	539,4	516,9	498,1	496,5
Sivistys	717,4	712,7	708,5	720,9	690,1	709,8
Tekniikka	49,5	53,1	61,7	67,3	226,2	223,3
Tammisaaren Energia	28,7					
Raaseporin Vesi	21,9	22,1	21,1	20,8	20,5	19,9
Yhteensä	1 586,5	1 561,0	1 553,7	1 541,8	1 489,9	1 512,9

2. Tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma, mukaan lukien liikelaitokset

2.1 Tuloslaskelma

ulkoinen

	TP 2018	TP 2017
Toimintatuotot	28 744	29 366
Myyntituotot	9 824	9 755
Maksutuotot	9 629	10 023
Tuet ja avustukset	2 257	1 719
Muut toimintatuotot	7 034	7 869
Valmistus omaan käyttöön	267	126
Toimintakulut	-192 678	-185 257
Henkilöstökulut	-81 554	-79 808
Palkat ja palkkiot	-64 031	-62 227
Henkilösivukulut	-17 523	-17 581
Eläkekulut	-15 255	-14 818
Muut henkilösivukulut	-2 268	-2 763
Asiakspalvelujen ostot	-67 336	-62 288
Muiden palvelujen ostot	-18 740	-18 340
Palvelujen ostot	-86 076	-80 628
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-10 715	-10 408
Avustukset	-8 694	-9 120
Muut toimintakulut	-5 639	-5 293
Toimintakate	-163 667	-155 765
Verotulot	112 871	115 802
Valtionosuudet	53 893	55 259
Rahoitustuotot ja -kulut	642	426
Korkotuotot	1 738	1 787
Muut rahoitustuotot	445	434
Korkokulut	-1 534	-1 793
Muut rahoituskulut	-7	-2
Vuosikate	3 739	15 722
Poistot ja arvonalentumiset	-6 429	-6 308
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 415	-6 307
Arvonalentumiset	-14	-1
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 690	9 414

2.2 Käyttötalouden ja tuloksen yhteenveto

YHTEENVETO €	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteuma %
Konsernihallinto						
Tuotot	3 972 981	3 923 100		4 320 502	397 402	110,1 %
Kulut	-11 926 789	-12 110 400	-380 000	-12 355 510	134 890	98,9 %
Netto	-7 953 809	-8 187 300	-380 000	-8 035 009	532 291	93,8 %
Sosiaali- ja terveydenhuolto						
Tuotot	10 276 348	10 086 020	8 000	10 589 468	495 448	104,9 %
Kulut	-107 452 265	-108 834 340	-3 518 000	-113 420 282	-1 067 942	101,0 %
Netto	-97 175 917	-98 748 320	-3 510 000	-102 830 814	-572 494	100,6 %
Sivistys						
Tuotot	5 162 769	4 597 490		4 996 172	398 682	108,7 %
Kulut	-58 249 120	-62 360 550		-62 236 653	123 897	99,8 %
Netto	-53 086 351	-57 763 060	0	-57 240 481	522 579	99,1 %
Yhdyskuntatekniikka lautakunta						
Tuotot	27 720 279	31 324 490	-500 000	31 006 907	182 417	100,6 %
Kulut	-28 432 866	-30 203 550	-60 000	-29 405 071	858 479	97,2 %
Netto	-712 587	1 120 940	-560 000	1 601 836	1 040 896	285,6 %
Raaseporin Vesi						
Tuotot	6 261 361	6 225 410		5 990 938	-234 472	96,2 %
Kulut	-4 578 347	-4 705 470		-4 655 051	50 419	98,9 %
Netto	1 683 014	1 519 940	0	1 335 887	-184 053	87,9 %
Raaseporin kaupunki						
Tuotot	47 132 376	49 931 100	-492 000	50 913 048	1 473 948	103,0 %
Kulut	-206 061 039	-213 508 840	-3 958 000	-217 417 515	49 325	100,0 %
Netto	-158 928 663	-163 577 740	-4 450 000	-166 504 467	1 523 273	99,1 %
KAUPUNKI + LIIKELAITOKSET YHTEENSÄ						
Tuotot	53 393 737	56 156 510	-492 000	56 903 986	1 239 476	102,2 %
Kulut	-210 639 385	-218 214 310	-3 958 000	-222 072 566	99 744	100,0 %
Netto	-157 245 648	-162 057 800	-4 450 000	-165 168 580	1 339 220	99,2 %
Tilikauden ylijäämä/alijäämä						
Raaseporin kaupunki	8 511 304	954 860	-6 750 000	-3 273 958	2 191 028	
Raaseporin Vesi	903 209	748 940		583 863	-165 077	
Yhteensä	9 414 514	1 703 800	-6 750 000	-2 690 094	2 356 106	
Kumulatiivinen alijäämä						
		Avaava tase 2018		31.12.2018	Muutos	
		2 342 520		5 032 614	2 690 094	

2.3 Tase
SISÄLTÄEN LIIKELAITOKSET

VASTAAVAA	31.12.2018	31.12.2017
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	148	185
Aineettomat oikeudet	148	185
Aineelliset hyödykkeet	127 567	124 177
Maa- ja vesialueet	17 572	17 548
Rakennukset	59 414	62 159
Kiinteät rakenteet ja laitteet	43 138	42 661
Koneet ja kalusto	384	245
Muut aineelliset hyödykkeet		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	7 059	1 564
Sijoitukset	38 333	38 444
Osakkeet ja osuudet	36 440	36 537
Muut lainasaamiset	1 222	1 240
Muut saamiset	671	667
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 178	1 160
Valtion toimeksiannot	0	0
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 178	1 160
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	97	100
Aineet ja tarvikkeet	97	100
Saamiset	34 674	35 233
Pitkäaikaiset saamiset	27 331	28 508
Lainasaamiset	27 172	28 189
Muut saamiset	159	319
Lyhytaikaiset saamiset	7 343	6 725
Myyntisaamiset	3 128	2 815
Lainasaamiset	1 167	1 017
Muut saamiset	3 041	2 812
Siirtosaamiset	7	81
Rahoitusarvopaperit	11	11
Osakkeet ja osuudet	11	11
Rahat ja pankkisaamiset	6 258	6 447
VASTAAVAA YHTEENSÄ	208 266	205 757

VASTATTAVAA	31.12.2018	31.12.2017
OMA PÄÄOMA	67 938	70 631
Peruspääoma	71 556	71 556
Arvonkorotusrahasto	809	812
Muut omat rahastot	606	606
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-2 343	-11 757
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 690	9 414
PAKOLLISET VARAUKSET	261	286
Eläkevaraukset	103	103
Muut pakolliset varaukset	158	183
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 178	1 160
Valtion toimeksiannot	0	0
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 178	1 160
Muut toimeksiantojen pääomat	0	0
VIERAS PÄÄOMA	138 889	133 680
Pitkäaikainen	59 201	57 671
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	54 495	53 126
Lainat julkisyhteisöiltä	299	372
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot	65	57
Muut velat	4 342	4 115
Lyhytaikainen	79 688	76 009
Joukkovelkakirjalainat	40 000	43 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 631	11 570
Lainat julkisyhteisöiltä	74	73
Lainat muilta luotonantajilta	798	726
Saadut ennakot	251	226
Ostovelat	8 268	5 547
Muut velat	3 106	3 741
Siirtovelat	15 560	11 126
VASTAATTAVAA YHTEENSÄ	208 266	205 757

2.4 Rahoituslaskelma

(1 000 €)

SIS.LIIKELAITOKSET

	2018	2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 739	15 722
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjaukset	-1 268	-2 178
	<u>2 471</u>	<u>13 544</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-11 011	-4 757
Rahoitusosuudet investointimenoihin	963	200
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	1 603	3 043
	<u>-8 445</u>	<u>-1 514</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-5 974	12 030
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-4	
Antolainasaamisten vähennykset	18	4
Muut saatavat, vähennys/lisäys / Liityntämaksut	0	
	<u>14</u>	<u>4</u>
Lainankannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 000	5 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 641	-12 391
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-2 928	-2 733
	<u>-1 569</u>	<u>-10 124</u>
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen ja pääomien muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutokset	2	29
Saamisten muutokset	559	1 807
Korottomien velkojen muutos	6 780	-841
	<u>7 341</u>	<u>995</u>
Rahoituksen rahavirta	5 786	-9 125
Rahavarojen muutos	-188	2 905
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	6 270	6 458
Rahavarat 1.1.	-6 458	-3 553
	<u>-188</u>	<u>2 905</u>

2.5 Rahoituslaskelman toteutuma

	TA 2018	TA muutokset	Talousarvio muut.jälk.	Toteutuma 2018	Ero
Varsinainen toiminta ja investoinnit					
Tulorahoitus					
Vuosikate +/-	8 324 800	-6 750 000	1 574 800	3 738 441	2 163 641
Satunnaiset erät +/-					
Tulorahoituksen korjauserät +/-	-1 700 000		-1 700 000	-1 267 588	432 412
Investoinnit					
Investoinnit pysyviin vastaaviin -	-11 875 000		-11 875 000	-11 010 754	864 246
Rahoitusosuudet investointimenoihin +				962 768	962 768
Käyttöomaisuuden myyntitulot +	2 200 000		2 200 000	1 603 258	-596 742
Varsinainen toiminta ja investoinnit, netto	-3 050 200	-6 750 000	-9 800 200	-5 973 874	3 826 326
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisen lisäykset muille -				-4 440	-4 440
Antolainasaamisten vähennykset muille +	1 327 250		1 327 250	17 940	-1 309 310
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset +	13 132 820		13 132 820	13 000 000	-132 820
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset -	-11 938 250		-11 938 250	-11 641 339	296 911
Lyhytaikaisten lainojen muutos +/-				-2 928 301	-2 928 301
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	-528 380	-6 750 000	-7 278 380	-7 530 014	-251 634

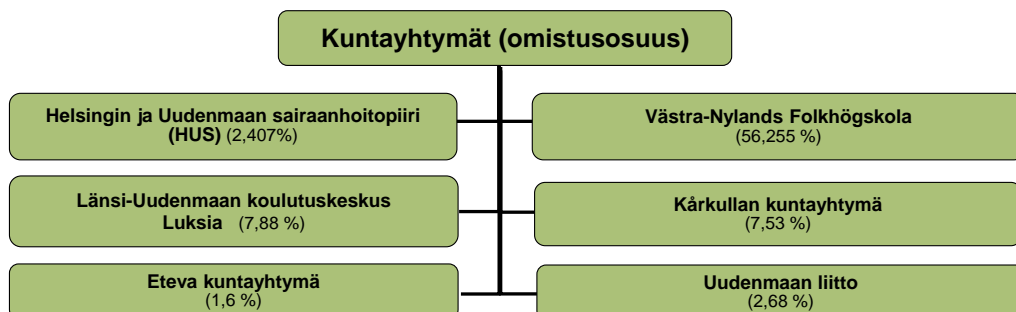
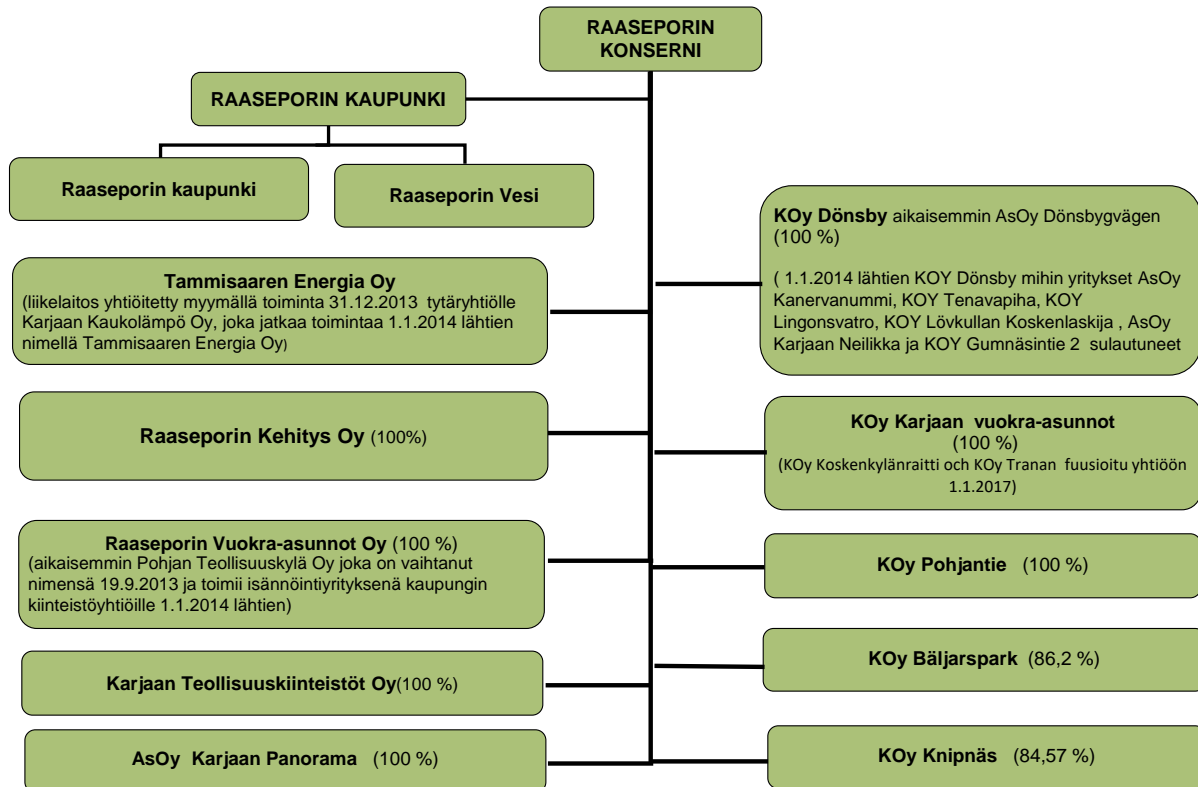
2.6 Tulot ja menot yhteensä ^{x)}

TULOT	m €	%	MENOT	SIS.LIIKELAITOKSET	
				m €	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	28,8	13,6	Toimintamenot	-192,6	87,8
Verotulot	112,9	53,2	- Valmistus omaan käyttöön	0,3	-0,1
Valtionosuudet	53,9	25,4	Korkomenot	-1,5	0,7
Korkotuotot	1,7	0,8	Muut rahoituskulut		
Muut rahoitustuotot	0,4	0,2	Satunnaiset kulut		
Satunnaiset tuotot		0,0	Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät			+/- Pakollisten varausten muutos		
- pysyvien vastaavien	-1,3	-0,6	- Käyttöomaisuuden		
hyödykkeiden luovutusvoitot		0,0	myyntitappiot		0,0
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusosuudet			Käyttöomaisuusinvestoinnit	-11,0	5,0
investointimenoihin	1,0	0,0			
Käyttöomaisuuden					
myyntivoitot	1,6	0,8			
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	0,0		Antolainasaamisten lisäykset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13,0	6,1	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11,6	5,3
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		0,0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	-2,9	1,3
Oman pääoman lisäys			Oman pääoman vähennys		
Kokonaistulot, yhteensä	212,0	100,0	Kokonaismenot, yhteensä	-219,3	100,0

^{x)} Ilman tapahtumia, joilla ei ole rahoituksellista merkitystä kaupungin talouteen. Katso liitetieto 7.16

3. Raaseporin konserni

3.1. Konsernin rakenne 31.12.2018

Osakkuusyhtiöt (omistusosuus 20-50 %)

KOY Jägarbacken

30,00 %

3.2. Konsernituloslaskelma

TULOSLASKELMA (tuhat euroa)	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Toimintatuotot	110 089	105 216
Toimintakulut	-263 215	-249 832
Osuus osakkuusyhtiöiden voitosta (tappiosta)	-15	3
Toimintakate	-153 141	-144 613
Verotulot	112 871	115 802
Valtionosuudet	53 893	55 259
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 556	-1 349
Korkotuotot	28	22
Muut rahoitustuotot	481	947
Korkokulut	-1 746	-2 020
Muut rahoituskulut	-319	-298
Vuosikate	12 067	25 099
Poistot ja arvonalentumiset	-12 794	-12 640
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 780	-12 640
Tilikauden yli- ja alipariarvot		
Arvonalentumiset	-14	
Satunnaiset erät		165
Tilikauden tulos	-727	12 624
Tilinpäätössiirrot	0	2
Tilikauden verot	-45	-65
Laskennalliset verot	-105	-299
Vähemmistöosuudet	-2	-6
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-879	12 256
Tunnusluvut		
Toimintatulot / -menot, %	41,8	42,1
Vuosikate / Poistot, %	94,3	198,6
Vuosikate, euro/asukas	436,8	900,5
Asukasmäärä vuoden lopussa	27 626	27 871

3.3. Konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2018	31.12.2017
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	2 240	1 387
Aineettomat oikeudet	574	666
Muut pitkävaikutteiset menot	1 666	721
Ennakkomaksut	0	0
Aineelliset hyödykkeet	207 957	204 686
Maa- ja vesialueet	20 158	20 137
Rakennukset	95 457	99 572
Kiinteät rakenteet ja laitteet	46 799	46 536
Koneet ja kalusto	23 979	23 257
Muut aineelliset hyödykkeet	10 944	10 673
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	10 620	4 511
Sijoitukset	7 426	7 392
Osakkuusyhteisöosuudet	573	515
Muut osakkeet ja osuudet	6 315	6 375
Muut lainasaamiset	480	498
Muut saamiset	58	4
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 553	1 520
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	1 449	1 446
Saamiset	12 903	12 389
Pitkäaikaiset saamiset	653	818
Lyhytaikaiset saamiset	12 250	11 571
Rahoitusarvopaperit	1 024	863
Rahat ja pankkisaamiset	13 602	13 270
VASTAAVAA YHTEENSÄ	248 154	242 953
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	64 339	65 912
Peruspääoma	71 556	71 556
Arvonkorotusrahasto	809	812
Muut omat rahastot	1 617	2 283
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-8 764	-20 995
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-879	12 256
VÄHEMMISTÖOSUUDET	876	225
PAKOLLISET VARAUKSET	1 524	1 579
Eläkevaraukset	127	127
Muut pakolliset varaukset	1 397	1 452
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 562	1 529
VIERAS PÄÄOMA	179 853	173 708
Pitkäaikainen	85 885	84 331
Lyhytaikainen	93 968	89 377
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	248 154	242 953
Tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	26,9	27,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	65,0	62,9
Kertynyt ylijäämä/alijäämä, 1 000 €	-9 643	-8 739
Kertynyt ylijäämä/alijäämä, €/asukas	-349	-314
Konsernin lainat, €/asukas	4 642	4 660
Konsernin lainakanta 31.12, 1 000 €	128 230	129 885
Konsernin lainasaamiset 31.12, 1 000 €	480	498
Kunnan asukasmäärä	27 626	27 871

3.4. Konsernin rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma (1 000 euro)	2018	2017
Varsinaisen toiminnan rahavirta		
Vuosikate	12 067	25 099
Satunnaiset erät	0	165
Tulorahoituksen korjauserät	-2 254	9 813
		-2 312
		22 952
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-18 821	-13 225
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 051	250
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	2 949	-14 821
		3 293
		-9 682
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta	-5 008	13 270
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten muutokset	-6	-2
Antolainasaamisten vähennykset	19	4
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	14 225	7 427
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 969	-12 399
Lyhytaikasten lainojen muutos	-4 609	-3 353
		-4 711
		-9 683
Oman pääoman muutokset		0
		28
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	1
Vaihto-omaisuuden muutos	-4	102
Saamisten muutos	1 022	1 745
Korottomien velkojen muutos	7 823	8 841
		-494
		1 354
Rahoituksen rahavirta	5 501	-8 299
Rahavarojen muutos	493	4 971
Rahavarojen muutos	493	4 971
Rahavarat 31.12	14 626	14 133
Rahavarat 1.1	14 133	9 162
Tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-2 306	1 415
Investointien tulorahoitus, %	67,9	193,4
Lainanhoitokate	0,9	1,9
Kassan riittävyys	18,0	18,6

4. Tunnusluvut mukaan lukien liikelaitokset

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
ASUKASMÄÄRÄ	27 626	27 851
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT (viittaus sivulle 10)		
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista toimintatuotot / (toimintakulut - valmistus omaan käyttöön)	14,9	15,9
Vuosikate, prosenttia poistoista vuosikate/poistot	58,3	249,3
Vuosikate, €/asukas	135	564
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT (viittaus sivulle 14)		
Investointien tulorahoitus, % vuosikate / investointien omahankintameno	37,2	345,0
Lainahoitokate (vuosikate+korkokulut)/(korkokulut+lainalyhennykset)	0,4	1,2
Lainakanta 31.12., 1 000 €	106 499	108 141
Lainat, €/asukas	3 855	3 880
Lainasaamiset 31.12., 1 000 € Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset	1 222	1 240
Kassasta maksut / vuosi, 1 000 €	216 608	204 072
Kassavarat 31.12., 1 000 €	6 258	6 447
Kassan riittävyys (kassapäivät) 365 päivää x kassavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella	10,6	12,0
TASEEN TUNNUSLUVUT (viittaus sivuille 12-13)		
Omavaraisuusaste, % (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)	32,7	34,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, % (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot	70,9	66,6
Velat ja vastuut prosenttina käyttötuloista (vieras pääoma - saadut ennakot + vuokravastuut) / käyttötulot	67,7	65,4
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-182	-84

5. Sisäinen valvonta ja ehdotus tilikauden tuloksen käytöstä

5.1. Riskien hallinta ja sisäinen valvonta

Voimassa olevien ohjeiden ja suositusten mukaan on arvioitava tärkeimmät riskitekijät ja epävarmuustekijät sekä muut seikat, jotka vaikuttavat toiminnan kehitykseen.

Kunnan toiminta on riippuvainen operatiivista riskeistä, rahoitusriskeistä ja vahinkoriskeistä.

Lautakunnat ovat käsitelleet riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa erillisinä asioina kullakin toimialalla.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Konsernihallinto: Kaupungin organisaatio on määritelty hallintosäännössä, ja talousarvio sekä taloussuunnitelma on jäsennelty sen mukaisesti. Erilliset ohjeet on annettu käyttösuunnitelmien laatimisesta ja tarkistuksista, talousarvion toteuttamisesta, talousarvion sitovista tasoista ja tilikartasta sekä raportoinnista. Kaupunginvaltuusto päivitti hallintosäännön 6.6.2016 ja 19.9.2016. Hallintosäännön tarkistaminen on työn alla, ja se hyväksytään vuonna 2019. Muutetut talousarvion sitovuustasot ovat voimassa vuodesta 2017 lähtien.

Kaupunginvaltuusto vahvisti 12.2.2018 § 5 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet.

Sisäisen valvonnan ohjeet on uudistettu, ja ne hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 19.3.2018 § 98. Säännöstö koskee koko organisaatiota ja kaikkea toimintaa, mutta ennen kaikkea esimiehiä ja toimialajohtajia, jotka ovat tilivelvollisia ja vastaavat ohjeiden noudattamisesta. Kaupunginhallitus valvoo ohjeiden noudattamista. Syksyllä 2018 kaikille toimialoille järjestettiin sisäisiä koko päivän kestäviä koulutuksia. Noin 150 työntekijää osallistui koulutuksiin.

Toimialat ovat nimenneet maksuliikenteen vastuuhenkilöt (hyväksyjät) ja tarkastajat sekä investointihankkeiden vastuuelimet ja vastuuhenkilöt.

Talousarviossa kaupunginvaltuusto on vahvistanut sitovat tavoitteet, ja niitä on seurattu neljännesvuosittain raporteissa, jotka on myös jaettu toimialoille/yksiköille ja kaupunginvaltuustolle. Kaupunginhallitus on kuukausittain saanut seurannan oleellisten tunnuslukujen ja toimenpideohjelman toteutumisesta.

Päätösvalta on määritelty hallintosäännössä. Viranhaltijoiden päätökset heille delegoiduissa asioissa on kirjattu kaupungin asianhallintajärjestelmään ja esitetty asianomaisille lautakunnille ja kaupunginhallitukselle.

Ostolaskujen tiliöinnin oikeellisuutta ja arvonlisäveron tilittämistä on tutkittu ja tarkistettu ja verovirastolta on saatu maksunpalautuksia. Yksiköille on painotettu tiliöinnin huolellisuuden merkitystä. On suoritettu erityinen tarkastus, jossa selvitettiin, että vuoden 2018 ostojen arvonlisäveron tiliöinti on tehty oikein. Tarkastus toistetaan säännöllisin väliajoin.

Palkanmaksussa on käytössä rutiini, jossa henkilöstöpäällikkö allekirjoittaa koelaskelmat ennen jokaista palkanajoa. Lisäksi yksiköille on annettu ohjeet, että kaikkien päätösten henkilöstökysymyksissä on tultava henkilöstöosastolle allekirjoittuina oikealta yksiköltä/esimieheltä.

Sosiaali- ja terveydenhuolto: Sosiaali- ja terveystoimimialalla ei ole havaittu puutteita sisäisessä valvonnassa vuonna 2018.

Kaupungin päivitetty sisäisen valvonnan ohjeet astuivat voimaan 1.4.2018. Kaupungissa pidettiin sisäisiä koulutustilaisuuksia ohjeiden implementoinniksi syksyllä 2018. Koulutustilaisuuksiin osallistuivat useimmat sosiaali- ja terveydenhuollon johtavassa asemassa olevat henkilöt.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala työskentelee kaupungin johtosäännön mukaisesti. Viranhaltijapäätökset tehdään hallintosäännössä määritellyn toimivallan mukaisesti. Sisäisen valvonnan ohjeita on noudatettava.

Osalla sosiaali- ja terveydenhuollon prosesseista ei ole prosessikuvausta. Työkalu sellaisen laatimiseksi otettiin käyttöön vuoden 2019 alussa, ja sen odotetaan helpottavan prosessikuvausten laatimistyötä. Selkeät prosessikuvaukset ovat työkalu, jolla valvotaan toiminnan hoitoa hallintosäännön ja sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti.

Sivistys: Sivistystoimen johtavat viranhaltijat seuraavat aktiivisesti voimassa olevan lainsäädännön mahdollisia muutoksia sekä muita määräyksiä/suosituksia. Viranhaltijat osallistuvat järjestettävään jatkokoulutukseen, kirjoittavat henkilökunnalle ohjeita koskien muutosten huomiointia päivittäisessä toiminnassa, ja järjestävät tarvittaessa jatkokoulutusta.

Päätöksenteossa noudatetaan valtuuston vahvistamaa hallintosääntöä ja hyväksymää talousarviota. Osastopäälliköiden viranhaltijapäätökset lähetetään tiedoksi sivistystoimenjohtajalle ja yksikönpäälliköiden viranhaltijapäätökset lähetetään osastopäälliköille.

Sivistyslautakunta on henkilöstövaihdosten vuoksi päivittänyt luettelon maksuliikenteen vastuuhenkilöistä (hyväksyjät) ja tarkastajista.

Sivistystoimen johtavat viranhaltijat ja kansliahenkilökunta ovat osallistuneet kaupungin järjestämään sisäisen valvonnan jatkokoulutukseen.

Tekninen toimiala: Vuoden 2018 toiminta on järjestetty kaupunginvaltuuston hyväksymän talousarvion ja sen sitovuustasojen mukaisesti. Kaupunginvaltuusto on talousarviossa vahvistanut sitovat tavoitteet, joita on seurattu neljännesvuosittain. Raportit on jaettu vastuussa olevalle lautakunnalle, kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle. Talousarvioeurannasta ovat vastanneet kyseisen tason vastuuhenkilöt. Poikkeamat toiminnassa on raportoitu heti, kun tarve on ilmaantunut ja tarvittavat talousarviomuutokset on tehty.

Tekninen lautakunta nimesi tehtäville maksuille vastuuhenkilöt (hyväksyjät ja tarkastajat). Jokaisella investointihankkeella on myös ollut vastuuhenkilö(t). Investointihankkeista on käyttötalousarvion lailla laadittu neljännesvuosittaiset raportit, jotka on jaettu tekniselle lautakunnalle, kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle. Tarpeelliset talousarviomuutokset on toimeenpantu heti, kun tarve on ilmaantunut.

Päätökset teknisellä toimialalla on tehty kaupunginvaltuuston vahvistaman hallintosäännön mukaisesti. Vuoden aikana ei ole ilmennyt, että teknisen toimialan viranhaltija olisi tehnyt päätöksen virheellisin perustein tai tehnyt päätöksen, joka on ristiriidassa voimassa olevan lainsäädännön kanssa.

Tekninen toimiala noudattaa sisäisen valvonnan ohjetta, jonka kaupunginhallitus vahvisti keväällä 2018. Vuoden aikana tekninen toimiala on ollut mukana päivitetyn ohjeen implementoinnissa. Ohje on konkreettinen tuki työssä toimialan päivittäisten rutiinien parissa. Jos sisäisessä valvonnassa ilmenee puutteita toiminnassa, on asia otettava käsittelyyn ensikädessä sisäisesti, nk. virkateitse.

Hankintojen, luovutusten ja hallinnon valvonta

Konsernihallinto: Kaupungin kaikki kiinteistöt on ryhmitelty salkkuihin, mikä tekee kaupungin kiinteistötyöskentelystä jäsennellympää. Salkkujako parantaa samalla kaupungin omaisuuden hallinnointia ja valvontaa ja optimoi hankintaa ja myyntiä.

Sosiaali- ja terveydenhuolto: Hankinta tapahtuu kaupungin hankintaohjeiden mukaisesti sekä hallintosäännössä ja sisäisen valvonnan ohjeissa määritellyn toimivallan mukaisesti. Vuoden 2018 hankintojen tilintarkastuksen tilintarkastuspöytäkirjaan tehtiin maininta siitä, että erään palvelun laskutus ei ollut tapahtunut sovitun hankintasopimuksen mukaisesti. Asiasta tehtiin reklamaatio ja laskutus korjattiin.

Sivistys: Hankinnat tehdään kaupungin hankintaohjeiden, voimassa olevien sopimusten ja hallintosäännön mukaisesti. Omaisuuden luovuttaminen (tilojen vuokraaminen) tapahtuu lautakuntien vahvistamien periaatteiden mukaisesti. Eri projekteille myönnettyjen valtionavustusten seuranta tapahtuu systemaattisesti avustuksen myöntämän viranomaisen ohjeiden mukaisesti.

Tekninen toimiala: Työ kiinteistöstrategian parissa on jatkunut vuoden aikana. Salkkujako on jäsentänyt työtä kiinteistöjen parissa ja parantanut mahdollisuuksia kiinteistöjen optimaaliselle käytölle. Tarpeetonta kiinteistömassaa on luovutettu pois vuoden aikana, mikä on tuonut säästöjä kiinteistöjen käyttökustannuksissa. Vastaavalla tavalla kaupunki hankkii tarpeellista omaisuutta, ja tavoitteena on pitää omaisuus optimaalisella tasolla. Sisäinen vuokra (pääomavuokra) on päivitetty tasolle, joka vastaa kunnallista keskitasoa.

Hankinnat tapahtuvat kaupungin hankintaohjeen mukaisesti. Hankintoja ei ole tehty virheellisin perustein. Vuoden aikana tehtiin tilintarkastus koskien kiinteistöjen korjauksia. Tarkastukseen kuului viisi eri hanketta ja loppuraportissa todettiin, että kustannusseuranta on järjestetty kunnolla ja että lisä- ja muutostyöt on käsitelty oikealla tavalla.

Sopimukset

Konsernihallinto: Tilivuoden aikana ei ole solmittu sopimuksia, joiden vaikutukset toiminnalle olisivat negatiiviset. Kaupunki ottaa käyttöön sopimusmoduulin, joka on osa asianhallintajärjestelmää.

Kaupungin kotisivuprojektissa havaittiin virhe laskutettujen tuntien määrässä. Virhe reklamoiitiin ja se korjataan hyvittämällä kuluvan vuoden aikana.

Sosiaali- ja terveydenhuolto: Sopimukset tehdään voimassa olevien ohjeiden mukaisesti ja toimivalta huomioiden. Tehtyjen sopimusten ehtojen noudattamista valvotaan. Reklamaatioita tehdään jatkuvasti. Tämä koskee etupäässä palveluasumispaikkojen ostoja.

Sivistys: Syksyllä 2018 havaittiin aluehallintoviraston tarkastuksen yhteydessä, että sivistystoimi ei ole täyttänyt tilaajavastuulain velvoitteita koskien koulukuljetussopimuksia. Prosessit on käyty tarkasti läpi hallinnossa, jotta samoja virheitä ei tehdä uudelleen.

Sopimusten seuranta ja valvonta on tarkastettu, ja erityistä huomiota on kiinnitetty reklamaatioprosessiin.

Tekninen toimiala: Vuoden 2018 aikana ei ole solmittu sopimuksia, joiden vaikutukset toiminnalle olisivat negatiivisia. Voimassa olevia sopimuksia seuraa ja valvoo vastuussa oleva viranhaltija. Reklamaatio tehdään aina tarpeen vaatiessa.

Aluehallintovirasto suoritti tarkastuksen koskien tilaajavastuulain velvoitteita. Tarkastus käsitti tilaajan selvitysvelvollisuuden ja vastuun käytettäessä ulkoista työvoimaa. Tarkastuskertomuksessa todettiin, että tekninen toimiala on täyttänyt vastuunsa hyvin.

Arvio suurimmista riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Kunnan toiminta on riippuvainen operatiivista riskeistä, rahoitusriskeistä, vahinkoriskeistä ja ympäristöseikoista.

Operatiiviset riskit ja rahoitusriskit:

Konsernihallinto: Vahinkoriskejä on vähennetty vakuutuksilla. Kaupungilla on lakisääteisten vakuutusten lisäksi ollut kiinteistö- ja kalustovakuutukset, enimmiltä osin täysarvovakuutuksina, sekä vastuuvakuutukset toiminnan ja hallintovastuun osalta samoin kuin vapaaehtoinen tapaturmavakuutus ja metsävakuutus. Kaupungin vakuutusturva kilpailutettiin vuonna 2017, ja valitun yhteistyökumppanin, Fennian, kanssa on solmittu valtuustokauden loppuun ulottuva vakuutus sopimus. Kaupunki käyttää lisäksi vakuutusmeklaria, jolla on asianmukainen vakuutusturvaa koskeva asiantuntemus. Omavastuutasoa on joissakin tapauksissa korotettu, mikä on puolestaan alentanut vakuutusmaksuja.

Muut toiminta- ja rahoitusriskit kantaa kaupunki. Rahoitusriskien vähentämiseksi kaupunki on tehnyt sopimukset luottolaitosten kanssa lyhytaikaisen rahoituksen varmistamisesta. Kaupunkikehitysjaosto on hyväksynyt näille ylärajat. Korkoriskejä on ehkäisty jakamalla pitkäaikainen lainasalkku muuttuva- ja kiinteäkorkoisiin talousarviolainoihin, sekä tekemällä erityisiä korkosuojausopimuksia. Nämä on eritelty liitetiedoissa, kohta 7.12. Kaupungilla on riippumattoman yhteistyökumppanin kanssa sopimus korkoriskiyhteistyöstä tarkoituksena seurata korkomarkkinoita reaaliajassa, reagoida kurssimuutoksiin ja tehdä turvaamistoimenpiteitä valitun strategian mukaisesti sekä optimoida hinnoittelua solmittaessa derivaattisopimuksia.

Sosiaali- ja terveydenhuolto: Henkilökunnan rekrytointivaikeudet muodostavat suurimman organisatorisen riskin. Riskinä on alimiehitys, mikä tarkoittaa riskiä toiminnalle mutta myös riskiä ylikuormittaa henkilökuntaa seurauksena sairauspoissaolot. Henkilökunnan rekrytointivaikeuksista johtuen on ollut pakko käyttää ostopalveluja, etenkin lääkäripalvelujen kohdalla, mikä merkitsee suurempia kustannuksia.

Suurimman taloudellisen riskin muodostaa erikoissairaanhoidon ja erikoishoivan tarpeen vaikea hallinta. Vaihtelut vuosien välillä tekevät arvioinnista vaikeaa.

Lastensuojelussa on menneillään kuntien välinen kiista laitoshoidon koskevassa asiassa. Lasketut kustannukset vuoden vaihteessa olivat noin 160 000 euroa, joka tulee kuormittamaan kaupunkia jos kaupunki häviää kiistan.

Sivistys: Henkilökunta kokee sisäilmaan liittyviä ongelmia useissa yksiköissä, ja tätä käsitellään kaupungin sisäilmaryhmässä. Eri mittauksia ja korjauksia on tehty.

Tietosuoja-asetus (GDPR) on tuonut paljon lisätyötä, koska kaikki henkilörekisterit tulee tarkastaa, rekisterikuvaukset tulee päivittää, ja kaikki opetuksessa käytettävät sovellukset tulee kartoittaa.

Tekninen toimiala: Yksi toimialan suurimmista epävarmuustekijöistä on ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus. Lisäksi investointihankkeet ovat lisääntyneet, ja on olemassa riski, että nykyisellä miehityksellä ei ehditä valvoa kaikkia hankkeita toivottavan tarkoin. Se voi johtaa epätoivottuihin kustannuksiin ja puutteisiin tehdyssä työssä. Suuri osa henkilökuntaa lähentelee eläkeikää ja henkilöstövaihdoksissa on riskinä ns. hiljaisen tiedon ja kokemuksen väheneminen. Tämä voidaan myös nähdä mahdollisuutena, kun uudet työntekijät tuovat mukanaan uutta ajattelua.

Toimialan tehtäviin kuuluu monia työalueita, joissa on epämukavia työaikoja ja päivystystä. Useissa yksiköissä osaaminen on tiivistynyttä, ja tästä syntyy riskejä sijaisten ja varahenkilöiden suhteen sekä oman henkilökunnan resursoinnissa. Sairaustapauksissa jotkin työtehtävät jäävät suorittamatta resurssien ja sijaisten puutteen vuoksi. Parantunut yhteistyö esim. yhdyskuntateknisen osaston ja tilahallinnon välillä on vähentänyt näitä riskejä.

Suuri osa toimialan palveluista suoritetaan ostopalveluina, esim. talvikunnossapito, tekninen suunnittelu, hankintaprosessit ym. Se merkitsee, että toimivat (paikalliset) markkinat ovat erittäin tärkeät kattamaan kaupungin palvelutarpeet. Suhdanvaihtelut vaikuttavat, ja nykyinen makrotaloustilanne vähentää näitä riskejä. Myös raaka-aineiden saatavuus on tärkeää, esim. ruokahuolto- ja rakennustoiminnalle. Raaka-aineiden hankinnan on tapahduttava oikeaan aikaan ja oikeina määrinä.

Tietojärjestelmien toiminta tulee yhä tärkeämmäksi, etenkin toimialan hallinnossa. Tietojärjestelmien ongelmat vaikeuttavat työtä ja laskevat tuottavuutta. Myös vanhentuneet tietojärjestelmät johtavat ongelmiin tuottavuudessa.

Kiinteistömarkkinoiden tilanne vaikuttaa tekniseen toimialaan. Kiinteistö- ja tonttimyyntiin vaikuttavat suhdanteet ja markkinoiden vetovoima. Paikallinen hinnanmuodostus suhteessa maan muihin osiin vaikuttaa myyntiin. Tarvitaan myös riittävät tulot kattamaan kunnallistekniset kustannukset. Kaavoitus vaatii oikeaa ohjausta ja tietoisuutta markkinoiden tarpeista.

Rahoitusriskejä syntyy, koska tekninen toimiala leasaa suuren määrän omaisuutta. Markkinakorkojen muutos johtaa korkeampiin leasingvuokriin, mikä voi vaikeuttaa työtä pysyä talousarvion rajoissa. Erityisesti tilahallinnossa, jonka kiinteistömässasta huomattava osuus leasataan, voi korkojen nousu johtaa huomattaviin kustannuslisäyksiin. Tämä johtaa aikanaan korkeampiin sisäisiin vuokriin käyttäjille.

Vahinkoriskit

Kaikilla toimialoilla on vahinkoriskejä. Ne voivat olla tulipalo, vesivahinko, sisäilmaongelmat jne. sekä vahinkoja, jotka johtuvat ulkoisista tekijöistä kuten murto tai ilkivalta, jotka voivat johtaa toiminnan keskeytykseen.

Kiinteistöjen sisäilmaongelmat voivat johtaa siihen, että henkilökunta ja asiakkaat/lapset/oppilaat eivät voi hyvin ja oireilevat. Sisäilmaongelmat voivat myös johtaa taloudellisiin menetyksiin. Siksi ennalta ehkäisevät toimenpiteet ovat hyvin tärkeitä, ja teknisellä sektorilla keskitetään paljon resursseja ennalta ehkäisevään toimintaan. Ennalta ehkäisevään työhön kiinnitetään entistä enemmän huomiota.

Ympäristöseikat

Kaupungilla on velvollisuus toimeenpanna maansaneeraus, riippumatta siitä, onko tarpeen aiheuttanut aikaisempi oma toiminta, tai onko saastumisen aiheuttajasta epävarmuus. Pilaantuneen maa-aineksen puhdistus on usein kallista, ja siihen liittyy huomattavia taloudellisia riskejä. Tästä syystä maansaneerauksen määräraha tulisi tarkistaa.

Ilmastomuutokset, lumiset tai lumettomat talvet, korkea (meri)vedenkorkeus, myrskyt, kuivuus ym. voivat esim. johtaa talvikunnossapidon korkeampiin kustannuksiin. Toisaalta leudompi ilmasto voi myös alentaa kiinteistöjen lämmityskustannuksia.

Konserni

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 6.6.2011 § 63 kaupungille konserniohjeen, jossa määritellään konserni, sen tarkoitus ja sitovuus. Kaupunginvaltuusto on päivittänyt ohjeen 7.4.2014. Ohjeessa kuvaillaan eri toimielinten roolit, toimivalta ja ohjauksen työnjako, kuinka raportointi ja edustajien valinta tapahtuvat ja kuinka tilintarkastus, rahoitus, riskienhallinta ja henkilöstöpolitiikka hoidetaan. Ohje päivitetään vuoden 2019 aikana.

Ennen ohjeen hyväksymistä ryhdyttiin toimenpiteisiin kaupungin yhtiöiden ohjauksen parantamiseksi. Päätösrakennetta on yhtiökokouspäätöksillä yhtenäistetty siten, että kolme (3) henkilöä edustaa kaupunkia asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöiden hallituksissa.

Lisäksi näihin yhtiöihin on isännöitsijäksi/toimitusjohtajaksi nimetty virkamies. Yhtiöiden tilintarkastusta on myös yhtenäistetty siten, että kaupungin käyttämä JHTT-yhteisö hoitaa myös yhtiöiden ulkoisen tilintarkastuksen. Hallituksissa olevat henkilöt ovat lisäksi erikseen raportoineet ja selvittäneet kaupunginhallitukselle yhtiöiden toimintaa ja taloudellisesta tilannetta. Näissä tilaisuuksissa on myös tehty ehdotuksia ja valmisteltu tavoitteita sille, miten konsernirakennetta tältä osin tulee kehittää ja vakauttaa. Vuodenvaihteessa 2018–2019 konsernissa oli 10 eri tyyppistä osakeyhtiötä (10 edellisessä vuodenvaihteessa), kun taas Raaseporia perustettaessa 2009 yhtiöitä oli 25. Kun käynnissä olevat konsolidoinnit ja likvidoinnit on toimeenpantu, on yhtiöiden määrä 8, mikä yksinkertaistaa ja parantaa konsernirakennetta ja tekee niiden hallinnon helpommaksi.

5.2 Kaupunginhallituksen ehdotus tilikauden tuloksen käytöstä

Kaupunginhallitus ehdottaa, että tilikauden alijäämä 2 690 094,77 € jätetään tilikauden ylijäämä-/alijäämätilille. Kaupunginhallitus merkitsee lisäksi, että tulostaseen kumulatiivinen alijäämä, oma pääoma, on 5 032 614,79 €.

Kuntalaki määrää, että kunnan taseeseen kertynyt alijäämä on katettava enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan on taloussuunnitelmassa päätettävä eritellyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä katetaan mainitun ajanjakson aikana. ”Raasepori 2020” -prosessi on ollut käynnissä vuodesta 2016 ja on käsittänyt koko kaupungin toiminnan. Rakennemuutostyö käsittää seuraavat kokonaisuudet: kaupungin organisaatio, kaupungin palvelurakenne ja kaupungin kiinteistöt. Toimenpideohjelma, joka sisältää Raasepori 2020 -ohjelman ja jota täydennettiin vuonna 2018 Raasepori 2020/II:lla, on osa kaupungin talousarvioita ja taloussuunnitelmaa 2019–2021. Toimialat ovat vuoden 2018 tilinpäätöksessä erikseen raportoineet ohjelman toteutuksesta.

Vuodelle 2019 on budjetoitu 1,4 milj. €n ylijäämä ja vuosien 2020–2021 taloussuunnitelmaan on budjetoitu yhteensä 5,2 milj. €n ylijäämä, mikä merkitsee, että kaupungin tulee saada vuonna 2021 aikaan 1,5 milj. €n kumulatiivinen ylijäämä kuntalain säädösten mukaisesti.

6. Talousarvion toteutuminen

6.1 Tuloslaskelman toteutuma

SIS.LIIKELAITOKSET

sisäinen/ulkoinen

TULOSLASKELMA	Talousarvio 2018	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Tilinpäätös 2018	Poikkeama
Toimintatuotot	56 156 510	-492 000	55 394 510	56 903 986	1 509 476
Myyntitulot	21 283 870		21 283 870	21 279 540	-4 330
Maksutulot	9 806 530		9 806 530	9 628 537	-177 993
Tuet ja avustukset	1 481 260		1 481 260	2 256 808	775 548
Muut toimintatulot	23 314 850	-492 000	22 822 850	23 471 662	648 812
Valmistus omaan käyttöön	270 000			267 439	267 439
Toimintakulut	-216 793 310	-3 958 000	-220 751 310	-220 570 878	180 432
Henkilöstömenot	-83 051 090	26 620	-83 024 470	-81 553 849	1 470 621
Palvelujen ostot	-91 880 430	-3 972 620	-95 853 050	-97 833 619	-1 980 569
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 084 010	68 000	-11 016 010	-10 858 479	157 531
Avustukset muille	-9 302 010	-80 000	-9 382 010	-8 694 684	687 326
Muut toimintamenot	-21 475 770		-21 475 770	-21 630 247	-154 477
Toimintakate	-160 636 800	-4 450 000	-165 086 800	-163 666 892	1 419 908
Verotulot	115 200 000	-2 300 000	112 900 000	112 870 601	-29 399
Valtionosuudet	53 430 000		53 430 000	53 892 643	462 643
Rahoitustuotot ja -kulut	331 600		331 600	642 090	310 490
Korkotuotot, ulkoiset	1 740 600		1 740 600	1 738 512	-2 088
Korkotuotot, sisäiset	52 000		52 000	52 763	763
Muut rahoitustuotot	350 000		350 000	444 627	94 627
Peruspääoman tuotto	599 000		599 000	598 533	-467
Korkokulut, ulkoiset	-1 750 000		-1 750 000	-1 533 649	216 351
Korkokulut , sisäiset	-52 000		-52 000	-52 763	-763
Korvaus liikelaitosten peruspääomasta	-599 000		-599 000	-598 533	467
Muut rahoituskulut	-9 000		-9 000	-7 400	1 600
Vuosikate	8 324 800	-6 750 000	1 574 800	3 738 441	2 163 641
Poistot ja arvonalentumiset	-6 621 000		-6 621 000	-6 428 536	192 464
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 621 000		-6 621 000	-6 414 503	206 497
Arvonalentumiset				-14 034	-14 034
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 703 800	-6 750 000	-5 046 200	-2 690 095	2 356 105

6.2 Taulukko talousarvion toteutumasta

(1 000 €)	MYÖNTÖ					ARVIODUT TULOT				
	Budjetti 2018	Budjetti- muutokset	Budjetti muut.jälkeen	Budjetti- toteuma	Ero	Budjetti 2018	Budjetti- muutokset	Budjetti muut.jälkeen	Budjetti- toteuma	Ero
TOIMINTATALOUS										
Konsernihallinto										
Tilintarkastus	-58		-58	-63	-5					
Kaupunginkanslia	-5 969	-25	-5 994	-5 963	31	3 042		3 042	3 234	192
Talous	-1 328	0	-1 328	-1 226	102	91		91	102	11
Henkilöstöosasto	-2 608	-330	-2 938	-2 989	-51	650		650	719	69
Kaupunkikehitys	-1 584	-25	-1 609	-1 616	-7	80		80	93	13
Joukkoliikenne	-563		-563	-499	64	60		60	173	113
Konsernihallinto, yhteensä	-12 110	-380	-12 490	-12 356	134	3 923		3 923	4 321	398
Sosiaali- ja terveyshuolto										
Hallinto ja tukipalvelut	-2 185	50	-2 135	-2 176	-41	30		30	87	57
Kotihoito ja tukipalvelut	-10 065		-10 065	-9 314	751	2 026		2 026	1 740	-286
Ympärivuorokautinen asuminen	-16 619	-150	-16 769	-16 791	-22	4 190		4 190	4 274	84
Terveyspalvelut	-9 982	126	-9 856	-10 067	-211	898		898	903	5
Mielenterveyshoito ja päihdehuolto	-3 430	138	-3 292	-3 314	-22	424	8	432	462	30
Hammashoito	-3 172	78	-3 094	-3 067	27	1 098		1 098	1 083	-15
Lapsi- ja perhepalvelut	-4 862	-220	-5 082	-5 216	-134	135		135	321	186
Aikuissosiaalityö, vammaspalvelut ja maahanmuutajatoimisto	-13 374	-500	-13 874	-13 872	2	575		575	583	8
Työllisyyspalvelut	-4 048	-80	-4 128	-3 974	154	559		559	494	-65
Erikoissairaanhoido / Maksuosuus	-36 560	-2 780	-39 340	-40 802	-1 462	150		150	643	493
Erikoissairaanhoido / Muu erikoissairaanhoido	-4 538	-180	-4 718	-4 827	-109	0		0		
Sosiaali- ja terveyshuolto, yhteensä	-108 835	-3 518	-112 353	-113 420	-1 067	10 085	8	10 093	10 590	497
Sivistys										
Muu sivistys	-8 506		-8 506	-8 428	78	1 471		1 471	1 501	30
Varhaiskasvatus	-17 297		-17 297	-16 901	396	1 600		1 600	1 547	-53
Opetus	-27 419		-27 419	-27 607	-188	449		449	717	268
Lukiot	-3 813		-3 813	-3 755	58	18		18	65	47
Museot	-956		-956	-1 172	-216	80		80	296	216
Kirjasto	-1 578		-1 578	-1 599	-21	21		21	46	25
Vapaa-aika	-2 792		-2 792	-2 774	18	958		958	823	-135
Sivistys, yhteensä	-62 361	0	-62 361	-62 236	125	4 597	0	4 597	4 995	398
Tekniikka										
Hallinto	-2 472		-2 472	-2 434	38	163		163	126	-37
Yhdyskuntatekniikka	-4 709		-4 709	-4 627	82	1 165		1 165	1 176	11
Mittaus- ja kiinteistömuodostus	-623		-623	-597	26	2 510	-500	2 010	2 056	46
Tilahallinta	-11 834		-11 834	-11 401	433	18 274		18 274	18 505	231
Toimitilahuolto ja ruokahuolto	-8 258		-8 258	-7 924	334	8 269		8 269	7 997	-272
Kaavoitus	-703	-60	-763	-762	1	72		72	82	10
Rakentaminen ja ympäristö / Ympäristöyksikkö	-1 450		-1 450	-1 493	-43	423		423	601	178
Jätelautakunta	-154		-154	-168	-14	178		178	196	18
Tekniikka, yhteensä	-30 203	-60	-30 263	-29 406	857	31 054	-500	30 554	30 739	185
Toimintatalous kaupunki yhteensä	-213 509	-3 958	-217 467	-217 418	49	49 659	-492	49 167	50 645	1 478
Raaseporin Vesi	-3 284		-3 284	-3 153	131	6 225		6 225	5 991	-234
TOIMINTATALOUS YHTEENSÄ	-216 793	-3 958	-220 751	-220 571	180	55 884	-492	55 392	56 636	1 244
TUOSLASKELMAOSUUS										
Kunnallisvero						99 600	-2 300	97 300	97 092	-208
Kiinteistövero						11 130		11 130	11 344	214
Osuus yhteisöverosta						4 470		4 470	4 435	-35
Verotulot yhteensä						115 200	-2 300	112 900	112 871	-29
Valtionosuudet						53 430	0	53 430	53 893	463
Korkotulot						1 793		1 793	1 791	-2
Muut rahoitustulot						949		949	1 040	91
Korkomenot	-1 630		-1 630	-1 430	200					
Muut rahoitusmenot	-9		-9	-7	2					
Satunnaiset tuotot ja kulut										
Rahoituskulut yhteensä	-1 639		-1 639	-1 437	202	2 742	0	2 742	2 831	89
Raaseporin Vesi	-771		-771	-752	19				3	3
TUOSLASKELMAOSUUS YHTEENSÄ	-2 410	0	-2 410	-2 189	221	171 372	-2 300	169 072	169 598	526

(1 000 €)	MYÖNTÖ					ARVIODUT TULOT				
	Budjetti	Budjetti-	Budjetti	Budjetti-	Ero	Budjetti	Budjetti-	Budjetti	Budjetti-	Ero
	2018	muutokset	muut.jälkeen	toteuma		2018	muutokset	muut.jälkeen	toteuma	
INVESTOINTIOSUUS										
Maa- ja vesialueet	-500		-500	-203	297	500		500	209	-291
Rakennukset										
Kiinteistöjen osto ja myynti									67	67
Peruskorjaukset, Sisäiset palvelut	-1 200		-1 200	-1 083	117					
Karjaan keskuskeittiö, aurinkopanelit		-100	-100	-55	45					
Sprinklerit, Tenholan palvelukoti	-200	100	-100	-73	27					
Karjaan uusi päiväkot	-2 000		-2 000	-1 510	490					
Svartá/Mustio hanke	-100		-100	-9	91					
Katarina skola	-50		-50	-7	43					
Tammiharjun alue	-100		-100	-90	10					
Koulupihat	-200		-200	-199	1					
Ruokahuoltouudistus (Keskuskeittiö)	-200		-200	-47	153					
Liittymismaksut				-2					1	
Rakennukset, yhteensä	-4 050	0	-4 050	-3 075	975	0	0	0	68	67
Kiinteät rakenteet ja rakennelmat										
Puistolaitteet, leikkipuistot	-90		-90	-96	-6				8	8
Vieras- ja pienvenesatamat	-250	40	-210	-206	4					
Liikenneväylät	-1 700		-1 700	-1 699	1					
Matonpesupaikka Tenholassa	-55		-55	-61	-6					
Vapaa-aika kohteet	-200		-200	-209	-9					
Karjaan rautatiesilta	-2 900		-2 900	-2 631	269					
Maankäyttö sopimukset	-250		-250	-238	12					
Asuinalueiden ja teollisuusalueiden kunnallistekninen suunnittelu ja laajennus	-200		-200	-153	47					
Mustion kalatiet	-320		-320	-941	-621				600	600
Bromarvin saaristosatama	-250	-40	-290	-551	-261				180	180
Tammisaaren keskuskenttä	0		0	0	0				160	160
Kiinteät rakenteet ja rakennelmat, yhteensä	-6 215	0	-6 215	-6 785	-570	0		0	948	788
Projektit / suunnitelmat										
Pohjoissatama, T:saari, suunnittelu										
Mustion kalatiet										
Bromarvin saaristosatama										
Projektit / suunnitelmat, yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muuta										
Uusi osoitekartta ja numeerinen pohjakartta	-60		-60	-47	13					
Muuta, yhteensä	-60		-60	-47	13					
Osakkeet ja sijoitukset										
Muut osakkeet ja sijoitukset				-4	-4				101	101
Osakkeet ja sijoitukset, yhteensä				-4	-4				101	101
Investointiosuus kaupunki yhteensä :	-10 825		-10 825	-10 114	711	500		500	1 326	665
Raaseporin Vesi	-1 050		-1 050	-901	149				15	15
INVESTOINTIOSUUS YHTEENSÄ	-11 875	0	-11 875	-11 015	860	500	0	500	1 341	680
RAHOITUSOSUUS										
Antolainauksen muutokset										
Antolainauksen lisäys				-4	-4					
Antolainauksen väheneminen						1 017		1 017	18	-999
Antolainauksen vähentyminen liikelaitoksille						310		310	310	0
Lainapääoman muutokset										
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-11 938		-11 938	-11 641	297					
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset						13 133		13 133	13 000	-133
Lyhytaikaisten lainojen muutokset (kaupungin)				-2 928	-2 928					
Oman pääoman muutokset										
RAASEPORIN VESI										
YHTEENSÄ:	-243 016	-3 958	-246 974	-248 348	-1 374	242 216	-2 792	239 424	240 903	1 318

6.3 Osastojen toiminta ja talousarvion toteutuma

YHTEENVETO €	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteuma %
Tilintarkastus						
Tuotot						
Kulut	-71 810	-57 830		-62 804	-4 974	108,6 %
Netto	-71 810	-57 830	0	-62 804	-4 974	108,6 %
Kaupunginkanslia						
Tuotot	2 851 796	3 042 300		3 233 561	191 261	106,3 %
Kulut	-5 637 714	-5 969 000	-25 000	-5 963 027	30 973	99,5 %
Netto	-2 785 918	-2 926 700	-25 000	-2 729 467	222 233	92,5 %
Talous						
Tuotot	107 096	90 500		102 509	12 009	113,3 %
Kulut	-1 317 706	-1 327 980		-1 225 623	102 357	92,3 %
Netto	-1 210 610	-1 237 480	0	-1 123 114	114 366	90,8 %
Henkilöstöosasto						
Tuotot	807 773	650 000		718 619	68 619	110,6 %
Kulut	-2 883 188	-2 608 110	-330 000	-2 989 171	-51 061	101,7 %
Netto	-2 075 415	-1 958 110	-330 000	-2 270 553	17 557	99,2 %
Kaupunkikehitys						
Tuotot	90 006	80 300		92 835	12 535	115,6 %
Kulut	-1 629 476	-1 584 480	-25 000	-1 615 950	-6 470	100,4 %
Netto	-1 539 470	-1 504 180	-25 000	-1 523 114	6 066	99,6 %
Joukkoliikenne						
Tuotot	116 310	60 000		172 978	112 978	288,3 %
Kulut	-386 896	-563 000		-498 935	64 065	88,6 %
Netto	-270 586	-503 000	0	-325 957	177 043	64,8 %
KONSERNIHALLINTO YHTEENSÄ						
Tuotot	3 972 981	3 923 100		4 320 502	397 402	110,1 %
Kulut	-11 926 789	-12 110 400	-380 000	-12 355 510	134 890	98,9 %
Netto	-7 953 809	-8 187 300	-380 000	-8 035 009	532 291	93,8 %
Hallinto ja tukipalvelut						
Tuotot	61 857	30 000		87 169	57 169	290,6 %
Kulut	-2 098 445	-2 184 570	50 000	-2 176 185	-41 615	101,9 %
Netto	-2 036 588	-2 154 570	50 000	-2 089 016	15 554	99,3 %
Kotihoito ja tukipalvelut						
Tuotot	1 904 255	2 025 820		1 740 158	-285 662	85,9 %
Kulut	-9 541 365	-10 064 800		-9 314 239	750 561	92,5 %
Netto	-7 637 109	-8 038 980	0	-7 574 081	464 899	94,2 %
Ympäri vuorokautinen asuminen						
Tuotot	4 238 813	4 190 000		4 273 643	83 643	102,0 %
Kulut	-16 474 075	-16 619 030	-150 000	-16 790 582	-21 552	100,1 %
Netto	-12 235 262	-12 429 030	-150 000	-12 516 939	62 091	99,5 %
Terveyspalvelut						
Tuotot	895 497	898 200		902 601	4 401	100,5 %
Kulut	-9 488 055	-9 981 920	126 000	-10 066 672	-210 752	102,1 %
Netto	-8 592 559	-9 083 720	126 000	-9 164 071	-206 351	102,3 %
Mielenterveyshoito ja päihdehuolto						
Tuotot	422 248	424 390	8 000	461 897	29 507	106,8 %
Kulut	-3 053 484	-3 429 640	138 000	-3 314 057	-22 417	100,7 %
Netto	-2 631 236	-3 005 250	146 000	-2 852 160	7 090	99,8 %
Hammashoito						
Tuotot	1 090 528	1 098 000		1 083 103	-14 897	98,6 %
Kulut	-2 938 397	-3 171 610	78 000	-3 066 967	26 643	99,1 %
Netto	-1 847 869	-2 073 610	78 000	-1 983 864	11 746	99,4 %
Lapsi- ja perhepalvelut						
Tuotot	207 284	134 750		320 871	186 121	238,1 %
Kulut	-4 177 316	-4 861 840	-220 000	-5 216 466	-134 626	102,6 %
Netto	-3 970 032	-4 727 090	-220 000	-4 895 595	51 495	99,0 %

YHTEENVETO €	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteuma %
Aikuissosiaalityö, vammaspalvelut ja maahanmuuttajatoimisto						
Tuotot	857 809	575 430		582 604	7 174	101,2 %
Kulut	-13 181 017	-13 373 680	-500 000	-13 871 742	1 938	100,0 %
Netto	-12 323 208	-12 798 250	-500 000	-13 289 139	9 111	99,9 %
Työllisyyspalvelut						
Tuotot	453 888	559 430		494 094	-65 336	88,3 %
Kulut	-3 911 515	-4 048 380	-80 000	-3 973 652	154 728	96,3 %
Netto	-3 457 627	-3 488 950	-80 000	-3 479 558	89 392	97,5 %
Erikoissairaanhoito / Maksuosuus						
Tuotot	144 167	150 000		643 328	493 328	428,9 %
Kulut	-37 876 514	-36 560 000	-2 780 000	-40 802 472	-1 462 472	103,7 %
Netto	-37 732 347	-36 410 000	-2 780 000	-40 159 144	-969 144	102,5 %
Erikoissairaanhoito / Muu erikoissairaanhoito						
Tuotot						
Kulut	-4 712 082	-4 538 870	-180 000	-4 827 248	-108 378	102,3 %
Netto	-4 712 082	-4 538 870	-180 000	-4 827 248	-108 378	102,3 %
SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO YHTEENSÄ						
Tuotot	10 276 348	10 086 020	8 000	10 589 468	495 448	104,9 %
Kulut	-107 452 265	-108 834 340	-3 518 000	-113 420 282	-1 067 942	101,0 %
Netto	-97 175 917	-98 748 320	-3 510 000	-102 830 814	-572 494	100,6 %
Muu sivistys						
Tuotot	1 488 498	1 471 040		1 501 384	30 344	102,1 %
Kulut	-8 346 011	-8 505 770		-8 428 205	77 565	99,1 %
Netto	-6 857 513	-7 034 730	0	-6 926 821	107 909	98,5 %
Varhaiskasvatus						
Tuotot	1 881 885	1 599 800		1 547 411	-52 389	96,7 %
Kulut	-16 188 003	-17 297 320		-16 901 522	395 798	97,7 %
Netto	-14 306 118	-15 697 520	0	-15 354 111	343 409	97,8 %
Opetus						
Tuotot	601 757	449 100		717 363	268 263	159,7 %
Kulut	-25 056 919	-27 418 530		-27 606 520	-187 990	100,7 %
Netto	-24 455 162	-26 969 430	0	-26 889 157	80 273	99,7 %
Lukiot						
Tuotot	57 401	18 500		65 351	46 851	353,2 %
Kulut	-3 530 360	-3 812 870		-3 755 373	57 497	98,5 %
Netto	-3 472 959	-3 794 370	0	-3 690 022	104 348	97,2 %
Museot						
Tuotot	200 716	80 000		295 654	215 654	369,6 %
Kulut	-978 521	-956 260		-1 171 857	-215 597	122,5 %
Netto	-777 805	-876 260	0	-876 203	57	100,0 %
Kirjasto						
Tuotot	57 758	21 000		46 331	25 331	220,6 %
Kulut	-1 513 484	-1 577 640		-1 598 929	-21 289	101,3 %
Netto	-1 455 726	-1 556 640	0	-1 552 598	4 042	99,7 %
Vapaa-aika						
Tuotot	874 754	958 050		822 678	-135 372	85,9 %
Kulut	-2 635 822	-2 792 160		-2 774 247	17 913	99,4 %
Netto	-1 761 068	-1 834 110	0	-1 951 569	-117 459	106,4 %
SIVISTYS YHTEENSÄ						
Tuotot	5 162 769	4 597 490		4 996 172	398 682	108,7 %
Kulut	-58 249 120	-62 360 550		-62 236 653	123 897	99,8 %
Netto	-53 086 351	-57 763 060	0	-57 240 481	522 579	99,1 %

YHTEENVETO €	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteuma %
Hallinto						
Tuotot	156 683	233 000		199 244	-33 756	85,5 %
Kulut	-2 438 403	-2 472 000		-2 434 259	37 741	98,5 %
Netto	-2 281 720	-2 239 000	0	-2 235 014	3 986	99,8 %
Yhdyskuntatekniikka						
Tuotot	1 126 022	1 295 420		1 284 799	-10 621	99,2 %
Kulut	-4 250 566	-4 709 070		-4 626 596	82 474	98,2 %
Netto	-3 124 544	-3 413 650	0	-3 341 797	71 853	97,9 %
Mittaus- ja kiinteistömuodostus						
Tuotot	3 091 466	2 510 000	-500 000	2 056 942	46 942	102,3 %
Kulut	-613 963	-622 810		-596 668	26 142	95,8 %
Netto	2 477 503	1 887 190	-500 000	1 460 275	73 085	105,3 %
Tilahallinta						
Tuotot	14 446 992	18 343 610		18 558 648	215 038	101,2 %
Kulut	-10 885 229	-11 833 740		-11 400 475	433 265	96,3 %
Netto	3 561 763	6 509 870	0	7 158 173	648 303	110,0 %
Toimitilahuolto ja ruokahuolto						
Tuotot	8 322 529	8 269 260		8 016 892	-252 368	96,9 %
Kulut	-8 026 059	-8 258 210		-7 923 624	334 586	95,9 %
Netto	296 470	11 050	0	93 268	82 218	844,1 %
Kaavoitus						
Tuotot	67 860	72 000		82 329	10 329	114,3 %
Kulut	-685 437	-703 160	-60 000	-761 675	1 485	99,8 %
Netto	-617 577	-631 160	-60 000	-679 346	11 814	98,3 %
Rakentaminen ja ympäristö / Ympäristöyksikkö						
Tuotot	355 721	423 200		612 404	189 204	144,7 %
Kulut	-1 399 844	-1 450 360		-1 493 558	-43 198	103,0 %
Netto	-1 044 123	-1 027 160	0	-881 155	146 005	85,8 %
Jätelautakunta						
Tuotot	153 006	178 000		195 649	17 649	109,9 %
Kulut	-133 364	-154 200		-168 216	-14 016	109,1 %
Netto	19 642	23 800	0	27 432	3 632	115,3 %
TEKNIikka YHTEENSÄ						
Tuotot	27 720 279	31 324 490	-500 000	31 006 907	182 417	100,6 %
Kulut	-28 432 866	-30 203 550	-60 000	-29 405 071	858 479	97,2 %
Netto	-712 587	1 120 940	-560 000	1 601 836	1 040 896	285,6 %
Raaseporin Kaupunki						
Tuotot	47 132 376	49 931 100	-492 000	50 913 048	1 473 948	103,0 %
Kulut	-206 061 039	-213 508 840	-3 958 000	-217 417 515	49 325	100,0 %
Netto	-158 928 663	-163 577 740	-4 450 000	-166 504 467	1 523 273	99,1 %
Raseporin Vesi						
Tuotot	6 261 361	6 225 410		5 990 938	-234 472	96,2 %
Kulut	-4 578 347	-4 705 470		-4 655 051	50 419	98,9 %
Netto	1 683 014	1 519 940	0	1 335 887	-184 053	87,9 %
KAUPUNKI + LIIKELAITOKSET YHTEENSÄ						
Tuotot	53 393 737	56 156 510	-492 000	56 903 986	1 239 476	102,2 %
Kulut	-210 639 385	-218 214 310	-3 958 000	-222 072 566	99 744	100,0 %
Netto	-157 245 648	-162 057 800	-4 450 000	-165 168 580	1 339 220	99,2 %
Tilikauden ylijäämä/alijäämä						
Raaseporin kaupunki	8 511 304	954 860	-6 750 000	-3 273 958	2 191 028	
Raaseporin Vesi	903 209	748 940		583 863	-165 077	
Yhteensä	9 414 514	1 703 800	-6 750 000	-2 690 094	2 356 106	
Kumulatiivinen alijäämä 31.12.		Avaava tase 2018 2 342 520		31.12.2018 5 032 614	Muutos 2 690 094	

Toimiala: Konsernihallinto

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Kaupunginsihteeri Thomas Flemmich

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimialan perustiedot

Toimiala vastaa hallintojen toimialarajat ylittävistä tukitoiminnoista. Toimialaan kuuluvat seuraavat osastot: kaupunginkanslia, talousosasto, henkilöstöosasto ja kaupunkikehitysosasto. Jokaista osastoa johtaa osastopäällikkö.

Kaupunginkanslia on kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen valmisteleva ja toimeenpaneva elin.

Osasto toimii kaupunginjohtajan kansliana ja avustaa kaupunginjohtajaa tämän tehtävissä. Toiminta-alue on yleishallinto ja kaupunginkanslia hoitaa yleisiin vaaleihin, juridisiin palveluihin, käännöspalveluihin, tiedottamiseen, sisäiseen posttiin ja arkistointiin liittyvät tehtävät. Osastoon kuuluu ICT-yksikkö, joka hoitaa IT-toiminnot, IT-tuen, kaupungin puhelinvaihteen ja front office -toiminnan.

Kaupunki ostaa velkaneuvontapalveluja Kirkkonummen kunnalta ja toimii Länsi-Uudenmaan sosiaaliamiehen isäntäkuntana ja myy potilasasiamiespalveluja Hangon kaupungille ja Kirkkonummen kunnalle.

Talousosasto vastaa taloushallinnosta ja -suunnittelusta, talousarviosta, tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta, tilastoinnista, hankinnoista ja riskienhallinnasta. Toimii toiminta-alueiden tukena talous- ja raportointiasioissa.

Henkilöstöosaston vastuulla on kaupungin henkilöstökehitys, sopimusneuvottelut, palkanlaskenta, eläkeasiat, työsuojelu, oppisopimukset, kesätyöt, henkilöstökyselyt, henkilöstötilastot, johtajakoulutus, henkilökunnan etuudet ja virkistäytyminen, henkilökunnan työterveyshuolto sekä muiden toimialojen tukeminen rekrytoinnissa. Osaston ostopalvelut koostuvat pääasiassa jäsenmaksuista kunnalliselle työmarkkinalaitokselle, palkkalaskelmista, eri työterveyshankkeista, työterveyshuollosta, johtamisen, kielten ja ensiavun koulutuspalveluista, kulttuuriseteleistä ja lounaseteleistä.

Kaupunkikehitysosaston tehtävänä on edistää kaupungin elinkeinoelämäkysymyksiä yhdessä kaupunginjohtajan kanssa. Osasto vastaa markkinoinnista ja tiedotuksesta, hankekäsittelystä ja saaristo- sekä joukkoliikennekysymyksistä. Osastoon kuuluu matkailuyksikkö ja kulttuuriyksikkö.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Toimintavuoden aikana järjestetään presidentinvaalit ja maakuntavaalit Kuntalaisten mahdollisuuksia osallistua päätösprosessiin sekä kaksikielisyyttä edistetään. Kaupungin strategian valmistelu jatkuu ja strategia tulee kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi keväällä 2018, jonka jälkeen se implementoidaan toimintaan. IT-yksikkö keskittyy tietoturvallisuuteen ja henkilöstön koulutukseen, siten että henkilökunta voi turvallisemmin ja tehokkaammin käyttää saatavilla olevia työkaluja.

Sisäisen valvonnan ohjeet implementoidaan organisaatioon ja talousjärjestelmän ohjelmisto päivitetään kevään 2018 aikana.

Controllertiimi työstää jatkuvasti rutiinien yhteensovittamista ja talousohjausjärjestelmän edelleen kehittämistä. Toimialoille annetaan tietoa ja ohjeita hankinnasta ja ostorutiineista.

Ostetun työterveyshuollon valvontaa systematisoidaan.

Sähköinen työpöytä ja sähköiset lomakkeet otetaan käyttöön koko organisaatiossa.

Yhteydenpitoa kaupungin yrittäjiin kehitetään. Kaupungin vetovoimaa tulomuuttopaikkakuntana parannetaan.

Raaseporista tiedotetaan ja sitä markkinoidaan käyntikohteena.

Kaupungin visuaalinen linja uusitaan ja sitä täydennetään markkinointistrategialla.

Saaristo- ja maaseutukysymyksiä painotetaan.

Kaupungin kulttuuripalveluiden on saavutettava kaiken ikäiset kuntalaiset ja parannettava yleisten tilojen viihtyisyyttä.

Joukkoliikenteen kehitys ja optimointi kehittämään kaupungista puoleensa vetävä asuinpaikka.

Analyysi toimenpiteistä

Kaupungin strategia valmistui keväällä 2018 ja implementointi ja työ sen toimintaohjelman parissa käynnistyi syksyllä 2018. Kaupungin toimintojen digitalisointi jatkui vuoden aikana, kun käyttöön otettiin HR-järjestelmä Herman ja suurin osa kaupungin perusohjelmistoista päivitettiin.

Tietosuoja-asetus merkitsee, että tietosuoja-asiat koordinoidaan ja henkilökunnalle järjestetään koulutusta.

Puhelinvaihteyhteistyö Hangon kaupungin kanssa käynnistettiin vuoden aikana, mikä on mm. johtanut nopeampaan ja sujuvampaan puheluiden käsittelyyn loma-aikoina.

Sisäisen valvonnan ohjetta käsitteleviä koulutustilaisuuksia pidettiin vuoden aikana. Uusien hankintaohjeiden valmistelu jatkui syksyllä, samoin kuin uuden raportointityökalun käyttöönotto talous- ja henkilöstöhallinnoissa.

Tavoite tehdä 700 terveystarkastusta on osoittautunut liian suureksi eikä sitä saavutettu vuonna 2018.

Vierailuelinkeinoyrittäjien kanssa on kehitetty matkailuyhteistyötä samoin kuin Novago ja yrittäjäyhdistykset. Matkailun tarpeet on kartoitettu vuoden aikana ja tuleville vuosille on muotoiltu konkreettisia toimenpiteitä. Tuki elinkeinoelämälle ei ole saavuttanut haluttua tasoa johtuen henkilöstövajeesta. Kaupungin visuaalisen ilmeen ja kotisivun uudistaminen aloitettiin syksyllä ja uusi tapahtumakalenteri otettiin käyttöön. Kulttuuripalvelut järjestivät yhdessä eri yhteistyökumppaneiden kanssa neljä suurempaa yleisötapahtumaa. Tammisaaren syysmarkkinat järjestettiin ensimmäistä kertaa kolmipäiväisinä, kävijämäärä oli yli 30 000.

Monialainen joukkoliikenneryhmä on työskennellyt kuljetusten ja hankinnan optimoimiseksi ja suurta huomiota on kiinnitetty koulukuljetuksiin. Näiden hankinta tehdään 2019.

Toimiala: Konsernihallinto

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Kaupunginsihteeri Thomas Flemmich

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	3 044 353	3 210 500		3 173 155	-37 345	98,8 %
Maksutuotot	21 609	21 600		23 892	2 292	110,6 %
Tuet ja avustukset	683 474	575 000		735 138	160 138	127,9 %
Muut tuotot	223 544	116 000		388 317	272 317	334,8 %
Tuotot yhteensä	3 972 981	3 923 100	0	4 320 502	397 402	110,1 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				8,7 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-3 904 112	-4 259 450	-25 000	-4 306 315	-21 865	100,5 %
Ostopalvelut	-5 299 269	-4 914 660	-355 000	-5 254 956	14 704	99,7 %
Aineet ja tavarat	-157 033	-144 200		-136 397	7 803	94,6 %
Avustukset	-996 994	-1 272 500		-1 219 291	53 209	95,8 %
Muut kulut	-1 569 381	-1 519 590		-1 438 552	81 038	94,7 %
Kulut yhteensä	-11 926 789	-12 110 400	-380 000	-12 355 510	134 890	98,9 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				3,6 %		
Toimintakate	-7 953 808	-8 187 300	-380 000	-8 035 009	532 291	93,8 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				1,0 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	2 633 944	2 793 500		2 789 879		
Sisäiset kulut	-667 565	-656 800		-701 520		

Analyysi taloudellisesta toteutumasta

Toimialan taloudellinen toteutuma on alle budjetoidun sisältäen tehdyt talousarviomuutokset. Tämä liittyy siihen, että tulot ylittivät budjetin vajaalla 400 000 eurolla mm. työterveyshuollon korkeamman Kela-korvauksen ja joukkoliikenteen valionavun ansiosta. Kustannukset alittivat talousarvion vajaalla 135 000 eurolla hyvän budjettikurin ansiosta.

Talousarvioon 2018 tehtiin talousarviomuutoksia kaikkiaan 380 000 eurolla, joka suurimmaksi osaksi liittyy työterveyshuoltoon. Pienempiä talousarviomuutoksia, kaikkiaan 50 000 euroa, tehtiin Tammisaaren Energia Oy:n ja liikelaitos Raaseporin Vesi fuusion selvitystä ja logistikon palkkausta varten.

Tilintarkastus

Luottamuselin: Tarkastuslautakunta

Vastuhenkilö: Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Ann-Katrin Bender

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Tarkistaa laillisuus (tillintarkasta) ja tarkoituksenmukaisuus (tarkastuslautakunta)

Kaupungin hallinto ja talous tarkistetaan kunnallislain, kaupungin tilintarkastussäännön ja hyväksytyt tilintarkastus- ja arviointiohjelman mukaisesti. Lakisääteisiä tilintarkastuspäiviä on 75 valtuuston hyväksymän tarjouksen mukaan. Tarkastuslautakunnassa on yhdeksän (9) jäsentä. Tarkastuslautakunta pitää vuosittain noin 9 kokousta. Tilintarkastaja toimii tarkastuslautakunnan sihteerinä kaupunginvaltuuston hyväksymän tilintarkastustarjouksen mukaan. Tämän arvioidaan vievän yhteensä 10 päivää. Kokouksiin kutsutaan hallintoyksiköiden johtavat virkamiehet hyväksytyt arviointiohjelman mukaan.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Tilintarkastus suoritetaan hyväksytyt tilintarkastusohjelman mukaisesti. Tarkastuslautakunnan työ suoritetaan hyväksytyt arviointiohjelman ja arviointisuunnitelman 2018–2020 mukaisesti Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet kunnassa ja kuntakonsernissa ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lautakunta arvioi lisäksi, miten talouden tasapainottaminen on onnistunut tilikaudella sekä huolehtii siitä, että kunnan ja sen tytäryhteisöiden tarkistus sovitetaan yhteen. Tarkastuslautakunta valvoo, että velvollisuutta tehdä selkoa sidonnaisuuksista noudatetaan ja antaa selonteon valtuustolle.

Tilintarkastajat raportoivat tehdyistä tilintarkastuksista tarkastuslautakunnalle 2–3 kertaa vuodessa kirjallisesti, sekä tarvittaessa myös suullisesti. Tarvittaessa annetaan raportti myös kaupunginhallitukselle. Tilintarkastajien työn tuloksena on kaupunginvaltuustolle toukokuun aikana annettava tilintarkastuskertomus. Tarkastuslautakunnan työn tuloksena on kaupunginvaltuustolle toukokuun aikana annettava arviointikertomus.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Arviointikertomus vuodelta 2017	Arviointikertomus kaupunginvaltuustolle toukokuun aikana.
	 Tarkastuslautakunta on antanut arviointikertomuksen kaupunginvaltuustolle toukokuun aikana.	
	Tilintarkastuskertomus vuodelta 2017	Tilintarkastuskertomus kaupunginvaltuustolle toukokuun aikana.
	 Tilintarkastaja on antanut tilintarkastuskertomuksen kaupunginvaltuustolle toukokuun aikana.	
	Tilintarkastajan raportointi tarkastuslautakunnalle	2–3 kirjallista raporttia toimintavuotena ja lisäksi toukokuun aikana annettava tilintarkastuskertomus
	 Tilintarkastaja on raportoinut kirjallisesti tarkastuslautakunnalle.	

Tilintarkastus

Luottamuselin: Tarkastuslautakunta

Vastuuhenkilö: Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Ann-Katrin Bender

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

		Tarkastuslautakunta antaa selonteon sidonnaisuuksista kaupunginvaltuustolle	Vuosittain annettu selonteko sidonnaisuuksista kaupunginvaltuustolle kuuden (6) kuukauden aikana.
		Tarkastuslautakunta on antanut selonteon sidonnaisuuksista kaupunginvaltuustolle 14.5.2018.	

Analyysi toimenpiteistä

Tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus vuodelta 2017 annettiin kaupunginvaltuustolle toukokuun aikana. Tarkastuslautakunta on kokoontunut säännöllisesti vuoden aikana ja laatinut kuntalain mukaisesti arviointisuunnitelman vuodelle 2018. Vuoden aikana on myös yhdessä muun hallinnon kanssa laadittu vuosikello arviointia varten ja koostettu arviointikertomus.

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TA 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Muut tuotot						
Tuotot yhteensä	0	0	0	0	0	0,0 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)						
Kulut						
Henkilöstökulut	-15 334	-13 920		-16 150		
Ostopalvelut	-54 697	-41 590		-44 936		
Aineet ja tavarat	-411	-600				
Avustukset						
Muut kulut	-1 368	-1 720		-1 718		
Kulut yhteensä	-71 810	-57 830	0	-62 804	-4 974	108,6 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-12,5 %		
Toimintakate	-71 810	-57 830	0	-62 804	-4 974	108,6 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-12,5 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut	-1 990	-2 010		-2 408		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Tilintarkastuspalvelujen kilpailutus johti tilintarkastuksen talousarvion voimakkaaseen pienenemiseen vuodesta 2017 vuoteen 2018. Vuonna 2018 tarkastuslautakunta on ylittänyt talousarvionsa, etupäässä henkilöstökuluissa (palkkiot) ja ulkopuolisten palvelujen ostoissa. Tarkastuslautakunta on kokoontunut säännöllisesti ja valinnut kutsua useita viranhaltijoita esittelemään toimialojen toimintaa 2018, mikä heijastuu palkkioiden maksuina. Palvelujen osto, tilintarkastus, sisältää osin vuodelta 2017 peräisin olevia laskuja.

Toimintakuvaus

Kaupunginkanslia on kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen valmisteleva ja toimeenpaneva elin. Osasto toimii kaupunginjohtajan kansliana ja avustaa kaupunginjohtajaa tämän tehtävissä. Toiminta-alue on yleishallinto ja kaupunginkanslia hoitaa yleisiin vaaleihin, juridisiin palveluihin, käännöspalveluihin, sisäiseen posttiin ja arkistointiin liittyvät tehtävät. Osastoon kuuluu ICT-yksikkö, joka hoitaa IT-toiminnot, IT-tuen, kaupungin puhelinvaihteen ja front office -toiminnan.

Kaupunki ostaa velkaneuvontapalvelua Kirkkonummen kunnalta ja toimii Länsi-Uudenmaan sosiaaliasiamiehen isäntäkuntana ja myy potilasasiamiespalveluita Hangon kaupungille ja Kirkkonummen kunnalle.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Maassamme järjestetään presidentinvaalit 2018.

Maakuntavaalit järjestetään käytettävissä olevan tiedon mukaan lokakuussa 2018.

Kuntalaisten mahdollisuuksia osallistua päätösprosessiin edistetään. Kaupunki osallistuu jatkossakin hankkeeseen Avoin hallinto.

Kaksikielisyyden täytyy näkyä kaupungin toiminnassa. Kaupunki on mukana Kansalliskieliverkostossa.

Kaupungin strategiaa valmistellaan ja se hyväksytään kaupunginvaltuustossa keväällä 2018.

Strategian implementointi

Hallinnon muutto uusiin tiloihin ja uusien rutiinien luominen

IT-yksikkö keskittyy tietoturvallisuuteen ja henkilöstön koulutukseen, siten että henkilökunta voi turvallisemmin ja tehokkaammin käyttää käytettävissä olevia työkaluja.

Tekniset tavoitteet

- Muutokset ja toimenpiteet EU:n tietoturva-asetuksen yhteydessä yhdessä muiden toimialojen kanssa
- Teknisiä toimenpiteitä parantamaan tietoturvaa sekä henkilökunnan koulutus
- Henkilökunnan kouluttaminen käyttämään työkaluja tehostamaan päivittäistä työtä
- Etä- ja kenttätöiden joustavuuden lisääminen
- Rutiinien luominen uusien työntekijöiden IT-perehdytykselle
- Kaupungin aikaleimausjärjestelmän uusiminen yhdessä henkilöstöosaston kanssa
- Suunnitella ja varustaa uuden kaupungintalon kokoushuoneet ja yleiset tilat nykyaikaisilla, räätälöidyillä ja tarkoituksenmukaisilla laitteilla

Sosiaaliset tavoitteet

- Olla YKSI yksikkö, joka toimii yhteisten päämääriemme saavuttamiseksi
- Parantaa kommunikaatiota sekä levittää ja jakaa sisäistä tietoa
- Kannustaa jatko-opintoihin, taitojen syventämiseen ja henkilökohtaiseen kehittämiseen
- Toimia yhdessä yhteisen viihtyvyyden puolesta ja noudattaa sovittuja työruutiineja.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Kaupungin strategian 2018–2021 valmistelu ja hyväksyminen	Valtuuston hyväksyntä strategialle syksyllä 2018
	Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupungin strategian 4.6.2018 ja työ toimintaohjelman parissa aloitettiin syksyllä 2018.	
	Presidentinvaalit 2018 Maakuntavaalit 2018	Äänestysvilkkaukset vähintään 70 % Äänestysvilkkaukset vähintään 65 %
	Presidentinvaalit pidettiin yksikerroksisina sunnuntaina 28.1.2018. Raaseporin äänestysvilkkaukset olivat 63,2 % ja koko maassa 69,9 %. Maakuntauudistuksen valmistelun venymisen takia maakuntavaaleja ei järjestetä vuonna 2018.	
	Loppuun suoritettujen help-desk -tehtävien määrä	2 000/vuosi
	2 311 tehtävää 1.1.–31.12.2018	

Analyysi toimenpiteistä

Kaupungin strategia valmistui keväällä 2018 ja strategian implementointi ja työ sen toimintaohjelman parissa käynnistyi syksyllä 2018.

Kaupungintalo valmistui syksyllä 2018 ja kaupungin kaikki hallinto-osastot muuttivat sinne loppusyksyllä. Muuton yhteydessä luodaan samalla yhteneväisiä rutiineja. Työ uusien rutiinien kanssa jatkuu ja hallinto alkoi jo syksyllä 2018 valmistella asiankäsittelyohjelman päivitystä sekä prosessikuvausohjelman käyttöönottoa tukemaan kaupungin yhteneväisiä prosesseja.

IT-yksikkö valmistautui vuoden 2018 aikana tietosuoja-asetuksen voimaantuloon ja valitsi tietosuojavastaavan ja koordinoi koko kaupungin tietosuoja-asioiden työstämisen. Vuoden aikana henkilökunnalle on järjestetty digitaalinen tietosuojakoulutus. Koulutukseen osallistui 1391 henkilöä ja koulutus jatkuu vuonna 2019.

Etätyötä helpottava uusi laitteisto on otettu käyttöön 2018 ja vuoden lopulla valmisteltiin palomuurin vaihto, joka tulee vielä parantamaan etätyöskentelyä sekä lisäämään verkkoturvallisuutta. Uusien palomuurien rakentaminen on valmista vuoden 2019 alussa.

Uuteen kaupungintaloon muuton yhteydessä vaihdettiin aikaseurantajärjestelmää. Uusi järjestelmä vähentää hallintoa, yksinkertaistaa seurantaa ja antaa esimiehille paremmin tietoa.

Herman HR-järjestelmän käyttöönotto jatkui 2018, mikä mm. lisäsi digitaalisten lomahakemusten ja poissaoloilmoitusten käyttöä.

Useita kaupungin perustavaa laatua olevia ohjelmistoja päivitettiin. Talousohjelma päivitettiin, maksujärjestelmä vaihdettiin toiseen ja potilastietojärjestelmän ja palkkaohjelman palvelimet uusittiin.

Vuoden 2018 alussa aloitettiin puhelinvaihteyhteistyö Hangon kaupungin kanssa, mikä on mm. johtanut nopeampaan ja sujuvampaan puheluiden käsittelyyn loma-aikoina.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Kaupunginvaltuusto			
kokouksien määrä	8	8	8
käsiteltyjen pykälien määrä	147	125	123
Kaupunginhallitus			
kokouksien määrä	21	22	24
käsiteltyjen pykälien määrä	557	500	514
Palvelimia	95	100	93
Työasemia	970	1 100	1 269
Liikkuvat yksiköt, hallinto	88	60	64
Liikkuvat yksiköt,edu	2 743	2 900	3 122
Käyttäjiä	6 086	5 800	5 748
Valmiita HelpDesk-tehtäviä	2 217		2 311

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	2 718 066	2 880 300		2 888 352	8 052	100,3 %
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	6 053	130 000		57 444	-72 556	44,2 %
Muut tuotot	127 678	32 000		287 765	255 765	899,3 %
Tuotot yhteensä	2 851 796	3 042 300	0	3 233 561	191 261	106,3 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				13,4 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-1 663 868	-1 962 540		-1 996 421	-33 881	101,7 %
Ostopalvelut	-2 269 200	-2 336 030	-25 000	-2 377 839	-16 809	100,7 %
Aineet ja tavarat	-38 361	-46 500		-30 717	15 783	66,1 %
Avustukset	-322 330	-289 500		-311 548	-22 048	107,6 %
Muut kulut	-1 343 954	-1 334 430		-1 246 502	87 928	93,4 %
Kulut yhteensä	-5 637 714	-5 969 000	-25 000	-5 963 027	30 973	99,5 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				5,8 %		
Toimintakate	-2 785 918	-2 926 700	-25 000	-2 729 467	222 233	92,5 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-2,0 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	2 618 748	2 792 500		2 787 544		
Sisäiset kulut	-299 671	-351 060		-335 582		

Kaupunginkanslia

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuhenkilö: Kaupunginsihteerit Thomas Flemmich

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Osaston nettotulos talousarviomuutoksen jälkeen on 221 543 € budjetoitua alhaisempi. Talousarviomuutos kohdassa muut kustannukset liittyy selvitykseen, joka koski fuusiota Tammisaaren Energia Oy:n ja Raaseporin Veden välillä. Tulot talousarviovuonna olivat 191 000 € budjetoitua korkeammat ja kustannukset alittivat budjetoidut 30 000 €:lla. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu koskien palvelussuhdetta, joka liittyy maaseutuhallinnon muuttoon Inkoon kuntaan rasittaa tilinpäätöstä noin 200 000 €:lla.

IT-yksikön tulos oli 56 450 € alle talousarvion. Säästöjä on saatu uusien leasingsopimusten, laitteiston tehokkaamman käytön, kuituliittymiin siirtymisen ansiosta sekä henkilöstökuluissa eläköitymisen yhteydessä ja puhelinvaihteyhteistyöllä Hangon kaupungin kanssa.

Toimintakuvaus

Talousosasto vastaa kokonaisvaltaisesta taloushallinnosta ja -suunnittelusta, talousarviosta, tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta, ennusteista ja tilastoinnista, raportoinnista, hankinnasta ja riskienhallinnasta.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Kaupungin sisäisen valvonnan ohjeet implementoidaan organisaatioon.

Talousjärjestelmän ohjelmisto päivitetään kevään 2018 aikana.

Raasepori osallistuu Kuntaliiton tuottavuuden vertailun seurantaan. Vuosien 2015 ja 2016 tiedot syötetään vertailulukuihin ja vuosittaiset tiedot vuodesta 2017 alkaen.

Kontrolleritiimi työstää jatkuvasti rutiinien yhteensovittamista ja talousohjausjärjestelmän edelleen kehittämistä. Raportoinnin työkalut arvioidaan ja päätetään mahdollisista hankinnoista.

Toimialoille annetaan tietoa ja ohjeita hankinnasta ja ostorutiineista.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Sähköisten tapahtumien osuuden lisäys ostoissa nykyiseltä tasolta (2017 = 60 %)	Sähköisten tapahtumien osuus = 70 %
	Sähköisten ostolaskujen osuus per 31.12. oli 64 %. Sähköisten ostolaskujen osuus on kasvanut tasaisesti. Työ sähköisten ostolaskujen osuuden kasvattamiseksi jatkuu.	
	Sähköisten tapahtumien osuuden lisäys myynnissä nykyiseltä tasolta (2017 = 18 %)	Sähköisten tapahtumien osuus = 30 %
	Sähköisten myyntilaskujen osuus per 31.12. oli 19 %. Koskee suurelta osin yksityishenkilösegmenttiä, jonka halu ottaa vastaan sähköisiä laskuja vaihtelee. Työ sähköisten laskujen osuuden kasvattamiseksi jatkuu.	
	Toiminnan ja talouden raportointi ja ennusteet per neljännesvuosi kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle.	Kokonaisvaltainen raportti neljännesvuosittain + tilinpäätös Kuukausittaiset seurantakriteerit kaupunginhallitukselle.
	Seuranta sekä koko vuotta koskeva ennuste raportoitu neljännesvuosittain. Kuukausittaiset seurantakriteerit on raportoitu kaupunginhallitukselle jatkuvasti.	
	Talousosasto tarjoaa kaupungin työntekijöille koulutusta kirjanpidossa, laskutuksessa, Rondon käytössä ja Pro Economica web -raportoinnissa.	Vähintään 2 koulutustilaisuutta/vuosi
	Vuoden aikana on pidetty yksi koulutustilaisuus Rondossa ja kaksi tilaisuutta Pro Economica Premiumissa.	

Analyysi toimenpiteistä

Kaupungin sisäisen valvonnan ohjeet on implementoitu organisaatioon. Toimialakohtaiset koulutustilaisuudet on pidetty syksyllä 2018. Sisäisten valvontaohjeiden jalkauttaminen organisaatioon jatkuu keväällä 2019 dokumentoimalla prosessikuvauksia. Työkalu prosessien dokumentoimiseksi on hankittu syksyllä 2018.

Taloustalouden ohjelmisto on päivitetty joulukuussa 2018. Kontrolleritiimi on vuoden aikana vertaillut eri raportointityökaluja ja tavoitteena on, että uusi raportointityökalu otetaan käyttöön vuoden 2019 aikana.

Vuoden aikana on työstetty uusia hankintaohjeita. Uudet hankintaohjeet käsitellään luottamuselimisissä talvella 2019.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018		
Ostotositteita Rondo	46 108	52 000	46 355		
Verotuskustannukset valtiolle	648 717	680 000	571 717		

Talous	TP 2017	TA 2018	Taloustarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	83 956	69 500		75 747	6 247	109,0 %
Maksutuotot	21 609	21 000		23 892	2 892	113,8 %
Tuet ja avustukset				1 004	1 004	0,0 %
Muut tuotot	1 531			1 865	1 865	0,0 %
Tuotot yhteensä	107 096	90 500	0	102 509	12 009	113,3 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-4,3 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-536 853	-516 100		-503 559	12 541	97,6 %
Ostopalvelut	-750 443	-783 680		-682 581	101 099	87,1 %
Aineet ja tavarat	-6 563	-5 300		-4 815	485	90,8 %
Avustukset				-20	-20	0,0 %
Muut kulut	-23 846	-22 900		-34 647	-11 747	151,3 %
Kulut yhteensä	-1 317 706	-1 327 980	0	-1 225 623	102 357	92,3 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-7,0 %		
Toimintakate	-1 210 610	-1 237 480	0	-1 123 114	114 366	90,8 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-7,2 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	13 339			1 360		
Sisäiset kulut	-53 628	-53 780		-64 963		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Henkilöstökulut alittavat budjetoidut määrärahat koska controllerin virka oli täyttämättä alkuvuodesta. Verokustannukset alittavat budjetoidut määrärahat n. 100.000 eurolla. Sisäisiin vuokriin on tullut muutos taloustarvion hyväksymisen jälkeen (vuositasolla kulu nousee 9.000 eurolla).

Toimintakuvaus

Henkilöstöosaston vastuulla on kaupungin henkilöstökehitys, sopimusneuvottelut, palkanlaskenta, eläkeasiat, työsuojelu, oppisopimukset, kesätyöt, henkilöstökyselyt, henkilöstötilastot, johtajakoulutus, henkilökunnan etuudet ja virkistäytyminen, henkilökunnan työterveyshuolto sekä muiden toimialojen tukeminen rekrytoinnissa. Osaston ostopalvelut koostuvat pääasiassa jäsenmaksuista kunnalliselle työmarkkinalaitokselle, palkkalaskelmista, eri työterveyshankkeista, työterveyshuollosta, johtamisen, kielten ja ensiavun koulutuspalveluista, kulttuuriseteleistä ja lounasaseteleistä.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

- Ostetun työterveyshuollon valvontaa systematisoidaan.
- Sähköinen työpöytä ja sähköiset lomakkeet otetaan käyttöön koko organisaatiossa.
- Johdonmukainen, työnantajan mainetta vahvistava henkilöstöpolitiikka mahdollistaa rekrytointien onnistumisen.
- Panostamme työterveyteen, joka tuottaa hyvinvointia ja vähentää sairauspoissaoloja.
- Henkilöstökysymysten valmistelu maakuntaudistusta varten.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Laadukas työterveyshuolto	700 terveystarkastusta
	Kaikkiaan tehtiin 463 terveystarkastusta. Tavoite tehdä 700 terveystarkastusta on osoittanut epärealistisen suureksi ja sitä alennettiin vuodelle 2019.	
	Sähköisen työpöydän ja sähköisten lomakkeiden käyttöönotto	Kaikkien työntekijöiden osalta 100 %
	Tavoitetta ei saavutettu 100 prosenttisesti vuonna 2018.	
	Ensiapukurssit	60 henkilöä
	Målsättningen uppnåddes och överskreds eftersom totalt 96 anställda deltog i en första hjälpen kurs jämfört med målsättningen på 60 personer.	
	Kesätyöläiset	100 kuukautta
	Tavoite saavutettu.	
	Oppisopimusoppilaat	10 henkilöä
	Tavoite saavutettu koska vuoden aikana saatiin 11 uutta oppisopimusoppilasta.	

Henkilöstöosasto
Luottamuselin: Kaupunginhallitus
Vastuhenkilö: Henkilöstöpäällikkö Johan Nylund

TILINPÄÄTÖS 2018
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenveto

		Toimintoja tukevia ohjeita	
		Toimintoja tukevia ohjeita laaditaan jatkuvasti. Vuoden 2018 aikana henkilöstöjaosto käsitteli 80 pykälää.	

Toimenpideohjelma 2018–2020

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Henkilökunnan vähentäminen luonnollisen poistuman kautta	2017 = 30 000 € 2018 = 20 000 € 2019 = 20 000 €
		Vuoden 2018 säästöt ovat toteutuneet.

Analyysi toimenpiteistä

Tavoitetta, jossa työterveyshuolto suorittaisi 700 terveystarkastusta per vuosi, ei ole saavutettu. Henkilöstö saa kutsun yksiköittäin, mutta kaikki työntekijät eivät ole osallistuneet. Työnantaja voi pakottaa työntekijän osallistumaan terveystarkastukseen vain sellaisten henkilöiden osalta, jotka tekevät nk. vaarallista työtä. Tavoite tehdä 700 terveystarkastusta on osoittautunut epärealistisen suureksi ja sitä alennettiin vuodelle 2019.

Vuoden 2018 aikana otettiin käyttöön Herman-ohjelma kaikissa toiminnoissa paitsi varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, lukioissa, kulttuuri-instituutissa, TK-palveluissa, vanhuspalveluissa, tilahallinnossa ja jätelautakunnassa. Ohjelma koskee kaikkia työntekijöitä ja alkuvaiheessa opetukseen ja tukeen kuluu paljon aikaa. Henkilöstöosaston ja IT-yksikön resurssit eivät ole riittäneet tavoitteen saavuttamiseksi vuoden 2018 aikana.

Tavoitteet osallistujamääristä ensiapukoulutukseen ja oppisopimuskoulutukseen täyttyivät. Toimintoja tukevia ohjeita laaditaan jatkuvasti. Vuoden 2018 aikana henkilöstöjaosto käsitteli 80 pykälää.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Maksett. palkkojen lkm per vuosi	40 825	35 000	41 391
Jaettuja kulttuuriseteleitä	18 820	19 000	19 800
Henkilöstön terveystarkastukset	568	700	463
Työtapaturmia	127		136

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	236 026	250 000		205 268	-44 732	82,1 %
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	555 484	385 000		498 005	113 005	129,4 %
Muut tuotot	16 262	15 000		15 346	346	102,3 %
Tuotot yhteensä	807 773	650 000	0	718 619	68 619	110,6 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-11,0 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-1 177 593	-1 248 560		-1 227 431	21 129	98,3 %
Ostopalvelut	-1 564 181	-1 244 030	-330 000	-1 616 676	-42 646	102,7 %
Aineet ja tavarat	-87 630	-62 700		-92 112	-29 412	146,9 %
Avustukset						
Muut kulut	-53 783	-52 820		-52 953	-133	100,3 %
Kulut yhteensä	-2 883 188	-2 608 110	-330 000	-2 989 171	-51 061	101,7 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				3,7 %		
Toimintakate	-2 075 414	-1 958 110	-330 000	-2 270 553	17 557	99,2 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				9,4 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	1 856			975		
Sisäiset kulut	-131 313	-108 150		-138 116		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Lisämääräraha työterveyshuollolle oli välttämätön, jotta selvittiin lisääntyneistä kustannuksista. Muuten toiminta on seurannut talousarviota. Tulot ylittivät talousarvion, koska Kelan työterveyshuollon korvaukset kasvoivat suhteessa kustannuksiin.

Toimintakuvaus

Kaupunkikehitysosaston tehtävänä on edistää kaupungin elinkeinoelämää yhdessä kaupunginjohtajan kanssa. Osaston vastuulla on markkinointi ja tiedotus, julkinen liikenne, kulttuuri- ja matkailupalvelut, saaristokysymykset ja hankekäsittely. Kehitysosasto toimii ensi kädessä kaupungin asukkaiden hyväksi, mutta strategisten linjausten mukaisesti osasto panostaa myös kaupungin imagon edistämiseen ja siihen, että kaupunki vetää puoleensa niin sinne muuttavia kuin vierailijoita ja matkailijoita.

Elinkeinoelämän kysymykset – osasto toimii yhteistyössä yrittäjähdistysten, Länsi-Uudenmaan kauppakamarin ja Novagon kanssa. Kaupunkia markkinoidaan menestyksekkäästi eri tavoin eri kanavissa, sekä Raaseporissa, naapurikunnissa, pääkaupunkiseudulla että kansallisesti.

Kaupunkikehitysosasto toimii aktiivisesti mm kahdessa kaupungin sisäisessä ryhmässä, elinkeinotiimissä ja markkinointiryhmässä, jotka ovat poikkihallinnollisia verkostoja. Ryhmissä työskennellään järjestelmällisesti yhteisten elinkeino- ja markkinointikysymysten kanssa. Tavoitteina on yhtenäinen markkinointiyhteistyö ja näkyvyys kaupungin eri medioissa ja kanavissa sekä keskittää ja kanavoida elinkeinokysymykset yhden foorumin kautta, mikä kasvattaa luottamusta kaupunkia kohtaan ja parantaa yhteyksiä yrittäjiin.

Osasto vastaa myös sisäisestä ja ulkoisesta tiedonvälityksestä. Kaupungin viestinnän periaatteista ja tavoitteista määrätään Raaseporin kaupungin viestintäsuunnitelmassa.

Kulttuuritoiminta on pitkäaikaista panostusta kunnan asukkaiden terveyteen ja hyvinvointiin. Kulttuuritoiminnan tehtävänä on tarjota asukkaille yhtäläiset edellytykset kulttuuritoimintaan sekä aktiivista ja mielekästä vapaa-aikaa. Kulttuuritoiminta hakee aktiivisesti yhteistyömahdollisuuksia ja toimivia yhteistyöratkaisuja yhdistysten ja muiden kulttuuritoimijoiden kanssa. Avustustoiminnalla tuetaan myös yhdistysten ja asukkaiden omaa osallistumista.

Matkailupalvelut toimivat erilaisin tavoin, etenkin tiedottamalla ja markkinoimalla, matkailun kehittämiseksi yhdeksi kaupungin tärkeimmistä elinkeinohaaroista. Jatkuvalle kehitykselle matkailulla on potentiaalia luoda uusia työpaikkoja sekä kehittää matkailualan yrityksiä ja lisätä niiden määrää. Tärkeä tavoite on määrätietoisella panostuksella pidentää matkailukautta, mikä myös lisää matkailun taloudellisia ja työllistäviä vaikutuksia.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Yhteyksiä kaupungin yrittäjiin kehitetään ja kaupungin vetovoimaa tulomuuttopaikkakuntana parannetaan.

Markkinointia ja tietoa Raaseporista vierailukohteena: matkailutoimistossa, visitraseborg.com, mobiilisovellus Visit Raseborg, Facebook, Instagram, lehdistö, messut, esitteet, työpajat, bloggaajat ym.

Matkailuyhteistyötä vierailuelinkeinojen yrittäjien kanssa, naapurikunnat, Metsähallitus, Fiskars, HelsinkiWest ja VisitFinland.

Kaupungin visuaalista linjaa uudistetaan rinnakkain kaupungin strategiatyön kanssa. Visuaalista linjaa täydennetään ensimmäistä kertaa markkinointistrategialla. Nämä otetaan käyttöön alkukesästä 2018. Uudistus merkitsee kaupungin verkkosivujen ja intraverkon uudistamista, osittain EU:n saavutettavuusdirektiivin johdosta. Tämä tulee ajankohtaiseksi syksyllä 2018 (verkossa) ja keväällä 2019 (intraverkossa). Kaupungin henkilökunnalle ja luottamushenkilöille laaditaan uusi viestintäsuunnitelma sekä ohjeet sosiaalisen median käyttöä varten.

Saaristo- ja maaseutukysymykset nostetaan esiin ja osastolla nimetään vastuhenkilöt.

Parantaa julkisen tilan viihtyvyyttä kulttuurisuunnittelulla. Ylläpitää kaupungin taiderekisteriä ja ostaa taidetta kokoelmaan. Päivähoidon ja koulutoimen antama kulttuurikasvatus luo edellytyksiä lisätä lasten ja nuorten hyvinvointia. Kulttuuripalvelut saavuttavat terveyttä edistävällä hoitotoimilla myös vanhemman sukupolven.

Kulttuuripalvelut järjestävät tai auttavat järjestämään seuraavat yleisötapahtumat: Kirjakekkerit, Raseborg Offspring vuosiluokille 6 ja 8, Tammisaaren Kesäkonsertit, Bokkalaset ja Itsenäisyyspäivän juhlat.

Uusi tapahtumakalenteri otetaan käyttöön vuoden alussa. (Eventz.today)

Tammisaaren syysmarkkinat järjestetään kolmipäiväisinä syyskuussa.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Yrittäjätapaamisia elinkeinoelämälle	3 krt/vuosi
	Vuoden aikana järjestettiin 3 yrittäjätapaamista Mustiolla, Tammisaarella ja Karjaalla. Yrittäjäpäivillä 5.9 järjestettiin runsaasti ohjelmaa koko päivän ajan yhdessä Raaseporin Yrittäjien ja Novagon kanssa. Novia Start Up Factoryssa järjestettiin 8.11. Yrittäjätapaaminen yhdessä hankintajaoston, Raaseporin Yrittäjien ja Novagon kanssa. Kehityspäällikkö ja kaupunginjohtaja osallistuivat myös tapaamisiin kauppakamarin kanssa.	
	Järjestetään saaristofoorumi saaristolaisväestön kuulemiseksi	1 krt/vuosi
	Saaristofoorumi järjestettiin 25.4. 2018, osallistujia oli 35. Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Thomas Blomqvist toimi puheenjohtajana.	
	Kaupungin strategian määrittäminen kaudelle 2018-2021	Strategia hyväksytty kaupunginvaltuustossa
	Strategiatyötä tehtiin koko talven ja kevään ajan ohjausryhmässä ja poliittisesti asetetussa viiteryhmässä. Huhtikuussa strategialuonnos oli lausuntokierroksella lautakunnissa. Kaupunginhallitus käsitteli strategian 28.5.2018. Kaupunginvaltuusto hyväksyi strategian yksimielisesti 4.6. 2018. Tämän jälkeen alkoi työ strategian toimintasuunnitelman parissa.	
	Kehittää kaupunkikuvaa ja parantaa viihtyvyyttä kulttuurisuunnittelulla	Katutaideprojektin suunnittelu
	Kulttuuripalvelut toteutti vuoden aikana katutaidehankkeen Pohjan kirkonkylässä. Pohjan päivien aikana pidettiin Pohjan keskustassa workshop asukkaiden mukaan saamiseksi. Elokuussa toimintansa aloittaneeseen Culture Planning -suunnitteluun on asetettu asiantuntijaryhmä. Pohjan kirkonkylän pilottihanke, Otto Majan murali, maalattiin syyskuussa. Työtä kehittää kaupunkikuvaa ja lisätä viihtyvyyttä kulttuurisuunnittelulla jatkuu.	
	Tarjota kulttuurielämyksiä päiväkodeille ja kouluille, toisen asteen opetus mukaan lukien. Tarjota kulttuurielämyksiä hoidossa yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa.	150 ohjelmakohtaa hoidossa ja kouluissa
	Vuoden aikana järjestettiin 244 ohjelmakohtaa varhaiskasvatuksessa, koulussa ja hoidossa.	

Kaupunkikehitys

Luottamuselin: Kaupunginhallitus

Vastuuhenkilö: vt. Kehityspäällikkö Lotta Lerviks

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenvedo

	Näyttelytoimintaa Galleria Perspektiivissä ja Galleria Fokuksessa.	20 näyttelyä
	Galleria Perspektiivissä ja GalleriaFokuksessa järjestettiin 28 näyttelyä.	
	Omia tapahtumia tai tapahtumia yhdessä muiden kanssa	30 000 kävijää
	Vuoden aikana järjestetyissä tapahtumissa kävi 55 362 henkilöä. Tammisaaren syysmarkkinoilla lasketaan olleen yli 30 000 kävijää. Noin 25 000 kävi kulttuuritapahtumissa. Kaupunkikehitys järjesti yhteensä 219 yleisölle tarkoitettua ohjelmanumeroa.	
	Kaupungin kotisivujen kävijämäärä ja kaupungin Facebook-sivujen sekä matkailun VisitRaseborg -sivun ja sovelluksen tykkääjien määrä on kasvussa	Kotisivuilla on keskimäärin 40 000 ainutkertaista kävijää/kuukausi Kaupungin Facebook-sivuilla 5 000 tykkääjää
	<p>Kaupungin Facebooksivu saavutti 5 000 tykkääjää jo joulukuussa 2017. Uusi tavoite vuodelle 2018 on 5 500 tykkääjää. Per 31.12.2018 tykkääjien määrä oli 5252.</p> <p>Kaupungin kotisivulla on vuoden aikana ollut keskimäärin noin 26.450 ainutkertaista käyntiä kuukaudessa webbsivu visitraseborg.com 1.1.–31.12.2018 vs 1.1.–31.12.2017:</p> <p>Käyttäjää 184 292, vs 175 711 = + 4,88 % Istuntoja 279 677, vs 267 643 = + 4,50 % Sivunäyttöjä 718 969, vs 734 828 = + 2,16 %</p> <p>App Visit Raseborg 1.1.–31.12.2018 vs 1.1.–31.12.2017:</p> <p>Käyttäjää 689, vs 673 = + 2,38 % Istuntoja 2812, vs 2928 = + 3,96 %</p>	
	Matkailuinfokirje lähetetään ja vierailuelinkeinojen yrittäjille järjestetään tapaamisia	Infokirjeitä 4 kpl / vuosi, matkailutapahtumia yrittäjille 2-4 kpl / vuosi.
	<p>Vuoden aikana lähetettiin viisi matkailutiedotekirjettä.</p> <p>Vuoden aikana järjestettiin kolme matkailutapaamista Karjaalla, Tammisaarella ja Bromarvissa.</p> <p>Matkailuseminaari Helsinki West alueelle järjestettiin Billnäsissä 15.11.</p>	
	Kaupungin visuaalisen ilmeen uudistaminen	Uusi visuaalinen ilme otetaan käyttöön syksyllä 2018
	<p>Kaupungin visuaalisen ilmeen uudistamissuunnitelma hyväksyttiin kaupunkikehitysjaostossa 21.3.2018. Kaupungin tiedottaja vastasi hankkeesta apunaan ohjausryhmä. Tarjoukset visuaalisen ilmeen uudistamisesta vastaanotettiin toukokuussa ja yhteistyökumppani valittiin kesäkuussa. Uusi visuaalisen ilme valmistui joulukuussa, mutta se lanseerattiin vasta tammikuussa 2019 osana Raaseporin 10-vuotisjuhlaa. Lisäksi aloitettiin kaupungin kotisivun uudistaminen siten, että töitä voitiin jatkaa rinnakkain, kuten esim. kuvapankin koostaminen.</p>	

Analyysi toimenpiteistä

Kaupunkikehitysosasto on saavuttanut useimmat tavoitteensa vuonna 2018 huolimatta siitä, että yli puolet osaston henkilökunnasta oli uutta tai saaneet uusia tehtäviä vuoden aikana. Useita tavoitteita saavutettiin jo toisella tai kolmannella neljänneksellä, joten näillä alueilla on jo siirrytty uusiin vaiheisiin

Vierailuelinkeinoyrittäjien kanssa on kehitetty matkailuyhteistyötä samoin kuin Novago ja yrittäjähdistykset. Uusi osasto hakee vielä tapaa voida paremmin tukea kaupungin elinkeinoelämää yhdessä kaupunginjohtajan kanssa. On todettava, että kaupunki ei ole onnistunut tukemaan elinkeinoelämää halutulla tavalla, koska resurssit eivät tällä hetkellä riitä.

Ensimmäistä kertaa järjestettiin työmessut, yhdessä Novagon, yrittäjähdistyksen TE-keskuksen kanssa. Kaupungin kykyjen ja vapaaehtoisten esiin nostamiseksi Raaseporissa järjestettiin palkintoseremonia, jossa asukkaat saivat ehdottaa ja äänestää voittajaksi vuoden raaseporilaisen, vuoden urheilupalkinnon, vuoden kulttuuripalkinnonsaajan, vuoden nuorisopalkinnon ja vuoden ympäristöpalkinnon.

Matkailun kehittämistarpeet on kartoitettu vuoden aikana ja vuosille 2019–2021 on muotoiltu konkreettisia toimenpiteitä. Työ suunnitellaan pidemmällä tähtäimellä ja koko Raaseporia ajatellen ja tekemällä yhteistyötä Metsähallituksen, Novagon, matkailuyhdistysten, lähikuntien ja muiden tärkeiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Työ kaupungin strategian ja toimintaohjelman kanssa on vaatinut paljon aikaa samoin kuin kaupungin visuaalisen linjan uudistaminen ja uusi kotisivu. Samalla on aloitettu myös uuden kuvapankin rakentaminen. Vuoden alussa otettiin käyttöön myös uusi tapahtumakalenteri. Siksi markkinointistrategian ja viestintäsuunnitelman työstäminen on osittain pantu jäihin.

Työ parantaa julkisten tilojen viihtyisyyttä Cultural Planning suunnittelulla on edistynyt suunnitellusti ja sitä jatketaan. Muutto Tammiharjuun on merkinnyt paljon työtä taide-esineiden muutossa ja kaupungin taiderekisterin ylläpidossa. Taide-esineiden muutto vaatii varovaisempaa käsittelyä kuin toimistokalusteet. Varhaiskasvatuksen ja koulutoimen kulttuurikasvatus on vuonna 2018 keskittynyt hankkeeseen MusikGlädje - Iloa musiikista ja Treklangen - Kolmisointu sekä ala-asteiden teatteriesityksiin ja Raaseporin Offspring vuosikursseille 6 ja 8. Vanhusten huollossa on myös järjestetty musiikkielämyksiä.

Kulttuuripalvelut järjestivät yhdessä eri yhteistyökumppaneiden kanssa seuraavat suuret yleisötapahtumat: Kirjakekkerit, Tammisaaren kesäkonsertit, Bokkalaset ja itsenäisyyspäiväjuhlan.

Tammisaaren syysmarkkinat järjestettiin ensimmäistä kertaa kolmipäiväisinä, mitä pidettiin hyvin onnistuneena. Markkinoiden kävijämäärä ylitti 30 000.

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	6 305	10 700		3 787	-6 913	35,4 %
Maksutuotot		600			-600	0,0 %
Tuet ja avustukset	5 627			5 708	5 708	0,0 %
Muut tuotot	78 073	69 000		83 340	14 340	120,8 %
Tuotot yhteensä	90 006	80 300	0	92 835	12 535	115,6 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				3,1 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-510 463	-518 330	-25 000	-562 754	-19 424	103,6 %
Ostopalvelut	-482 159	-486 330		-514 598	-28 268	105,8 %
Aineet ja tavarat	-24 067	-29 100		-8 752	20 348	30,1 %
Avustukset	-466 356	-443 000		-427 113	15 887	96,4 %
Muut kulut	-146 431	-107 720		-102 733	4 987	95,4 %
Kulut yhteensä	-1 629 476	-1 584 480	-25 000	-1 615 950	-6 470	100,4 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-0,8 %		
Toimintakate	-1 539 470	-1 504 180	-25 000	-1 523 114	6 066	99,6 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-1,1 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot		1 000				
Sisäiset kulut	-180 963	-141 800		-160 450		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Tammisaaren syysmarkkinoiden, Kirjakekkereiden, matkamessujen ja Bokkolasin tulot olivat laskettua korkeammat.

Kaupunkikehitysosaston henkilöstökulut ovat olleet laskettua korkeammat johtuen henkilöstörakenteen suuresta vaihtelusta sekä sijaisjärjestelyistä. Tämä näkyy myös tulona koskien työllisyystukea. Logistikon palkkausta varten tehtiin 25 000 euron talousarviomuutos. Vuodesta 2019 lähtien logistikon kustannukset on budjetoitu ja ne kirjataan joukkoliikenteen alle.

Työ uuden visuaalisen linjan parissa on nostanut ostopalvelujen kustannuksia, kun taas aineissa ja tavaroissa, tuessa sekä muissa kustannuksissa on säästetty.

Toimintakuvaus

Raaseporin etujen valvominen kaupungin ja seudun julkisessa liikenteessä sekä Helsinkiin ja Turkuun suuntautuvassa työmatkaliikenteessä. Kaupunki osallistuu alueelliseen yhteistyöhön julkisen liikenteen kysymyksissä. Alueen kunnilla on yhteinen logistikko, joka kehittää palveluja yhdessä kuntien kanssa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Kehittää julkista liikennettä siten, että kaupunki on houkutteleva asuinpaikka.
 Optimoida julkista liikennettä toimialat ylittävillä ratkaisuilla.
 Suunnitella kaupungille yhteinen logistiikkakeskus.
 Osallistua kilpailuttamiseen ja valvoa nykyisiä sopimuksia.

Sitovat tavoitteet 2018

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Koordinoida tehokkaammin kaupungin sisäistä joukkoliikennettä yhdessä kaikkien toimialojen kanssa ja kehittää toimivia työskentelytapoja	Lisää joukkoliikennevuoroja, joita kaupungin asukkaat voivat käyttää kaupungin sisällä, esim. koulukuljetusten yhteydessä
	 Selvitys toimenpideohjelmiseen hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 23.4. Toimenpide-ehdotukset ovat: 1. Kuljetusten optimointi ja hankinta -> Logistiikkayksikkö 2020, 2. Koulukuljetus myös muille asukkaille, 3. Orin kaupunkilippu ja seutulippu -> Uusia tapoja subventoida lippujen kautta, 4. Raaseporin kyläbussi, 5. Tulevaisuusryhmä. Logistikko on palkattu ajanjaksolle 20.8. 2018–31.5.2020. Toimialarajat ylittävä joukkoliikenneryhmä on nimetty ja se on aloittanut työnsä syyskuussa. Työ jatkuu.	

Analyysi toimenpiteistä

Lähtökohtana huhtikuussa hyväksytty selvitys toimenpideohjelmiseen on toimialarajat ylittävä joukkoliikenneryhmä työstänyt kuljetusten optimointia ja hankintaa. Koulukuljetuksiin on kiinnitetty erityistä huomiota. Kaupunkilipun ja seutulipun suhteen on tulossa suurempia muutoksia, joihin kaupunki itse ei voi vaikuttaa.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Seutuliput	243	220	325
Kaupunkilipput	2 346	2 330	2 319
Työmatkalippu	13	20	11
HSL	842	870	579
VR (Easybreak)	1 376	1 360	1 045

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	116 310	60 000		172 978	112 978	288,3 %
Muut tuotot						
Tuotot yhteensä	116 310	60 000	0	172 978	112 978	288,3 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				48,7 %		
Kulut						
Henkilöstökulut						
Ostopalvelut	-178 589	-23 000		-18 326	4 674	79,7 %
Aineet ja tavarat						
Avustukset	-208 307	-540 000		-480 609	59 391	89,0 %
Muut kulut						
Kulut yhteensä	-386 896	-563 000	0	-498 935	64 065	88,6 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				29,0 %		
Toimintakate	-270 585	-503 000	0	-325 957	177 043	64,8 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				20,5 %		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Kaupunkikehitysosasto on onnistunut saamaan budjetoitua enemmän valtionapua ja myös menot ovat olleet reippaasti laskettua pienemmät, mikä ensi kädessä johtuu siitä, että ostetut junavuorot Helsinkiin olivat ylibudjetoituja. Vähemmän ihmisiä on hakenut tukea pendelöintilippuihin, mistä on syntynyt säästöä.

Logistikko on palkattu ajanjaksolle 20.8. 2018–31.5.2020. Palkka ei rasita joukkoliikenteen kustannuspaikkaa vuonna 2018. Vuodesta 2019 logistikon palkka budjetoidaan ja kirjataan joukkoliikenteen kustannuspaikalle.

Toimiala: Sosiaali- ja terveydenhuolto
Vastuhenkilö: Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Benita Öberg

Toimialan perustiedot

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala on organisaationa jaettu viiteen osastoon sekä yksi osasto on hallintoa ja tukitoimia varten. Jokaista osastoa johtaa osastopäällikkö, lukuun ottamatta erikoissairaanhoidon, josta vastaa sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja. Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja vastaa myös hallinnon ja tukitoimien toiminnasta.

Toimialan perustehtävä on varmistaa, että kaupungin asukkaat saavat laadullisesti hyvää ja riittävää terveydenhuollon hoitoa ja palvelua. Palvelut tuotetaan omana toimintana tai ostopalveluina.

Vanhuspalvelut

Vanhuspalvelut tarjoaa Raaseporin ikääntyville ihmisille henkilökohtaista tukea ja palvelua. Tavoitteena on, että ikääntyneet voivat asua kodeissaan tai kodinomaisissa olosuhteissa mahdollisimman kauan. Keskeisiä toimintamuotoja ovat ehkäisevä toiminta, kotihoitopalvelut sekä tukipalvelut ja ympärivuorokautinen asumispalvelu.

Terveyspalvelut

Terveyspalvelut käsittävät terveysasemien avovastaanoton, kuntouttavan toiminnan (fysioterapia, puheterapia ja toimintaterapia), ehkäisevän toiminnan (lapsi- ja äitiysneuvolan, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon, perhekeskuksen, TK:n vuodeosaston, mielenterveyshoidon ja päihdehuollon sekä hammashuollon).

Sosiaalipalvelut

Sosiaalipalveluja leimaa vahvasti viranomaistehtävät. Toiminta-alueeseen kuuluvat viranomaistehtävät lapsi- ja perhepalveluissa (ehkäisevä lastensuojelu, sosiaalipäivystyksen toiminta, avohuolto ja jälkihuolto, lasten ja nuorten sijaishuolto sekä lastenvalvojan viranomaistehtävät). Sosiaalipalveluihin kuuluvat myös aikuissosiaalityö sekä vammaispalvelu, joka on jaettu omaan tuotantoon ja ulkoisiin sopimuksiin (erityishuollon ostopalvelut). Lisäksi osaston toiminta-alueeseen kuuluu maahanmuuttajatoimisto.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelut tarjoaa palveluja pitkäaikaistyöttömille kuntouttavan työtoiminnan muodossa, terveystarkastuksia, työ- ja toimintakyvyn arviointia sekä työharjoittelua. Työ- ja opiskeluelämän ulkopuolella oleville nuorille tarjotaan työpajatoimintaa, etsivää nuorisotyötä sekä työharjoittelua. Työharjoittelua työpajamuodossa tarjotaan myös mielenterveyshoidon asiakkaille.

Erikoissairaanhoido

Toiminta-alueeseen kuuluu kaikki HUSilta ja muilta erikoissairaanhoidon tuottajilta ostettu erikoissairaanhoido. Muita erikoissairaanhoidossa hoidettavia toimintoja ovat erikoissairaanhoidon liikelaitosten tuottamat tukipalvelut, kuten röntgen ja laboratoriopalvelut. Myös ensihoito, apuvälinekeskus sekä eläkkeet entisille erikoissairaanhoidon kuntayhtymien ja kuntainliiton työntekijöille kuuluvat toiminta-alueeseen.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Toimialan tavoitteita ohjaa pitkälti valtuuston kesällä 2016 päättämä toimenpideohjelma osana kaupungin talouden tasapainottamista. Useat toimenpideohjelmassa määritellyt toimenpiteet on toteutettu vuonna 2017, mutta muutamia toimenpiteitä jää toteutettaviksi 2018–2020.

Suunniteltu maakuntauudistus on johtanut siihen, että suuri joukko erilaisia työryhmiä on aloittanut erilaisia työprosesseja eri toiminta-aloilla ja eri tasoilla. Raasepori on mukana eri yhteyksissä ja voidaan olettaa, että näiden työprosessien loppuraportit tulevat olemaan ohjeistavia operatiivisen työn kehitykselle eri tavoin vuosina 2019–2020. Yksi tavoite on luoda yhtenäinen ja oikeudenmukainen palvelu maakuntaan.

Vanhuspalvelussa keskitytään hoidon laadun kehittämiseen. Erityinen panostus tullaan tekemään muistisairaiden hoidossa, ja se koskee koko ketjua neuvolapalveluista ympärivuorokautiseen asumiseen.

Toimiala: Sosiaali- ja terveydenhuolto

Vastuhenkilö: Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Benita Öberg

Viime vuosina ympärivuorokautisen asumisen paikat ovat vähentyneet tuntuvasti. Jonotusajat sekä laitokseen että palveluasumiseen on yhä lyhyitä, mutta tarvitaan panostusta siihen hoitoon, jota annetaan kotona. Kotihoidon resursseja tulee vahvistaa siten, että resursointi vastaa asiakkaiden lisääntyneitä hoitotarpeita. Yhä useampi asiakas tarvitsee käynnillä kahta hoitajaa. Kuormitus on ollut erityisen suurta yöaikaan. Resursointia lisätään nyt, jotta tasavertainen palvelu kodeissa voidaan taata myös reuna-alueilla.

Terveyspalveluissa panostukset liittyvät pitkälti terveysasemien kehittämiseen. Tarvitaan uusi tapa ajatella ja sähköisten työtapojen kehittämistä ja joiltakin osin on pakko ottaa käyttöön sähköinen asiakaspalvelu. Työ aukioloaikojen pidentämiseksi jatkuu vuonna 2018.

Sosiaalipalvelujen toimintatapoja muutetaan tuntuvasti, koska kunta ei enää huolehdi perustoimeentulosta. Sosiaalityöntekijöiden aikaa ja resursseja vapautuu ja ne voidaan käyttää sosiaalihuoltolain mukaiseen palvelutarpeen arviointiin.

Perhekeskuksen toiminta on päässyt kunnolla vauhtiin vuoden 2017 aikana ja arvio toiminnan organisatorisesta sijoituksesta osoittaa, että olisi parempi, jos toiminta kuuluisi sosiaalipalveluihin. Toiminta muuttaa vuoden vaihteesta lähtien organisatorisesti terveyspalveluista sosiaalipalvelujen lapsi- ja perheyksikköön.

Työllisyyspalvelujen haasteena on pystyä tarjoamaan mahdollisimman laaja valikoima kuntouttavaa työtoimintaa tarkoituksena hillitä kunnan työmarkkinatuen kustannusosuuden nousua. Lisähaasteena ovat toiminnan jatkuvat arvioinnit tarkoituksena voida toimia mahdollisimman kustannustehokkaasti huomioon ottaen seudun työttömyystilanteen ja kaupungin veloitteen työmarkkinatukea koskien.

Raaseporin työttömyysaste on laskenut vuoden 2015 toukokuusta vuoden 2017 toukokuuhun 11 prosentista 9,1 prosenttiin. Pitkäaikaistyöttömien kohdalla nähdään sama positiivinen kehityssuunta pitkällä viiveellä. Saman jakson aikana väheni työttömien määrä yhteensä 252 henkilöllä (1448 →1196). Pitkäaikaistyöttömien (yli 300 päivää työttömänä) määrä kuitenkin kasvoi 95 henkilöllä. Kaupungin veloitteet koskien työmarkkinatuen maksamista koskevat kaikkia henkilöitä, jotka ovat olleet kauemmin kuin 300 päivää työttöminä.

Erikoissairaanhoidossa siirtyy pediatriinen toiminta HYKSille 1.1.2018 alkaen. Tavoitteena on, että Raaseporin sairaalasta tulee HYKSin tulosityksikkö jo vuoden vaihteesta lähtien.

Yhteispäivystyksen toiminnassa erittäin keskeistä on potilasvirtojen ohjaus. Tammisaaren terveysaseman pidennetyt aukioloajat vaikuttanevat yhteispäivystyksen käyntimäärään, jolla odotetaan olevan positiivinen vaikutus kaupungin kustannuksiin ja parantavan huomattavasti terveyskeskuspalveluiden saatavuutta asukkaille.

Yhteistyötä HYKSin kanssa kehitetään tarkoituksena luoda joustavampia hoitoketjuja ja laajempi palvelutarjonta mielenterveyshoidossa ja päihdehuollossa.

Analyyysi toimenpiteistä

Hallinnossa tehtiin syksyllä kansliatoimintojen kartoitus sekä työnkuvausten päivitys.

Vanhuspalvelussa oli pakko ostaa lisää ympärivuorokautisen asumisen paikkoja, ja välttää näin ylikäyttövuorokausia erikoissairaanhoidossa. Kotiuttamistiimi aloitti toimintansa syksyllä ja se on ollut tärkeä lenkki hoitoketjujen suunnittelussa. Vanhuspalvelu ovat myös panostanut omaishoitajien taakan helpottamiseen kotona.

Lääkärimehitys on vuoden aikana ollut keskimäärin 82 %. Riittävän resurssin turvaamiseksi on ollut pakko ostaa lääkäripalveluja. Lääkäriresurssit on keskitetty Karjaan ja Tammisaaren terveysasemille. Tammisaaren terveysasemalla on pidennetyt aukioloajat kolmena päivänä viikossa. Marevan-potilaiden sms-toiminto otettiin käyttöön keväällä 2018, mikä on antanut enemmän joustavuutta ja lisää aikaa muihin tehtäviin.

Kuntouttavassa toiminnassa yhteistyö on parantunut, kun lapsikuntoutus, johon sisältyy fysioterapia, puheterapia ja toimintaterapia, muutti lapsi- ja perhepalveluyksikön kanssa yhteisiin tiloihin.

Vuodeosastohoidossa on pyritty vähentämään pitkäaikaishoitoa. Tämä on toteutettu asteittain. Sen jälkeen, kun kotiuttamistiimi aloitti toimintansa syksyllä 2018 ovat kotiuttamiset TK:n vuodeosastolta olleet sujuvampia ja kotiintuloa on alettu suunnitella hoidon aiemmassa vaiheessa.

Toimiala: Sosiaali- ja terveydenhuolto

Vastuhenkilö: Sosiaali- ja terveysjohtaja Benita Öberg

Mielenterveyshoidossa suurena haasteena on ollut lääkäripalvelut, koska psykiatripalvelut HUS:n kanssa loppuivat ja ne korvattiin konsultoivalla psykiatripalvelulla tukena terveysasemien ja mielenterveysyksikön henkilöstölle. Lapsi- ja nuorisovastaanotolla on tehostettu monialaista yhteistyötä. Päihdehuollon haaste ovat asiakkaat, jotka tarvitsevat katkaisuhuoltoja, jota ei voida toteuttaa kotona.

Hammashoidon 5 kuukauden odotusaikaa kokonaishoidolle ei ole saavutettu, se on ollut keskimäärin noin 6 kuukautta. Tämä johtuu hammaslääkäreiden ja suuhygienistien sijaisten puutteesta ja osin siitä, että uusia kokonaishoitoa toivovia potilaita tulee lisää koko ajan.

Perhekeskuksen toiminnasta tuli osa lapsi- ja perhepalveluita 1.1.2018 alkaen. Perhekeskustoiminnalla on ollut positiivinen vaikutus perhepalveluihin kokonaisuudessaan.

Toimintaa kehitetään jatkuvasti ja panostetaan lisäresursseihin ja toimintaan.

Lastensuojeluilmoitusten määrä on vähentynyt ja yhteydenottojen määrä lisääntynyt. Tiedot yhteydenottojen lisääntymisestä perhekeskuksiin ja yksilöasioiden määrän lasku osoittavat kehityksen suunnan olevan oikean.

Vuonna 2018 on yhä vaadittu paljon aikuissosiaalityön resursseja selvittämään asioita, jotka ovat sidoksissa Kansaneläkelaitoksen perustoimeentulotuen käsittelyyn. Määrä on kuitenkin laskenut verrattuna lukuihin vuoden 2017 tilinpäätöksessä.

Sosiaalipalveluissa on uuden liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) voimaantulo 1.7.2018 velvoittanut kaupungin tarkistamaan vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetusten myöntämiset. Tämä palvelu hankittiin seudullisesti 1.7.2018 alkaen. Vammaispalveluissa on myös aktiivisesti kartoitettu ja selvitetty asumismuotoja henkilöille, joilla on erityistarpeita.

Maahanmuuttajapalvelussa on muuttoliike Raaseporista pääkaupunkiseudulle ja muihin suurempiin kaupunkeihin on ollut suurta.

Työllisyyspalveluissa on onnistuttu hyvin työllistämässä. Pitkäaikaistyöttömien määrä sekä nuorten, alle 25-vuotiaiden työttömien määrä vähenee.

Erikoissairaanhoidon käyttö on kasvanut niin somaattisen kuin psykiatrisenkin hoidon kohdalla. Ylikäyttövuorokausien määrä vuoden aikana oli 761 verrattuna 203:een vuonna 2017. Ylikäyttövuorokausia esiintyi vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Tämän ehkäisemiseksi on ryhdytty toimenpiteisiin. Vuoden toisella puoliskolla rekisteröitiin ainoastaan yksittäisiä ylikäyttövuorokausia. Hoitoketjut kartoitettiin tavoitteena hoitaa oikeaa potilasta oikeassa paikassa, oikeaan aikaan ja oikeilla resursseilla. Kaupunki peruti kotiuttamistiimin, joka muodosta tärkeän lenkin prosessissa. Pyrkimys on yhä intensiivisempään yhteistyöhön erikoissairaanhoidon kanssa. Ensihoidon kustannukset ovat 60 euroa per capita, mutta kuntien välillä keskustellaan tasaisesta kustannusjaosta.

Toimiala: Sosiaali- ja terveydenhuolto
Vastuhenkilö: Sosiaali- ja terveysjohtaja Benita Öberg

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	1 545 692	1 357 300		1 936 169	578 869	142,6%
Maksutuotot	6 810 763	6 818 450		6 562 589	-255 861	96,2%
Tuet ja avustukset	484 659	620 880		715 557	94 677	115,2%
Muut tuotot	1 435 235	1 289 390	8 000	1 375 153	77 763	106,0%
Tuotot yhteensä	10 276 348	10 086 020	8 000	10 589 468	495 448	104,9%
Muutos (TP 2018 vs TP 2018)				3,0 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-30 204 680	-31 865 940	72 940	-30 635 676	1 157 324	96,4%
Ostopalvelut	-65 266 441	-64 550 060	-3 578 940	-70 646 235	-2 517 235	103,7%
Aineet ja tavarat	-1 761 511	-1 859 310	68 000	-1 856 987	-65 677	103,7%
Avustukset	-6 309 771	-6 070 410	-80 000	-5 746 168	404 242	93,4%
Muut kulut	-3 909 862	-4 488 620		-4 535 216	-46 596	101,0%
Kulut yhteensä	-107 452 265	-108 834 340	-3 518 000	-113 420 282	-1 067 942	101,0%
Muutos (TP 2018 vs TP 2018)				5,6 %		
Toimintakate	-97 175 917	-98 748 320	-3 510 000	-102 830 814	-572 494	100,6%
Muutos (TP 2018 vs TP 2018)				5,8 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	14 314			15 192		
Sisäiset kulut	-6 059 812	-6 398 990		-6 492 031		

Analyysi taloudesta

Sosiaali- ja terveyshuollon talousarviomäärärahaa tarkistettiin valtuuston päätöksellä 3 510 000 eurolla. Lisämäärärahan tarve oli etupäässä erikoissairaanhoidossa, mutta myös viranomaisvastuun puitteissa olevassa toiminnassa. Erikoissairaanhoidon määrärahan budjetoinnissa huomioitiin HUS Raaseporin sairaalan keväällä 2016 laatima toimintasuunnitelma, jonka tavoitteena oli alentaa erikoissairaanhoidon kustannuksia. Erikoissairaanhoidon kustannukset kasvoivat kuitenkin vuonna 2018 johtuen määrällisestä lisäyksestä mutta myös muista kustannuksista nostavista tekijöistä.

Sosiaali- ja terveystoimialan tilinpäätöksessä tulot ylittyivät 495 448 eurolla (104,9 %). Ylitys liittyy lähinnä Ely-korvaukseen, joka kirjattiin erikoissairaanhoidon, mutta jota ei ollut budjetoitu. Tulot liittyivät kustannuksiin, jotka nekin oli kirjattu erikoissairaanhoidon.

Henkilöstökulut alittuvat 1 157 324 eurolla (96,4 %). Henkilöstökulujen toteutumaan vaikuttaa henkilöstön rekrytoinnin vaikeus, mikä johtaa siihen, että jossain määrin on käytetty ostopalveluja.

Ostopalvelujen 2 517 235 euron ylitys löytyy etupäässä erikoissairaanhoidon määrärahasta, joka vastaa 1,6 miljoonasta ylityksestä. Myös ympärivuorokautisen asumisen ja terveystalouksien ostopalvelujen talousarviomääräraha ylittyi, mikä selittyy ylimääräisten asumispaikkojen ostosta ja siitä, että lääkäripalveluihin on käytetty vuokratyövoimaa.

Tilinpäätös osoittaa, että toiminta toimialan oman toiminnan puitteissa alittaa talousarviomäärärahan, jota tarkistettiin ylöspäin 550 000 eurolla (alitus 505 028 euroa), kun taas erikoissairaanhoidon määräraha ylittää talousarviomäärärahan, jota tarkistettiin ylöspäin 2 960 000 eurolla (ylitys 1 077 522 euroa).

Hallinto ja tukipalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Sosiaali- ja terveystalokunta Benita Öberg

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Osastot vastaavat koko toimialan kokonaisvaltaisesta hallinnosta ja tukipalveluista sekä toimialan osastojen osastokohtaisesta hallinnosta. Osasto johtaa ja koordinoi toimialan taloussuunnittelun ja vastaa toimialan koko talousseurannasta. Osasto vastaa lisäksi toimialarajat ylittävästä yhteistyöstä. Hallinnossa käsitellään lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon yhdistykselle myöntämät tuet.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Työprosessit sopeutetaan tulevan sosiaali- ja terveyshoitouudistuksen mukaisiksi. Vuona 2017 laaditut uudet työnkuvaukset arvioidaan.

Analyysi toimenpiteistä

Toimintaa johti vt. sosiaali- ja terveystalokunta helmikuusta lähtien siihen saakka, kunnes varsinainen johtaja aloitti elokuussa.

Hallinnossa tehtiin muutoksia työnkuvauksissa johtuen eläkkeelle siirtymisistä ja yhdestä irtisanomisesta. Uusi laatukoordinaattoritoimi perustettiin syyskuussa. Syksyllä aloitettiin kansliatoimintojen kartoitus tavoitteena päivittää työnkuvaukset takaamaan tarpeellinen osaaminen sekä työtoverien työn tuntemus.

Talous	TP 2017	TA 2018	Taloussarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	48 695	25 000		66 891	41 891	267,6 %
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset				16 364	16 364	0,0 %
Muut tuotot	13 162	5 000		3 914	-1 086	78,3 %
Tuotot yhteensä	61 857	30 000	0	87 169	57 169	290,6 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				40,9 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-1 143 897	-1 271 230	12 940	-1 215 718	42 572	96,6 %
Ostopalvelut	-627 688	-594 560	37 060	-637 410	-79 910	114,3 %
Aineet ja tavarat	-16 404	-27 650		-10 142	17 508	36,7 %
Avustukset	-212 346	-200 000		-216 711	-16 711	108,4 %
Muut kulut	-98 109	-91 130		-96 203	-5 073	105,6 %
Kulut yhteensä	-2 098 445	-2 184 570	50 000	-2 176 185	-41 615	101,9 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				3,7 %		
Toimintakate	-2 036 588	-2 154 570	50 000	-2 089 016	15 554	99,3 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				2,6 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut	-146 939	-127 150		-129 956		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Toiminta on sujunut suunnitelman mukaan ja pysynyt taloussarviokehysten puitteissa.

Kotihoito ja tukipalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Vanhuspalvelupäällikkö Kirsi Ala-Jaakkola

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Toiminta-alueeseen Kotihoito ja tukipalvelut kuuluu kotihoivan ja kotisairaanhoidon, turvallisuus- ja ateriapalvelujen lisäksi myös vanhusten terveyttä ja kuntoa edistävä ja kunnan heikkenemistä ehkäisevä toiminta.

Seniorineuvonta tarjoaa iäkkäille ja heidän omaisilleen henkilökohtaista neuvontaa, tietoa ja tukea kysymyksissä, jotka koskevat iäkkäiden henkilöiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja hyvinvointia. Tavoitteena on tukea iäkkäiden omaa toimintakykyä ja itsenäistä asumista. Työhön sisältyy mm. omaishoidon tuki, sotainvalidi- ja sotaveteraanasiat, palvelutarpeen arviointi, neuvonta sosiaalietuuksia koskevissa kysymyksissä, terveysneuvonta ja -tarkastukset sekä muistisairaiden vastaanotto. Yhteistyö kolmannen sektorin ja vapaaehtoisten kanssa on tärkeää iäkkäiden yksinäisyyden torjunnassa.

Päivätoimintaa palvelee kotona asuvia vanhuksia, joille on hyväksi osallistua päivätoimintaryhmiin saadakseen sisältöä arkeensa. Ryhmiä toimii kaikissa kaupunginosissa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Keskeisenä tavoitteena koko vanhuspalveluissa vuonna 2018 on muistisairaiden hoidon kehittäminen. Palvelun tulee toimia siten, että se tukee muistisairasta ja hänen perhettään heti oireiden ilmaannuttua. Seniorineuvonnan muistineuvola on usein se ensimmäinen taho, jonka kanssa henkilö joutuu tekemisiin. Muistihoidajan panoksen lisäksi tarvitaan muistikoordinaattori täydentämään muistisairaana saamaa palvelua.

Muistikoordinaattori on henkilö, jolla on sosiaali- tai terveydenhuoltokoulutus ja joka on perehtynyt muistisairauksien hoitoon. Muistikoordinaattori tarjoaa diagnoosin jälkeen muistisairaalle ja hänen läheisilleen tukea arjessa. Muistikoordinaattorin tehtävänä on koordinoida hoito, ennakoita mahdolliset ongelmat ja ratkaista ne yhdessä asiakkaan kanssa sairauden eri etenemisvaiheissa asiakkaan asuessa vielä kotona. Muistikoordinaattori tuntee hyvin kunnan/seudun palvelutarjonnan ja voi tukea asiakasta saamaan oikeaa palvelua. Muistikoordinaattori toimii myös tukena koko vanhuspalvelun henkilökunnalle kysymyksissä, jotka koskevat muistisairaiden hoitoa ja kohtaamista. Hän konsultoi ja kouluttaa henkilökuntaa ja auttaa osaltaan takaamaan palvelun laadun muistisairaalle koko sairausaikana.

Tenhola-Bromarvin kotihoidon kehittäminen on tärkeä osa sitä palvelua, jota tarjotaan hoitoa ja hoivaa tarvitseville, kotona asuville henkilöille. Kotihoidon useita käyntejä vaativien henkilöiden määrä alueella on kasvanut ja omaa yöhoitajaa tarvitaan kipeästi.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Muistisairaiden palvelun kehittäminen muistikoordinaattoritoiminnan avulla. Muistipoliklinikkaa vahvistetaan.	Omaishoitajat ja hoitajat voivat saada useampia seurantakäyntejä ja saada riittävää tukea ja palvelua lyhyellä odotusajalla.
	Muistikoordinaattorin ansiosta on muistisairauden kohtaamille perheille voitu tarjota enemmän tukea. Omaishoitajaperheiden arjen helpottaminen kotona toimii hyvin ja se on hyvin kysyttyä.	
	Palvelun kehittäminen kotona asuville paljon hoitoa tarvitseville turvaamalla yöaikainen hoito.	Riittävä henkilöstövahvuus pystyy vastaamaan asiakkaiden kahden hoitajan yökäyntitarpeisiin myös reuna-alueilla. Lyhyempi vastausaika turvahälytykseen.
	Oma yöhenkilökunta on palkattu Tenhola-Bromarvin kotihoitoon.	

Kotihoito ja tukipalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Vanhuspalvelupäällikkö Kirsi Ala-Jaakkola

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimenpideohjelma 2018–2020

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit/euro
	Tenhola-Bromarvin kotihoitoyksikön muodostaminen sekä panostus Tenhola-Bromarvin alueen päivätoimintaan	2017: 80 000 euroa 2018: 60 000 euroa 2019: 60 000 euroa 2020: 50 000 euroa
	Tenhola-Bromarv kotihoitoyksikkö on aloittanut toimintansa maaliskuussa 2017. Toimintaterapeutti päivätoimintaan palkattu syksyllä 2017. Taloudellinen panostus on huomioitu talousarviossa 2018.	

Analyysi toimenpiteistä

Toimenpiteet, joilla kehitetään toimintaa muistisairaiden ja kotona asuvien vanhusten tukemiseksi, ovat olleet tervetulleita. Muistikoordinaattoresurssin ja omaishoitajaperheiden arjen helpottamisen lisäksi on kotiuttamistiimi aloittanut toimintansa lokakuussa. Tiimi on jo kahden ensimmäisen toimintakuukauden aikana päässyt hyvin vauhtiin. Toimintaa on kehitetty yhteistyössä Raaseporin sairaalan ja vuodeosaston kanssa. Tavoitteena on turvallinen kotiintulo sairaala- tai vuodeosasto-oleskelun jälkeen. Tiimiin tarvitaan vielä lisäresurssi, jotta voidaan tarjota tehostettua tukea kotiin pääsyn alkuaikana.

Seniorineuvolassa on aloitettu neuvontapuhelintoiminta, joka toimii toistaiseksi arkipäivinä klo 8–11. Tavoitteena on antaa tietoa kaupungin vanhuspalveluista kaikille sitä tarvitseville. On osoittautunut, että palvelua käytetään ahkerasti ja tavoitteena on pidentää aikaa.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Seniorineuvonta, käyntimäärä	1 673	1 900	1 466
Kotihoito/asiakasmäärä	600	700	626
Kotihoito/käyntimäärä	213 740	250 000	225 430
Kotihoito, suoran asiakastyön aika (%)	46	55	52
Kotihoito, käyntihinta	27	24	26
Päivätoiminta, asiakasmäärä	167	180	88

Kotihoito ja tukipalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Vanhuspalvelupäällikkö Kirsi Ala-Jaakkola

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	348 538	355 000		415 344	60 344	117,0 %
Maksutuotot	1 545 768	1 670 520		1 324 064	-346 456	79,3 %
Tuet ja avustukset	1 000			750	750	0,0 %
Muut tuotot	8 949	300			-300	0,0 %
Tuotot yhteensä	1 904 255	2 025 820	0	1 740 158	-285 662	85,9 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-8,6 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-6 234 467	-6 608 750		-6 312 343	296 407	95,5 %
Ostopalvelut	-1 442 365	-1 516 900		-1 082 004	434 896	71,3 %
Aineet ja tavarat	-435 040	-495 090		-485 099	9 991	98,0 %
Avustukset	-1 197 151	-1 140 000		-1 150 278	-10 278	100,9 %
Muut kulut	-232 341	-304 060		-284 515	19 545	93,6 %
Kulut yhteensä	-9 541 365	-10 064 800	0	-9 314 239	750 561	92,5 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-2,4 %		
Toimintakate	-7 637 109	-8 038 980	0	-7 574 081	464 899	94,2 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-0,8 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	538					
Sisäiset kulut	-557 844	-430 770		-400 044		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Kotihoivan tunnusluvut mittaavat käynti- ja asiakasmäärää säännöllisen kotihoivan puitteissa. Toteutuma on jonkin verran budjetoidun tason alapuolella, mikä heijastuu talousarvion alittavissa maksutuloissa. Myös kustannukset alittavat budjetoidun summan. Henkilöstön rekrytointi, etenkin lyhytaikaisen ja pitkäaikaisten sijaisten ja tuuraajien, on ollut vaikeaa.

Toiminnan kehittämisessä on edistytty, välitön työaikaprosentti kotihoivassa on vuoden lopulla ollut yli 50 % kaikilla alueilla.

Ympäri vuorokautinen asuminen

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Vanhuspalvelupäällikkö Kirsi Ala-Jaakkola

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Asumispalvelu tarjoaa hoivaa ja turvallista asumista niille, jotka eivät enää voi asua omassa kodissaan maksimaalisesta kotipalvelusta huolimatta. Myös asumispalvelussa on asiakkailta oltava mahdollisuus itsenäiseen elämään ja sen eri aktiviteetteihin. Asiakkaiden itsemääräämisoikeutta kunnioitetaan kaikissa hänen elämänsä ja arkeaan koskevilla kysymyksissä. Kaikissa asumisyksiköissä hoidetaan asukkaita elämän loppuvaiheeseen asti.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Ympäri vuorokautinen asuminen tulee vuoden 2018 aikana keskittymään muistisairaiden hoitoon. Tämä tapahtuu mm. muistikoordinaattorin avulla mutta myös täydentävällä koulutuksella. Villa Anemonessa Karjaalla on syksystä 2017 käynnistetty hanke, joka keskittyy muistisairaiden yksilökohtaiseen hoitoon taiteen, vuoropuhelun, kontaktin ja kosketuksen avulla. Hanke on kolmivuotinen ja sen tuloksista tulee olemaan hyötyä kaikissa asumisyksiköissä. Muistisairaille henkilöille on tärkeää turvata hyvä arki myös sitten, kun heidän tilansa ei enää salli omassa kodissa asumista.

Muistisairaiden kotona asumisen tukemiseksi järjestetään tarvittaessa jaksohoitoa Villa Anemonen 2. kerroksessa, joka on muistisairaiden asumisyksikkö. Siellä asuvat myös ne muistisairaavat, jotka tarvitsevat tehostetumpaa tukea. Yksikköön on sitä varten tarpeen palkata yksi lähihoitaja.

Asumispalvelun organisaatorakennetta muutetaan siten, että ympäri vuorokautisen asumisen yksikönpäällikön toimi lakkautetaan. Tämä on mahdollista, koska asumisyksiköiden määrä on vähentynyt. Vanhuspalvelupäällikkö toimii asumisyksiköiden päälliköiden esimiehenä.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Turvallinen ja riittävä hoito henkilöille, joilla on pitkälle edennyt muistisairaus.	Ympäri vuorokautisen asumisen hoito/palvelu sopeutetaan asiakkaiden/potilaiden hoitotarpeeseen. Villa Anemonen henkilöstövahvuutta vahvistetaan.
	 Villa Anemoneen palkattiin yksi lähihoitaja. Toimenpiteet koskien tukea muistisairaille henkilöille toteutettiin suunnitelman mukaan. Hanke "Sol i minnet" jatkuu Villa Anemonessa. Hankkeessa kehitetään työkaluja luomaan mielekäs arki vanhuksille kaupungin asuinyksiköissä. Muistikoordinaattori palkattiin 26.4.2018 lähtien ja työ on päässyt hyvään vauhtiin.	

Toimenpideohjelma 2018–2020

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit/euro
	Bromarfhemmet-kodin lakkautus	2017: - 600 000 euroa 2018: - 475 000 euroa
	 Bromarfhemmet suljettiin maaliskuussa 2017. Taloudellinen vaikutus otettiin huomioon vuoden 2018 talousarviossa.	

	Tunahemmet-kodin muutos vanhainkodista palveluasumiseen	(2018) 2019-2020: - 95 000 euroa
	Kaupunginvaltuusto käsitteli toimenpideohjelman 14.5.2018 § 35. Taloudellinen tavoite huomioidaan talousarviossa 2018.	

Analyysi toimenpiteistä

Toiminta on sujunut suunnitelmien mukaan.

Perhehoidon suunnittelu on odottanut ratkaisuja kuten esim. kriteereitä mahdollisen sosiaali- ja terveydenhuoltouudistuksen yhteydessä. Asiasta tullaan vielä keskustelemaan naapurikuntien kanssa.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Palveluasuminen/paikkamäärä	114	114	114
Laitos/paikkamäärä	79	78	78
Jaksohoito/paikkamäärä	14	13	14
Ympärisvuorokautiset paikat/ oma tuotanto/ keskim. hoitovuorokausihinta	120	123	119
Ympäri vuorokautiset paiket/ostopalvelut		65	65

Ympäri vuorokautinen asuminen

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Vanhuspalvelupäällikkö Kirsi Ala-Jaakkola

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talous	TP 2017	TA 2018	Taloussarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	68 229	85 000		51 253	-33 747	60,3 %
Maksutuotot	2 989 090	2 987 610		3 046 764	59 154	102,0 %
Tuet ja avustukset	3 884	950		17 574	16 624	1849,9 %
Muut tuotot	1 177 611	1 116 440		1 158 053	41 613	103,7 %
Tuotot yhteensä	4 238 813	4 190 000	0	4 273 643	83 643	102,0 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				0,8 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-8 408 256	-8 379 960		-8 151 108	228 852	97,3 %
Ostopalvelut	-5 677 440	-5 735 270	-150 000	-6 180 865	-295 595	105,0 %
Aineet ja tavarat	-249 140	-301 250		-217 287	83 963	72,1 %
Avustukset						
Muut kulut	-2 139 239	-2 202 550		-2 241 322	-38 772	101,8 %
Kulut yhteensä	-16 474 075	-16 619 030	-150 000	-16 790 582	-21 552	100,1 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				1,9 %		
Toimintakate	-12 235 262	-12 429 030	-150 000	-12 516 939	62 091	99,5 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				2,3 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	1 851			1 586		
Sisäiset kulut	-3 048 704	-3 099 520		-3 137 431		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Omien asuinyksiköiden toiminta on ollut vakaata kuluneen vuoden aikana. Kaikilla yksiköillä on hyvä miehitys, vähintään 0,6 hoitajaa/asiakas. Vanhuspalveluissa on ollut vaikeuksia löytää sijaisia lyhyemmäksi aikaa, mutta hyvä perusmiehitys on kuitenkin merkinnyt, että henkilöstötilanne on yleisesti ollut hyvä. Kesäsijaistilanne oli hyvä.

TK:n vuodeosaston kireän tilanteen takia on ollut pakko ostaa noin 5 ylimääräistä paikkaa/kuukausi ostopalveluyksiköiltä ja huolimatta 150 000 euron taloussarviomuutoksesta ylittyi asumispalvelujen ostopalvelujen taloussarvio 255 000 eurolla. Ylimääräisten palveluasumispaikkojen ansiosta on onnistuttu alentamaan asumispaikkaa jonottavien asiakkaiden määrää vuodeosastolla ja ainoastaan muutama yksittäinen ylikäyttövuorokausi sairaalassa on rekisteröity ajalla heinäkuu–joulukuu.

Vuoden lopulla on ympärivuorokautista asumispaikkaa jonottavien henkilöiden määrä ollut noin 20 henkilöä, keskimääräinen jonotusaika on 117 päivää.

Asumispalvelu on kokonaisuudessaan pysyttäytynyt taloussarviokehyksissä.

Terveyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide, ylihoitaja Annika Rehn

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Terveyspalvelut käsittävät terveysasemien avovastaanoton, kuntouttavan toiminnan (fysioterapia, puheterapia ja toimintaterapia), ehkäisevän toiminnan (lasten- ja äitiysneuvolan, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon, perhekeskuksen) sekä TK:n vuodeosaston.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Terveyskeskuksen avovastaanotto

Avovastaanotto toimii kaupungin kolmella terveysasemalla. Pohjan terveysaseman lääkärivastaanotto loppui keväällä 2017, mutta sairaanhoitajavastaanotto toimii kolmena päivänä viikossa. Vuonna 2018 Karjaan vastaanotto siirtyy toimimaan ajanvarauksella kolmena päivänä viikossa, sairaanhoitajavastaanotto jatkaa kuten ennenkin, eli viisi päivää viikossa. Ajankohta, jolloin tämä voidaan toteuttaa, riippuu lääkäritilanteesta kokonaisuutena. Potilasvirtojen muutuskartoitus sen jälkeen, kun Pohjan terveysaseman lääkärivastaanotto loppui osoittaa, että Karjaan terveysaseman potilasmäärä on lisääntynyt keskimäärin 1,9 potilaalla per päivä ja Tammisaaren terveysaseman 0,6 potilaalla per päivä. Tämä kartoitus potilasvirroista tulee olemaan tärkeä osa siinä, miten lääkäriresurssit suunnitellaan Tammisaaren ja Karjaan terveysasemien välillä. Tämä tehdään, jotta asukkaiden lääkäritarve täytetään asianmukaisesti.

Uuteen lääkärivakanssiin tulee panostaa, jotta vielä voidaan vastata ajanvarauksella toimiviin, ei-kiireellisiin lääkäriaikatarpeisiin ja vähennetään päivystyksen kuormitusta.

Pidennettyjen aukioloaikojen käyttöönottoa suunnitellaan terveysasemien sairaanhoitajavastaanotoilla. Lääkärivastaanoton pidennetyt aukioloajat odotetaan tulevan käyttöön keväällä 2018 väestölle tarjottavan palvelun parantamiseksi.

Pidennettyjen aukioloaikojen odotetaan vaikuttavan suotuisasti yhteispäivystyksen kustannuksiin. Koko Raaseporin alueen päivystystoiminta hoidetaan yhteispäivystyksenä HUS Raaseporin sairaalan johdolla.

Terveysasemien sivuvastaanotot Bromarvissa, Tenholassa ja Mustiolla, joissa annetaan vähäistä sairaanhoitajapalvelua, arvioidaan vuoden 2018 aikana. Kartoituksen tarkoituksena on selvittää, mitkä sairaanhoitajapalvelut voidaan siirtää kotisairaanhoidon ja mitä palveluja asukkaat pitävät tärkeänä lähipalveluna.

Sähköisten palvelujen käyttöönotto sekä Marevan-lääkemääräysten automatisointi aloitettiin syksyllä 2017 ja kehittäminen, arviointi ja laajentaminen jatkuvat vuonna 2018 mm. digitalisoidulla sanelulla. Vuoden 2018 tärkeänä tavoitteena on hoitoketjujen jatkuva kehittäminen terveydenhoitopalvelujen monikäyttäjille ja/tai monisairaille sekä vastuuhoidaja- ja mahdollisuuksien mukaan vastuulääkärijärjestelmä.

Kuntouttava toiminta

Moniammatillinen yhteistyö lisääntyy, kun perhekeskus, lapsi- ja perheyksikkö, puheterapia sekä lasten toiminta- ja fysioterapia muuttavat yhteisiin tiloihin.

Moniammatillinen hanke "Raaseporin kieli ja aktiivisuus päiväkotipaketti" aloitettiin syksyllä 2017 ja jatkuu vuonna 2018. Hanke on moniammatillinen ja toimialarajat ylittävä yhteistyö kuntouttavan toiminnan ja varhaiskasvatuksen välillä.

Ehkäisevä toiminta

Sosiaalihuoltolain alainen perhekeskustoiminta on suuri panostus kaupungille. Perhekeskus ottaa vastaan kaikki lastensuojeluilmoitukset ja suorittaa kaikki alkuselvitykset, koska lastensuojelu hoitaa vain korjaavan lastensuojelutyön. Perhekeskustoiminta siirretään terveyspalveluosastolta sosiaalipalveluosastolle vuodenvaihteesta alkaen, jotta voidaan tarkoituksenmukaisesti jatkaa toimialarajat ylittävää yhteistyötä. Perhekeskustoiminta tulee toimimaan lapsi- ja perheyksikön alaisuudessa, jotta voidaan saavuttaa tarpeellisen paljon synergiaa korjaavan lastensuojelutyön kanssa.

Tupakoinnin sikiölle aiheuttamia vaikutuksia koskevan tietoisuuden lisäämiseksi äitiysneuvolaan hankitaan hiilimonoksidimittari tukemaan savuttomuutta raskausaikana. Vuonna 2018 otetaan asteittain käyttöön sähköiset palvelut myös ehkäisevässä terveydenhuollossa.

Terveyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide, ylihoitaja Annika Rehn

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

TK:n vuodeosasto

TK-vuodeosasto on 40-paikkainen lyhytaikaishoito-osasto. Suurin osa potilaista tulee Raaseporin sairaalasta, yhteispäivystyksen kautta tai jälkihoitoa varten joltakin osastolta. Toiminnan painotus on lyhytaikaishoidossa ja toiminnan tavoite on kartoittaa niin pian kuin mahdollista potilaan tilanne ja yhdessä omaisten ja potilaan kanssa suunnitella jatkoahoito. Tämän onnistumiselle on ratkaisevaa osaston yhteistyö yhteispäivystyksen ja päivystys- ja seurantaosaston ja etenkin kotihoidon välillä.

Lyhyemmät hoitoajat ja tehokkaampi hoito osastolla asettaa vaatimuksia oikeasta resursoinnista, niin hoitohenkilökunnan kuin lääkärienkin suhteen.

Vuonna 2017 otettiin käyttöön uusi kipumittari ja vuodeosaston oma haavanhoitoohoitaja tulee kuulumaan HUS-alueen haavanhoitotiimiin, jotta makuuhaavojen ehkäisyä ja hoitoa voidaan kehittää ja parantaa edelleen.

Vuonna 2018 jatketaan vuodeosaston hoitosuunnittelun kehittämistä siten, että potilasvirtoja ohjataan tarkoituksenmukaisella tavalla.

Päivystys- ja seurantaosaston hoitoketjut kartoitetaan. Palliatiivisen hoidon työnjako kartoitetaan. Syksyllä 2017 ja keväällä 2018 koulutetaan vastuhenkilö aivoinfarktihoitoon, tukeen ja kuntoutukseen parantamaan infarktipotilaiden hoitoketjua sekä parantamaan omaisille annettavaa tukea ja tietoa.

Vahvistamalla henkilöstövahvuutta kahdella hoitoapulaisella vapautetaan hoitohenkilökuntaa suoraan hoitotyöhön hoitoprosessien tehostamiseksi.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Terveysasemien potilasvirtojen kartoitus tavoitteena mahdollisimman optimaalinen miehitys	Lääkäri- ja sairaanhoitajakäyntejä terveysasemilla seurataan
	 Potilasvirtojen kartoistus on jatkuva prosessi.	
	Digitaalinen sanelu otetaan käyttöön	Kevät 2018
	 Digitaalinen sanelu otetaan käyttöön keväällä 2019	
	Pidennetyt aukioloajat terveysasemalla/asemilla.	Yhteispäivystyksen käyntimäärän seuranta.
	 Tammisaaren terveysasemalla on 5.2. lukien ollut pidennetyt aukioloajat kolmena päivänä viikossa.	

Terveyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide, ylihoitaja Annika Rehn

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimenpideohjelma 2018–2020

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit/euro
	Lääkäripalvelut keskitetään kahdelle terveysasemalle, lapsi- ja äitiysneuvola keskitetään pienempään määrään toimipisteitä	2017: - 62 000 euroa 2018: - 135 000 euroa
	Lääkäripalvelut keskitettiin kahdelle terveysasemalle talvella 2017. Österbyn lapsi- ja äitiysneuvola muutti Ystadsgårdeniin joulukuussa 2017. Taloudellinen tavoite huomioitiin talousarviossa 2018.	
	Pidennetyt aukioloajat terveysasemalla/asemilla	Toimenpiteen taloudelliset vaikutukset kuvataan määrärahassa Erikoissairaanhoidon / Maksuosuus.
	Tammisaaren terveysasemalla on 5.2. lukien ollut pidennetyt aukioloajat kolmena päivänä viikossa.	

Analyysi toimenpiteistä

Terveyskeskuksen avovastaanotto:

Lääkärimehitys on vuonna 2018 ollut alimmillaan 57 % ja enimmillään 97 %. Alimmillaan miehitys oli helmikuussa ja heinäkuun lopussa. Suurin miehitys saavutettiin joulukuussa. Miehitys on keskimäärin ollut 82 %. Kaksi virkaa julistettiin haettavaksi, ensiksi keväällä ja myöhemmin kesällä, mutta yhtään hakemusta ei saatu. Kaksi virkaa julistettiin joulukuussa uudestaan haettavaksi viimeistään tammikuussa. TK:n lääkäritilannetta on vuonna 2018 paikattu 1–2 lääkäriä ostopalveluna tarpeen mukaan.

Marraskuussa otettiin käyttöön joitakin sähköisiä palveluita, mutta ne jäädytettiin joulukuussa tietoteknisten ongelmien vuoksi. Helmikuussa 2019 tehdään uusi yritys. Marevan-potilaiden tekstiviestitoiminto, joka otettiin käyttöön keväällä 2018, on otettu vastaan hyvin, ja potilaat ovat antaneet siitä myönteistä palautetta, puhelinliikenne on vähentynyt ja sairaanhoitajat ovat saaneet enemmän aikaa muuhun työhön. Digitalisoitu sanelu suunniteltiin otettavan käyttöön vuonna 2018, mutta järjestelmän uusi käyttöönottoaikataulu on nyt keväällä 2019. Monikäyttäjien hoitoketjujen kehittäminen on tekeillä.

Kuntouttava toiminta

Moniammatillinen yhteistyö on parantunut sen jälkeen, kun lapsikuntoutus, johon sisältyy fysioterapia, puheterapia ja toimintaterapia, muutti lapsi- ja perhepalveluyksikön kanssa yhteisiin tiloihin Pikku kaupungintaloon nk. Tammiharjun alueelle. Yhteiset tilat ovat lapsiystävällisiä ja ne mahdollistavat tiiviimmän yhteistyön.

Kaikki Raaseporin päiväkodit saivat vuoden 2017 lopussa päiväkotipaketin, joka tukee kieltä ja aktiivisuutta. Päiväkodit eivät ole ehtineet käyttää paketteja ja siksi uusia ei ole kehitelty 2018. Kyselyitä on tullut joiltakin kouluilta ja paketteja on lähetetty koulujen erikoisopettajille.

Ehkäisevä terveydenhuolto:

Karjaan ja Tammisaaren neuvoloissa on hiilimonoksidimittarit. Uloshengitysilman hiilimonoksidipitoisuuden mittaukset ovat osoittautuneet olevan hyvä apuväline tupakoinnista vierotuksessa. Hiilimonoksidimittaukset ovat neuvolassa vapaaehtoisia tuleville vanhemmille.

Neuvokas perhe -hanke on otettu käyttöön neuvoloissa ja osittain kouluterveydenhuollossa. Tavoitteena on tukea perheen elintapojen positiivista kehitystä ja vahvistaa perheen uskoa omaan kykyynsä.

Neuvolan terveydenhoitajat on koulutettu vauvakosketuksessa, mikä mahdollistaa syventää ja kehittää vanhempien ja lasten välistä vuorovaikutusta.

Sähköisten palvelujen käyttöönotto on aloitettu asteittain ja niiden kehittäminen jatkuu vuonna 2019.

Terveyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide, ylihoitaja Annika Rehn

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

TK:n vuodeosasto:

Toiminnan painotus on lyhytaikaishoidossa ja toiminnan tavoite on kartoittaa niin pian kuin mahdollista potilaan kokonaistilanne ja yhdessä omaisten ja potilaan kanssa suunnitella turvallinen kotiinpaluu. Tavoitteen saavuttamiseksi on NHG-yhteishanke ollut käynnissä vuoden 2018 aikana. Hankkeen tarkoituksena on ollut tehostaa hoitoprosessia suunnitelmalla hyvissä ajoin hoidon jatko siten, että siirtymä on turvallinen. Sen jälkeen, kun kotiuttamistiimi aloitti toimintansa syksyllä 2018 ovat kotiuttamiset TK:n vuodeosastolta olleet sujuvampia ja kotiinpaluuta on alettu suunnitella hoidon aiemmassa vaiheessa.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Avovastaanotto/ sairaanhoitajakäyntien määrä	22 535	23 500	22 152
Avovastaanotto/ lääkärikäyntien määrä	9 966	10 000	10 091
Ei-kiireellinen hoito/ jonotusajat	15	20	15

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	150 796	92 300		165 720	73 420	179,5 %
Maksutuotot	738 626	801 300		729 063	-72 237	91,0 %
Tuet ja avustukset						
Muut tuotot	6 075	4 600		7 819	3 219	170,0 %
Tuotot yhteensä	895 497	898 200	0	902 601	4 401	100,5 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				0,8 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-6 561 572	-6 933 680	126 000	-6 381 269	426 411	93,7 %
Ostopalvelut	-1 547 191	-1 555 430		-1 998 222	-442 792	128,5 %
Aineet ja tavarat	-687 701	-582 320		-775 362	-193 042	133,2 %
Avustukset						
Muut kulut	-691 592	-910 490		-911 819	-1 329	100,1 %
Kulut yhteensä	-9 488 055	-9 981 920	126 000	-10 066 672	-210 752	102,1 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				6,1 %		
Toimintakate	-8 592 559	-9 083 720	126 000	-9 164 071	-206 351	102,3 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				6,7 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot				736		
Sisäiset kulut	-1 267 102	-1 473 910		-1 501 992		

Terveyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide, ylihoitaja Annika Rehn

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Terveyskeskuksen avovastaanotto

Toteutuma 111,2 %.

Jonotusajat lääkärille olivat vuoden 2018 alussa yli 3 viikkoa, mutta syyskuusta lähtien on ei-kiireellisen lääkäriajan odotusaika ollut 1–2 viikkoa sekä Karjaalla että Tammisaarella. Aika sairaanhoitajalle on yleensä voitu tarjota samana päivänä kuin potilas on ottanut yhteyttä.

Muut kiireelliset ajat on järjestetty yhteistyönä lääkärin ja sairaanhoitajan välillä.

Asiakaspalvelun ostokustannukset ovat olleet huomattavasti budjetoitua korkeammat. Useat potilaat ovat vaihtaneet terveyskeskusta toiseen kuntaan ja useita päivystyskäyntiä muulla paikkakunnalla on laskutettu 2018. Suurin menoerä on kuitenkin henkilökunnan vuokraus, nimittäin vuodelle 2018 budjetoimattomat ostolääkärit. Lääke- ja hoitotarvikekustannukset ovat myös kasvaneet vuonna 2018, koska diabetes- ja stomipotilaiden määrä on kasvanut tuntuvasti.

Kuntouttava toiminta

Toteutuma 92 %.

Fysioterapia

Toiminnan tulot ovat olleet korkeammat vuosina 2017–2018 kuin aikaisempina vuosina ja tämä on huomioitu vuoden 2019 talousarviossa. Fysioterapian henkilöstökulujen määräraha on alittunut noin 28 000 eurolla. Tämä johtuu siitä, että yksi fysioterapeutti on ollut työvapaalla 2018 ja sijaista ei ole voitu tilata. Lisäkustannus näkyikin ostopalvelujen määrärahassa. Tämä johtuu siitä, että lasten fysioterapiapalvelut on ostettu sekä kuntalaskutuksen korotuksesta koska asukkaat ovat vaihtaneet terveysasemaa toiseen kuntaan.

Puheterapia

Puheterapian tulot ovat kasvaneet vuonna 2018 koska on ollut sijainen, joka on hoitanut aikuisasiakkaat. Nämä käynnit on voitu laskuttaa. Puheterapian henkilöstökustannukset ovat alittuneet noin 25 000 eurolla, johtuen työvapaasta ja siitä, että sijainen on voitu palkata vain 60 %.

Toimintaterapia

Tarve ostaa palveluja on ollut pienempi kuin aiemmin koska on ollut mahdollisuus hoitaa enemmän omana tuotantona.

Yhteistä koko kuntoutukselle on, että materiaalien ja tarvikkeiden kustannukset ovat olleet alhaisemmat 2018. Tämä on kuitenkin tilapäistä.

Ehkäisevä terveydenhuolto

Toteutuma 92,8 %.

Toiminnan tulot ovat kasvaneet vuonna 2018 johtuen mm. korvauksista turvapaikan hakijoiden hoidosta.

Lääke- ja hoitotarvikekustannukset ovat kasvaneet huomattavasti, koska kiinnostus ilmaisiin ehkäisyvälineisiin alle 20-vuotiaiden keskuudessa on huomattavasti kasvanut.

TK:n vuodeosasto

Toteutuma 96,1 % (oma tuotanto)

Paine erikoissairaanhoidosta oli kova ja ylikäyttövuorokaudet lisääntyivät huomattavasti vuoden ensimmäisellä puoliskolla.

Heinäkuussa aloitettiin jatkohoitopaikkojen osto muilta kunnilta, etupäässä Hangosta ja Siuntiosta. Näiden vuorokausien kustannukset olivat yli 98 000 euroa.

Keskimääräinen hoitoaika TK:n vuodeosastolla oli 29,4 päivää.

Henkilöstökustannukset alittuivat, koska henkilöstön rekrytointi oli niin vaikeaa. Sairauspoissaolo oli suurta etenkin vuoden 2018 alussa ja sijaisten rekrytointi näille poissaoloille on ollut haastavaa. Osastoylilääkärin virka on ollut täyttämättä. Vanhustenhuollon ylilääkäri on vastannut vuodeosastotyöstä, jota hoitaa kaksi määräaikaista lääkärinä.

Mielenterveyshoito ja päihdehuolto

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide, ylihoitaja Annika Rehn

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Mielenterveysyksikkö on jaettu aikuistiimiin, lasten- ja nuorten tiimiin ja kuntoutuskeskustoimintaan. Mielenterveysyksikön toiminta on matalakynnyksistä toimintaa, johon väestön on helppo päästä.

Päihdehuolto käsittää ajanvaruksella toimivan A-klinikan sekä liikkuvaa toimintaa. A-klinikan toimipisteet sijaitsevat Tammisaaressa, Karjaalla ja Pohjassa. Liikkuvan toiminnan toimipiste on Tammisaaressa, mutta toiminta ulottuu koko Raaseporiin.

Päihdehuolto tukee ihmisiä, joilla on erilaisia riippuvuusongelmia ja/tai heidän omaisiaan. Hoito perustuu vapaaehtoisuuteen ja matalan kynnyksen toimintaan.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Mielenterveysyksikkö ja päihdehuolto on yhdistetty yhdeksi yksiköksi, joten yhteistyötä yksikköjen välillä voidaan kehittää lisää. Mielenterveyshoito jatkaa kontaktien kehittämistä erikoissairaanhoidon, mikä helpottuu sijainnilla samassa rakennuksessa. Useamman toiminnon sijainti saman katon alla tuottaa synergiaa, jonka odotetaan antavan mahdollisuuden kanavoida asiakkaat siten, että he saavat oikeaa hoitoa oikeaan aikaan ja että vältetään tai minimoidaan mahdollisia päällekkäisyyksiä. Psykiatripalvelujen oston erikoissairaanhoidolta on todettu tukevan tätä yhteistyötä. Psykiatripalvelujen osto erikoissairaanhoidolta tulee jatkumaan vuonna 2018. Tärkeä tavoite vuonna 2018 on kehittää myös omia hoitoprosesseja siten, että ne vastaavat väestön tarvetta saada matalakynnyksistä palvelua yhä enenevässä määrin.

Lapsi- ja nuorisovastaanoton tärkeä tavoite on toimialarajat ylittävän yhteistyön kautta jatkaa selkeämmän ja läpinäkyvämmän palvelurakenteen kehittämistä lapsille, nuorille ja heidän perheilleen.

Kuntoutuskeskus tulee vuoden 2018 aikana tarkistamaan ryhmätoimintansa siten, että se vastaa paremmin väestön tarpeita, sekä lisäämään yhteistyötä muiden toimialojen kanssa, esim. työllisyysosaston.

Päihdehuolto siirtyi tehostettuun avohoitoon 1.1.2016 ja jatkaa liikkuvan toiminnan kehittämistä. Toimialarajat ylittävä yhteistyö tulee jatkossakin olemaan tärkeä teema.

Ostopalveluja käytetään vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin tukiasumisesta tai pitkäaikaisesta kuntoutuksesta laitoksessa ihmisarvoisen elämän takaamiseksi. Lääkäripalvelut tulevat jatkumaan ostopalveluna vuonna 2018.

Panostus ehkäisevään päihdehuoltoon jatkuu. Resursseja siirretään päihdehuollosta perhekeskustoimintaan, jotta toimialarajat ylittävästä yhteistyöstä tulee luonnollisempaa. Ehkäisevän päihdehuollon on oltava luonnollinen osa muussa työssä lasten, nuorten ja heidän perheidensä parissa. Varhaisella puuttumisella on ratkaiseva merkitys. Kunnan ehkäisevän työn kehittämistä jatketaan eri hankkeiden kautta muille ikäryhmille.

Mielenterveyshoidon ja päihdehuollon kokonaisvaltainen tavoite on lisätä sekä sisäistä että ulkoista yhteistyötä ja tarkistaa prosessejaan muiden yhteiskumppaneiden kanssa päällekkäisyyksien välttämiseksi ja voida tarjota laadukkaampaa palvelua Raaseporin asukkailla. Yksiköitä tulee johtamaan yhteinen yksikönpäällikkö vuoden 2018 alusta, mikä vielä lisää yhteistyötä oman mielenterveyshoidon ja päihdehuollon piirissä ja avaa mahdollisuuksia uusille palvelurakenteille.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Mielenterveyshoitoa ja päihdehuoltoa kehitetään kokonaisuudeksi, jossa sekä sisäisiä prosesseja että yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa tarkistetaan ja kehitetään edelleen, jotta väestölle luodaan tehokas ja laadukas palvelurakenne. Yhteistyötä erikoissairaanhoidon kanssa kehitetään edelleen vuoden 2018 aikana.	Mielenterveyshoitoa ja päihdehuoltoa johtaa yhteinen päällikkö. Erikoissairaanhoidon kanssa tehdyn yhteistyön taloudelliset vaikutukset on otettu huomioon määrärahasa erikoissairaanhoidon/maksuosuus.
	 Yhteistyömuodoista erikoissairaanhoidon kanssa keskustellaan jatkuvasti.	

Mielenterveyshoito ja päihdehuolto

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide, ylihoitaja Annika Rehn

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Analyyysi toimenpiteistä

Mielenterveyshoito ja päihdehuolto yhdistettiin yhdeksi yksiköksi päämääränä läheisen yhteistyön kehittäminen ja uusien palvelurakenteiden mahdollistaminen.

Yhteydet erikoissairaanhoidon sujuvat joustavasti yhteisessä rakennuksessa. Yhteisiä kokouksia pidetään viikoittain asiakkaiden kanavoimiseksi oikein.

Raaseporin ja HUS-psykiatripalvelujen ostosopimus päättyi 30.9.2018. HUS on sen sijaan tarjonnut konsultoivaa psykiatria, joka on syksyllä aloittanut toimintansa terveysasemilla ja mielenterveysyksikössä. Avoimen terveyden- ja sairaanhoidovastaanoton yleislääkäri on ottanut vastaan mielenterveyshoidon potilaita kyseisenä aikana. Toiminta arvioitiin tammikuussa 2019.

Matalan kynnyksen toiminta ja mahdollisuus hoitoon ovat yksi mielenterveyshoidon tärkeistä tavoitteista. Prosesseja täytyy vielä tarkistaa, jotta asiakkaille voidaan järjestää aikoja suhteellisen nopeasti.

Vuonna 2018 lapsi- ja nuorisovastaanoton toimintatavoitteena oli selkeämmän ja läpinäkyvämmän palvelurakenteen kehittäminen lapsille ja nuorille monialaisen yhteispalvelun kautta. Päämääränä on selkeämpi ja läpinäkyvämpi palvelurakenne.

Syksyllä 2018 aloitettiin yhteistyö lastenpsykiatrin kanssa. Tätä yhteistyötä on pidetty onnistuneena, koska yhä suurempi osa moniongelmaisista lapsista ja nuorista koskevasta vastuista jää nykyisin perusterveydenhuollolle.

Hoitoketjut ovat valmisteilla ja vuoden 2018 lopussa muodostettiin uusi neuropsykiatrinen tiimi. Tämä on askel kohti selkeämpää linjanvetoa koskien neuropsykiatrisista ongelmista kärsivien lasten ja nuorten selvityksiä ja hoitoa. Lapsi- ja nuorisotiimi on kärsinyt resurssipulasta syksyllä 2018. Yksi psykologin sijaisuus oli haettavana, mutta yhtään hakemusta ei tullut. Resurssipula on raskasta, koska lasten erikoissairaanhoidon palvelut ovat vähentyneet alueella. Voidakseen kuitenkin tarjota riittävästi palvelua yksityiseltä psykologilta on ostettu selvityksiä.

Rehabcenter järjesti työllisyysosaston kanssa suunnittelukokouksen marraskuussa. Uusia yhteistyökokouksia on suunniteltu kevääksi 2019.

Päihdehuoltotiimi on edelleen kehittänyt toimintaansa vuonna 2018. Haasteen muodostavat ne asiakkaat, jotka suuresti tarvitsevat sellaista katkaisuhoidoa, jota ei voi antaa kotona. Korvaushoidon tarve näytti kasvavan ensimmäisellä vuosipuoliskolla, mutta toisella vuosipuoliskolla kysyntä ei kuitenkaan kasvanut. Päihdehuoltotiimissä on puolipäiväisesti työskentelevä alan erikoislääkäri (ostopalvelu).

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Suoritteet			
Päihdehuolto, asiakkaita		400	401
Päihdehuolto, käyntejä		4 200	4 622
Päihdehuolto, tukiasuminen, hoitovuorokausia		550	553

Mielenterveyshoito ja päihdehuolto

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide, ylihoitaja Annika Rehn

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	21 240	17 000		51 262	34 262	301,5 %
Maksutuotot	240 360	252 490		237 756	-14 734	94,2 %
Tuet ja avustukset				396	396	0,0 %
Muut tuotot	160 649	154 900	8 000	172 483	9 583	105,9 %
Tuotot yhteensä	422 248	424 390	8 000	461 897	29 507	106,8 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				9,4 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-1 339 926	-1 554 740	14 000	-1 468 119	72 621	95,3 %
Ostopalvelut	-1 547 039	-1 663 840	124 000	-1 636 499	-96 659	106,3 %
Aineet ja tavarat	-22 239	-26 300		-26 713	-413	101,6 %
Avustukset						
Muut kulut	-144 280	-184 760		-182 726	2 034	98,9 %
Kulut yhteensä	-3 053 484	-3 429 640	138 000	-3 314 057	-22 417	100,7 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				8,5 %		
Toimintakate	-2 631 236	-3 005 250	146 000	-2 852 160	7 090	99,8 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				8,4 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut	-213 646	-259 740		-260 400		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Asiakasmäärä pysyi stabiilina vuonna 2018, mutta käyntimäärät lisääntyivät jonkin verran.

Päihdehuolto alitti budjetoidut henkilöstökustannuksensa noin 39 000 eurolla. Tämä johtuu siitä, että päihdehuollossa ei ajoittain ollut miehitystä. Päihdehuollon kokonaistoteuma, tukiasuminen ja laitoshoidon mukaan lukien, oli 91,4 %. Nettobudjetti alittui noin 56 000 eurolla.

Mielenterveyshoidon kokonaistoteuma oli 102 %, ja talousarvio ylittyi noin 49 000 eurolla. Lapsi- ja nuorisopalvelujen henkilöstökulut alittuivat noin 45 000 eurolla henkilöstöpulan vuoksi. Henkilöstöpula näkyy vähäisenä kompensationsa palvelujen (lastenpsykiatri ja psykologi) ostokuluissa, jotka ylittivät budjetin noin 5 500 eurolla.

Mielenterveyshoidon ostopalvelujen (palveluasuminen + tukiasuminen) määräraha ylittyi noin 10 %:lla hoitovuorokausien määrän lisäyksen johdosta. Vuonna 2018 hoitovuorokausien määrä oli 10 269 + 696 (tukiasuminen) ja vuonna 2017 vastaavasti 9 703 + 1 460 (tukiasuminen). Sairaalapaikkojen väheneminen näyttää mielen-terveyshoidossa aiheuttaneen kasvaneen palveluasumistarpeen.

Hammashoito

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide, ylihoitaja Annika Rehn

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Kuntalaisten suun terveydenhoidon järjestäminen lainsäädännön, asetusten ja ohjeistusten mukaan. Toiminta sisältää suun ja hampaiston tutkimuksen, hoidon ja ennaltaehkäisevän hoidon sekä ympärivuorokautisen kiireellisen hoidon järjestämisen. Perushoito tulee järjestää 3 kuukauden kuluessa, kuitenkin viimeistään 6 kuukauden kuluessa ja kiireellinen hoito hoidontarpeen arvion mukaisesti tarvittaessa 24 tunnin kuluessa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Tammisaaren vastaanotto peruskorjataan syksyllä 2017. Kaksi uutta vastaanottohuonetta ja steriilitilat kunnostetaan ja ne ovat valmiita käytettäväksi viimeistään vuoden 2018 alussa. Potilasjono kokonaishoitoon on viisi kuukautta. Henkilöstövahvuutta lisätään uusilla rekrytoinneilla eläköitymisten jälkeen. Lyhyempien jonotusaikojen tavoitteen saavuttaminen vaatii, että kokopäiväisten hammaslääkäreiden osuutta lisätään nykyisestä.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Lyhyemmät odotusajat kokonaishoitoon	Odotusaika korkeintaan viisi (5) kuukautta
	 Jonotusajat kokonaishoitoon olivat keskimäärin 6 kuukautta vuonna 2018.	

Analyysi toimenpiteistä

Jonotusajat kokonaishoitoon olivat vuonna 2018 keskimäärin 6 kuukautta. Tavoitetta 5 kuukauden odotusajasta kokonaishoitoon ei ole saavutettu. Tämä johtuu osaksi hammaslääkäreiden ja suuhygienistien sijaisten puutteesta, osaksi siitä, että kokonaishoitoa toivovia uusia potilaita tulee tasaisena virtana.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Käynnit - hammaslääkärit	25 565	25 000	24 050
Käynnit - suuhygienistit	4 282	4 000	3 710
Käynnit - hammashoitajat	922	1 100	1 228
Jonotusajat - kuukausia	6	5	6

Hammashoito

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vastuhenkilö: Johtava lääkäri Tove Wide, ylihoitaja Annika Rehn

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	73 679	64 000		59 240	-4 760	92,6 %
Maksutuotot	1 016 819	1 034 000		1 023 863	-10 137	99,0 %
Tuet ja avustukset						
Muut tuotot	30				0	0,0 %
Tuotot yhteensä	1 090 528	1 098 000	0	1 083 103	-14 897	98,6 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-0,7 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-2 140 229	-2 228 720		-2 175 879	52 841	97,6 %
Ostopalvelut	-316 465	-366 160	10 000	-368 510	-12 350	103,5 %
Aineet ja tavarat	-298 968	-333 500	68 000	-276 015	-10 515	104,0 %
Avustukset						
Muut kulut	-182 735	-243 230		-246 563	-3 333	101,4 %
Kulut yhteensä	-2 938 397	-3 171 610	78 000	-3 066 967	26 643	99,1 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				4,4 %		
Toimintakate	-1 847 869	-2 073 610	78 000	-1 983 864	11 746	99,4 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				7,4 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut	-263 630	-327 880		-342 433		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Hammaslääkärilläkäynnit ovat lisääntyneet ortopantomoröntgenlaitteen hankinnan jälkeen. Röntgenissä käyntejä on ollut noin 250.

Sijaisten puute johtaa henkilöstökulujen määrärahan alittamiseen yhteensä noin 52 000 eurolla (Tammisaari 33 000 euroa ja Karjaa–Pohja noin 19 000 euroa).

Lapsi- ja perhepalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Sosiaalipalvelupäällikkö Eivor Österlund-Holmqvist

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Toiminta-alueeseen kuuluu lapsi- ja perhepalvelujen viranomaistehtävät. Toiminta on jakautunut ehkäisevään lastensuojeluun (sosiaalipäivystyksen toiminta), avohuoltoon ja jälkihuoltoon, lasten ja nuorten sijaishuoltoon sekä lastenvalvojan viranomaistehtäviin.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Lastensuojelu käsittää lapsiin ja perheisiin kohdistetun lastensuojelun, jota ohjaa lastensuojelulaki. Lastensuojelulakia päivitettiin siinä yhteydessä, kun uusittu sosiaalihuoltolaki astui voimaan. Lapsiin ja perheisiin kohdistettuun lastensuojeluun kuuluu avoimen lastensuojelun toimenpiteiden lisäksi myös lasten kiireelliset sijoitukset ja huostaanotot sekä niihin liittyvät sijaishuolto ja jälkihuolto. Tärkeitä työkaluja ovat laaditut asiakassuunnitelmat ja tehtävä dokumentointi. Ehkäisevää lastensuojelua toteutetaan kunnan muiden palvelujen piirissä (esim. neuvola, perhekeskus, päivähoito, koulu, nuorisotyö) kun lapsi/nuori ei ole lastensuojelun asiakas.

Keskeisiin painopisteisiin lapsi- ja perhepalveluissa, jonka tiimi käsittää sekä sosiaalityöntekijöitä ja perhetyöntekijöitä, kuuluvat tavoitteelliset panostukset lastensuojelun avohuollossa. Tehostettu perhetyö joustavimpine työmuotoineen mahdollistaa lastensuojeluperheiden suuremman tuen kotona.

Tiimissä on sosiaalityöntekijä, jolla yhdessä perhehoitajan kanssa on oikeus vastata perhehoitajien, tukiperheiden ja tukihenkilöiden koulutuksesta. Tämä panostus johtaa siihen, että perhehoidossa on suurempia sijoitusmahdollisuuksia, mikä on kustannustehokkaampi ratkaisu kuin laitos- tai perhekotisijoitukset.

Vuoden 2018 alusta perhekeskus tulee toimimaan osana lapsi- ja perhepalveluja tavoitteena saavuttaa suurempia synergia vaikutuksia. Vuonna 2018 tehdään seuranta/arviointi, jossa tarkastellaan perhekeskukseen tehdyn määräaikaisen panostuksen vaikutuksia, jotta nähdään, mikä vaikutus sillä on ollut korjaavaan lastensuojeluun.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Perhekeskuksen toiminnasta tulee osa lapsi- ja perhepalveluita	Lisääntyneet synergia vaikutukset
	Perhekeskuksen toiminnasta tuli osa lapsi- ja perhepalveluita 1.1.2018 alkaen. Perhekeskus toimii Tammiharjun alueella/Portstugan maaliskuun 2018 alusta lähtien. Kehitys ja kuva tavoitteesta ovat vuoden aikana seuranneet toimintatavoitetta.	
	Lapsi- ja perhepalvelujen yksilöasioiden määrän odotetaan vähenevän nyt tehtävillä panostuksilla perhekeskukseen.	Vähemmän yksilöasioita/sosiaalityöntekijä/perhetyöntekijä
	Lastensuojelun yksilöasiat ovat vähentyneet sen tavoitteen mukaan, joka asetettiin kun perhekeskus otti hoitaakseen alkuarvioinnit yhteydenoton yhteydessä. Lastensuojeluilmoitukset menevät myös perhekeskukseen, jossa vastataan kartoituksesta ja siitä, että asiat siirretään oikealle toimialalle. Lastensuojeluilmoitukset koskivat yhteensä 232 lasta vuonna 2018. Yhteydenottoja perhekeskukseen oli 514.	
	Perhehoitajien, tukiperheiden ja tukihenkilöiden koulutus jatkuu	Uusi koulutus pidetään 2018
	Suunnitellulle kurssille maaliskuussa 2018 ei tullut tarpeeksi ilmoittautumisia. Ei myöskään Pride-koulutukseen (perhehoitajat) tullut tarpeeksi ilmoittautumisia suunnitellulle kurssille tammikuussa 2018. Jatkettuja koulutuksia suunniteltiin vuoden aikana, mutta yhtäkään kurssia ei toteutettu. Syksyllä 2018 on aloitettu suunnittelu yhdessä naapurikuntien kanssa.	

Lapsi- ja perhepalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Sosiaalipalvelupäällikkö Eivor Österlund-Holmqvist

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

		Seuranta/arviointi perhekeskukseen tehtyjen ja vielä 31.12.2018 asti tehtävien panostusten vaikutuksista.	Arvioinnin pohjalta tehdään mahdollinen resurssien uudelleenjakko perhekeskuksen matalakynnys-toiminnan ja korjaavan lastensuojelun välillä 1.1.2019 alkaen.
		Lastensuojelun perheet/perhetyöntekijät ovat lisääntyneet ja nykyisen lapsi- ja perhepalvelujen resursointi on säilytettävä tämänhetkiselä kuormituksella. Vuoden 2018 aikana on tehty yhdeksän uutta sijoitusta. Muutama huostaanotto on loppunut, mutta osalle on jatkuneet kustannukset jälkihuollosta. Lastensuojelussa tarvittu on sosiaalityöntekijäresursseja täysimääräisesti, mikä takia ei ole ajankohtaista jakaa resursseja uudelleen lastensuojelun ja perhekeskuksen välillä 1.1.2019.	

Analyysi toimenpiteistä

Lastensuojeluilmoitukset koskivat yhteensä 232 lasta vuonna 2018 (vrt. 2017 332 lasta). Yhteydenottojen määrä perhekeskukseen sosiaalihuoltolain mukaan oli 514 ja ne koskivat 374 lasta (vrt. 2017 /467 yhteydenottoa ja 379 lasta). Kehitys on ollut tavoitteiden mukaista ja toiminnan kynnys on matala, mikä oli toiminnan tavoite. Lastensuojeluilmoitusten määrä on vähentynyt ja yhteydenottojen määrä lisääntynyt. Tiedot yhteydenottojen lisääntymisestä perhekeskuksiin ja yksilöasioiden määrän lasku osoittavat kehityksen suunnan olevan oikean.

Vuonna 2018 on keskustelu jatkunut perhekeskustoiminnan kehittämisen ympärillä, tavoitteena ollen että toiminnasta tulee vakituista ja se saa lisää resursseja. Perhekeskustoiminnan positiiviset vaikutukset ovat johtaneet siihen, että sosiaali- ja terveystalokunta antaa yksimielisen tukensa jatkolle 31.12.2018 jälkeen. Talousarviossa vuodelle 2019 on resursointia lisätty yhdellä lähihoitajalla, jotta kohdataan kotipalvelun tarve lapsiperheissä. Lisäksi palkataan yksi sosiaaliohjaaja, joka vastaa mm. tukihenkilötoiminnasta.

Vuoden 2018 aika käytiin keskustelua sosiaalipäivystyksen siirtämisestä Espoon kriisi- ja sosiaalipäivystykseen. Uusi sopimus voitaisi toteuttaa vuoden lopulla ja uusi toiminta aloittaa vuodesta 2019 alkaen.

Maakuntayhteydessä suunnitellaan systemaattista toimintamallia lastensuojelulle (nk. Hackney-mLLI). THL on mukana kehitystyössä. Malli on ottanut vaikutteita Iso-Britanniasta ja se on kehitetty Hackneyn kaupunginosassa Lontoossa. Lyhyesti malli lähtee siitä, että lastensuojelun asiakkaina olevat lapset ja vanhemmat saavat enemmän aikaa ja parempaa palvelua lastensuojelun sosiaalityöntekijöiltä. Lastensuojelun tulee ottaa huomioon koko perheen tilanne ja perheen tulee saada intensiivistä apua niin pian kuin mahdollista. Perheen oma verkosto otetaan mukaan, koska ne ovat resurssi kriisitilanteissa. Tämä malli edellyttää, että yhdellä sosiaalityöntekijällä on rajoitettu määrä perheitä, joista hän vastaa. Tämä kehitys tapahtuu yhteistyössä perheterapian ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa, jotta perheiden kokonaispalvelu parane.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
	Lastensuojelu - laitossijoitukset/vrk määrä/vuosi	8 598	8 600
Lastensuojelu - perhehoito/vrk määrä/vuosi	5 694	6 000	6 306
Lastensuojelu - yksilöasioiden määrä	307	230	245
Laitossijoitukset/€/vrk	228	235	206
Perhehoito/€/vrk	87	92	82

Lapsi- ja perhepalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Sosiaalipalvelupäällikkö Eivor Österlund-Holmqvist

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot		300			-300	0,0 %
Maksutuotot	207 284	34 450		121 611	87 161	353,0 %
Tuet ja avustukset		100 000		199 260	99 260	199,3 %
Muut tuotot						
Tuotot yhteensä	207 284	134 750	0	320 871	186 121	238,1 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				54,8 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-915 941	-1 192 210		-1 219 897	-27 687	102,3 %
Ostopalvelut	-3 117 691	-3 323 460	-220 000	-3 730 193	-186 733	105,3 %
Aineet ja tavarat	-4 903	-28 650		-15 523	13 127	54,2 %
Avustukset	-105 814	-182 500		-120 634	61 866	66,1 %
Muut kulut	-32 966	-135 020		-130 219	4 801	96,4 %
Kulut yhteensä	-4 177 316	-4 861 840	-220 000	-5 216 466	-134 626	102,6 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				24,9 %		
Toimintakate	-3 970 032	-4 727 090	-220 000	-4 895 595	51 495	99,0 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				23,3 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut	-63 220	-177 150		-173 939		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Lapsi- ja perhepalvelut osoittavat kokonaisuutena tulosta, joka vastaa 220 000 euron talousarviomuutoksen pohjana olevaa ennustetta. Perhekuntoutus on vuoden aikana rasittanut taloutta. Sijoitusten määrä on kasvanut, joten sijoitusvuorokausien määrä ylittää budjetoidessa arvioitua määrää. Lastensuojelun perhetyöntekijät ovat voineet antaa intensiivisempää tukea perheille, koska perhekeskus on huolehtinut alkuarvioinneista. Lastensuojelun yksilöasioiden määrä oli yhteensä 245, mikä on 62 vähemmän kuin vuoden 2017 tilinpäätöksessä.

Toimintakuvaus

Toiminta-alueeseen kuuluvat aikuissosiaalityön viranomaistehtävät sekä vammaispalvelu, joka on jaettu omaan tuotantoon ja ulkoisiin sopimuksiin (erityishuollon ostopalvelut). Lisäksi osaston toiminta-alueeseen kuuluu maahanmuuttajatoimisto. Maahanmuuttajatoimisto koordinoi palvelun myös Hangon osalta kuntien välillä solmitulla sopimuksella.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Aikuissosiaalityö

Uusi sosiaalihuoltolaki on aikuissosiaalityön tärkeä ohjausinstrumentti sen jälkeen, kun perustoimeentulotuen käsittely siirtyi KELAlle. Lain tarkoituksena on vahvistaa peruspalveluja ja siten vähentää korjaavien toimenpiteiden tarvetta. Asiakslähtöisyys on yksi lain tärkeimmistä periaatteista, samoin kuin se, että palvelu toimii niin hyvin kuin mahdollista asiakkaan tarpeita ajatellen. Asiakas on mukana alusta lähtien suunnittelemassa palvelukokonaisuutta yhdessä muiden toimijoiden kanssa, jotka ovat merkityksellisiä palvelutarpeen arvioinnissa. Palvelutarpeen arvioinnin pohjalta laaditaan asiakassuunnitelma, joka on tärkeä työkalu prosessin etenemisessä. Rajat ylittävä yhteistyö on hyvin tärkeää sille, että palvelusta tulee mahdollisimman optimaalista.

Vammaispalvelut

Vammaispalvelujen toimintaa ohjaa pitkälti kysymys subjektiivisista oikeuksista. Vammaispalveluilla tärkeitä työkaluja ovat asiakas- ja palvelusuunnitelmat. Vammaispalveluissa on haasteena henkilökohtainen avustaminen ja kuljetuspalvelu. Tässä ovat suurimmat taloudelliset panostukset. Henkilökohtaista avustamista koskeva uusi kilpailutusjakso käynnistyi 1.12.2016. Kunta toteuttaa henkilökohtaisen avustamisen ostopalveluna, apuna omat palkatut ja siten, että apua tarvitsevat itse palkkaavat avustajat. Painopiste tulevana talousarviovuonna on saada työhön rakennetta ja laatia toimivia työprosesseja.

1.1.2017 lähtien vammaistiimi on vastannut hoivasuunnitelmien laatimisesta sekä Kärkullaa että Etevaa koskien. Tämä antaa kunnalle mahdollisuuden yhdessä vammaisen, tämän henkilökohtaisen verkoston ja muiden toimijoiden kanssa laatia ne suunnitelmat, jotka ohjaavat palvelun sisältöä. Painopiste on muuten uusien työtapojen jatkuvassa kehittämisessä, etenkin kun kyse on erityishuollon asiakkaista, jotka ovat ulkoistetussa työssä eri tukitoimien avulla. Työllisyysosasto on tässä tärkeä yhteistyökumppani uusien kustannustehokkaiden ratkaisujen löytämisessä. Tämä toiminta käynnistyi toukokuussa 2017 ja siksi sen vaikutusten arviointi on mahdollista vuoden 2018 aikana.

Erityishuollossa on lähes 20 asiakasta, jotka odottavat asumispaikkaa. Tästä ryhmästä lähes 10 on nuoria, joista suurin osa nyt asuu kotona. Osa suorittaa nyt toisen asteen koulutusvaihetta. FDUV on syksyllä 2017 tarjoutunut toteuttamaan kurssin ja antamaan jatkuvaa tukea perheille, jotka ovat kiinnostuneita vaihtoehtoisista asumismuodoista. Joukko perheitä on ilahduttavasti olleet kiinnostuneita tästä. Asiasta on käyty keskusteluja ja yhteistyö FDUV:n kanssa tulee jatkumaan 2018. Keskusteluja tuesta kotona asuville tullaan myös jatkamaan.

Maahanmuuttajatoimisto

Kunta on vuoden 2016 aikana hyväksynyt 68 kuntapaikkaa (mukaan lukien ne kiintiöpakolaiset, joista kunnalla on sopimus ELY-keskuksen kanssa) pakolaisille, jotka ovat saaneet oleskeluluvan. Maahanmuuttajapalvelun painopiste on tämän aiheuttamissa haasteissa. Koska kunta saa laskettua korvausta tästä ryhmästä, on olemassa edellytykset kustannustehokkaaseen yhteistyöhön muiden toimialojen kanssa ja kehittää tarkoituksenmukaista palvelua joka edistää kotoutumista. Todennäköistä on, että tänne muuttaa lisää henkilöitä, joille myönnetään oleskelulupa pakolaisstatuksella. Vuosien 2018–2019 aikana lasketaan Raaseporissa olevan noin 100 henkilöä, jolla pakolaisstatus ja joista kaupunki saa laskettuja korvauksia. On ensiarvoisen tärkeää, että kotouttamistyötä kehitetään ja vahvistetaan siten, että useammat toimijat kaupungissa tulevat mukaan työhön ja että otamme myös mukaan maahanmuuttajat itse prosessiin. On myös tärkeää kannustaa ja tukea niitä toimijoita, jotka toimivat maahanmuuttajien parissa vapaaehtois pohjalla.

Sitovat tavoitteet 2018

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Palvelutarpeen ja aikuissosiaalityön asiakassuunnitelmien toteutumisen seuranta	Asiakassuunnitelmien määrä suhteessa asiakkaiden määrään
	 Ohjelmaan on otettu mukaan uusi lomake palvelutarpeen kartoitukseen. Tavoitteena on, että kaikki kartoittajat käyttävät samaa lomaketta.	
	Palvelu, joka aiemmin on hoidettu ostopalveluna, hoidetaan omana toimena (esim. tuki asiakkaille, jotka ovat ulkoistetussa työssä, sosiaalihuoltolakiin perustuvat ostopalvelut.	Kustannustehokkaampia ratkaisuja
	 Sosiaaliohjaaja on vuoden 2018 tavannut säännöllisesti 26 asiakasta heidän työpaikoillaan. Lisäksi sosiaaliohjaaja on tukenut ja ohjannut 26 henkilöä työllisyysasioissa.	

Toimenpideohjelma 2018–2020

	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit/euro</i>
	Resurssien vähentäminen aikuissosiaalityössä	Vähennys 5 henkilötyövuotta ajalla 2017–2020
	 Vuodesta 2017 lähtien työvuodet ovat vähentyneet kolmella.	
	Vammaispalvelutiimi alkaa antaa tuettua työtä ja tukipalveluja kotona asuville (erityishuollon asiakkaat) 1.3.2017 alkaen yhteistyössä työllisyyspalvelujen kanssa. Palvelu on aikaisemmin hoidettu ostopalveluna.	2017: -30 000 € 2018: -20 000 € 2019: -20 000 €
	 Työ alkoi 1.5.2017 kun tehtävään palkattiin sosiaaliohjaaja. Vuonna 2018 sosiaaliohjaaja on tavannut säännöllisesti 26 asiakasta heidän työpaikoillaan. Lisäksi tukea ja ohjausta on saanut 26 henkilöä työllisyysasioissa. Raaseporilaiset oppilaat, jotka käyvät Optima ammattiharjoittelukoulua, ovat myös saaneet apua sosiaaliohjaajalta koskien harjoitteluajoja kotikunnassa. Yhteistyö työllisyysosaston kanssa toimii hyvin. Taloudellinen tavoite huomioitiin talousarviossa 2018.	

Analyysi toimenpiteistä

Aikuissosiaalityö

Vuonna 2018 on yhä vaadittu paljon aikuissosiaalityön resursseja selvittämään asioita, jotka ovat sidoksissa Kansaneläkelaitoksen perustoimeentulotuen käsittelyyn. Tätä tukee myös se, että päätösmäärä täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta on suurempi kuin aikaisemmin. Määrä on kuitenkin laskenut verrattuna lukuihin vuoden 2017 tilinpäätöksessä. Sosiaalihuoltolain implementointi on lähtenyt käyntiin. Laki korostaa palvelutarpeen kartoitusta. Yksi tunnusluvuista seuraa arviointien määrää suhteessa kyseisiin talouksiin. Aikuissosiaalityöllä on tärkeitä kosketuspintoja muihin toiminta-aloihin ja yhteistyötä tarvitaan, jotta palvelu saadaan optimaaliseksi.

Vammaispalvelut

Kaupunki on vuonna 2018 kilpailuttanut kuljetuspalvelun yhteistyössä Hangon, Inkoon, Siuntion, Lohjan ja Karviaisen (Karkkila, Vihti) kanssa. Lohja toimii toimeksiantajana. Hankinta koski ajanjaksoa 1.7.2018–31.1.2019 optiolla 30.6.2019 saakka. Syksyllä 2018 aloitettiin uusi yhteistyö kuljetuspalvelun jatkuvan kilpailutuksen parissa ja hankkeeseen tulivat lisäksi mukaan Espoo, Kauniainen ja Kirkkonummi. Espoolla on päävastuu jatkudesta yhteistyöstä ja pyrkimys on yhtenäisiin ohjeisiin.

Vuonna 2018 vammaistiimi on kartoittanut asiakkaita, jotka tarvitsevat jonkinlaista tukea asumisessa. Jaksohoitoa helpotusta tarvitseville lapsiperheille on aktiivisesti työstetty. Myös uusia tuen muotoja itse asumiseen on selvitetty.

Syyskuusta 2018 Raasepori on ollut kumppanuuskunta hankkeessa #kotimatalla yhdessä ARA:n, Kehitysvammaliiton ja FDUV:n kanssa. Yhteistyö jatkuu ja ajatuksena on, että kaupunki käyttäjien näkökulmasta katsottuna ja yhdessä palvelun käyttäjien kanssa kehittävät uusia tuen muotoja omalle asumiselle naapuriverkostoa käyttäen. YK:n sopimuksen 19 artiklan mukaan on toimintarajoitteisilla henkilöillä oikeus elää itsenäisesti ja osallistua yhteiskuntaan. Heillä on oikeus päättää asumisestaan samoilla ehdoilla kuin muutkin ja heidän on saatava siihen tarpeeksi tukea.

Maahanmuuttajapalvelut

Maahanmuuttajatoimiston toiminnan painopiste vuonna 2018 oli integroida kuntaan vuodesta 2016 lähtien saapuneet pakolaiset. Joulukuussa 2018 Raaseporissa oli 80 henkilöä, joilla on pakolaisstatus ja joista kaupunki sai laskettuja korvauksia.

Vuonna 2018 Raaseporiin muutti 30 pakolaista. Näistä yhdeksän tuli Hangon ja Raaseporin pakolaiskeskusten kautta, kahdeksan henkilöä tuli perheiden yhdistämisen kautta ja 13 henkilöä muutti itse kuntaan. Muuttoliike Raaseporista pääkaupunkiseudulle ja muihin suurempiin kaupunkeihin on myös ollut suurta. Vuonna 2017 muutti 40 henkilöä edelleen ja 2018 muutti 35 tähän ryhmään kuuluvaa henkilöä pois Raaseporista. Suhteellisen vahva taipumus muuttaa pois Raaseporista ja hakeutua suurempiin kaupunkeihin merkitsee myös vaikeuksia ennustaa, mitä taloudellisia resursseja maahanmuuttajatoimistolla on käytettävänä ja minkälaiset puitteet toimiston talousarviolta on.

Vuonna 2018 maahanmuuttajatoimiston henkilöstöresurssit olivat yksi maahanmuuttajakoordinaattori, viisi ohjaajaa ja yksi sairaanhoitaja. Tiimillä oli kaksi vastaanotto pistettä, yksi Karjaalla ja yksi Tammisaaressa. Loppusyksyllä 2018 tiimi muutti isompiin tiloihin Karjaalla ja maahanmuuttajatoimiston toiminta keskitettiin näihin tiloihin. Hangon kaupungin kanssa solmitun sopimuksen mukaan hoito maahanmuuttajatoimisto myös osan Hangon integraatio- ja pakolaisasioista.

Vuonna 2018 Raaseporissa toimi Medividan vastaanottokeskus. Seurauksena tästä oli, että kuntaan hakeutui joukko henkilöitä ja perheitä, jotka olivat saaneet kieltävän päätöksen turvapaikkahakemuksiinsa. He tulivat saadakseen kiireellistä sosiaalihuoltoa maksusopimusten muodossa ruokaa varten ja saadakseen paikan kaupungin hätämajoituksessa.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Toimeentulotuki (kaikki tukimuodot), talouksien määrä/vuosi	795		
Täydentävä toimeentulotuki, talouksien määrä/vuosi	505	450	387
Ehkäisevä toimeentulotuki, talouksien määrä/vuosi	191	170	120
Henkilökohtainen apu - työnantajamalli /%	33	30	24
Sosiaalihuotolain mukainen palvelutarpeen arviointi/% kyseisistä talouksista		70	10

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma-%
Tuotot						
Myyntituotot	658 144	519 200		461 430	-57 770	88,9 %
Maksutuotot	69 432	38 080		76 225	38 145	200,2 %
Tuet ja avustukset	75 038	10 000		20 047	10 047	200,5 %
Muut tuotot	55 196	8 150		24 901	16 751	305,5 %
Tuotot yhteensä	857 809	575 430	0	582 604	7 174	101,2 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-32,1 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-1 129 823	-1 203 660		-1 181 874	21 786	98,2 %
Ostopalvelut	-9 387 756	-9 558 110	-500 000	-10 393 024	-334 914	103,3 %
Aineet ja tavarat	-8 656	-9 200		-9 440	-240	102,6 %
Avustukset	-2 542 780	-2 489 100		-2 155 348	333 752	86,6 %
Muut kulut	-112 003	-113 610		-132 057	-18 447	116,2 %
Kulut yhteensä	-13 181 017	-13 373 680	-500 000	-13 871 742	1 938	100,0 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				5,2 %		
Toimintakate	-12 323 208	-12 798 250	-500 000	-13 289 139	9 111	99,9 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				7,8 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	2 520			5 448		
Sisäiset kulut	-178 610	-181 630		-190 300		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Aikuissosiaalityö ja maahanmuuttajatoimisto

Toteutuma 77,7 %.

Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea saaneiden talouksien määrä on vuoden 2018 aikana tasapainottunut suhteessa vuoteen 2017, joka oli vuosi sen jälkeen, kun vastuu toimeentulotuesta siirtyi Kansaneläkelaitokselle. Vuoden 2018 alussa otettiin käyttöön uusi tunnusluku, eli osuus aktiivisia talouksia, joissa on tehty palvelutarvekartoitus sosiaalihuoltolain mukaisesti. Prosentti on alhainen suhteessa odotettuun tulokseen. Seuranta jatkuu vuonna 2019.

Vammaispalvelut/oma tuotanto

Toteutuma 102 %, (ylitys 81 533 euroa). Kuljetuspalvelu kilpailutettiin 1.7.2018 alkaen, mikä on johtanut vammaislain mukaisen kuljetuspalvelun kustannusten alenemiseen, ja toteutuma oli 83,6 % (säästöä 154 795 euroa). Sitä vastoin eivät henkilökohtaisen avustamisen kustannukset ole pysyneet talousarviolaskelmissa. Toteutuma 107,1 %, (ylitys 121 156 euroa). Vuoden 2018 aikana 119 asiakkaalla oli henkilökohtainen avustaja (vrt. 2017/114 henkilöä). Yhä useampi heistä, joille on myönnetty henkilökohtaista avustamista, eivät itse halua olla työnantajia.

Vammaispalvelut /ulkoiset sopimukset

Toteutuma 102,1 %, (ylitys 171 959 euroa). Suurimmat ylitykset näkyvät Kärkullan asumispalveluissa, jossa ylitys on 270 060 euroa vaikka syksyllä 2018 myönnettiin 300 000 euron lisäbudjetti. Tällä toimialueella voi vuoden aikana tapahtua muutoksia, joita on mahdotonta huomioida etukäteen.

Työllisyyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Työllisyyspalvelujen päällikkö Stefan Fri

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Työllisyyspalvelut tarjoaa palveluja pitkäaikaistyöttömille kuntouttavan työtoiminnan muodossa, terveystarkastuksia, työ- ja toimintakyvyn arviointia sekä työvalmennusta. Työ- ja opiskelu-elämän ulkopuolella oleville nuorille tarjotaan työpajatoimintaa, etsivää nuorisotyötä sekä työvalmennusta. Työtoimintaa työpajamuodossa tarjotaan myös mielenterveyshoidon asiakkaille.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Kunnan osuus työmarkkinatuesta

Kunnan maksaman työmarkkinatukiosuuden kustannusten hillintä vaatii aktivointitoimenpiteitä. Aktivointitoimenpiteet ovat kunnan osalta kuntouttava työtoiminta ja työkokeilu. Nämä toimenpiteet järjestetään aina yhteistyössä TE-palvelujen yhteydessä aktivointisuunnitelmaa laadittaessa.

Yli 300 päivää työttöminä olleiden henkilöiden määrä on noin 650.

Vuoden 2018 talousarvion laskennallinen lähtökohta on, että kunta maksaa työmarkkinatukea 400 henkilölle ja että 250 henkilölle voidaan tarjota aktivointia. Kaupungin tavoitteena on jatkossa nostaa aktiivisuusastetta työttömien keskuudessa.

Aktivointitoimenpiteet

Tavoitteena on voida joka kuukausi tarjota 250 kuntouttavaa työtoimintapaikkaa omissa työpajoissa, ryhmätoimintaa, tuettua työtä kaupungin organisaation piirissä sekä ostopalveluina kolmannelta sektorilta. Nuorille ja aikuisille tarjotaan myös työharjoittelupalveluja tukemaan opiskeluun ja työelämään johtavaa tietä. Työttömien monialaisen yhteispalvelussa (TYP) lähdetään siitä, että tavataan kaikki pitkäaikaistyöttömät ja nuoret niin pian kuin mahdollista ja kartoitetaan heidän palvelutarpeensa yhdessä TE-palvelujen ja Kansaneläkelaitoksen kanssa.

Työ- ja toimintakyvyn arviointi

Pitkäaikaistyöttömien joukossa on monta, jotka eivät selviä aktivointitoimenpiteestä, koska heidän työ- ja toimintakykynsä on heikko. Tälle ryhmälle tarjotaan terveydenhoitajan, psykologin, lääkärin tms. tekemiä selvityksiä ja arvioita. Nämä toimenpiteet eivät johda säästöihin ennen kuin on saatu sairauseläkepäätös, tai henkilö osallistuu johonkin työ kuntoutukseen.

Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö ottaa yhteyttä nuoriin, jotka ovat jääneet ilman opiskelupaikkaa peruskoulun jälkeen ja nuoriin, jotka ovat keskeyttäneet opintonsa tai asevelvollisuuspalveluksen. Työ muotoutuu jokaisen yksilön elämäntilanteen ja voinnin mukaan. Tavoitteena on löytää takaisin työ- tai opiskelu-elämään.

Muita muutoksia

Työllisyyspalveluissa suunnitellaan organisaatiomuutosta, joka tulisi voimaan 1.1.2018. Toiminta on arvioitu syksyllä 2017 yhden yksikönpäällikön lopetettua. Arviointi osoittaa, että toiminta voidaan järjestää uudelleen ilman, että palkataan uusi esimies.

Työpajojen toimintasuunnat vuonna 2018 ovat: ompelu- ja käsityö, puutyöt, sisäinen muuttopalvelu, pienet korjaustyöt, kiinteistöhoitotehtävät, ruoanlaitto, nuorten alkuharjoittelu, kierrätyskeskus ja kaupungin autojen hoito.

Yhdessä oppilaitosten kanssa laajennetaan osaamisen tunnistamista työpajoilla, mikä tarkoittaa, että toimintaan osallistunut saa todistuksen osaamisestaan, jota voidaan hyödyntää opiskeluissa.

Nuorille tarjotaan matalakynnyksistä toimintaa nuorisotyöpaja KOIn alkuharjoittelussa.

Sopimus TYP-yhteispalvelusta (Länsi-Uudenmaan seudun yhteistyösopimus) työttömille umpeutuu 31.12.2018. Toimintatarkaisut ovat siis käytettävissä vuodesta 2019 alkaen.

Ohjaamo-toiminta kuuluu hallituksen kärkihankkeisiin, johon voidaan hakea tukea valtiolta. Hanke on matalan kynnyksen palvelua nuorille. Kaupungin osallistuminen selvitetään ja jätetään hakemus. Vastuu "Nuorten kesätyösetelin" koordinoinnista siirretään vuodesta 2018 lähtien kaupunkikehitysosastolta työllisyyspalveluihin

Työllisyyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuhenkilö: Työllisyyspalvelujen päällikkö Stefan Fri

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Laaja tarjonta kuntouttavista työtoimintapaikoista	250 paikkaa
	Työllisyyspalveluissa on vähintään 275 paikkaa kuntouttavassa työtoiminnassa.	
	Kunnan maksaman työmarkkinatukiosuuden kustannusten hillitseminen	Työmarkkinatuen kustannusten hillitseminen aktivoinnin kautta 1 560 000 eurolla
	Työmarkkinatuen kustannuksia on jaksolla onnistuttu hillitsemään 1 347 107 eurolla, mikä on 212 893 euron päässä tavoitteesta. Vuoden aikana on keskimäärin 221 henkilöä/kuukausi olleet aktivoituina.	
	Alle 30-vuotiaita nuoria, jotka ovat päässeet eteenpäin työllisyyspalveluista	80/vuosi
	Vuoden aikana on 122 nuorta päässyt eteenpäin työllisyyspalveluista.	
	Työllisyyspalveluista eteenpäin päässeet aikuiset	60/vuosi
	Vuoden aikana on 181 aikuista päässyt eteenpäin työllisyyspalveluista.	

Toimenpideohjelma 2018–2020

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit/euro
	Tuettu työllistäminen yhteistyössä vammaispalvelujen kanssa. Tarjota yksilöllistä tukea ja ratkaisuja sopivin työtehtävin.	2017: - 30 000 euroa 2018: - 20 000 euroa 2019: - 20 000 euroa
	Tuetussa työssä on vuoden aikana ollut mukana 27 yksittäistä henkilöä, joista 13 on ollut aktivoituina keskimäärin kuukauden. Panostus toimintaan suhteessa työmarkkinatuen kustannusten hillitsemiseen antaa tulokseksi 16 460 euron säästöt.	
	Monipuolista ryhmätoimintaa kuntouttavan työtoiminnan piirissä	10 paikkaa. Lasketaan hillitsevän kustannusnousua kunnan osuudesta työmarkkinatuesta 50 000 eurolla
	Ryhmätoiminta on toteutunut yhdeksässä (9) ryhmässä, suuntauksena kieli, IT-taidot, työnhakukurssi ja elämän hallinta. Ryhmiin on osallistunut yhteensä 70 henkilöä, joten olemme onnistuneet hillitsemään työmarkkinatukikustannuksia 93 531 eurolla.	

Työllisyyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Työllisyyspalvelujen päällikkö Stefan Fri

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

		Luoda useampia kuntouttavia työtoimintapaikkoja kaupungin kaikilla toimialoilla	Käytettävissä vähintään 50 paikkaa ja laaja tarjonta. Lasketaan hillitsevän kustannusnousua kunnan osuudesta työmarkkinatuesta 100 000 eurolla
		Kaupungilla on laaja tarjonta kuntouttavia työntekopaikkoja kaikilla sektoreilla (vähintään 50) ja keskimäärin kuukaudessa 23 paikassa on ollut toimintaa. Työmarkkinatuen kustannuksia on onnistuttu hillitsemään 115 920 euron osuudella kokonaisuudesta.	

Analyyssi toimenpiteistä

Vuoden aikana on onnistuttu hyvin työllistävissä toimenpiteissä ja erittäin hyvin kun on kyse työllisyyspalveluista eteenpäin päässeiden henkilöiden määrästä.

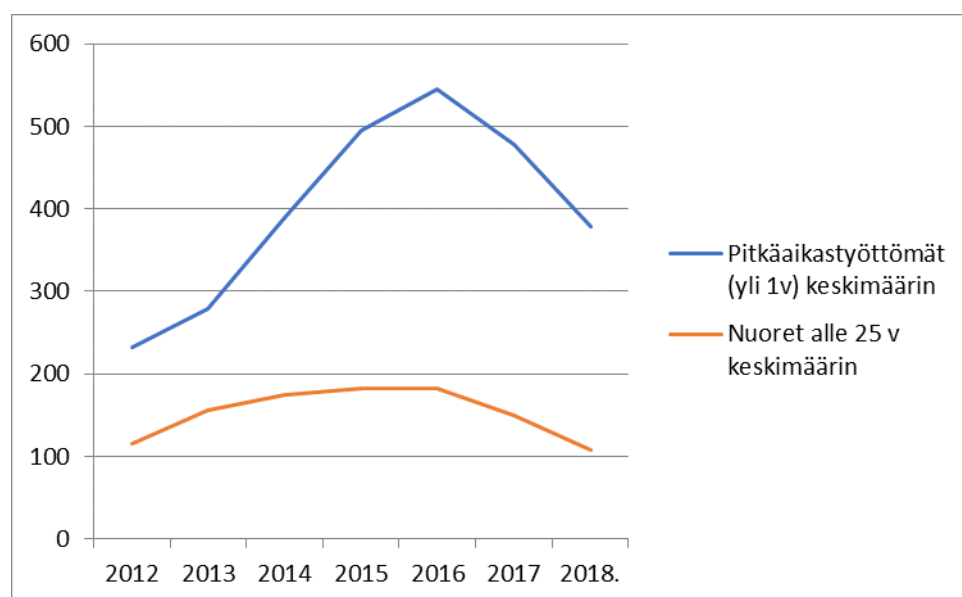
Uusi sopimus monialaista yhteispalvelusta (TYP) on laadittu vuosille 2019–2021, mikä turvaa palvelun työttömille, kun kunnan sosiaali- ja terveystalokunta, TE-palveluja ja Kelan palveluja tarvitaan.

Tavoitteena oli jättää hakemus Navigaattorista (matalan kynnyksen palvelu nuorille) hankkeesta, mikä ei toteutunut, vaan suunnitelma etenee ilman hanketta toteutettavaksi toimintana jossain muodossa Raaseporissa.

Työllisyyspalvelut hoitivat ensimmäisen vuoden kesätyösetelit. Seteli antoi 55 nuorelle mahdollisuuden Etsivässä nuorisotyössä on otettu vastaan 101 ilmoitusta vuoden aikana.

Työttömyys Raaseporissa on joulukuusta 2017 joulukuuhun 2018 laskenut 8,8 %:iin oltuaan 10,5 %. Samalla ajanjaksolla työttömien määrä väheni kaikkiaan 263 henkilöllä (1379 →1116) ja myös pitkäaikaistyöttömien (työttömänä yli 300 päivää) väheni 49 henkilöllä.

Alla tilastoa (lähde ELY-keskus)

Työllisyyspalvelut

Luottamuselin: Sosiaali- ja terveystalokunta

Vastuuhenkilö: Työllisyyspalvelujen päällikkö Stefan Fri

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Tunnusluvut:			
	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Työmarkkinatuki €/vuosi	2 220 750	2 000 000	2 029 218

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	32 204	49 500		21 701	-27 799	43,8 %
Maksutuotot	3 384			3 243	3 243	0,0 %
Tuet ja avustukset	404 737	509 930		461 166	-48 764	90,4 %
Muut tuotot				7 984	7 984	0,0 %
Tuotot yhteensä	453 888	559 430	0	494 094	-65 336	88,3 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				8,9 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-1 038 498	-1 292 990		-1 247 012	45 978	96,4 %
Ostopalvelut	-306 330	-337 460		-272 244	65 216	80,7 %
Aineet ja tavarat	-38 460	-55 350		-41 405	13 945	74,8 %
Avustukset	-2 251 680	-2 058 810	-80 000	-2 103 198	35 612	98,3 %
Muut kulut	-276 546	-303 770		-309 793	-6 023	102,0 %
Kulut yhteensä	-3 911 515	-4 048 380	-80 000	-3 973 652	154 728	96,3 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				1,6 %		
Toimintakate	-3 457 627	-3 488 950	-80 000	-3 479 558	89 392	97,5 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				0,6 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	9 405			7 422		
Sisäiset kulut	-320 116	-321 240		-355 535		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Talousarvion tulojen alitus tasapainottuu alemmilla ostopalvelujen ja materiaaliostojen kustannuksilla. Alkuperäinen talousarvio kunnan osuudelle työmarkkinatuesta (80 000 euron talousarviomuutos tehty) ylittyi 29 000 eurolla. Kustannukset alenivat kuitenkin 191 500 eurolla vuodesta 2017.

Toimintakuvaus

Toiminta-alueeseen kuuluu erikoissairaanhoito (Nord DRG -tuotteet, hoitopäivien määrä/psykiatria, käyntimäärä/psykiatria ja somatiikka). Määrärahaan kuuluu myös Raaseporin osuus päivystys- ja seurantaosastosta sekä yhteispäivystys HUS Raaseporin sairaalassa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

HUS Raaseporin sairaala laati keväällä 2016 toimintasuunnitelman, jonka tavoitteena on alentaa erikoissairaanhoidon kustannuksia. Toimintasuunnitelman vaikutus Raaseporin kustannuksiin vuosina 2017–2019 lasketaan olevan 1,8 miljoonaa euroa, josta 780 000 euroa vuonna 2018. 1,8 miljoonasta eurosta 500 000 euroa lasketaan kuuluvan erikoissairaanhoidon ensihoitoon, mikä on budjetoitu muun erikoissairaanhoidon määrärahaan.

Psykiatrinen toiminta siirtyi vuodenvaihteessa 2016–2017 HUS Raaseporin sairaalalta HYKSiin. Yksikköhinnoissa on tapahtunut selvä lasku. Yhteistyö HYKS psykiatrian kanssa on kaikilta osin aina ollut hyvä. Hoitoketjut on päivitetty ja vuoden 2018 aikana suunnitellaan jatkettua yhteistyötä tarkoituksena vähentää perusterveydenhoidon ja erikoissairaanhoidon välistä rajanvetoa. Sitä kautta voitaisiin tunnistaa ja välttää päällekkäiset toiminnot. 2018 alkaen tulee suuri osa HYKSin psykiatrisesta toiminnasta ja kaupungin aikuisten mielenterveyshuollosta sekä päihdehuolto toimimaan samassa kiinteistössä, minkä odotetaan parantavan yhteistyötä vielä enemmän.

Pediatriinen toiminta siirtyy HYKSiin 1.1.2018 alkaen. Tavoitteena on, että Raaseporin sairaalasta tulee HYKSin tulosyksikkö jo 1.1.2018. LUS lautakunta on jo kesäkuussa 2017 hyväksynyt tämän ehdotuksen.

Päivystys- ja seurantaosaston toimintaa arvioidaan jatkuvasti yhteistyössä kuntien kanssa. Seudulla on selvä tarve saada yksikkö, joka voi antaa hyvää palliatiivista hoitoa.

Yhteispäivystyksen toiminnassa erittäin keskeistä on potilasvirtojen ohjaus. Tammissaaren terveysaseman pidennetyt aukioloajat vaikuttanevat yhteispäivystyksen käyntimäärään, jolla odotetaan olevan positiivinen vaikutus kaupungin kustannuksiin ja parantavan huomattavasti terveyskeskuspalveluiden saatavuutta asukkaille.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Tammissaaren terveysaseman pidennetyt aukioloajat koskien lääkärivastaanottoa.	Kävijämäärä yhteispäivystyksessä vähenee.
	Tammissaaren terveysaseman lääkärivastaanottoaikoja pidennettiin helmikuussa klo 18.00 saakka. Kesän loma-aikana aukioloajat olivat kuitenkin 8–16. Käyntien määrän yhteispäivystyksessä oli 8 308 verrattuna 8 419 käyntiin vuonna 2017.	

Toimenpideohjelma 2018–2020

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit/euro
	Raaseporin sairaalan toimintasuunnitelma on huomioitu talousarviossa	2017: - 520 000 euroa 2018: - 780 000 euroa
	Psykiatrisien hoitovuorokausien, NordDRG-tuotteiden sekä avovastaanoton kustannukset ovat 39 001 078 euroa verrattuna 36 349 675 euroon vuonna 2017 (palautuksia ei huomioitu). Raaseporin sairaalan toimintaohjelma huomioitiin kaupungin talousarviossa vuodelle 2018, jota alennettiin tilinpäätöksen 2017 tasolta.	

	Psykiatrinen toiminta siirtyi organisaatiollisesti HYKSille 1.1.2017 alkaen	2017: - 500 000 euroa
	<p>Vuoden 2017 tilinpäätöksessä todettiin, että psykiatrian kustannukset laskivat 520 000 eurolla vuoteen 2016 verrattuna. Psykiatrian (nuoriso + aikuis) seuranta 2018 verrattuna vuoteen 2017 osoittaa kustannusten mutta myös suoritteiden kasvaneen.</p> <p>Hoitovrk 2 892 (2 793) euroa 1 522 370 (1 461 776) yksikköhinta 526 (523) Käyntejä 12 585 (11 523) euroa 3 381 598 (2 634 359) yksikköhinta 269 (229)</p> <p>Vain aikuispsykiatria: Käyntimäärä euroa euroa/käynti 2016: 7 080 1 874 025 265 2017: 8 793 1 970 669 224 2018: 9 830 2 489 190 253</p>	
	Tammisaaren terveysaseman aukioloaikoja pidennetään tavoitteena vähentää yhteispäivystyksen kävijämäärää.	2017: - 70 000 euroa 2018: - 130 000 euroa
	<p>Yhteispäivystyksen kustannukset 2018 ovat 962 097 euroa verrattuna 815 233 euroon 2017. Yksikköhintojen nousua ovat kustannukset kasvaneet huolimatta käyntimäärän alenemisesta.</p> <p>2018: lääkärikäynti 7 114 á 120 euroa hoitajakäynti 1 188 á 85 euroa</p> <p>2017: lääkärikäynti 7 297 á 100 euroa hoitajakäynti 1 089 á 70 euroa</p>	

Analyysi toimenpiteistä

Raaseporin sairaalasta tuli HYKSin tulosityksikkö 1.1.2018.

Suuri osa HYKSin psykiatrisesta toiminnasta ja kaupungin aikuisten mielenterveydenhoito sekä päihdehuolto muuttivat vuoden alusta samaan kiinteistöön, nk. Mielenterveyshoito-kiinteistöön. Yhteistyö on sujunut hyvin.

HUS Raaseporin sairaala laati keväällä 2016 toimintasuunnitelman, jonka tavoitteena on alentaa erikoissairaanhoidon kustannuksia. Toimintasuunnitelman vaikutus vuonna 2018 huomioitiin kaupungin budjetoinnissa vuodelle 2018. Määrällisesti erikoissairaanhoidon käyttö kuitenkin kasvoi ja talousarvio ylittyi. Määrän lisäyksen lisäksi vaikuttaa kustannusten nousuun muut kustannuksia nostavat tekijät (moninaiset DRG-tuotteet, oikein kalliit tapaukset, muuttunut laskutusjärjestelmä sekä ylikäyttövuorokaudet).

Ylikäyttövuorokausien määrä vuoden aikana oli 761 verrattuna 203:een vuonna 2017. Ylikäyttövuorokausia esiintyi vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Ylikäyttövuorokausien estämiseksi suoritettavat toimenpiteet olivat, että kaupunki osti lisää palveluasumispaikkoja (puitesopimuksen puitteissa), sijoitti ylipaikoille kaupungin omissa asumisyksiköissä ja osti vuodeosastopaikkoja naapurikunnilta. Vuoden toisella puoliskolla rekisteröitiin ainoastaan yksittäisiä ylikäyttövuorokausia.

Hoitoketjut kartoitettiin tavoitteena hoitaa oikeaa potilasta oikeassa paikassa, oikeaan aikaan ja oikeilla resursseilla. Kaupunki perusti kotiuttamistiimin, joka muodosta tärkeän lenkin prosessissa. Pyrkimys on intensiivisempään yhteistyöhön erikoissairaanhoidon kanssa.

Tunnusluvut:			
	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Hoitovuorokausien määrä			
päivystys- ja seuranta-osastolla	1 570	940	1 849
Euroa/hoitovuorokausi	480	496	483
Kävijämäärä			
yhteispäivystyksessä	8 419	7 500	8 308
Euroa per käynti/keskim.	97	115	116

Talous	TP 2017	TA 2018	Taloustarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	144 167	150 000		643 328	493 328	428,9 %
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Muut tuotot						
Tuotot yhteensä	144 167	150 000	0	643 328	493 328	428,9 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				346,2 %		
Kulut						
Henkilöstökulut						
Ostopalvelut	-37 876 463	-36 560 000	-2 780 000	-40 802 472	-1 462 472	103,7 %
Aineet ja tavarat						
Avustukset						
Muut kulut	-50				0	0,0 %
Kulut yhteensä	-37 876 514	-36 560 000	-2 780 000	-40 802 472	-1 462 472	103,7 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				7,7 %		
Toimintakate	-37 732 347	-36 410 000	-2 780 000	-40 159 144	-969 144	102,5 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				6,4 %		

Mistä:

Sisäiset tuotot
Sisäiset kulut

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Taloussarviototeutuma on 102,5 % ja taloussarvio alittuu 969 000 eurolla. Vuoden aikana ennakoitiin maksuosuuksien palautus korkeammaksi kuin mitä se lopulta oli.

Ero euroissa per tuotantomuoto vuonna 2018 verrattuna vuosiin 2016 ja 2017 näkyy seuraavasta taulukosta:

	2016	2017	2018	2018 vrt 2017
Hoitovuorokausia	1 980 475	1 471 716	1 716 380	244 664
NordDRG	21 681 475	23 215 267	25 284 928	
- takaisinmaksu	-1 153 808	-2 314 147	-1 206 466	
	20 527 667	20 901 120	24 078 462	3 177 342
Kalliin hoidon rahasto	177 147	524 750	-383 635	-908 385
Käynnit	10 672 989	11 662 692	11 999 770	337 078
Yhteispäivystys	955 711	815 233	962 097	146 864
Seurantaosasto	622 545	753 582	917 104	163 522
Ylikäyttövuorokausia	5 400	121 800	456 600	334 800
Potilasvakuutus	219 025	-21 761	200 883	222 644
Muuta	1 981 709	1 623 406	1 811 225	187 819
Osuus myyntivoitosta			-941 330	-941 330

Lähde::HUS/Total

Kaupunki haki ja sai lähes 500 000 euron korvauksen Ely-keskukselta maahanmuuttajien käyttämistä erikoissairaanhoitoon palveluista.

Kaupungin osuus myyntivoitosta, joka on lähtöisin Töölön sairaalan myynnistä, oli 941 330 ja se kirjattiin ostopalvelutilille hyvityksenä.

Toimintakuvaus

Toiminta-alueeseen kuuluvat röntgen, laboratorio, ensihoito, apuvälinekeskus, muu erikoissairaanhoito sekä eläkkeet entisille erikoissairaanhoidon kuntayhtymien ja kuntainliiton työntekijöille.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Länsi-uusmaalaisten kuntien kustannukset ensihoidosta vuonna 2018 budjetoidaan 60 euroa per capita mukaan. Todellinen kustannus ylittää 90 euroa per capita. Pitkän tähtäyksen tavoite on, että ensihoidon kustannukset jaetaan tasaisesti koko HUS-alueen kesken, eikä kuten nyt per sairaanhoitoalue.

Muut erikoissairaanhoidon osa-alueiden kustannukset budjetoidaan vuoden 2016 tilinpäätöksen ja vuoden 2017 ennusteen mukaan.

Entisten työntekijöiden eläkkeiden kustannusten lasketaan alenevan vuosittain.

Analyysi toimenpiteistä

Ensihoidon kustannukset olivat 60 euroa per capita. Entisten työntekijöiden eläkkeiden kustannukset eivät alentuneet budjetointivaiheessa tehdyn laskelman mukaan.

Talous	TP 2018	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Muut tuotot						
Tuotot yhteensä	0	0	0	0	0	0,0 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)						
Kulut						
Henkilöstökulut	-1 292 070	-1 200 000	-80 000	-1 282 457	-2 457	100,2 %
Ostopalvelut	-3 420 013	-3 338 870	-100 000	-3 544 792	-105 922	103,1 %
Aineet ja tavarat						
Avustukset						
Muut kulut						
Kulut yhteensä	-4 712 082	-4 538 870	-180 000	-4 827 248	-108 378	102,3 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				2,4 %		
Toimintakate	-4 712 083	-4 538 870	-180 000	-4 827 248	-108 378	102,3 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				2,4 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut						

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Taloussarvio ylittyi 108 378 eurolla. Ylitys selittyy sillä, että kaupunki sai joulukuussa runsaan 100 000 euron lisäkustannukset apuvälineistä. Kodeissa olevien apuvälineiden kustannukset ovat nousseet koska yhä useampaa hoidetaan avohoidossa.

Määrärahan osamäärärahojen seuranta:

	Toteutuma 2017	TA 2018	TA muutos	TA + muutos	Toteutuma 2018	Toteutuma vrt TA + muutos
Apuvälinekeskus	-494 235	-480 000		-480 000	-593 725	113 725
Laboratorio	-784 084	-760 000		-760 000	-766 265	6 265
Röntgen	-369 972	-350 000	-70 000	-420 000	-438 556	18 556
Ensihoito	-1 723 212	-1 710 000	-30 000	-1 740 000	-1 723 959	-16 041
Muu erikoissairaanhoito	-48 510	-38 870		-38 870	-22 287	-16 583
Eläkkeet	-1 292 070	-1 200 000	-80 000	-1 280 000	-1 282 457	2 457

Toimiala: Sivistys

Vastuuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman

Perustietoa sektorista

Toimiala palvelee kaikkia ikäryhmiä kaupungissa. Toimialaan kuuluu neljä osastoa; varhaiskasvatus (päivähoito), opetus, vapaa-aikatoiminta sekä hallinto ja muu sivistys.

Sivistystoimialan painopistealueina ovat lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen, nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen ja asiakkaiden osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen. Toimialan tavoitteena on tarjota laadukasta toimintaa ja opetusta turvallisessa ja pedagogisesti tarkoituksenmukaisessa oppimisympäristössä, joka edistää lasten ja nuorten elinikäisen oppimisen jatkuvuutta. Toiminta kasvattaa terveeseen itsetuntoon ja ihmisyyteen sekä antaa lapsille ja nuorille hyvät tiedot ja valmiudet laadukkaaseen elämään.

Sivistystoimialan perustehtäviin kuuluu myös luoda edellytykset aktiiviseen ja tarkoituksenmukaiseen vapaa-aikaan Raaseporin asukkaille. Sivistystoimiala edistää kaupungin vetovoimaisuutta sekä asuinkuntana, opiskelupaikkakuntana että turistikohdeena ja katsoo tehtäväkseen edistää kestävästä kehitystä ja toimia jokapäiväisen suvaitsevaisuuden puolesta. Keskeisenä toimintana on myös taata nuorisotakuun toteuttaminen omalta osaltaan sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimeenpano ja seuranta.

Suurena haasteena on toiminnan sopeuttaminen laskevaan lasten lukumäärään. Oppilasmäärä on jo pitkään laskenut sekä ruotsin- että suomenkielisen opetuksen osalta. Myös syntyneiden määrä laskee kaupungissa ja tämä tuo toimialalle lisähaasteita.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Sivistystoimialan hallinnon toimintaa kehitetään edelleen siten, että hallinto ja talous tukevat paremmin toimialan palvelutuotantoa. Hallinnon työn tulee myös tukea henkilöstön kehittämistä ja edistää työhyvinvointia.

Opetuksen kehittäminen keskittyy muutoksen toteuttamiseen pedagogisessa työssä esiopetuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja valmistavan opetuksen uusien opetussuunnitelmien mukaisesti.

Viivästyneiden prosessien johdosta toimialalla ovat tavoitteet suurilta osin samankaltaiset kuin vuonna 2017. Yhtenä painopistealueena on riittävien resurssien takaaminen, jotta uudistus voidaan toteuttaa.

Talousarviossa on määräraha tavoitteiden toteuttamista varten sekä omarahoitussuus muutamalle toimialan toimintaa tukevalle kehittämishankkeelle. Toimiala hakee aktiivisesti ulkopuolista rahoitusta, jota voidaan myöntää palvelun kehittämiseen ja varsinaiseen toimintaan (hankeavustukset/tuet)

Pitkän tähtäimen työskentelyä turvallisen, esteettömän, kehittävän ja viihtyisän kouluympäristön kehittämiseksi jatketaan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman ja paikallisten opetussuunnitelmien mukaisesti.

Esiopetusverkoston uudelleen järjestämistä jatketaan tarkastelemalla mahdollisuuksia toiminnan yhdistämiseen aikaisemmin vahvistettujen linjausten mukaisesti.

Yhdistystoiminnalle myönnettyjen kaupungin avustusten tasavertaisuuden ja avoimuuden parantamiseksi laaditaan nuoriso- ja liikuntayhdistyksille myönnettävien avustusten ja tukien uudet jakoperusteet.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämistyö nostetaan esiin yleisenä tavoitteena. Opetusosasto koordinoi selkeimmät panostukset ja etsii järjestelmällisellä työllä konkreettisia toimenpiteitä kohderyhmän hyvinvoinnin edistämiseksi mm. tutkimustuloksia hyväksi käyttäen. Tavoitteena on myös, että tätä työtä tehdään yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa mutta työstä ei saa aiheutua lisäkustannuksia muille kuin sivistystoimialalle.

Toimiala: Sivistys

Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman

Analyysi toimenpiteistä

Sivistystoimialan hallinto on toimintavuoden aikana käynyt läpi muutoksia, kun palkattiin opetuspäällikkö ruotsinkielisille kouluille ja uusi sivistystoimenjohtaja. Eri osastojen toimintatavoitteet on saavutettu kokonaan tai osittain. Toimintatavoitteet, joita ei ole lainkaan saavutettu, riippuvat siitä, että kaupunginvaltuusto 13.11.2017 §123 päätti olla sulkematta kouluja.

Varhaiskasvatussuunnitelman, esikoulun opetussuunnitelman, perusopetuksen opetussuunnitelman ja lukion opetussuunnitelman implementointi on jatkunut. Painopiste on asetettu eri osa-alueille, kuten henkilökunnan TVT-valmiuksien kehittäminen ja tietotekniikan käyttö opetuksessa. Sekä varhaiskasvatus että opetus sisältyvät kansallisiin verkkoihin, jotka kehittävät toimintaa.

Liikkuva koulu -hanke on kestänyt koko vuoden. Katarinaskolan, Karjaan yhteiskoulun ja Hakarinteen koulun koulupihat on suunniteltu ja kehitetty yhteistyössä oppilaiden ja henkilökunnan kanssa. Tutori-toiminnan kautta koulut ovat saaneet tukea opetuksen kehittämiseen siten, että se on liikkuvampaa.

Kaikki osastot hakevat aktiivisesti valtionapua ja muita tukia toiminnan kehittämiseksi. Ilman näitä tukia osastot eivät pystyisi kehittämään toimintaansa siinä määrin kuin nyt on ollut mahdollista.

Vuoden kuluessa selvitettiin mahdollisuudet jäsentää esikoulutoiminta uudelleen. Sivistyslautakunta päätti lokakuussa, että uudelleenjärjestely aloitetaan syksystä 2019 lähtien suomeksi Pohjassa ja ruotsiksi Snappertunassa. Yhteistyön kehittäminen esikoulun ja koulun ja lapsen yhtenäisen oppipolun välillä jatkuu. Tavoitteena on, että esikoulut vähitellen muuttavat kouluihin.

Nuoriso- ja urheiluyhdistyksille myönnettävän avustuksen ja tuen uusi malli ei valmistunut määräajassa. Työ jatkuu keväällä 2019.

Oppilashuollon ohjausryhmän kokoonpanoa on muutettu ja työtavat ja prosessit on arvioitu ja uudistettu syksyllä 2018 yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan kanssa. Kehitystyö jatkuu 2019. Vuoden aikana järjestettiin kaksi jatkokoulutustilaisuutta esikoulujen ja koulujen oppilashuoltoryhmille.

Toimiala: Sivistys

Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	1 334 006	1 335 360		1 320 348	-15 012	98,9%
Maksutuotot	2 547 088	2 330 280		2 194 293	-135 987	94,2%
Tuet ja avustukset	526 368	258 400		738 879	480 479	285,9%
Muut tuotot	755 307	673 450		742 652	69 202	110,3%
Tuotot yhteensä	5 162 769	4 597 490	0	4 996 172	398 682	589,3 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-3,2 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-34 078 133	-34 976 700		-34 884 811	91 889	99,7%
Ostopalvelut	-12 568 450	-12 821 590		-12 751 516	70 074	99,5%
Aineet ja tavarat	-1 799 900	-1 643 620		-1 752 157	-108 537	106,6%
Avustukset	-1 612 985	-1 755 600		-1 526 964	228 636	87,0%
Muut kulut	-8 189 652	-11 163 040		-11 321 204	-158 164	101,4%
Kulut yhteensä	-58 249 120	-62 360 550	0	-62 236 653	123 897	494,2 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				6,8 %		
Toimintakate	-53 086 351	-57 763 060	0	-57 240 481	522 579	1083,4 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				7,8 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	879 406	861 070		868 441		
Sisäiset kulut	-15 533 478	-19 043 920		-18 971 433		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Sivistystoimiala osoittaa +522 579 euron ylijäämää suhteessa nettobudjettiin. Budjetoidut tulot ylittyivät 398 682 eurolla ja menot alittuivat 123 897 eurolla. Toteutunut nettotalousarvio on -57 240 481 euroa, tulot 4 996 172 euroa ja menot 62 236 654 euroa.

Muu sivistys

Muu sivistys koostuu hallinnosta, kuljetuksista, kuraattoritoiminnasta, aamu- ja iltapäivätoiminnasta sekä Kulttuuriopistosta.

Muu sivistys osoittaa -6 926 821 euron nettotulosta. Talousarvio alittui 107 909 eurolla (1,5 %). Kuljetukset ylittyivät 53 871 eurolla etupäässä siksi, että linjaliikenne lakkasi monilla reiteillä ja nämä reitit oli pakko hankkia. Aamu- ja iltapäivätoiminta ylittyi 79 190 eurolla. Syynä oli se, että oli pakko palkata iltapäivätoiminnan vetäjiä, koska niin monella lapsella oli erityistarpeita.

Hallinto kuitenkin alitti talousarvionsa 146 059 eurolla, mikä etupäässä johtuu siitä, että maksuosuus sopimuskunnille on ollut huomattavasti alempi kuin aikaisempina vuosina. Kulttuuriopisto alitti budjettinsa 98 603 eurolla. Suurimmat syyt olivat, että Kulttuuriopisto alitti henkilöstökulunsa noin 52 000 eurolla ja että Kulttuuriopiston vuokrat olivat noin 20 000 euroa budjetoitua alemmat.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus koostuu hallinnosta, perhepäivähoidosta ja päiväkodeista.

Varhaiskasvatuksen nettotulos on -15 354 111 €. Talousarvio alittui 343 409 eurolla (2,2 %). Selityksenä on kotihoidon tuki, joka alitti budjetin noin 216 000 eurolla. Talousarvio oli 1 430 000 €.

Kotihoidon tukea maksetaan sille huoltajalle, joka ei käytä päivähoitopalveluita alle 3-vuotiaille lapsille vaan hoitaa lapsensa itse. Ikäluokat 2016–2017 ja 2018 ovat hyvin pieniä. Tuki on alentunut noin 300 000 eurolla kolmessa vuodessa.

Toimiala: Sivistys

Vastuhenkilö: **Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman**

Perhepäivähoidon talousarvio on 172 000 euroa budjetoitua alempi, mikä miltei yksinomaan johtuu henkilöstökuluista. Perhepäivähoitajien määrä on vähentynyt jatkuvasti ja koska lasten määrä on laskenut, ei ole ollut tarvetta palkata korvaavaa henkilökuntaa. Päiväkodit sitä vastoin ovat ylittäneet talousarvionsa 43 000 eurolla, mikä johtuu siitä, että päivähoitomaksuja on saatu budjetoitua vähemmän.

Opetus

Opetus koostuu ruotsin- ja suomenkielisestä perusopetuksesta.

Opetuksen nettotulos on -26 889 157 euroa. Talousarvio alittui 80 273 eurolla (0,3 %). Tulot ovat ylittyneet 268 000 eurolla, josta avustus- ja hanketulot muodostavat 207 000 euroa. Henkilöstökulut alittuivat 58 000 eurolla, mikä johtuu puhtaasti palkkasivukustannuksista, Sisäiset vuokrat ovat ylittyneet 154 000 eurolla, mikä johtuu siitä, että niitä ei tarkistettu talousarviossa silloin, kun päätettiin olla lakkauttamatta kouluja.

Lukioiden

Lukioiden nettotulos on -3 690 022 euroa. Talousarvio alittui 104 348 eurolla. Tästä huolimatta nettomenot/opiskelija ovat miltei aivan samat kuin budjetissa, koska opiskelijamäärä on ollut budjetoitua alempi. Tulot ovat ylittyneet 47 000 eurolla, mikä lähinnä johtuu hankeavustuksesta. Maksetut palkat ovat ylittyneet jonkin verran, mutta palkkasivukulut ja sairausvakuutuskorvaukset ovat saaneet henkilöstökulut 46 000 euroa budjetoitua alemmaksi. Muutoin säästö johtuu ruokahuollon 56 000 euron alituksesta. Sitä vastoin ovat matkakulut ylittyneet 43 000 eurolla, mikä liittyy hanketuloihin.

Museo

Museoiden nettotulos on -876 203 euroa. Talousarvio alittui 57 eurolla. Tulot ylittyivät 216 000 eurolla. Nämä on saatu eri avustusten kautta (Svenska kulturfonden i Finland, Svenska litteratursällskapet).

Menot ovat kasvaneet vastaavasti.

Kirjasto

Kirjaston nettotulos on -1 552 598 euroa. Talousarvio alittui 4 042 eurolla (0,3 %), mikä osoittaa kirjaston pysyneen talousarviossaan.

Vapaa-aika

Vapaa-aika koostuu nuorisotoiminnasta ja liikunnasta.

Vapaa-ajan nettotulos on -1 951 569 euroa. Talousarvio ylittyi 117 459 eurolla (6,4 %). Suurin syy tähän oli, että uimahallikäynnit vähenivät 8 000:lla verrattuna vuoden 2017 tilinpäätökseen ja 12 000:lla verrattuna budjetoituihin käynteihin vuodelle 2018. Myyntitulot vähenivät täten noin 84 000 eurolla. Sisäiset kustannukset, jotka koskevat uutta yhteistyötä tekninen/vapaa-aika, on ylitetty noin 40 000 eurolla, mikä osittain johtuu alkuvaikeuksista budjetoida tämä toiminta oikein.

Muu sivistys

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Osastoon kuuluu sivistystoimialan hallinto, joka tuottaa palveluja koko toimialalle. Osaston vastuulla on myös vapaa sivistystyö, taiteen perusopetus, yhteistyö muiden opetuksen järjestäjien kanssa, aamu- ja iltapäivätoiminta, koulujen sosiaalityö (koulukuraattorit) sekä kokonaisvastuu toimialan hanketoiminnasta. Osastolle kuuluu myös toimialansa henkilöstön täydennyskoulutuksen kehittäminen ja johtaminen.

Osasto tukee sivistystoimialan muita osastoja huolehtimalla kokonaisvaltaisesti toiminnan johtamisesta. Osasto tuottaa hallinnon palveluja, vastaa kaikista oppilaskuljetuksista, johtaa ja koordinoi talouden suunnittelua ja seurantaa sekä tukee osastoja kaikissa osaston- ja toimialan ylittävissä kysymyksissä.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Uuden opetussuunnitelman laatiminen laajan oppimäärän mukaiselle musiikin taiteen perusopetukselle ja tämän opetussuunnitelman käyttöön ottaminen varsinaisessa opetuksessa. Joustavampien vaihtoehtojen ja mahdollisuuksien luominen oppilaiden musiikin opiskelulle uuden opetussuunnitelman myötä ja näin motivoida opiskelijoita aloittamaan musiikin opiskelun.

Yhtenäisen toiminnan luominen uudessa yhdistetyssä Raaseporin Kulttuuriopistossa.

Organisaation tehostaminen. Koulurakenteen muutosten toteutuessa mahdollistuvat myös pysyvät muutokset hallinnossa.

Talousarvioon sisältyy määräraha projektille jonka tavoitteena on vähentää seksuaalista häirintää ja siihen liittyviä riskejä lasten ja nuorten välillä ja keskuudessa. Projektit suunnitellaan keväällä 2018 ja toteutetaan lukuvuoden 2018-2019 aikana.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Toiminnan yleinen kehittäminen	Aloitetaan vähintään 3 uutta hanketta, joissa vähintään 50 % rahoituksesta hoidetaan ulkopuolisten avustusten turvin.
	 Sivistystoimiala on saanut hankeavustusta kolmelle eri hankkeelle, joissa ulkoinen avustus kattaa yli 50 % rahoituksesta.	
	Lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantaminen	Koordinoida osastojen työtä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi Raaseporissa
	 Oppilashuollon ohjausryhmän kokoonpanoa on muutettu ja työtavat ja prosessit on arvioitu ja uudistettu syksyllä 2018 yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan kanssa. Vuoden aikana järjestettiin kaksi jatkokoulutustilaisuutta esikoulujen ja koulujen oppilashuoltoryhmille ja yksi jatkokoulutustilaisuus kaupungin erityisopettajille kolmiporrastuesta.	
	Luodaan perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja esiopetuksen henkilöstön täydennyskoulutukselle järjestelmä	Lukuvuodelle 2018-2019 laaditaan henkilöstön täydennyskoulutussuunnitelma.
	 Lukuvuodelle 2018–2019 laadittiin jatkokoulutussuunnitelma ja jatkokoulutukset järjestetään sen mukaan.	

Muu sivistys

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

		Uuden opetussuunnitelman laatiminen laajan oppimäärän mukaiselle musiikin taiteen perusopetukselle	Sivistyslautakunta hyväksyy opetussuunnitelman keväällä 2018.
		Sivistyslautakunta hyväksyi 12.6.2018 musiikin perustaideopetuksen opetussuunnitelman, syventävä oppikurssi.	
		Raaseporin Kulttuuriopiston uusien kotisivujen tekeminen	Uudet kotisivut ovat käytössä viimeistään ennen hakuaikaa, joka on toukokuussa 2018
		Raaseporin kulttuuriopiston uusi kotisivu on valmis ja sitä käytetään.	

Toimenpidesuunnitelma 2018–2020

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit/euro
	Koulukuljetusten parantaminen ja tehostaminen	Koulukuljetusten kustannusten alentaminen. Tämä tehdään kilpailuttamalla uudelleen kaikki koulukuljetukset, esimerkiksi samassa yhteydessä kun perustetaan kaupungin kaikesta logistiikasta vastaava yksikkö
		Kaupunginjohtaja on asettanut monialaisen työryhmän liikennepalvelujen kehittämiseksi. Sivistystointa edustaa sivistystoimen johtaja (työryhmän puheenjohtaja) ja koulusihteeri.

Analyysi toimenpiteistä

Raaseporin Kulttuuriopisto on kehittänyt toimintaa siten, että siitä tulee yhtenäisempi. Musiikin perusopetuksen opetussuunnitelman, syventävän oppikurssin, uusi opetussuunnitelma hyväksyttiin ja syyslukukaudella opetussuunnitelma on implementoitu opetukseen.

Oppilashuollon ohjausryhmän kokoonpanoa on muutettu ja työtavat ja prosessit on arvioitu ja uudistettu syksyllä 2018 yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan kanssa. Vuoden aikana järjestettiin kaksi jatkokoulutustilaisuutta esikoulujen ja koulujen oppilashuoltoryhmille ja yksi jatkokoulutustilaisuus kaupungin erityisopettajille kolmiporrastuesta.

Kaupunginjohtaja on asettanut monialaisen työryhmän liikennepalvelujen kehittämiseksi. Sivistystointa edustaa sivistystoimenjohtaja (työryhmän puheenjohtaja) ja yksi koulusihteereistä. Työryhmä on kokoontunut säännöllisesti ja kartoittanut ja arvioinut nykytilanteen, sekä käynyt keskustelua liikennöitsijöiden kanssa tulevasta hankinnasta.

Hallinnon tehostusta ei toteutettu, koska kaupunginvaltuusto päätti olla lakkauttamatta kouluja. Ruotsinkieliseen opetukseen palkattiin opetuspäällikkö kesäkuusta lähtien.

Muu sivistys

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Koulukuljetus/oppilas	1 942	2 027	2 105
Opetustuntien määrät, kansalaisopist.	17 178	18 000	17 109
Osallistujien määrä, kansalaisopist.	7 934	8 000	7 580
Viikkotuntien määrä/Musiikkiopist.	476	490	492

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	583 470	669 860		659 338	-10 522	98,4 %
Maksutuotot	636 546	642 780		625 506	-17 274	97,3 %
Tuet ja avustukset	228 480	144 300		169 828	25 528	117,7 %
Muut tuotot	40 002	14 100		46 712	32 612	331,3 %
Tuotot yhteensä	1 488 498	1 471 040	0	1 501 384	30 344	102,1 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				0,9 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-3 446 755	-3 334 500		-3 355 221	-20 721	100,6 %
Ostopalvelut	-4 123 096	-4 244 140		-4 100 298	143 842	96,6 %
Aineet ja tavarat	-141 506	-148 200		-180 503	-32 303	121,8 %
Avustukset	-162 950	-166 000		-174 950	-8 950	105,4 %
Muut kulut	-471 704	-612 930		-617 233	-4 303	100,7 %
Kulut yhteensä	-8 346 011	-8 505 770	0	-8 428 205	77 565	99,1 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				1,0 %		
Toimintakate	-6 857 513	-7 034 730	0	-6 926 821	107 909	98,5 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				1,0 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	259 080	280 920		301 337		
Sisäiset kulut	-824 077	-1 035 540		-1 015 750		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Hallinto

Talousarvio: 2 392 470, talousarviototeutuma: 2 246 411 = 93,9 % (-146 059 €). Säästö johtuu etupäässä siitä, että maksuosuudet sopimuskunnille ovat olleet aiempia vuosia alhaisempia sekä siitä, että kotikuntaosuus Raaseporin Kulttuuriopistolle (musiikki) oli noin 23 000 euroa budjetoitua alempi.

Oppilaskuljetukset

Talousarvio: 1 810 000, talousarviototeutuma: 1 863 871 = 103 % (53 871 €). Ylitys johtuu siitä, että linjaliikenne useilla reiteillä lakkasi ennen syksyä ja nämä reitit oli pakko hankkia.

Muu sivistys

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja Tina Nordman

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Kuraattoritoiminta

Talousarvio: 362 950, talousarviototeutuma: 366 642 = 101 % (3 692 €). Ylitys johtuu palkkakustannusten jonkinasteisesta ylityksestä.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Talousarvio: 825 240, talousarviototeutuma: 904 430 = 109,6 % (79 190 €). Henkilöstökulut ylittyivät noin 77 000 eurolla siksi, että oli pakko palkata useampia iltapäivätoiminnan vetäjiä, koska niin monella lapsella oli erityistarpeita.

Raaseporin Kulttuuriopisto

Talousarvio: 1 644 070, talousarviototeutuma: 1 545 467 = 94,0 % (-98 603 €). Suurin syy siihen, että Kulttuuriopisto ylitti henkilöstökulunsa noin 52 000 eurolla, johtui suurelta osin siitä, että kurssien määrä väheni 5 %. Kulttuuriopiston vuokrat ovat olleet 20 000 euroa budjetoitua alemmat. Enemmän toimintaa on harjoitettu omissa tiloissa.

Varhaiskasvatus

Luottamuselin: **Sivistyslautakunta**

Vastuhenkilö: **Varhaiskasvatuspäällikkö Charlotte Lindh**

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Varhaiskasvatuksen toimiala koostuu varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Varhaiskasvatus on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kokonaisuus joka koostuu kasvatuksesta, opetuksesta ja hoidosta, joissa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Esiopetuksen tavoitteena on edistää yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa lapsen kehitys- ja oppimisedellytyksiä sekä vahvistaa lapsen sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Raaseporin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2017, Raaseporin kaupungin esikoulun opetussuunnitelma 2016 ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelma arvioidaan ja tarkistetaan. Pitkän tähtäimen työskentely turvallisen, esteettömän, kehittävä ja viihtyisän kouluympäristön kehittämiseksi kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman ja paikallisten opetussuunnitelmien mukaisesti jatkuu.

Raaseporin kaupungin IKT suunnitelman 2017 käyttöönotto varhaiskasvatuksessa ja esikoulussa.

Esiopetusverkosto tarkastetaan ja tiivistetään niillä alueilla joissa tämä on mahdollista ja hyödyttää kokonaisuutta. Esikoulun ja alkuopetuksen välillä joustavan nivelvaiheen työn ja yhteistyön arviointi ja kehitys.

Erityisopetus: Kehitetään tasavertaisemmaksi, työ kolmiportaisen tuen viemiseksi varhaiskasvatukseen aloitetaan.

Karjaan uusi päiväkotisuunnitelmaan ja valmistuu, yhteistyö teknisen sektorin kanssa. Uuden päiväkodin henkilökunta nimetään ja työ yhteisen toimintakulttuurin luomiseksi aloitetaan.

Varhaiskasvatuksen IT ratkaisujen arviointi ja kehitys.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Varhaiskasvatuksen ja esikoulun toimintakulttuuria ja oppimisympäristöjä arvioidaan ja kehitetään. Lasten ja huoltajien osallisuutta arvioidaan ja kehitetään osana toimintakulttuurin kehittämistä.	Kehittämisen lähtötaso kartoitetaan arviointikyselyllä lapsille, huoltajille ja henkilökunnalle. Yhteistyö Hangon kaupungin ja Inkoon kunnan kanssa jatkuu, tavoitteena kehittää pikäjärjenteinen, systemaattinen henkilökunnalle suunnattu koulutus
	Varhaiskasvatuksen ja esikoulun arvioinnissa hyvät tulokset. Henkilöstökoulutusta on järjestetty ja koulutuskokonaisuus järjestetään Hangon ja Inkoon kanssa toimintakautena 2018-2019	
	IKT suunnitelman käyttöönotto.	Tablettien määrä kasvatetaan yhteen per aikuinen esikouluissa. IKT tutoreiden koulutus jatkuu.
	Hallinnon IT- ratkaisujen vaihtoehtoja seurataan yhdessä IT-osaston kanssa, tavoitteena löytää toimiva ratkaisu 2019-2020 aikana. IKT koulutuskokonaisuutta suunnitellaan toimintakaudella 2019-2020 Inkoon ja Hangon kanssa. Tablettien määrää on lisätty ryhmissä.	

Varhaiskasvatus

Luottamuselin: **Sivistyslautakunta**

Vastuuhenkilö: **Varhaiskasvatuspäällikkö Charlotte Lindh**

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

		Esikouluverkoston uudelleen organisointi. Nivelvaihteen ja yhteistyön (esikoulu-alkuopetus) edistäminen ja kehittäminen	Esikouluverkoston tiivistäminen aloitetaan Karjaan alueella syksystä 2018. Esikouluopettajille ensisijainen sijoitus esikoulussa. Yhteinen koulutus esikoulu- ja alkuopetuksen henkilökunnalle.
		Sivistyslautakunnan päätöksen mukaan esikouluverkkoa ei tiivistetä.	
		Erityisopetuksen uudelleen organisointi. Kolmiportaisen tuen luominen varhaiskasvatukseen	Erityislastentarhanopettajat erityisryhmistä kiertäviksi, tarpeen mukaan pienentyjä ryhmäkokoja joissakin päiväkodeissa. Raaseporin varhaiskasvatuksen kolmiportaisen tuen malli valmis. Henkilökunnan Koulutus mallin käytöstä.
		Kolmiportainen tuki mallin vedos valmis. Kaikki varhaiskasvatuksen erityisopettajat toimivat kiertävinä.	
		Karjaan uuden päiväkodin suunnittelu ja yhteistyö teknisen sektorin kanssa. Työ henkilökunnan kanssa yhteisen toimintakulttuurin luomiseksi on aloitettu.	Suunnittelutyö teknisen sektorin kanssa jatkuu. Karjaan uuden päiväkodin henkilökunta nimetty. Henkilökunnan tapaamisia on järjestetty.
		Henkilökunta siirtyy suljettavista yksiköistä, rekrytointi alkuvuodesta 2019. Päiväkodin rakennustyöt aikataulun mukaan.	

Analyysi toimenpiteistä

Arviointi, koulutus ja toimintakulttuurin muutostyö on edennyt suunnitelman mukaan. Hallinnon IKT-ratkaisujen selvitys jatkuu, mobiiliverkkoja asennetaan päiväkoteihin joista ne vielä puuttuvat, jonka jälkeen tablettien määrää on tarkoituksenmukaista lisätä. Sivistyslautakunta päätti esikouluverkoston pitämisestä ennallaan. Varhaiskasvatuksen erityisopettajat ovat kaikki kiertävän opettajan tehtävissä. Varhaiskasvatuksen kolmiportaisen tuen malli on valmis henkilökunnan kommentoitavaksi. Uuden päiväkodin henkilökunta on suurelta osin valmis ja lapsiryhmät alustavasti suunniteltu. Sisustussuunnittelu on käynnissä ja päiväkodin rakentaminen jatkuu suunnitelman mukaisesti.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Vuosina 2012-2016 syntyneet lapset	1 262	1 482	
joista päivähoitossa	954	895	905
Vuonna 2011 syntyneet lapset	319		
joista esiopetuksessa	309	285	282
Lasten hoidon tuki (KELA)	379	340	312
Nettomeno/päivähoitolapsi	10 124	11 507	11 692

* Lasten lukumäärä ja kunnallisen päivähoiton käyttö on täsmäytetty 15.3.2018. KELA-tuki on keskiarvo koko vuodelta.

Varhaiskasvatus

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Charlotte Lindh

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	10 807			6 550	6 550	0,0 %
Maksutuotot	1 833 471	1 597 000		1 508 192	-88 808	94,4 %
Tuet ja avustukset	33 042			28 446	28 446	0,0 %
Muut tuotot	4 565	2 800		4 223	1 423	150,8 %
Tuotot yhteensä	1 881 885	1 599 800	0	1 547 411	-52 389	96,7 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-17,8 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-10 515 875	-10 940 030		-10 871 322	68 708	99,4 %
Ostopalvelut	-2 286 287	-2 342 940		-2 217 102	125 838	94,6 %
Aineet ja tavarat	-217 526	-237 450		-204 903	32 547	86,3 %
Avustukset	-1 306 052	-1 430 000		-1 213 675	216 325	84,9 %
Muut kulut	-1 862 263	-2 346 900		-2 394 520	-47 620	102,0 %
Kulut yhteensä	-16 188 003	-17 297 320	0	-16 901 522	395 798	97,7 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				4,4 %		
Toimintakate	-14 306 118	-15 697 520	0	-15 354 111	343 409	97,8 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				7,3 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	3 911	2 800		2 740		
Sisäiset kulut	-3 852 176	-4 415 290		-4 332 218		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Hallinto

Talousarvio: 1 687 587, talousarviototeutuma: 1 473 385= 87,3 % (-214 202 €). Säästö johtuu Kelan maksamasta kotihoidon tuesta, joka sitten laskutetaan kunnalta. Kotihoidon tukea maksetaan sille huoltajalle, joka ei käytä päivähoitopalveluita alle 3-vuotiaille lapsille vaan hoitaa lapsensa itse. Ikäluokat 2016–2017 ja 2018 ovat hyvin pieniä. Tuki on alentunut noin 300 000 eurolla kolmessa vuodessa.

Perhepäivähoito

Talousarvio: 1 383 597, talousarviototeutuma: 1 211 358= 87,6 % (-172 239 €). Henkilöstökulut ovat 155 000 € budjetoitua alemmat, mikä suureksi osaksi johtuu siitä, että perhepäivähoitajat ovat lopettaneet tai eivät ole palanneet hoitovapaalta. Koska lasten määrä on laskenut, ei ole ollut tarvetta palkata korvaavaa henkilökuntaa.

Päiväkodit

Talousarvio: 12 626 336, talousarviototeutuma: 12 669 368= 100,3% (43 042 €). Ylitys johtuu siitä, että päivähoitomaksut ovat kuukaudessa tuottaneet 85 000 euroa budjetoitua vähemmän. Henkilöstökulut ovat ylittyneet 90 000 eurolla.

Etenkin sen ansiosta, että isäiset siivous- ja ruokahuoltokustannukset ovat olleet 110 000 € budjetoitua alemmat, on ylitys ainoastaan 43 000 €.

Opetus

Luottamuselin: **Sivistyslautakunta**

Vastuhenkilö: **Opetuspäällikkö Elisabet Ehrstedt / Opetuspäällikkö Jukka Hautaviita**

Toimintakuvaus

Toimialan tavoitteena on tarjota laadukasta toimintaa ja opetusta turvallisessa ja pedagogisesti tarkoituksenmukaisessa oppimisympäristössä, joka edistää lasten ja nuorten elinikäisen oppimisen jatkuvuutta. Toiminta kasvattaa terveeseen itsetuntoon ja ihmisyyteen sekä antaa lapsille ja nuorille hyvät tiedot ja valmiudet jatko-opintoihin ja laadukkaaseen elämään.

Perusopetusta Raaseporissa annetaan luokat 1-6 (14 kpl), luokat 7-9 (3 kpl) sekä luokat 1-9 (2 kpl) käsittävissä kouluissa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Opetussuunnitelman toteuttamisessa keskitytään erityisesti arvioinnin sekä työtapojen ja toimintakulttuurin kehittämiseen.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantaminen kaikessa toiminnassa.

Eräänä toiminnan painopisteenä on edelleen organisaation tehostaminen. Koulurakenteen muutosten toteutuessa vakinaistetaan myös muutokset hallinnossa. Osa osaston toiminnasta siirretään osastolle Opetus samalla, kun henkilöstön kokonaismäärä laskee.

Sitovat tavoitteet 2018

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Nivelvaiheen yhteistyön (esikoulu-alkuopetus) edistäminen ja kehittäminen	Yhteinen koulutus esikoulu- ja alkuopetuksen henkilökunnalle.
	Rakenteellisia toimenpiteitä yhteistyön tiivistämiseksi on tehty (esikouluja siirtynyt koulujen yhteyteen). Yhtenäisen oppimispolun rakentaminen on monialaisesti käynnissä. Yhteisiä koulutustilaisuuksia ei ole järjestetty.	
	Kaikki suorittavat peruskoulun oppivelvollisuusikänsä kuluessa. 100 % peruskoulunsa päättäneistä hakee jatko-opintopaikkaa heti 9. luokan jälkeen.	Yleisen ja tehostetun tuen keinoja käytetään aktiivisesti Opinto-ohjaajat seuraavat päättöluokkalaisten hakeutumista jatko-opintoihin.
	Koulujen opinto-ohjaajilta saadun tiedon mukaan kaikki vuosiluokan 9 oppilaat ovat saaneet päättötodistuksen ja kaikki hakivat jatko-opintopaikkaa.	
	Oppimisen arviointi on monipuolista.	Kouluilla on työkalut formatiiviseen/jatkuvaan arviointiin.
	Arviointikulttuuria on kehitetty uuden opetussuunnitelman 2016 mukaisesti ja uusia arviointitapoja on otettu käyttöön. Arviointi on yleisesti ottaen osa-alue, joka on jatkuvan kehittämisen kohteena.	

Opetus

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Elisabet Ehrstedt / Opetuspäällikkö Jukka Hautaviita

		Henkilöstön osaamista parannetaan (erityisesti TVT:n pedagogiikan kehittäminen jatkuu).	Lukuvuodelle 2018 -2019 laaditaan henkilöstön täydennyskoulutussuunnitelma. TVT-suunnitelman Opettajan taitotaso-lomaketta käytetään hyödyksi osaamisen kehittämisessä. Uusi perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja esiopetuksen TVT- suunnitelma laaditaan.
		Tutorit ovat suunnitelleet opettajien täydennyskoulutusta TVT-pedagogiikan alueella ja kiertäneet ohjaajina kouluissa. Rehtorien tulee käyttää Opettajan taitotaso-lomaketta. Koulujen digitalisaatio etenee nopeasti ja suunnitelman päivittäminen jatkuu.	
		Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen	Kouluterveyskyselyn tulosten analysointi kaupungin oppilashuoltoryhmässä, minkä perusteella laaditaan koulukohtaiset kehittämissuunnitelmat lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi.
		Kouluterveys-kyselyn tulokset on analysoitu. Lasten ja nuorten hyvinvointi on yksi koulujen toiminnan painopistealueista. Aiotut toimenpiteet on kirjattu koulujen lukuvuosisuunnitelmiin.	

Toimenpidesuunnitelma 2018–2020

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit/euro
	Lautakuntien ehdotus: Snappertuna skolan, Västerby skolan ja Klinkbackan koulun lakkauttaminen 30.6.2018. Lakkauttamispäätöksen toimeenpaneminen. Toimintakulujen säästö 1.7-31.12.2018.	Arvioitu toimintakulujen säästö noin 194 000 euroa. Talousarvioehdotuksen mukaan koulujen lakkauttamisia ei toimeenpanna (KV 13.11.2017 § 123)
		Kaupunginvaltuusto päätti, ettei koulujen lakkauttamispäätöksiä toimeenpanna.(KV 13.11.2017 § 123)

Analyysi toimenpiteistä

Toiminnan pääpaino laajassa kuvassa on edelleen ollut opetussuunnitelman 2016 toteuttamisessa. Talousarviovuoden 2018 tavoitteisiin nostetut suunnitelman osa-alueet ovat pitkäaikaisen kehitystyön kohteina. Tässä työssä ovat moniammatillinen yhteistyö sekä kaupungin omien tutoropettajien panostukset erittäin tärkeitä.

Lasten ja nuorten hyvinvointiin panostaminen on näkynyt useina konkreettisina toimenpiteitä (mm. koulupihojen viihtyvyyteen satsaaminen, oppilashuollon väen ja opetushenkilöstön tapaamiset, paikallisen opetussuunnitelman päivittytyö). Tämän työn myötä myös varhaisen tuen ja puuttumisen rakenteet ovat selkiytyneet entisestään. Työskentely tällä saralla jatkuu. Lasten ja nuorten kanssa työskentelevät tahot kokevat, että haasteet ovat entistä vaikeampia ja koskevat yhä nuorempia. Konkreettisten toimintamallien tarve on selvästi kasvanut.

Opettamisen ja oppimisen digitaalisuus alkaa olla luonteva osa koulujen arkea. Opettajien digiosaamista kehitetään kaiken aikaa. Keskustelu ja tunnelmat tällä osa-alueella ovat rauhoittuneet.

Kaupunginvaltuuston päätöksen (13.11.2017) jälkeen ei keskustelua kouluverkosta vuoden 2018 aikana käyty. Oletuksena on, että tilanne jatkuu tällaisena valtuustokauden loppuun saakka.

Opetus

Luottamuselin: **Sivistyslautakunta**

Vastuhenkilö: **Opetuspäällikkö Elisabet Ehrstedt / Opetuspäällikkö Jukka Hautaviita**

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Oppilasmäärä yhteensä lk. 1-9	2 619	2 629	2 632
Nettomeno/oppilas yhteensä, sis.koulukulutukset	9 942*	10 865*	10867*
Nettomeno/oppilas, opetus	6 499*	6 563*	6578*
Tuntikehys/oppilas	2,16*	2,14*	2,16*
Sijoittuminen toisen asteen koulutukseen	99	100	100
* luku ei sisällä sairaalakoulua eikä valmistavaa opetusta			

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	260 848	160 000		203 586	43 586	127,2 %
Maksutuotot	528			238	238	0,0 %
Tuet ja avustukset	136 010	114 100		320 659	206 559	281,0 %
Muut tuotot	204 371	175 000		192 880	17 880	110,2 %
Tuotot yhteensä	601 757	449 100	0	717 363	268 263	159,7 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				19,2 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-15 529 229	-16 021 230		-15 963 090	58 140	99,6 %
Ostopalvelut	-4 533 198	-4 607 940		-4 631 325	-23 385	100,5 %
Aineet ja tavarat	-689 738	-677 970		-779 461	-101 491	115,0 %
Avustukset						
Muut kulut	-4 304 754	-6 111 390		-6 232 644	-121 254	102,0 %
Kulut yhteensä	-25 056 919	-27 418 530	0	-27 606 520	-187 990	100,7 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				10,2 %		
Toimintakate	-24 455 162	-26 969 430	0	-26 889 157	80 273	99,7 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				10,0 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	185 380	175 000		167 455		
Sisäiset kulut	-8 504 299	-10 381 030		-10 453 138		

Opetus

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Elisabet Ehrstedt / Opetuspäällikkö Jukka Hautaviita

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Tunnusluvut koskien oppilasmääriä ja nettomenoja/oppilas täsmäävät hyvin budjetoitujen lukujen kanssa.

Ruotsinkielinen perusopetus

Talousarvio: 17 242 940, talousarviototeutus: 17 168 723 = 99,6 % (-74 217 €). Avustus- ja hanketulot ovat ylittyneet 140 000 eurolla. Tämä puolestaan merkitsee sitä, että budjetoitua menoa on ylitetty. Maksetut palkat ovat aivan budjetin mukaiset, mutta palkkasivukulut ovat olleet 41 000 euroa budjetoitua alemmat. Materiaalimäärärahat ovat ylittyneet 57 000 eurolla. Syynä on osittain saadut avustukset, mutta suurin syy on materiaalimäärärahojen alhainen määrä. Uusi opetussuunnitelma asettaa vaatimuksia uudelle opetusmateriaalille.

Sisäiset vuokrat ovat ylittyneet 85 000 eurolla, mikä johtuu siitä, että niitä ei tarkistettu talousarviossa silloin, kun päätettiin olla lakkauttamatta kouluja Snappertunassa ja Västerbyssä.

Suomenkielinen perusopetus

Talousarvio: 9 726 490, talousarviototeutus: 9 720 435 = 99,9 % (-6 055 €). Avustus- ja hanketulot ovat ylittyneet 66 000 eurolla. Henkilöstökulut ovat alittuneet 16 000 eurolla, mutta materiaalimäärärahat ovat ylittyneet 44 000 eurolla koska määrärahat ovat määritetty alakannttiin. Sisäiset vuokrat ylittyivät 68 000 eurolla, mikä johtuu ensisijaisesti siitä, että niitä ei tarkistettu tältä osin silloin, kun päätettiin olla lakkauttamatta Klinkbackan koulu.

Lukiot

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Elisabet Ehrstedt / Opetuspäällikkö Jukka Hautaviita

Toimintakuvaus

Toimialan tavoitteena on tarjota laadukasta toimintaa ja opetusta turvallisessa ja pedagogisesti tarkoituksenmukaisessa oppimisympäristössä. Lukio tarjoaa korkeatasoista yleissivistävää koulutusta, joka antaa hyvät valmiudet jatko-opintoihin ja muodostaa tärkeimmän väylän korkeakoulu- ja yliopisto-opintoihin. Koulutus kasvattaa terveeseen itsetuntoon ja ihmisyyteen sekä antaa nuorille hyvät tiedot ja valmiudet laadukkaaseen elämään.

Lukio tekee yhteistyötä muiden toisen asteen oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen sekä vapaan sivistystyön kanssa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Lukion paikallisen opetussuunnitelman toteuttaminen jatkuu.

Laadukasta lukiokoulutusta ylläpidetään samalla, kun ruotsinkielinen lukio-opetus on organisoitu uudelleen yhdistämällä hallinnollisesti Karis-Billnäs Gymnasium ja Ekenäs gymnasium.

Hallinnon yhdistämisen vaikutukset arvioidaan alkukevään 2018 kuluessa ja päätökset jatkosta tehdään ennen kesää.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Ylläpidetään laadukasta lukiokoulutusta.	95 % ikäluokasta suorittaa lukion kolmessa vuodessa. 98 % opiskelijoista suorittaa tutkinnon ja saa päättötodistuksen.
	Lukiokoulutus kaupungissa on säilynyt laadukkaana. Lukion suorittaminen neljässä vuodessa on nykyisin yleisempää. Kolmen vuoden tavoite Raaseporissa ei täyty. Myös lukion keskeyttämisä/siirtymisiä muihin koulutusmuotoihin tapahtuu ja ylioppilastutkinnon suorittaneita on vähemmän kuin 98 % opiskelijoista.	
	Lukiohakeutuneisuus peruskoulun päättävien oppilaiden keskuudessa lisääntyy	Lukiohakeutuneisuus kokonaisuudessaan ylittää 50 %. Yli 45 % peruskoulun päättävistä oppilaista kaupungissa hakeutuu omaan lukioon.
	Lukiohakeutuneisuus kokonaisuudessaan on tavoitteen mukainen. Suomenkielisistä yläkouluista omaan lukioon hakeutuu alle 45 %. Ruotsinkielisissä kouluissa tavoite saavutettiin.	
	Ruotsinkielinen lukiokoulutuksen hallintomalli täsmennetään ja toteutetaan.	Yhteisen rehtorin malli arvioidaan ja päätös jatkosta tehdään kesäkuussa.
	Yhteinen rehtori-malli on arvioitu ja kokeilua ei jatketa. Kummallakin lukiolla on jatkossa oma rehtori.	

Lukiot
Luottamuselin: Sivistyslautakunta
Vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Elisabet Ehrstedt / Opetuspäällikkö Jukka Hautaviita
Analyysi toimenpiteistä

Ruotsinkielisten lukioiden yhteinen rehtori –kokeilu päättyi. Sivistyslautakunnan ruotsinkielinen jaosto katsoi 20.11.2018, että haitat ovat hyötyjä suuremmat. Molemmissa lukioissa on jatkossa oma rehtori.

Lukiohakeutuneisuus on säilynyt kokonaisuutena tavoitellulla tasolla. Suomenkielisellä puolella vieraiden lukioiden vetovoima vaihtelee jonkin verran lukuvuosittain ja oli varsin voimakas viime vuonna. Pääkaupunkiseutu vetää suomenkielisiä oppilaita puoleensa. Ruotsinkielisellä puolella tällaista kehitystä ei näy.

Nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi on vuoden aikana ryhdytty toimenpiteisiin: Koulupihojen viihtyvyyteen on panostettu. Lukioissa on järjestetty luentoja stressinhallinnasta ja terveydestä. Opiskelijahuollon henkilöstön ja kouluhenkilökunnan välistä yhteistyötä on myös tihennetty.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018		
Opiskelijamäärä yhteensä	443	449	435		
Nettomeno/opiskelija €	7 840	8 450	8 483		
Lukion valinneiden osuus kaupungin peruskoulujen 9.luokan oppilaista, %	49	53	55		
Oman lukion valinneiden osuus kaupungin peruskoulujen 9. luokan oppilaista, %	47	47	43		
Ylioppilastutkinto ja päättötodistus kolmessa vuodessa, %	87	95	82		
Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama Toteutuma- %
Tuotot					
Myyntituotot					
Maksutuotot	17 120	17 000		2 270	-14 730 13,4 %
Tuet ja avustukset	32 884			26 927	26 927 0,0 %
Muut tuotot	7 397	1 500		36 154	34 654 2410,3 %
Tuotot yhteensä	57 401	18 500	0	65 351	46 851 353,2 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				13,8 %	
Kulut					
Henkilöstökulut	-2 452 634	-2 555 680		-2 509 949	45 731 98,2 %
Ostopalvelut	-537 974	-554 500		-548 796	5 704 99,0 %
Aineet ja tavarat	-50 122	-38 900		-58 067	-19 167 149,3 %
Avustukset	-23			-29	-29 0,0 %
Muut kulut	-489 607	-663 790		-638 532	25 258 96,2 %
Kulut yhteensä	-3 530 360	-3 812 870	0	-3 755 373	57 497 98,5 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				6,4 %	
Toimintakate	-3 472 959	-3 794 370	0	-3 690 022	104 348 97,2 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				6,3 %	
Mistä:					
Sisäiset tuotot	4 340	1 500		4 395	
Sisäiset kulut	-890 988	-1 108 980		-1 033 282	

Lukiot

Luottamuselin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Elisabet Ehrstedt / Opetuspäällikkö Jukka Hautaviita

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Lukiot, ruotsinkieliset

Talousarvio: 2 547 090, talousarviototeutus: 2 449 177 = 96,2 % (-97 913 €). Tulot ovat 31 000 budjetoitua korkeammat, syynä lähinnä hankeavustus. Maksetut palkat ovat aivan budjetin mukaiset, mutta palkkasivukulut ovat olleet 18 000 euroa budjetoitua alemmat. Sairausvakuutuskorvaukset ovat olleet suhteellisen korkeat. Henkilöstökulut ovat alittuneet kaikkiaan 43 000 eurolla. Alitus johtuu muilta osin siitä, että sisäinen ruokahuolto on alittanut budjetin 44 000 eurolla.

Lukio, suomenkielinen

Talousarvio: 1 247 280, talousarviototeutus: 1 240 845 = 99,5 % (- 6 435 €). Tulot ovat 15 000 euroa budjetoitua korkeammat. Henkilöstökulut menevät tasan. Sisäinen ruokahuolto on alittanut 12 000 eurolla, kun taas matkapalvelut ovat ylittyneet 19 000 eurolla, mikä johtuu yllä mainituista hanketuloista. Talousarviota on muuten seurattu.

Museot

Luottamuselin: Vapaa-aikalautakunta

Vastuhenkilö: Museonjohtaja Dan Lindholm/Vapaa-aikapäällikkö Reino Kärkkäinen Yhteenveto

**TILINPÄÄTÖS 2018
KÄYTTÖTALOUS**

Toimintakuvaus

Länsi-Uudenmaan maakuntamuseo on asiantuntijaorganisaatio, jonka visiona on toimia Raaseporin kaupungissa Länsi-Uudenmaan osaamispankkina sekä kulttuurihistoriallisena osaamiskeskuksena. Museo haluaa kokoelmiensa ja toimintansa pohjalta lisätä ymmärtämystä ja tietämystä seudulla kaupungin ja seudun historiasta ja siten myötävaikuttaa yhteiskunnan kehitykseen. Museo välittää tietoa historiallisesta kulttuuriperinnöstä sellaisena kuin se on ilmennyt esineissä ja valokuviissa, arkistoasiakirjoissa ja suullisessa perinteessä. Tavoitteet saavutetaan aktiivisen tutkimus-, näyttely-, tiedotus-, informaatio- ja opetustoiminnan avulla.

Museo toimii Raaseporin kaupungin museona sekä Länsi-Uudenmaan maakuntamuseona. Museoviraston kanssa tehdyn sopimuksen mukaan museo on se viranomaislainen, joka ottaa kantaa Länsi-Uudenmaan kulttuuriympäristöä koskeviin kysymyksiin. Tähän toimintaan sisältyy kaupunkisuunnitteluun sekä maankäyttöön liittyviä asiantuntijatehtäviä että tarkastuksia, viranomaislausuntojen kirjoittamista, viranomaisneuvotteluita ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten korjauksia koskevaa neuvontaa. Lisäksi toimintaan kuuluu museotoiminnan koordinointi toiminta-alueella ja neuvontaa paikallismuseoille museoteknisissä kysymyksissä.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Toiminnan pääpaino on kehittää maakunnallista kulttuuriperintökeskusta yhteistyössä muiden ammattimuseoiden ja organisaatioiden kanssa ja avata museokokoelmia yleisölle maakunnallisen kokoelmanäyttelyn myötä. Kokoelmanäyttely on ensimmäinen laatuaan Suomessa ja sen myötä saadaan kokoelmat saavutettavimmiksi laajemmalle yleisölle. Tavoitteena on myös kertoa museon päätehtävästä säilyttää museokokoelmia tuleville sukupolville.

Sitovat tavoitteet 2018

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Maakunnallisen kulttuuriperintökeskuksen kehittäminen Leiraksessa jatkuu sekä museokokoelmien avaaminen yleisölle maakunnallisen kokoelmanäyttelyn myötä toteutetaan.	Kokoelmanäyttelyn avajaiset siirretään talvelle 2018. Ryhmiä otetaan vastaan tilauksesta. Tavoite: 20 ryhmää vuoden 2018 aikana.
	 Maakunnallisen kulttuuriperintökeskuksen kehittäminen on sujunut suunnitelmien mukaisesti ja kokoelmanäyttely avattiin 28.2. Ryhmien määrä oli yhteensä 24 ja kävijöiden määrä yhteensä 658, jota on pidettävä hyvänä tuloksena. 20 ryhmän tavoite saavutettiin.	
	Toteuttaa kuusi erikoisnäyttelyä vuoden aikana.	Näyttelyissä yhteensä 15 000 rekisteröityä kävijää
	 Vuoden 2018 aikana on toteutettu suunnitelmien mukaisesti 6 erikoisnäyttelyä, EKTA:ssa (4), Forngårdenin museossa (1) ja Tammiharjun alueella (H-talo) 1. Lisäksi avattiin uusi pysyvä kokoelmanäyttely Leirassa. Näyttelyissä on käynyt yhteensä 14 221 rekisteröityä asiakasta, mikä jää hieman tavoitteista.	

Museot

Luottamuselin: Vapaa-aikalautakunta

Vastuuhenkilö: Museonjohtaja Dan Lindholm/Vapaa-aikapäällikkö Reino Kärkkäinen Yhteenveto

TILINPÄÄTÖS 2018 KÄYTTÖTALOUS

Analyysi toimenpiteistä

Toiminta on vuoden aikana pitkälti toteutunut suunnitelmien mukaisesti. Yhteistyö alueen muiden ammattimuseoiden ja organisaatioiden kanssa toteutettiin suunnitelmien mukaisesti ja tavoite avata museokokoelmia yleisölle toteutui, kun maakunnallinen kokoelmanäyttely avattiin Leirassa 28.2.

Hanke uuden taidemuseon rakentamisesta EKTA-museon yhteyteen aloitettiin ja arkkitehtuurikilpailu, johon kutsuttiin 6 arkkitehtitoimistoa, käynnistettiin syksyllä ja kaikki kilpailuehdotukset jätettiin määräaikaan mennessä 20.12.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018		
Näyttelyt, pysyvät	7	7	7		
Erikoisnäyttelyt	5	6	6		
Näyttelykävijät yhteensä	21 029	15 000	14 221		
Lausunnot yhteensä	182	150	219		

Talous	TP 2017	TP 2017	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	68 961	40 000		67 515	27 515	168,8 %
Maksutuotot	24 046	40 000		23 052	-16 948	57,6 %
Tuet ja avustukset	74 869			183 697	183 697	0,0 %
Muut tuotot	32 840			21 390	21 390	0,0 %
Tuotot yhteensä	200 716	80 000	0	295 654	215 654	369,6 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				47,3 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-553 906	-527 470		-576 334	-48 864	109,3 %
Ostopalvelut	-193 832	-148 400		-285 953	-137 553	192,7 %
Aineet ja tavarat	-34 717	-28 450		-45 088	-16 638	158,5 %
Avustukset						
Muut kulut	-196 066	-251 940		-264 481	-12 541	105,0 %
Kulut yhteensä	-978 521	-956 260	0	-1 171 857	-215 597	122,5 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				19,8 %		
Toimintakate	-777 805	-876 260	0	-876 203	57	100,0 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				12,7 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	35 637			31 556		
Sisäiset kulut	-221 334	-293 220		-294 279		

Museot

Luottamuselin: Vapaa-aikalautakunta

Vastuhenkilö: Museonjohtaja Dan Lindholm/Vapaa-aikapäällikkö Reino Kärkkäinen Yhteenveto

TILINPÄÄTÖS 2018
KÄYTTÖTALOUS

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Museon talous on pysynyt budjetissa ja toteutunut suunnitelmien mukaisesti. Museon tilinpäätös on 876 203€ mikä on 100% (- 57€) budjetista (menot 1 171€/ 119,8%, tulot 215 597€/ 122,5%).

Tulot ovat tulleet myönnettyistä avustuksista (Svenska kulturfonden i Finland, Svenska litteratursällskapet), joista arkkitehtuurikilpailun tuki on suurin, asiantuntija- ja arkeologisten palveluiden myynnistä ja kaupungin sisäisten palveluiden myynnistä. Kahvion ja museokaupan kautta saadut tulot olivat 77,4% (30 950€) ja lipunmyynnistä 68,7% (23 052€), mikä on vastaavalla tasolla kuin 2017, mutta jää hieman tavoitteista. Summa nostettiin vuoden 2018 budjetissa, koska ajateltiin, että suunnitteilla oleva EKTA:n aulan, museokaupan ja kahvion laajennuksella olisi myönteisiä vaikutuksia tuloihin, mutta laajennusta ei toteutettu vuonna 2018.

Museo toteutti suunnitelmien mukaisesti 6 tilapäistä näyttelyä vuoden aikana. Näyttelyissä kävi yhteensä 14 221 rekisteröityä asiakasta, mikä jää hieman tavoitteista. Museo antoi vuoden aikana yhteensä 219 viranomaislausuntoa, mikä on huomattava lisäys aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Kirjastot

Luottamuselin: Vapaa-aikalautakunta

Vastuhenkilö: Kirjastopäällikkö Heidi Enberg/Vapaa-aikapäällikkö Reino Kärkkäinen

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Kirjastotoiminta muotoutuu kirjastolain määritteen mukaan, jonka tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen, aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Syventynyt yhteistyö itäisen Uudenmaan yleisten kirjastojen kanssa toteutetaan osallistamalla aktiivisesti kehitystyöhön, toisin sanoen Raaseporin kirjaston henkilökuntaa osallistuu yhteisiin työryhmiin joissa kehitystyö suunnitellaan. Tavoitteena on toiminnan tehostaminen, jotta voidaan panostaa enemmän ulospäin suuntautuvaan työhön.

Lukemisedistävä projekti yhteistyössä koulujen kanssa, joka alkoi syksyllä 2017, jatkuu koko vuoden 2018. Projektista tehdään loppuarvio syksyllä 2018 tavoitteena löytää uusia yhteistyömuotoja koulujen ja kirjastojen kanssa.

Kirjastojen kokoelmia ja palveluja nostetaan näkyvästi esiin vuoden aikana tehokkaan markkinoinnin avulla. E-resurssista ja –palveluista informoidaan aktiivisesti myös esittelytilaisuuksilla.

Sitovat tavoitteet 2018

<i>TP</i>	<i>Toimintatavoitteet</i>	<i>Tavoiteltu taso / Mittarit</i>
	Yhteistyö Itä-Uudenmaan yleisten kirjastojen kanssa toimii ja johtaa yleiseen toiminnan kehitykseen	Kokoelma kasvaa 440 000 niteestä 1,2 miljoonaan
	Itäisen ja läntisen Uudenmaan kirjastot ottivat syyskuussa käyttöön yhteisen kirjastojärjestelmän ja yhteistyö muuttui konkreettisemmaksi. Kokoelmista ja asiakasrekistereistä tuli täten yhteisiä, mikä tarkoittaa, että lainaajat voivat käyttää samaa kirjastokorttia kaikilla alueen kirjastoilla ja lainata materiaalia ilmaiseksi kaikista yhteistyöalueen kirjastoista.	
	Uusi verkkokirjasto	Uusi verkkokirjasto on käytössä
	Syyskuussa järjestelmän päivityksen yhteydessä otettiin käyttöön uusi väliaikainen verkkokirjasto. Todellista verkkokirjasto ei ehditty ottaa käyttöön vuonna 2018.	
	Kokoelmat ja palvelut näkyvämpiä ja tunnetumpia	10 tilaisuutta joissa kokoelmat ja palvelut nostetaan esille
	Kirjastot ovat järjestäneet tapahtumia ja ilmoittaneet toiminnastaan ympäri vuoden kaikissa yksiköissä.	
	E-resurssit ja –palvelut näkyvämpiä ja tunnetumpia	6 esittelytilaisuutta e-kokoelmista ja -palveluista
	6 esittelytilaisuutta kirjaston e-resurssista on pidetty Tammisaaren, Karjaan ja Pohjan kirjastoissa	

Kirjastot

Luottamuselin: Vapaa-aikalautakunta

Vastuhenkilö: Kirjastopäällikkö Heidi Enberg/Vapaa-aikapäällikkö Reino Kärkkäinen

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Analyysi toimenpiteistä

Syventynyt yhteistyö itäisen Uudenmaan yleisten kirjastojen kanssa konkreettisotui kirjastojen ottaessa käyttöön yhteisen kirjastojärjestelmän syyskuussa. Asiakas- ja aineistotietokannat yhdistettiin samalla. Kaikki läntisen Uudenmaan kirjastot olivat kiinni 4.-13.9 konversion aikana. Yhdistäminen vaati valmisteluja etukäteen sekä suunnittelua että tehtävien uudelleenorganisointia jälkeempään. Laajempi kokoelma johti suurempaan määrään varauksia ja kuljetuksia kirjastojen välillä.

Lukemisedistävä projekti yhteistyössä koulujen kanssa saatiin päätöksen syksyllä ja projektista tehtiin loppuarvio. Yksi tärkeä tavoite oli löytää uusia yhteistyömuotoja ja –malleja sille, miten koulu ja kirjasto voisivat tehdä yhteistyötä pitkäjänteisemmin ja systemaattisemmin, mutta tätä tavoitetta ei saavutettu. Aloitteen pitäisi tulla kouluilta ja olla henkilökunnassa ja johdossa juurrutettu, jotta yhteistyö voisi olla onnistunutta. Työ jatkuu tämän suhteen tulevina vuosina.

Kirjastojen kokoelmia ja palveluja nostettiin näkyvästi esiin koko vuoden aikana tehokkaan markkinoinnin avulla. E-resursseista ja –palveluista informoitiin aktiivisesti myös esittelytilaisuuksilla. Sosiaalinen media ja digitaaliset alustat ovat yhä tärkeämpiä tiedotuskanavia.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Aukiolotunnit	8 641	8 000	9 691
Fyysiset vierailut	201 787	202 000	196 491
Verkkokäynnit	29 010	34 000	29 961
Hankinta	9 631	10 000	9 145
Lainat	302 545	300 000	282 888

Kirjastot

Luottamuselin: Vapaa-aikalautakunta

Vastuhenkilö: Kirjastopäällikkö Heidi Enberg/Vapaa-aikapäällikkö Reino Kärkkäinen

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenvedo

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	6 069	3 000		5 502	2 502	183,4 %
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	20 843			9 322	9 322	0,0 %
Muut tuotot	30 846	18 000		31 507	13 507	175,0 %
Tuotot yhteensä	57 758	21 000	0	46 331	25 331	220,6 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-19,8 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-709 000	-706 040		-710 311	-4 271	100,6 %
Ostopalvelut	-249 167	-188 170		-213 424	-25 254	113,4 %
Aineet ja tavarat	-227 332	-237 550		-229 094	8 456	96,4 %
Avustukset						
Muut kulut	-327 985	-445 880		-446 100	-220	100,0 %
Kulut yhteensä	-1 513 484	-1 577 640	0	-1 598 929	-21 289	101,3 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				5,6 %		
Toimintakate	-1 455 726	-1 556 640	0	-1 552 598	4 042	99,7 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				6,7 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	14 230			13 427		
Sisäiset kulut	-465 153	-586 650		-583 638		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Itsepalvelutunnit Tammisaarella ja Tenholassa lasketaan mukaan aukiolotunteihin ja olivat suunniteltua enemmän. Fyysiset käynnit ja fyysisen aineiston lainaus laski vuoden aikana. Osittain tämä johtuu siitä, että kirjastot olivat kiinni järjestelmän vaihdon vuoksi. Lainat ovat kuitenkin laskeneet myös kansallisella tasolla

Ostopalvelut

Kirjastojärjestelmän vaihto siirtyi ja kirjastolle aiheutui kustannuksia sekä uudesta että vanhasta järjestelmästä vuoden aikana. Ostopalvelujen kulut katettiin pienemmillä aineistokuluilla ja suuremmilla tuotoilla.

Vapaa-aika

Luottamuselin: Vapaa-aikalautakunta

Vastuhenkilö: Vapaa-aikapäällikkö Reino Kärkkäinen

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Liikunta on kunnallinen peruspalvelu ja jokaisen perusoikeus. Kunnallisen liikuntatoimen pääasiallisena tehtävänä on luoda edellytykset liikunnan harjoittamiseen, jolloin painopisteen muodostavat ajanmukaisten laitosten saavutettavuus ja niille asetettavat vaatimukset. Varsinaisen liikuntatoiminnan organisoivat pääasiassa aatteelliset liikuntajärjestöt.

Raaseporin nuorisotoiminnan tulee tukea nuorten kehitystä ja itsenäistymisprosessia. Nuorisotoimisto edistää aktiivista kansalaisuutta ja vahvistaa nuorten sosiaalista identiteettiä. Nuorisotoimisto tuottaa kunnallisia nuorisopalveluja kuten nuorisotalotoimintaa, pienryhmätoimintaa, leirejä ja tutustumisvierailuja.

Hallintosäännön mukaan vapaa-aikalautakunta hallinnoi liikuntatoimintaa sekä tilaa yhdyskuntatekniseltä osastolta liikuntapaikkojen hoidon ja kunnossapidon. Vapaa-aikalautakunta hallinnoi talousarviota poikkeuksena liikuntapaikkahoitajien henkilöstökustannukset.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Tavoitteena on tukea teknistä toimialaa kantamaan kokonaisvastuun kaupungin omien rakennusten sekä liikuntapaikkojen ja -alueiden kunnossapidosta. Päivittäistä työtä ja pitkäntähtäimen suunnittelua tehdään yhteistyössä teknisen toimen, vapaa-aikapäällikön ja liikuntasektorin muun henkilökunnan kanssa. Vastuu uimahallista/palloiluhallista kuuluu poikkeuksellisesti liikuntayksikölle.

Tavoitteena on saavuttaa sekä toiminnallisia ja taloudellisia hyötyjä, tehokkuutta ja toiminnan optimointia.

Toiminnan painopiste on edelleen toimialakohtaisen yhteistyön parantaminen, paikallisen yhteistyön lisääminen ja kaupungin avustusjärjestelmän uudistaminen.

Nuorisotoimisto työskentelee aktiivisesti nuorisovaltuuskunnan kanssa ja järjestää nuorisoparlamentin. Tavoitteena on toimiva, itsenäinen ja aktiivinen nuorisovaltuusto ja nuorison aktivoiminen yhteiskunnallisissa asioissa.

Nuorisotoimintaa tarjotaan Tammisaarella, Karjaalla, Pohjassa, Tenholassa ja Mustiolla.

Nuorisotoimella on aktiivista yhteistyötä koulujen, nuorisotyöpajojen, muiden kunnallisten yksiköiden kanssa sekä kolmannen sektorin, kuten yhdistysten ja seurakuntien kanssa.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Tehokkaan ja optimoidun sekä suunnitelmallisen yhteistyön vakiinnuttaminen teknisen toimen kanssa	Yhteistyö lisää kustannustehokkuutta ja luo resursseja. Tuloksena liikuntapaikat ovat paremmassa kunnossa, kunnossapito on nopeaa ja joustavaa ja laitteet ja suorituspaikat säilyvät paremmassa kunnossa.
	Liikunnan ja yhdyskuntateknisen toimialan välinen yhteistyö on huomattavasti parempi kuin v. 2017. Hoitotyöt noudattavat vuosisuunnitelmaa, jonka liikunta ja yhdyskuntatekninen toimiala ovat yhdessä laatineet. Osan vuotta on voitu käyttää kausityöntekijöitä yhteistyössä puisto-osaston kanssa. Kommunikaatio viranhaltijatasolla toimii hyvin.	

Vapaa-aika

Luottamuselin: Vapaa-aikalautakunta

Vastuhenkilö: Vapaa-aikapäällikkö Reino Kärkkäinen

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

	<p>Toimintojen kartoitusta jatketaan ja syvennetään vapaa-aikatoimen ja teknisen toimen välillä keskittäen vakituisen henkilökunnan työpanoksen keskeisille liikuntapaikoille samalla kun pienemmille liikuntapaikoille pyritään löytämään paikallisia sopimuskumppaneita.</p>	<p>Saavutetaan merkittävä työajan sekä kustannusten säästö mahdollistaen nopeamman reagoinnin ja lisäen paikallista osallisuutta liikuntapaikkojen hoidossa.</p> <p>Tavoitteena on luoda 3-4 yhteistyösopimusta ulkopuolisten toimijoiden kanssa.</p>
	<p>Sopimukset ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kanssa on tehty ja kaupungin lakimies on tarkistanut ne. Siirtyä uuteen työaikajärjestelmään, joka mahdollistaa ilta- ja viikonlopputyöt, on aloitettu. Liikuntapaikkahoitajan uusrekryointi tehdään yhdessä yhdyskuntateknisen toimialan kanssa keväällä 2019.</p>	
	<p>Kaikki kunnallisen tuen muodot vapaaehtoiselle toiminnalle uudistetaan. Toiminta-avustus, sponsorointi, valmentaja-avustus, käyttöavustus sekä mahdolliset uudet avustusmuodot ja niiden väliset yhteydet analysoidaan.</p> <p>Samalla aloitetaan neuvoo-antavan paikallisen seuraparlamentin suunnittelu.</p>	<p>Kaikki seura-avustukset jakautuvat tasapuolisesti ja jakoperusteet huomioivat seuratoiminnan erityispiirteet. Seurojen mahdollisuus vaikuttaa itseään käsittelevissä asioissa kasvaa ja seurojen välinen yhteistyö sekä osallisuus lisääntyvät.</p> <p>Seuraparlamentti aloittaa toimintansa syksyllä 2018.</p>
	<p>Urheiluparlamentti on aloittanut toimintansa 8.10.2018 ja tulee pitämään kokouksensa ennen vapaa-ajanlautakunnan kokouksia voidakseen antaa paikallisille urheiluseuroille tärkeitä ja keskeisiä asioita koskevia lausuntoja. Valmentajakoulutuksen avustuskriteerit uusittiin vuoden lopulla koskemaan v. 2019 eteenpäin. Vuokra- ja tukiuudistusta koskeva työ on jatkunut ja se saatetaan loppuun vuoden 2019 alussa.</p>	
	<p>Nuorisotoimen yhteistyötä perusopetuksen kanssa lisätään ja pyritään 100 prosentin kattavuuteen. Yhteistyötä liikunnan ja nuorisosektorin välillä lisätään ja konkretisoidaan.</p>	<p>Nuorisotoimella on toimiva yhteistyö kaikkien koulujen kanssa. Henkilöstön osaamista hyödynnetään yli rajojen ja järjestetään yhteisiä tapahtumia sekä nuoriin kohdistuvaa markkinointia.</p>
	<p>Huolimatta yhteyksistä kaikkiin kouluihin ei toiminta ole päässyt käyntiin tyydyttävällä tavalla kaikissa kouluissa. Yhteistyö urheilun ja nuorisopuolen kanssa ei ole päässyt käyntiin johtuen molemminpuolisesta ajan puutteesta sekä henkilömuutoksista nuorisopuolella. Unelmat liikkeellä -päivä järjestettiin hyvällä menestyksellä yhteistyössä urheilun ja nuorison kanssa. Syksyllä palkattiin uusi erityinen nuoriso-ohjaaja toimipaikkana Tammisaari, mutta kaupungin erityisnuorisotoiminta hakee vielä rooliaan kokonaisuudessa.</p>	
	<p>Nuorisovaltuuston ohjausta tehostetaan ja nuorten omatoimisuutta vahvistetaan.</p> <p>Jokaisessa lautakunnassa tulee olla mentori nuorisovaltuuskunnan edustajan yhteyshenkilönä.</p>	<p>Nuorisoneuvoston lausuntojen määrä kasvaa ja niille luodaan enemmän näkyvyyttä.</p> <p>Kaikissa lautakunnissa on oma nimetty mentori nuorisovaltuuston tukena. Nuorisovaltuusto toimittaa vähintään 2 lausuntoa kuhunkin lautakuntaan vuoden aikana.</p>
	<p>Niihin lautakuntiin, joissa nuorisovaltuustolla on edustajansa, on valittu mentorit. Nuorisovaltuusto on ollut aktiivinen kaikissa näissä lautakunnissa. Lausuntojen määrä ei ole noussut toivotulle tasolle, riippuen osittain nuorisovaltuuskunnan puutteellisesta ohjauksesta. Vapaa-aikapäällikkö ottaa jatkossa hoitaakseen NV:n ohjauksen.</p>	

Analyyysi toimenpiteistä

Työ vuokra- ja maksuperiaatteiden parissa suoritetaan loppuun keväällä 2019, jotta se ehtii v. 2020 talousarviosuunnitteluun. Uusia kriteereitä ja tukimuotoja käsiteltiin vapaa-ajan lautakunnassa vuoden lopulla ja ne otetaan käyttöön keväällä 2019. Urheiluparlamentti on aloittanut toimintansa ja sopimukset ulkoisten hoitopartnerien kanssa on tehty. Nuorisotoiminnan ja urheilun yhteistyö vaatii panostuksia, jotta saavutetaan ne nuoret, jotka eivät ole kiinnostuneita urheiluyhdistyksien ohjatusta toiminnasta.

Tilinpäätöksen 2018 kannalta yksi tärkeimmistä toimenpiteistä on panostus uimahalliin kävijämäärän lisäämiseksi.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018		
Uimahallikäynnit/vuosi	102 498	106 000	94 508		
Nuorisotalojen käynnit/vuosi	13 870	16 000	13 498		
Ohjattu toiminta/osallistujat (vesitoiminnot, kuntosali, ei kouluja)	19 790	20 000	20 765		
Ohjattu nuorisotoiminta/osallistujat	2 475	1 000	3 637		
Käyttökulut netto/asukas (liikunta)	44,76	45,55	48,96		

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	403 851	462 500		377 857	-84 643	81,7 %
Maksutuotot	35 377	33 500		35 035	1 535	104,6 %
Tuet ja avustukset	240				0	0,0 %
Muut tuotot	435 286	462 050		409 786	-52 264	88,7 %
Tuotot yhteensä	874 754	958 050	0	822 678	-135 372	85,9 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)						-6,0 %
Kulut						
Henkilöstökulut	-870 734	-891 750		-898 584	-6 834	100,8 %
Ostopalvelut	-644 896	-735 500		-754 618	-19 118	102,6 %
Aineet ja tavarat	-438 959	-275 100		-255 041	20 059	92,7 %
Avustukset	-143 960	-159 600		-138 310	21 290	86,7 %
Muut kulut	-537 273	-730 210		-727 694	2 516	99,7 %
Kulut yhteensä	-2 635 822	-2 792 160	0	-2 774 247	17 913	99,4 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)						5,3 %
Toimintakate	-1 761 068	-1 834 110	0	-1 951 569	-117 459	106,4 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)						10,8 %
Mistä:						
Sisäiset tuotot	376 828	400 850		347 531		
Sisäiset kulut	-775 451	-1 223 210		-1 259 128		

Vapaa-aika

Luottamuselin: Vapaa-aikalautakunta

Vastuhenkilö: Vapaa-aikapäällikkö Reino Kärkkäinen

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Tunnusluvut noudattavat osittain sekä urheilu- että nuorisotyön taloussuunnitelmaa. Uimahallin kävijämäärän negatiivinen trendi on jatkunut myös viimeisellä vuosineljänneksellä. Vain syyskuun luvut olivat hieman korkeammat kuin vuotta aikaisemmin. Lakko lokakuussa johti kaikkien urheilulaitosten sulkemiseen kahden päivän ajaksi, mikä vaikutti tuloihin ja kävijämäärään. Uimahallikäyntien määrä laski noin 8 000:lla verrattuna vuoden 2017 tilinpäätökseen ja noin 12 000:lla verrattuna budjetoituun kävijämäärään vuodelle 2018. Myyntitulot vähenivät täten noin 84 000 eurolla. Vaaditaan toimenpiteitä markkinoinnilta ja ohjatulta toiminnalta sekä uimahallin antamalta palvelulta, jotta kävijämäärä saadaan nousuun.

Nuoriso:

Käyntien määrä nuorisotalossa lisääntyi syksyllä vielä lisää, kun saimme uuden nuorisotalon käyttöön Tenholassa. Ohjatun nuorisotoiminnan kasvava trendi koskien osallistujien määrää on erittäin myönteistä ja aktiivisen työn tulosta. Käyntien määrä nuorisotalossa näkyy vähäisempänä käyntimääränä Tammisaaren nuorisotalossa.

Liikunta ja urheilu:

Henkilöstökulujen osalta tulokseen vaikuttaa vielä ensimmäisellä vuosineljänneksellä nuorisosihteerin virka. Nuorisotalojen tuntityöläisten määrä on ollut tavallista suurempi. Muiden kulujen suhteellisen suuri kasvu riippuu koneiden ja laitteiden uusimisesta, mistä on aiheutunut suuria kertakuluja etenkin Karjaan urheilupuistossa (urheiluareenan syväpesu sekä keinoruohokentän reunojen korjaus TUKES-tarkastuksen jälkeen).

Maksutulot ovat ylittäneet budjetin positiivisesti aikaisemman ohjattuun toimintaan osallistumisen ansiosta.

Toimiala: Tekniikka

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl

Perustietoa sektorista

Tekninen toimiala on valtuustotasolla jaettu kahdeksaan sitovuustasoon: (kaupunginvaltuuston sitovuustasot) 1) Tekninen hallinto 2) Yhdyskuntatekniikka 3) Mittaus ja kiinteistönmuodostus 4) Kaavoitus 5) Rakentaminen ja ympäristö 6) Tilahallinto 7) Siivous ja ruokahuolto 8) Jätelautakunta.

Tekninen toimiala käsittää seuraavat toimintaosastot: 1) Hallinto 2) Yhdyskuntatekniikka 3) Kaavoitus- ja ympäristö 4) Tilahallinto ja 5) Jätelautakunta

Tekninen lautakunta vastaa koko toimialan toiminnoista, talousarviosta sekä henkilökunnasta lukuun ottamatta rakennus- ja ympäristöviranomaistoimintaa sekä ympäristöterveydenhuollon toimintaa. Kaavoituslautakunta on asiantuntijalautakunta kaavoituskysymyksissä, ympäristö- ja rakennuslautakunta hoitaa rakennus- ja ympäristöluvat ja jätelautakunta on koko (läntisen) Uudenmaan viranomaislautakunta.

Pääasialliset tehtävät:

- Edistää Raaseporin kaupungin kasvua ja viihtyisyyttä.
- Vastata maapolitiikasta, kiinteistöjen myynnistä ja aluesuunnittelusta.
- Vastata yleisten alueiden hoidosta ja kunnossapidosta.
- Edistää ja ylläpitää turvallista infrastruktuuria ja hyviä liikenneyhteyksiä.
- Koordinoida investointien suunnittelua ja toteutusta yhdessä muiden toimialojen kanssa.
- Vastata kaupungin rakennetun kiinteistökannan/toimitilojen kunnossapidosta ja kiinteistöstrategian toimeenpanosta (*termin määrittely alla).¹
- Vastata kaupungin ruokahuollon- ja siivouspalveluiden tuottamisesta toimialojen tarpeiden mukaan.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

- Teknisen toimialan' päämäärät;
 - kuntalaisten eduksi; tavoitteena tyytyväinen asiakas
 - muiden toimialojen kanssa; tavoitteena tyytyväinen tilaaja
 - toimialan sisäisesti; tavoitteena toimivat sisäiset työtavat
- Teknisen toimialan hyvä ja selkeä johtaminen, selkeät toimenkuvaukset ja vastualueet
- Teknisen toimialan ja kaupungin muiden toimialojen kiinteä yhteistyö
- Taloudellisen tilanteen mukaan mitoitettu motivoitunut ja osaava henkilökunta.
- Vaihtoehtoisia tuotantotapoja palvelutuotannolle, markkinoiden aktiivinen hyväksikäyttö uusinvestoinneissa ja ruuhkahuippujen tasaamisessa.
- Oikein mitoitettu asiakaspalvelu sekä osastoilla että kaupungin kotisivuilla.
- Selkeä kaavoitus, nopeat rakennusluvat sekä tonttien oikea-aikainen markkinointi ja myynti.
- Kyky reagoida nopeasti tuleviin tarpeisiin ja kysyntään.
- Hankekehitys jatkuvaa, kehitysprojektien tehokas läpivienti.
- Hankkeiden toteutuksen aikataulusuunnittelu, työvaiheiden suunnittelu ja etukäteismarkkinointi aluetta luovutettaessa.
- Kiinteistöstrategian toimeenpano ja toimivat kiinteistönkehitystoimenpiteet
- Hyvä yhteistyö teknisen keskuksen, Raaseporin Veden, Tammisaaren Energian ja muiden verkkorakentajien kanssa:
 - Investointien samanaikainen toteuttaminen muiden toimijoiden kanssa kun se on mahdollista.

¹ *Kiinteistöstrategian määrittelmä ja sisältö; Raasepori omistaa runsaat 200 rakennusta (kiinteistöä, joilla on rakennuksia).*

Kiinteistöstrategien muodostuu seuraavista kokonaisuuksista:

- 1) *Toimenpideohjelma kaupungin rakennetuille kiinteistöille, ns. kiinteistösalkutus määrittelee mm. kohteen kunto- ja hoitoluokituksen, kehitystoimenpiteet ja -tavoitteet sekä sisältää kohdetiedot*
- 2) *Pitkän tähtäimen ohjeellinen Investointisuunnitelma sekä rakennetuille kiinteistöille että kunnallisteknisille rakenteille*
- 3) *Sisäisten (pääoma)vuokrien määrittely salkku- ja kiinteistökohtaisesti; määritelty laskentamenetelmä kaupungin omille käyttäjille sekä esim. Sote-kiinteistöjen osalle*

Toimiala: Tekniikka

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl

- (Yhteisten) hankintamenettelyjen kehittäminen.
- Hyvä yhteistyö alueellisten ja valtion viranomaisten kanssa.

Kaupunginvaltuuston hyväksymän toimenpideohjelman sopeuttamistoimenpiteiden 6.6.2016 § 60 tavoitteena on kehittää teknisen toimialan toimintoja niin, että seuraavat taloudelliset vaikutukset saavutetaan; 300 000 € vuonna 2018 sekä ns. kiinteistöstrategian toimeenpanon tuloksena 400 000€ toimintavuosien 2017-2020 aikana (133 333 €/toimintavuosi, sopeuttamistarve koko toimialan osalta on yhteensä 433 000 € vuodelle 2018 vuoden 2017 talousarviosta.

Tammiharjun alue on keskeisessä roolissa kaupungin hallinnon sijoittumisen suhteen uuden kaupungintalon valmistuessa vuonna 2018. Alueen 16 rakennuksen käyttöä tehostetaan keskittämällä kaupungin toimintoja alueelle. Tammiharjun alueen kehittäminen ns. hallintokeskittämäksi on tulevien toimintavuosien haaste! Alueelle on tarkoituksenmukaista keskittää kunnallisia- ja palvelutoimintoja, pelkästään jo kiinteistökannan tehokkaan käyttöasteen ja palveluiden parantamiseksi.

Kaupungin kiinteistöjen sisäinen pääomavuokra päivitetään vuodelle 2018 yleisesti kunnissa käytössä olevaa käypää tasoa. Maakuntahallinnon- ja mahdolliset sote-toimintojen muutokset edellyttävät että kaupungin kiinteistöjen (ulkoisen) vuokrataso on oikea.

Kaupungin hallintohenkilökunta on "hajasijoitettu" siihen saakka, kun uusi kaupungintalo otetaan käyttöön syksyllä 2018. Ne rakennukset, jotka jäävät tyhjiksi hallinnon siirtämisen jälkeen, pyritään ottamaan muuhun käyttöön (esim koulujen korjausten aikaisiin ns. väistötiloiksi) tai vaihtoehtoisesti niistä luovutaan kiinteistöstrategian mukaisesti. Siirtymävaiheessa saattaa syntyä ylimääräisiä kiinteistökustannuksia.

Kaavoitusohjelma ja rakentamisen toteutussuunnitelmat päivitetään vastaamaan ajankohtaista tarvetta. Tonttimaan kaavoittaminen yritystoiminnalle on painopisteenä toimintavuonna 2018. Karjaan ja Tammisaaren välinen yleiskaava vahvistuessaan edesauttaa työpaikka-alueiden asemakaavoittamista, lisäksi Skogbyn ja Horsbäckin alueita kehitetään. Paikkakunnalle muuttoa edistetään kiinnostavalla tontti- ja asuntotarjonnalla sekä tehokkaalla, avoimella tonttien markkinoinnilla. Luonto, vesistöt ja ruukkimiljööt ovat Raaseporin vahvuus!

Kiinteistönmyynti, sekä rakentamattomat maa-alueet, että rakennukset, on keskitetty mittaus- ja kiinteistönmuodostusosastolle. Myyntiprosessi valmistellaan siten, että kohteen myynnille on päätöstä tehtäessä vaadittavat tiedot, riittävä taustatieto myyntipäätöksen tekoon sekä ostajaehdokkaalle. Saumaton yhteistyö raakamaanhankinnan (maapolitiikka) – kaavoituksen - luvituksen ja kiinteistönmyynnin osalta on tärkeää ja kytkeytyy koko toimialan yhteisiin toiminnallisiin- ja taloudellisiin tavoitteisiin.

Kiinteistöjen (rakennetut ja rakentamattomat) myyntiprosessia kehitetään edelleen. Tavoitteena on, että tarvittavat myyntipäätökset ja siihen liittyvä valmistelu on hyvissä ajoin tehtynä, jotta myynnissä on useita erityyppisiä kohteita samanaikaisesti. Kiinteistöjen myynnistä saadaan sekä suoranaisia myyntituloja sekä toisaalta säästöjä ylläpitokustannuksista ja laskennallinen rakennuksiin liittyvä korjausvelka vähenee kiinteistömässä pienentyessä. Kiinteistömyynnin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet liittyvät käytännössä koko teknisen toimialan toimintaan.

Kaupunki parantaa kiinteistöjen, katujen ja yleisten alueiden hoidon taloudellisuutta ja tehokkuutta edelleen kehittämällä kaupungin teknisten toimintojen välistä yhteistyötä. Kaupungin palvelutuotannossa hyödynnetään palvelutuotantomarkkinoita ja otetaan käyttöön uusia toimintamalleja esim. ruuhkahuippujen tasaamisessa. Teknisen toimen tavoite on edelleen tiivistää teknisen henkilöstön yhteistyötä yhdyskuntatekniikan ja tilahallinnon osastojen välillä, tehtäväkuvauksia, työnjohtoa ja kustannusseurantaa tarkennetaan. Toimintatapoja tulee muuttaa kautta linjan, jotta taloudellinen sopeuttaminen on mahdollista.

Tavoitteena on että rakennusvalvonta ja ympäristötoimisto toimivat läheisessä yhteistyössä muun teknisen toimen kanssa ja koko toimiala pyrkii näin hyödyntämään osastojen välisiä synergiaetuja. Viranomaistoimintojen mahdolliseen alueellistamiseen varaudutaan, Raasepori on näiltä osin valmis keskustelemaan yhteistyöstä Insoon ja Hangon kanssa.

Vuoden 2018 aikana on odotettavissa Länsi-Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan jätehuoltoyhtiöiden fuusioituminen, Raasepori toimii uuden jätehuoltolautakunnan isäntäkuntana toistaiseksi.

Toimiala: Tekniikka

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl

Investoinnit 2018

Investoinnit esitellään talousarvion investointiosassa.

Analyysi toimenpiteistä

Tekninen lautakunta käsitteli 23.1.2018 § 4 koko teknisen toimialan käyttösuunnitelmaa (lukuun ottamatta rakennus- ja ympäristöviranomaistoimintaa sekä ympäristöterveydenhuollon toimintaa), jossa talousarvion taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet määriteltiin. Kaavoituslautakunta toimi asiantuntijalautakuntana kaavoituskysymyksissä, ympäristö- ja rakennuslautakunta vastasi rakennus- ja ympäristöluvista ja jätelautakunta toimii koko (läntisen) Uudenmaan viranomaislautakuntana. Tekninen lautakunta hyväksyi 23.1.2018 lisäksi erikseen kiinteistöjen (§ 6) sekä yhdyskuntateknisten hankkeiden (§ 5) investointimäärärahan sekä käyttökulujen käyttösuunnitelman.

Teknisen toimialan taloudellinen tulos vuodelta 2018 on positiivinen. Positiiviseen tulokseen vaikuttavat useat seikat. Aiempien vuosien säästötoimenpiteet vaikuttavat, toimintaa on sopeutettu ja yleinen varovaisuus toiminnassa vaikuttavat tulokseen. Henkilöstön osalta osa viroista ja toimista on eläköitymisten ja yleisen vaihtuvuuden nimissä ollut täyttämättä toimintavuoden aikana. Säästöjä on saavutettu mm. katujen kunnossapidossa, metsänhoidossa, tilojen hoidossa (siivous) ja kustannukset kiinteistönhoidossa ovat olleet budjetoitua alhaisemmat.

Taloudelliseen tulokseen osittainen vaikutus edellen vuodelle 2018 johtuu siitä, että toimialojen hallinnot ovat ns väistötiloissa kun uutta kaupungintaloa rakennettiin. Tällä on ollut tilahallinnon kannalta taloudellisesti suotuinen vaikutus, koska vajaakäytössä ja osittain tyhjiällä oleviin rakennuksiin on saatu käyttöä. Toteutuneet säästöt vuonna 2018 tilojen käytöstä johtuen olivat n 500 000 euroa.

Materiaalien, sähkön ja energiakustannusten säästö suhteessa budjetoituun oli n 340 000 euroa. Tähän vaikuttaa usea tekijä, mm vähentynyt lämmitystarve ja tehostunut omien kiinteistöjen käyttöaste.

Ostopalveluissa säästöä oli noin 470 000 euro, joka johtuu osittain ns. ylivuotisten korjaushankkeiden ajoituksesta toimintavuosien välillä sekä varovaisuudesta hankintojen osalta. Osa kiinteistöjen korjaukset ja kunnostukset siirtyvät tulevalle vuodelle, haasteena näissä yli toimintavuoden menevissä saneeraushankkeissa on ns tasejatkuvuus, jolloin määrärahojen käyttö jakautuu eri toimintavuosille. Lisäksi ulkoalueiden kunnossapidon kustannuksiin vaikutti vähäluminen talvi. Jo usean vuoden aikana on säästetty talvikunnossapidon kustannuksissa, koska aurausta ja muuta talvikunnossapitoa on ollut keskimääräistä pitkäaikaiskeskiarvoa vähemmän. Henkilöstöä ei ole palkattu eläköityneiden tilalle.

Kaavoitus on jatkanut vuonna 2018 aktiivista yhteistyötä keskeisten viranomaisten, kuten Uudenmaan ELY-keskuksen ja Uudenmaan liiton kanssa. Kaavoituksen painopiste on ollut kahden keskeisen yleiskaavan (Karjaan läntinen- ja Horsbäckin yleiskaavat) eteenpäin viemisessä. Lisäksi kaavoituksessa on panostettu yritystonttien kaavoitukseen Horsbäckissä ja Lepissä.

Toimintavuoden 2018 aikana teknisellä toimialalla tehtiin 4 talousarviomuutosta; kaavoitusyksikön käyttötalousarviomuutos (Kv 14.5.2018 § 33), investointitalousarvion osalta pienvenesatamien investointimäärärahasiirto Bromarvin saaristosatamalle (Kv 22.10.2018 § 90), sprinkleröinnin investointimäärärahasiirto aurinkopaneeliin Karjaan keskuskeittiörakennukseen (Kv 24.9.2018 § 65) sekä kiinteistönmyynnistä saatavan myyntivoittotavoitteen muuttaminen (Kv 22.10.2018 § 89).

Ruokahuoltoselvitys hyväksyttiin 20.8.2018 § 315 kaupunginhallituksessa. Tammisaaren alueen valmistuskeittiöiden uusiminen käynnistetään hyväksytyt selvityksen perusteella.

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	9 458 629	9 216 700		8 928 205	-288 495	96,9%
Maksutuotot	643 375	636 200		847 764	211 564	133,3%
Tuet ja avustukset	24 872	26 980		67 232	40 252	249,2%
Muut tuotot	17 466 900	21 174 610	-500 000	20 896 267	221 657	101,1%
Tuotot yhteensä	27 720 279	31 324 490	-500 000	31 006 907	182 417	100,6 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				11,9 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-10 468 512	-10 687 040	-21 320	-10 592 305	116 055	98,9%
Ostopalvelut	-8 026 726	-8 506 390	-38 680	-8 074 244	470 826	94,5%
Aineet ja tavarat	-6 121 259	-6 693 400		-6 350 703	342 697	94,9%
Avustukset	-200 363	-203 500		-202 261	1 239	99,4%
Muut kulut	-3 616 005	-4 113 220		-4 185 557	-72 337	101,8%
Kulut yhteensä	-28 432 866	-30 203 550	-60 000	-29 405 071	858 479	97,2 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				3,4 %		
Toimintakate	-712 587	1 390 940	-560 000	1 601 836	1 040 896	285,6 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-324,8 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	19 775 245	23 546 560		23 666 432		
Sisäiset kulut	-1 027 823	-1 101 420		-1 174 960		

Analyysi taloudesta

Käyttökulut

Teknisen toimialan toiminta osoittaa + 1 310 896 €:n ylijäämää suhteessa nettotalousarvioon.

Muita osastoja voidaan yleisellä tasolla kuvata seuraavasti,

Yhdyskuntatekninen osasto käytti 2 240 153 € tienpitoon ja 681 307 € puisto-osaston toimintaan. Katujen ylläpito ostopalveluna maksoi 22 958 € budjetoitua vähemmän. Tievalaistuksen sähkökustannukset olivat 396 156 €, mikä oli enemmän kuin viime vuonna. Ajoneuvojen polttoainekustannukset olivat 99 452 €. Puisto-osastolle asetetut vaatimukset mm. leikkipuistojen seurannasta ja hoidosta kasvavat koko ajan. Yhdyskuntateknisen osaston toimintakate oli 3 342 140 €.

Kiinteistö- ja mittausosastolle kirjatut kiinteistömyyntitulot (myyntivoitto) oli 1 089 992 €. Osasto myi tai vuokrasi vuoden aikana yhteensä 33 tonttia. Vuonna 2017 määrä oli 45 tonttia, 2016 määrä oli 23 tonttia, 2015 määrä oli 20 tonttia, 2014 määrä oli 49 tonttia ja vuonna 2013 49 tonttia. Mittausosaston – ja kiinteistönmyynnin toimintakate kokonaisuutena oli + 1 460 275 € (budjetoitu 1 387 190 €). Talousarviomuutoksessa (Kv 1.10.2018 § 382) mittausosaston tuloja vähennettiin yhteensä 500 000 €.

Metsätalouden puutavaranmyyntitulot olivat 603 454 € (talousmetsät ja puistometsät), myynti alitti talousarvion 16 546 eurolla.

Tilahallinto-osaston (kiinteistönhoito) toimintakate oli 7 158 173 €, (budjetoitu 6 509 870 €) joka johtuu pääasiassa siitä, että hallinto on täyttänyt aiemmin tyhjiillään olevia kiinteistöjä tehokkaasti kaupungintalon rakentamisen aikana. Lisäksi kiinteistöhoitossa on säästetty budjetoiduista kiinteistöhoiton kustannuksista.

Toimiala: Tekniikka

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl

Vastaavasti myös siivouksen ja ruokahuollon toimintakate oli 93 268 € (budjetoitu 11 050 €) joka johtuu alemmista budjetoiduista toiminnan kustannuksista ruokahuollossa ja siivouspalveluissa.

Kaavoituksen toimintakate oli 679 346, joka noudattaa pääasiassa talousarviota. Kaavoituksen ostopalvelujen määrärahat toteutettiin myönnettyjen varojen puitteissa, kaavoituksessa käytettiin yhteensä 260 259 € ostopalveluihin.

Rakennusvalvonnan nettotulos oli -131 114 €. Tulojen toteutuma oli 127,6 % ja nettomenot olivat 15 214 € enemmän kuin talousarvio edellytti. Ympäristönsuojelun tulot toteutuivat 235,8 % eli 82 840 € yli talousarvion. Ympäristönsuojelun toimintakate oli +3 841 € talousarvioon verrattuna. Eteläkärjen ympäristöterveydenhuollon (ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkärihuolto) kustannukset alittivat talousarvion yhteensä 49 143 eurolla.

Yhdyskuntateknisen toimialan hallinnon tulot jäivät budjetoidusta, tulot (pienvenesataman tulot ja toiminnan tulot) jäivät alle budjetoitun 33 756 eurolla.

Sopeuttamistoimenpiteet, toimenpideohjelma

Toimintavuoden 2016 aikana laadittiin ns kiinteistöstrategia, jossa kaupungin rakennukset luokiteltiin eri salkkuihin, joille on määritelty salkkukohtainen sisäinen vuokra sekä hoitotasoluokitus. Kiinteistöstrategian toimeenpanoa on jatkettu vuoden 2017 aikana. Kiinteistöstrategian yhteydessä määriteltiin myös ne kiinteistöt, joista luovutaan. Sisäiset vuokrat päivitettiin toimintavuoden 2018 aikana, vuokran määrittäminen vastaa yleisesti kunnissa olevaa tasoa ja on myös ns. maakuntamallin mukainen.

Kaupungin oma omakotitalotonttivaranto on hyvä, Raaseporin kaupungilla on yhteensä n 120 pientalotonttia myytävissä eri puolilla kaupunkia (kaupungin maalla olevat tontit). Kiinteistöjen myynnillä on moninainen vaikutus teknisen toimen talouteen, toisaalta saadaan myyntituloja mutta merkittävä vaikutus on käyttökulujen pienenemisellä sekä ns korjausvelan poistumisella.

Teknisen toimen toimenpideohjelman mukaiset toimenpiteet liittyivät valmisteluihin ns Toli-kiinteistön toimintojen siirtämisestä tyhjillään olevaan kaupungin kiinteistöön Karjaalla sekä Snappertunan päiväkotitoimintojen siirtämisestä koulun tiloihin. Muutokset Snappertunan ko toiminnoissa mahdollistavat että kiinteistöä voidaan myynnin kautta vähentää.

Investoinnit 2018

Investointimäärärahoja käytettiin seuraavasti (investoinnit esitetty erikseen kustannuksittain investointiluettelossa);

Yhdyskuntatekniikka; Tekninen keskus käytti 93,8 % vuoden 2018 investointivaroista, eli 6,28 miljoonasta käytettiin noin 5,89 miljoonaa.

Puistoille, puistojen rakennelmille ja uimarannoille oli osoitettu yhteensä 90 000 € määräraha. Mustion uimarannan pukutilat uusittiin, Tammisaaressa Pitkädulla sijaitsevan puiston rappusia ja istutusalueita korjattiin. Hagenin ja Ramsholmenin alueelle uusittiin penkkejä. Toimenpiteet toteutettiin määrärahan puitteissa.

Tenholan Vikstrandin alueella oleva mateonpesupaikka valmistui ja otettiin käyttöön, hankkeelle osoitettu määräraha oli 55 000 euroa, toteutuskustannukseksi muodostui 61 339 euroa.

Liikuntapaikkojen määräraha (200 000 €) osoitettiin Österbyn urheilukentän pukutilojen uusimiseen sekä Västerbyn kuntoilualueen valaistukseen sekä Pohjan kaukalon uusimiseen. Totetuskustannus oli 208 809 €.

Pienvenesatamien investointimääräraha talousarviomuutoksen (Kv 22.10.2018 § 90) jälkeen oli 210 000 €, joka käytettiin laiturireiden rakentamiseksi Pohjoissatamaan alueelle. Toteutuskustannus oli 205 550 €.

Vt 25 liikennejärjestelyille varattu määrärahaa ei käytetty/aktivoitu toimintavuoden aikana.

Toimiala: Tekniikka

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl

Investoinnit sisälsivät myös Karjaan rautatiesillan peruskorjauksen ja sen yhteyteen toteutettavan asemanseudun (ns. matkakakeskuksen) toteuttamiseksi. Hanke toteutetaan yhteishankkeena Liikenneviraston kanssa. Rakennustyö käynnistyivät toukokuussa ja jatkuvat elokuulle 2019 saakka. Työt etenivät pääasialla suunnitellusti, ST-urakkaan liittyvät muutokset ja niistä aiheutuneet kustannukset ovat huomioitu vuoden 2019 talousarvossa. Hankkeelle osoitettu määräraha vuodelle 2018 oli 2 900 000 €, toteutuskustannukseksi muodostui 2 631 325 €. Mahdollinen

hankemäärärahan muutos johtuen ns tasejatkuvuudesta (2018 määrärahan siirtäminen 2019 vuodelle) tehdään toimintavuoden 2019 aikana erillisellä päätöksellä.

Työpaikka ja teollisuusalueiden investointimääräraha käytettiin Rödmåssenin ja Horsbäckin alueen kadunrakennukseen. Yhteismääräraha oli 200 000 €, toteutuskustannukseksi muodostui 152 864 €.

Raaseporin kaupunki on aktiivisesti mukana Bromarvin saaristosataman kehityshankkeessa yhdessä kylätoimikunnan kanssa. Laiturirakenteiden rakennustyöt valmistuivat loppukesällä 2018, määrärahan hankkeelle oli talousarviomuutoksen jälkeen 290 000 €. Vuoden 2018 toteutuskustannukseksi muodostui 371 960 €. Kustannusylitykseen vaikutti mm hankalat rakennusolosuhteen talven 2018 aikana, pitkittynyt urakka-aika ja oletettua haastavammat satama-alueen rakentamisolosuhteet. Tässäkin hankkeessa määrärahan siirtäminen toimintavuosien välillä on haastavaa. Hankkeessa on mukana kaupungin lisäksi yksityisrahoitusta sekä tukirahoitusosuuksia.

Teknisen toimialan panostuksiin sisältyy kalateiden rakentaminen Mustionjokeen (6 vuotta 105 000 €/v, hanke yhteensä noin 5,5 miljoonaa euroa), Raaseporin kaupungin rahoitusosuutta tuleville vuosille on tarkennettu kokonaismäärärahan puitteissa. Hankkeelle on myönnetty merkittävä ulkopuolinen (EU)maksuosuus, Raaseporin kaupunki on mukana EU-hankkeessa (ip-life hanke) jonka tavoitteena on kalateiden rahoittaminen Mustion joessa. Vuoden 2017 saatiin tarvittavat luvat kahden alimman (Åminnefors ja Billnäs) kalatien rakentamiseksi. Rakennustyöt käynnistyivät molempien kalateiden osalta. Äminen kalatien rakentaminen on osoittautunut huomattavan haastavaksi johtuen viereisen voimalaitosrakennuksen vedenaisten rakenteiden huonokuntoisuudesta johtuen. Hankkeelle osoitettu määräraha (Raaseporin maksuosuus) oli 320 000 €, toteutumiskustannukseksi muodostui 341 028 €.

Katuverkon investointiohjelma oli yhteensä 1,7 miljoonaa € ja summa käytettiin seuraavasti: Perusparannuskohteita ja katuvalaistusta parannettiin investointiohjelman mukaisesti;

- 977 000 € katujen perusparantamiseen ja asfaltointiin
- 446 000 € kuluneen asfaltin pintaukseen, paikkauksiin
- 151 000 € uudisrakentamiseen
- 126 000 € valaistuksen rakentamiseen ja uusimiseen

Tilahallinto; Rakennuksiin käytettiin 75,9 % vuoden 2018 investointivaroista, eli 4,05 miljoonasta käytettiin noin 3,07 miljoonaa €. Hankkeiden taloudellinen toteutus esitetään erillisellä liitteellä kohdekohtaisesti.

Kiinteistöleasing kohteet;

Kaupungintalohankkeet määrärahavaraus oli 8 miljoonaa euroa, rakennushankkeen (rakentaminen, suunnittelu ja valvonta) toteutuma oli 7 720 396,31 euroa. Rakennusaika viivästy 21 päivää alkuperäisestä aikataulustaan. Tammiharjun kaupungintalon muutto toteutettiin marras- joulukuun aikana. Rakennustyöt aloitettiin 1.5.2017 ja rakennustyömaan vastaanotto (urakan valmistuminen) oli 28.9.2018. Viimeistelytyöt, lähinnä ulkoalueiden viimeistelyä, valmistuvat keväällä 2019.

Mielenterveysaseman viimeistelytyötä suoritettiin vuoden 2018 aikana 49 775 € edestä, hanke valmistui ja otettiin käyttöön vuonna 2017.

Tammisaaren keskustassa sijaitsevien kaupungin hallintorakennusten kokonaissuunnitelma valmistui kaupunkikehitysjaostossa 13.11.2018 § 76.

Toimiala: Tekniikka

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl

Määräraha 1 200 000€, peruskorjaukset

Tästä määrärahasta, jonka käyttö perustuu erillisiin määrärahojen jakopäätöksiin, on toteutettu seuraavat kohteet vuonna 2018; Tammisaaren ns Nuoristotilan (Ungdomsgården) julkisivukorjaus, Karjaan urheiluhallin julkisivukorjaus, uimakeskuksen (simmis) saneeraus, Hagahemmetin talotekniikan korjausta, Iloq avainjärjestelmän vaihtoa/käyttöotto, Ekenäs högstadium opetustilojen uusimista ja Tenholan paloaseman lämmitysjärjestelmän uusimisen suunnittelu.

Kokonaismäärärahasta on käytetty yhteensä 1 083 122 €.

Karjaan uusi päiväkot: Rakennesurakka käynnistyi huhtikuussa ja valmistuu kesällä 2019. Hankkeelle oli osoitettu määräraha (2 000 000 €) vuodelle 2018, joka jää osittain käyttämättä toimintavuoden aikana. Toteutumakustannus vuodelle 2018 on 1 510 291 €, käyttämättä jäänyt määräraha siirretään erillisellä päätöksellä toimintavuodelle 2019.

Ennuste on, että hanke etenee kokonaismäärärahan puitteissa, kyseeseen tulee siis määräraha siirto toimintavuosien välillä.

Mustion ns koulukeskuksen hankesuunnittelu käynnistettiin vuoden 2018 aikana, erillinen työryhmä osallistuu suunnitteluun. Hankkeelle varatusta määrärahasta 100 000 € käytettiin 9 371 € arkkitehtisuunnitteluun. Hanke jatkuu vuonna 2019.

Katarinakoulun saneerauksen hankesuunnittelu käynnistettiin vuoden 2018 aikana, erillinen työryhmä osallistuu suunnitteluun. Hankkeelle varatusta määrärahasta 50 000 € käytettiin 6 886 € suunnittelukustannuksiin. Hanke jatkuu vuonna 2019.

Tenholan palvelutalon sprinkleröinnin kokonaiskustannukseksi muodostui 72 941 €, määrärahasta 200 000 € osoitettiin talousarviomuutoksella (Kv 24.9.2018 § 65) määräraha 100 000 € Karjaan keskuskeittiörakennuksen aurinkopaneleiden toteuttamiseksi. Aurinkopanelit on asennettu ja otetaan käyttöön keväällä 2019.

Tammiharjun alueen rakennusten ja liittyminen parantamiseksi oli budjetoitu 100 000 €, jonka toteutuma oli 90 070 €. Kohteita oli piha-alueiden ja pysäköintialueiden rakentamista ja aluevalaistuksen uusimista.

Ruokahuoltoselvityksen laadintaan oli varattu 200 000€. Tilahallinto päätti tehdä pääosan selvityksistä omana työnä, jonka ansiosta säästettiin merkittävästi selvityskustannuksia. Selvityksiin, lähinnä keittiön logistiikkaan liittyvään, käytettiin 46 903 €.

Koulun pihojen parannusta suoritettiin Hakarinteen-, Karis svenska högstadium-, Karjaan yhteiskoulun koulupihoilla. Määräraha oli 200 000€, toteutuskustannukseksi muodostui 198 886 €.

Hallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuuhenkilö: Vt. hallintopalvelupäällikkö Jens Rosendal

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Osasto vastaa teknisen toimialan yleisestä hallinnosta.

Kanslia vastaa asiakäsittelystä, toimialan taloushallinnosta sisältäen laskutuksen ja rondokäsittelyn, ennusteet ja tilastot sekä controller-toiminnon.

Investointiyksikkö vastaa kaupungin kaikkien toimialojen investoinneista.

Ajoneuvohallintoyksikkö vastaa kaupungin ajoneuvokannasta. Avustaa hankinnoissa ja pitää ajoneuvorekisteriä sekä vastaa siitä, että katsastus- ja huoltovälejä noudatetaan.

Kaupungin pienvenesatamat hoidetaan nettoyksikkönä osaston alaisuudessa.

Pelastustoimi hoidetaan ostopalveluna Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokselta / Espoon kaupunki. Osasto hallinnoi toimintaa.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Kanslia hoitaa koko toimialan yhteisiä hallinnollisia toimintoja. Muilla osastoilla on omia ja läheisiä kansliatoimintoja varten oma hallinnollinen henkilökunta.

Investointi- ja ajoneuvohallintoyksiköiden toimintaa kehitetään edelleen vuonna 2018. Tavoitteena on, että yksiköt saavat selvemmän roolin työssään kaupungin investointien ja ajoneuvojen parissa.

Pienvenesatamien standardia sekä uusia venepaikkoja suuremmille ja suurempaa syvyyttä vaativille veneille pyritään parantamaan.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Tehokkaat kansliatoiminnot	Myyntireskontra: 18 000 laskua/vuosi Ostoreskontra: 20 000 laskua/vuosi Asiakäsittely: 300 asiaa/vuosi
	Toimialan yhteisten hallinnollisten toimintojen hoito toteutuu suunnitellusti. Laskujen ja asioiden määrä riippuu toimialan muusta toiminnasta.	
	Investoinnit toteutetaan sovitussa ajassa ja pidetään annetuissa investointimäärärahoissa.	Investointibudjettia seurataan joka kuukausi.
	Tiedot investoinneista on kerätty erilliselle lomakkeelle. Investointeja seurataan kuukausittain ja investointiyksikkö ohjaa ja valvoo hankkeita aktiivisesti. Useimmat investointihankkeet valmistuivat tai ovat menneillään asetetun aikataulun mukaisesti ja pysyvät talousarviomäärärahan puitteissa.	
	Ajoneuvokäsittely	Toiminta stabilisoidaan todellisen tarpeen pohjalta.
	Tukitoiminta jatkui vuonna 2017 laaditun mallin mukaan. Vuoden aikana ilmeni tarve tarkentaa vielä ajoneuvokäsittelyn tehtäviä ja selvitys tehdään vuoden 2019 alussa.	

Hallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuuhenkilö: Vt. hallintopalvelupäällikkö Jens Rosendal

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenvedo

	Venepaikkojen vuokrauksen lisääminen	95 % venepaikoista vuokrattuna.
	Pohjoissataman uudet laiturit otettiin käyttöön kesällä ja käyttöprosentti on nyt 76 %. Venepaikkojen määrä on tarkistuslaskettu vuoden aikana ja vuokrausprosentti tarkennettu. 95 %:n talousarviotavoite on tällä hetkellä epärealistinen, mikä johtuu lähinnä siitä, Södra vikenin venesataman paikat eivät täytä tämän päivän vaatimuksia. Södra vikenin vuokrausprosentti on vain 46 %. Muissa venesatamissa vuokraus tapahtuu suunnitelman mukaan.	

Analyyysi toimenpiteistä

Työ tukea teknisen toimialan ydintoimintaa toimi suunnitelman mukaan. Henkilöstöressurssien uudelleenjärjestelyt tehtiin kesällä ja vahvuus väheni yhdellä henkilöllä. Uudelleenjärjestelyn seurauksena on myös työnkuvaukset käyty läpi ja päivitetty tarvittaessa.

Syksyllä järjestettiin koulutustilaisuus sisäisen valvonnan päivitetystä ohjeista. Osasto osallistui osaan koulutuksesta. Ohjeen päivityksen yhteydessä on investointitalousarvion laatimisprosessia selvennetty.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Tekn ltk kokouksia / vuosi	11	11	12
Tekn ltk käsiteltyjä asioita / vuosi	159	300	203
Ostotositteita lkm/v	18 919	20 000	18 932
Tehtyjä laskuja lkm	15 668	18 000	14 937
Pienvenesatamat			
Venepaikkojen määrä*	675	795	870
Vuokrattujen osuus %	80	95	76
Pelastuslaitos			
Liikenneonnettomuuksia	98	100	118
Rakennuspalojen määrä	14	18	12
Vaaratilanteita rakennukset	17	30	23
Hälytysajot, autom. palohälytys	104	150	113

*Määrä on tarkistettu vuoden aikana

Hallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuuhenkilö: Vt. hallintopalvelupäällikkö Jens Rosendal

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	121 801	153 000		114 836	-38 164	75,1 %
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Muut tuotot	11 882	10 000		11 408	1 408	114,1 %
Tuotot yhteensä	156 683	233 000	0	199 244	-33 756	85,5 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				27,2 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-513 652	-506 370		-495 763	10 607	97,9 %
Ostopalvelut	-1 897 250	-1 916 470		-1 910 497	5 973	99,7 %
Aineet ja tavarat	-18 390	-28 200		-12 584	15 616	44,6 %
Avustukset						
Muut kulut	-9 112	-20 960		-15 416	5 544	73,5 %
Kulut yhteensä	-2 438 403	-2 472 000	0	-2 434 259	37 741	98,5 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-0,2 %		
Toimintakate	-2 281 720	-2 239 000	0	-2 235 014	3 986	99,8 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-2,0 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	11 570			1 041		
Sisäiset kulut	-38 372	-49 430		-42 073		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Tulopuoli jäi alle budjetoidun tason, mikä johtuu siitä, että pienvenesatamien tulot alittuivat noin 35 000 eurolla. Tämä johtuu Pohjoissataman uusien laitureiden asennuksen myöhästymisestä ja siitä, että etelälahden vuokrausprosentti on ainoastaan 46 %.

Toimintakate pysyy kuitenkin talousarvion rajoissa, mikä johtuu siitä, että kustannukset jäivät noin 38 000 euroon alle budjetoidun tason. Syynä alhaisiin kustannuksiin on, että henkilöstövahvuus väheni yhdellä henkilöllä syksyn aikana ja siitä, että uusia hankintoja ja laiturihuoltoa tehtiin varovasti. Suurin osa kustannuksista koostuu maksuosuuksista pelastuslaitokselle (1,8 miljoonaa) ja ne noudattavat tehtyä talousarviota.

Toimintakuvaus

Yhdyskuntatekniikan toimialueeseen kuuluu:

- hoitaa kadut, tiet ja yleiset alueet, puistot, uimarannat, satamat ja kaatopaikat. Se hoitaa myös suunnittelun, rakennuttajatoiminnan, ajoneuvokeskuksen, maanoton, metsätalouden, maankaatopaikat sekä toimintaan liittyvien investointien toteutuksen investointisuunnitelman/käyttösuunnitelman mukaisesti
- kaupungin kiinteistöjen lähialueiden hoidon koordinointi osana muuta kunnossapitotoimintaa
- pienvenesatamien kunnossapito hallinto-osaston tasomäärityksen mukaisesti
- urheilualueiden tekninen hoito ja kunnossapito sivistystoimen tasomäärityksen mukaisesti
- talous- ja puistometsien hoito
- katu- ja kaivuluparekisterin hallinnointi
- teknisen toimen päivystystoiminnan koordinointi
- aktiivinen asiakaspalvelu
- osallistuminen investointien toteuttamiseen yhdessä muun teknisen toimialan kanssa

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Yhdyskuntatekninen toimialue on uuden hallintosäännön myötä kokenut muutoksen liikunta-alueiden hoidon ja kiinteistöjen ulkoalueiden koordinaatiovastuun siirryttyä yksikköön. Kummallakin muutoksella tavoitellaan toimintojen kokoamista suuremmaksi kokonaisuudeksi, joka resurssien vähetessä pystyy joustavaan toimintaan. Ulkoalueiden kesähoidon osalta uudet toimintatavat otetaan käyttöön toimintavuoden 2018 aikana.

Puistojen ja katujen kunnossapidon määrärahat pysyvät kokonaisuutena katsoen suurin piirtein edellisvuoden tasolla. Kunnossapidon talousarvioraami kuitenkin kasvaa, kun hulevesijärjestelmän kunnossapidon korvaus (uusi) sekä liikunta-alueiden kunnossapidon määräraha (siirto sivistyssektorilta) tuodaan osaksi kunnossapidon talousarviota.

Ostopalveluille ja katuvalaistukselle on osoitettu määräraha, joka perustuu aiempien vuosien kuluihin. Henkilöstömäärärahassa on huomioitu kaupungin säästötoimenpideohjelman toteuttaminen vuonna 2018.

Henkilöstö ja koneet

Henkilöstön toimenkuviissa tapahtuu pieniä muutoksia, joissa huomioidaan henkilöiden omat työssä kehittymisen ja jaksamisen toiveet. Työtehtävärotaatioon kannustetaan esim. tarvittaessa erilaisin kokeiluilla. Henkilöresurssien yhdistymisen ohella tarkastellaan myös muita, nyt yhteisiä tuotantopanoksia, kuten koneita, joiden tulee jatkossa olla monikäyttöisiä, joustavasti eri työtehtäviin soveltuvia. Vanhaa kalustoa on poistettu. Henkilöstön koneosaamista laajennetaan järjestämällä sisäistä koulutusta.

Resurssien yhdistäminen konkretisoituu, kun myös Tammisaaren varikot muuttavat Tammiharjun alueelle. Sinne muodostuu yksi yhteinen työyhteisö – nykyisten kolmen - neljän aloituspaikan sijaan.

Teknisen henkilöstön vahvuus on mitoitettu siten, että perusvalmius kunnossapitotöissä voidaan ylläpitää ja osallistua pienempien investointien toteuttamiseen myös omana työnä. Teknisen henkilökunnan palkkakuluja on kuitenkin pienennetty. Toimintavuoden aikana on odotettavissa eläköitymisiä.

Henkilöresursointi teknisiin töihin tapahtuu ensi sijassa nykyisestä henkilökunnasta mahdollisuuksien mukaan. Henkilöresursoinnissa on mitoituksen ohella kiinnitettävä huomiota siihen, että kaupunki säilyttää riittävän määrän monipuolista teknistä ammattiosaamista ja toimintakykyä paitsi tuotannossa, myös työnjohdossa, joka on erityisen tärkeää tilanteessa, jossa yksikön vastualue kasvaa.

Yhdyskuntatekniikan työnjohto vastaa nyt myös liikunta-alueiden työnjohdosta sekä kiinteistöjen ulkoalueiden hoidon koordinoinnista. Lisäksi yksikön työnjohtoon on delegoitu tiettyjä viranomaistehtäviä toiselta osastolta. Muutosten myötä yksikkö siirtyy uuteen kesä- ja talvisesongin tehtäviin pohjautuvaan työtapaan, joka mahdollistaa käytössä olevan yhteisen resurssin tehokkaamaan hyödyntämisen yli entisten yksikkörajojen ja toisaalta vaihtelevammat työtehtävät.

Yhdyskuntatekniikka

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintavuoden aikana käynnistetään sähköisen työajanseurannan kokeilu. Kokemusten ollessa positiivisia, järjestelmä laajennetaan vähitellen koskemaan koko teknisten töiden henkilökuntaa. Sähköinen työajanseuranta tuottaa ajantasaista tietoa eri kustannusten syntyipaikoista ja sitoo toiminnan tiiviimmin taloudelliseen suunnitteluun sekä sisäisen laskutuksen perusteeksi.

Liikenneväylät ja kiinteistöjen lähialueet

Liikenneväylien ja kiinteistöjen lähialueiden hoidon ja kunnossapidon tavoitteena on tuottaa kuntalaisille etelä-Suomen vaihteleviin säihin sopeutuvaa, taloudellista kadunpitoa ja kiinteistöjen piha-alueiden kunnossapitoa.

Merkittävin yksittäinen kuluerä yhdyskuntateknisessä palvelutuotannossa on liikenneväylien talvikunnossapito. Talven töitä tuotetaan sekä omana tuotantona että ostopalveluina. Talvikunnossapito on jaettu noin pariinkymmeneen hoitourakkaan eri urakka-alueille. Talvikunnossapidon (kadut ja yleiset alueet) kustannukset ovat luonnollisesti riippuvaisia keliolosuhteista ja lumen määrästä, mutta kustannusten hallinta on aktiivista.

Talvikunnossapidon hoitourakat on kilpailutettu viimeksi vuoden 2014 aikana ja hoitourakat jatkuvat neljävuotisia vuoden 2018 kevääseen asti. Hoitourakat toteutetaan nykyisin yksikköhintaperusteisesti (ts. €/km teoreettinen auraskilometri). Uuden urakkakauden (syksy 2018- kevät 2021/2022) kilpailutus toteutetaan keväällä 2018.

Yhdyskuntatekniikan työnjohto vastaa myös kaupungin omassa käytössä olevien kiinteistöjen talvikunnossapidon koordinoinnista ja suunnittelusta ja osallistuu palvelujen tuotantoon. Sekä omana työnä tuotettavia että ostopalveluin hoidettavia urakoita on tiivistetty ja yhdistelty.

Tammiharjun alueen (20 ha/16 rakennusta) kunnossapito ja hoito siirtyi teknisen keskuksen vastuulle syksyllä 2016. Alueen kunnossapitoa kehitetään edelleen ja resurssitarvetta voi arvioida vasta ensimmäisen kokonaisen toimintavuoden jälkeen.

Päivystystyön taloudellisuutta kehitetään edelleen mm. tiivistämällä työnjohtoa sekä yhteydenpitoa urakoitsijoiden ja kaupungin henkilökunnan välillä sekä karsimalla edelleen valmius- ja päivystystyötä. Talvikunnossapidon päivystystoiminta on osoittautunut tehokkaaksi tavaksi hallita talvikunnossapidon kustannuksia ja henkilöstötilanteen sen salliessa toimintaa jatketaan.

Alueurakointi, käsittäen kaiken ulkoaluehoidon, otetaan uutena tuotantotapana käyttöön tulevien toimintavuosien aikana sopivissa kohteissa kaupungin alueella. Tämä edellyttää, että se herättää myös markkinoiden kiinnostuksen.

Liikenneväylien kesäaikainen kunnossapito, hiekoitushiekan poisto, pinnantasaus, liikennemerkkien hoito tapahtuu vastaavasti omaa tuotantoa ja ostopalveluita yhdistellen.

Viheralueiden ja puistojen hoito

Puistojen ja viheralueiden kunnossapidossa tehtävänä on ylläpitää Raaseporin miellyttävää kaupunkikuvaa, johon kuuluvat kauniit ja hyvin hoidetut yleiset alueet, puistot ja uimarannat. Yksikkö hoitaa myös kaupungin yleisiä leikkipaikkoja, joita ylläpidetään standardien SFS-EN 1176 ja SFS-EN 1177 mukaisesti. Yksikkö suorittaa mm. koulujen ja päiväkotien pihojen katsastuksia.

Vuonna 2018 kaupungin viher- ja puistoalueiden kunnossapitoalueista laaditaan paikkatietoaineisto, joka tukee jatkossa kunnossapidon suunnittelua ja mitoitusta. Leikkipuistojen ja päiväkotien pihojen leikkilelineiden tarkastukselle kehitetään rutiineja yhteistyössä kiinteistöyksikön kanssa ja henkilöstön osaamista pyritään lisäämään. Puistojen hoidon työnjohtajat hoitavat myös tiettyjä ympäristönsuojelun viranomaistehtäviä osana työtehtäviään.

Talvikautena puistohenkilökunta on mukana kaupungin lumivalmiusryhmässä ja suorittaa mm. lumenluonti- ja liukkauden estotoimenpiteitä, ylläpitää puistoirtaimistoa, konekantaa ja oksii katupuita. Toimintaresurssissa on mukana runsaasti oppisopimusoppilaita, kesätyöläisiä, siviilipalvelushenkilöitä ja henkilöstöä kuntouttavasta työtoiminnasta. Tämä resurssimahdollisuus huomioidaan jatkossa myös muissa töissä.

Liikunta-alueiden hoito ja kunnossapito

Liikuntapaikkojen hoitotyö jakautuu tilahallinnon ja yhdyskuntatekniikan kesken. Henkilökunta on siirtynyt sivistystoimesta yhdyskuntatekniikan alaisuuteen ja on osa yksikön yhteistä henkilökuntaa. Vuoden 2018 talousarviossa yhdyskuntateknisen yksikön toimintakehykseen siirtyy sivistystoimesta n. 380 000 € määräraha, joka vastaa liikunta-alueiden ja -rakennusten rutiinikunnossapidon ympärivuotisen toiminnan tarpeita. Tästä määrärahasta maksetaan sisäisenä vuokrana kiinteistöjen kunnossapito. Liikuntatoimeen sivistyssektorille jää mm. yhdistysten toimintaan, omien liikuntapalveluiden sekä liikunta- ja urheilutapahtumien järjestämiseen liittyvät määrärahat.

Uusi työnjako teknisen keskuksen ja sivistystoimen välillä perustuu kummankin vahvuuksiin ja yhteistyöhön. Siten liikunta-alueiden hoitoon liittyvää ammattitaito ja toiminnan tuntemus kaupungin sisällä lisääntyy. Toimintavuoden aikana toimitaan aktiivisesti yhteistyössä vapaa-aikayksikön kanssa.

Liikuntapaikkojen, niiden kunnan ja kunnossapitotarpeen sekä kunnossapidon tuotantovaihtoehtojen kartoitusta jatketaan toimintavuonna 2018. Vuonna 2017 laadittua kunnossapitotyön vuosikelloa viedään käytäntöön ja samalla alueiden hoitoa suunnitellaan yhä taloudellisemmaksi ja henkilökunnan yhteiskäyttöä lisätään. Liikunta-alueiden vanhentunut konekanta kartoitetaan ja laaditaan hankintasuunnitelma, jossa pyritään yhteiskäyttöisyyteen.

Metsätalous

Kaupungin metsiä hoidetaan metsätaloussuunnitelman mukaisesti ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla. Taloudellinen tulos talousmetsien toiminnasta vastanee suurin piirtein vastaavilta yksityisesti omistetuilta metsiltä odotettua tulosta. Metsätalouden hakkuumääriä pienennetään 2018-2020.

Selvitetään, voidaanko fyysiset työt hoitaa suuremmissa määrin ostopalveluina ja kehitetään tuotantotapoja toimintavuoden aikana. Toiminnan suunnittelu, palveluiden hankinta sekä työnjohto/valvonta hoidetaan jatkossakin kaupungin metsätalousinsinöörin toimesta.

Puistometsien hoidossa tavoitteena hyvä taso, joka asukkaiden lähivirkistysalueilta vaaditaan. Tämä edellyttää puistometsien hoitosuunnitelman laatimista.

Metsänhakkuukoneiden lisätty käyttö myös viheralueilla tavoitteena.

Konekanta

Kaupungin konekanta on verrattain vanhaa. Raskasta konekanta karsitaan. Painopiste on monikäyttöisissä ja joustavissa, yhteiskäyttöisissä koneissa.

Vuonna 2017 laadittua konekannan kehittämissuunnitelmaa noudattaen matalan käyttöasteen koneista luovutaan vuosina 2018-2020 osin rotaation kautta ja konekanta uudistetaan.

Sähkön ja polttonesteiden hinnan on arvioitu pysyvän nykytasolla vuonna 2018.

Sopeuttaminen

Kunnossapidon työnjohdon osaamista ja resurssia on jaettu muiden osastojen käyttöön organisaatiouudistusten myötä. Liikunta-alueiden hoito (0,75 tv), ympäristöhoidon viranomaistehtävät (0,50 tv), kiinteistöjen lähialueiden talvihoito (0,25 tv) ovat konkreettisia työmäärän lisäyksiä.

Kunnossapidon tasoa pyritään sopeuttamaan taloudellisten edellytysten mukaan, hoidon tasoa joudutaan mahdollisesti alentamaan siellä, missä se ei aiheuta kohtuutonta haittaa kuntalaisille. Kunnossapito toiminnassa on jo otettu käyttöön hoitoluokituksia esim. viheralueiden hoidossa, tarvittaessa priorisointia tulee jatkaa. Kunnossapidettävien alueiden ja kohteiden määrä kasvaa hiljalleen, resurssien pienentyessä.

Kustannussäästöjä ja tehokkuutta yhdyskuntateknisen toimen toiminnassa voidaan saada kiinteistö- ja yhdyskuntateknisen kunnossapidon yhdistämisen kautta esim. tuotantotapoja muuttamalla ja urakoita yhtenäistämällä. Oman palvelutuotannon kautta tuotetaan toisin sanoen entisiin henkilöresurssien entistä suurempi määrä kunnossapitoa. Työnjohdon tehtävät käsittävät laajempia kokonaisuuksia.

Yhdyskuntatekniikka

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Tiivistäminen tapahtuu siirtämällä kauempana keskustoista sijaitsevia kohteita ostopalveluin hoidettaviksi ja keskittämällä omaa tuotantoa keskustoihin, mikä vähentää siirtoajoa ja tehostaa työajan käyttöä.

Ylimääräisistä, korjaavista säästö- sopeuttamistoimenpiteistä tehdään tarvittaessa erillinen selvitys ja päätösehdotus kustannusvaikutuksineen.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Toiminnan tuottavuuden lisäys	1 htv säästö henkilöstökuluissa 1-2 työkoneen vähennys / vuosi
	Konekannan muutokset toteutettiin suunnitelman mukaan. Henkilöstössä -1 htv muutos suunnitellusti.	
	Henkilökunnan työehtosopimusehdot yhtenäistetään vuonna 2018. Koskee tekninen henkilökunta, sekä tilahallinto että yhdyskuntatekniikka.	Henkilökunnan yhtenäinen kohtelu
	Uuden työaikajärjestelyä ei saatu toteutettua suunnitellusti. Sopiva järjestely on tunnistettu ja esitelty henkilökunnalle, mutta konkreettinen työaikasuunnitelma ei ehtinyt valmistua talvisesongille. Nykyinen järjestely on kuitenkin toiminut välttävästi. Uuteen työaikajärjestelyyn siirrytään kun suunnitelma saadaan tehdyksi.	
	Sähköisen työajan seurannan pilotointi	Piloottiryhmä teknisen toimen henkilökunnasta. Ryhmä muodostuu työnjohdosta ja muusta henkilökunnasta.
	Sähköisen työajan seurannan pilotti onnistui. Työaikaraporttipohjat jotka palvelutuottajalla on, vaativat edelleen muutoksia, ennen kuin niitä voi hyödyntää palkanlaskennassa. Koneiden työtuloksen gps-seuranta käynnistyi lokakuussa suunnitelman mukaan, kattaen kaikki kaupungin kunnossapitokoneet sekä talvikunnossapidon urakoinnin koneet.	
	Kustannusseuranta joka on kytketty toimintaan Talousarvion tunnuslukujen toteuttaminen mahdollistaa hyvin hoidettujen katujen ja viihtyisien viheralueiden toteuttamisen.	Talousarvion tunnuslukujen toteuttaminen.
	Toteutui suunnitelman mukaan.	
	Soranotto- ja maankaatopaikka-alueiden ennallistaminen.	3 kpl kohdetta ennallistetaan vuoden aikana.
	Gammelbodan maankaatopaikan lopputarkastus tehty. Dragsvik,ennallistus tehty, lopputarkastus tekemättä. Brandalin ennallistus käynnistyi, 50% suoritettu 2018.	
	Koulujen ja päiväkotien talviliikuntamahdollisuuksien parantaminen sään salliessa.	Luistelukenttien ja hiihtolatujen hoito koulujen ja päiväkotien läheisyydessä
	Syksyllä on tehty Karjaalla koululaisille pientä hiihtolatua ja parkourpuistoon lähiluistinkenttä koululaisille. Kaikki kaupungin luistinkentät ja ladut olleet talvella käytössä.	
	Monipuolisesti tuotetut kunnossapitopalvelut	2-3 kunnossapidon ympärivuotista alueurakkaa Tilahallinnan kanssa yhteinen työnjohto

Yhdyskuntatekniikka

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

	Talviurakat kaudelle 2018-2022, yhdistetyt kiinteistö- ja katupuolet talviurakat käynnistetty. Puisto- ja metsätyöpalveluiden raamisopimukset kilpailutettu. Alueurakoiden valmistelu on ollut pysähdyksissä mutta jatkuu keväällä 2019. Yhteisen työnjohdon kehittäminen tilahallinnon kanssa ei edennyt 2018.	
	Metsätalous Hyvin hoidettu puusto viheralueilla Esteettisesti miellyttävät viheralueet Viheralueiden kartoitus ja työtehtävien mitoitus	Hakataan 1000 m ³ Raivataan 30 ha Hoitoluokitus mahdollista
	Tammisaaren puistometsien hoitosuunnitelma on loppuvaiheessa, valmistuu helmikuussa 2019.	
	Metsien hakuumäärien sopeutus kestäväälle tasolle	Hakkuut 13500 m ³ talousmetsistä (suunnitelma 15000 m ³) ja 1000 m ³ puistometsistä Nettovaikutus -130 000 euroa.
	Talousmetsissä hakattiin 10.300 m ³ tukkipuuta ja puistometsissä 2400 m ³ .	
	Mahdollisuuksien selvittäminen ruumiillisessa työssä käyttää suuremmissa määrin ostopalveluja.	Tuotantotapojen kehittäminen
	Selvitys on tehty ja todettiin, että ostopalvelujen lisäystä käyttöä ei ole mahdollista toteuttaa.	

Toimenpidesuunnitelma 2018–2020

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit / euro
	YT-neuvottelujen henkilöstövähennykset toteutetaan	1 htv vähennys
	1 hlö jäänyt eläkkeelle 3. kvartaalilla 2018, ei korvattu.	
	Monipuolisesti tuotetut kunnossapitopalvelut	Aktiivinen tuotantotapojen taloudellisuuden arviointi
	Alueurakoiden asiakirjat valmiina. Koneiden GPS-seurantadataan liittyvät ensimmäiset arviointilaskelmat tehty.	
	Varikkotoiminnan keskittäminen	2 teknistä varikkoa Yhteistyötä yli osastorajojen.
	Tammisaaren varikkotoiminnan ja kiinteistöjen käytön kehittämisen taloudellinen arviointi, ns. varikkoselvitys käynnistynyt loppuvuodesta.	

Analyysi toimenpiteistä

Noudatettu erityistä varovaisuutta kustannusten suhteen, muutokset budjettirakenteessa ovat aiheuttaneet haasteita kuluseurantaan erityisesti liikunta-alueiden hoidon osalta.

Liikenneväylien kustannuksissa on pientä kasvua, mutta yleisesti ottaen talous on pitänyt hyvin. Talvi oli melko pitkä mikä näkyy kohonneina palkkakustannuksina, kevättöihin päästiin suhteellisen myöhään mikä aiheutti aikataulullisia ja sitä kautta kustannuspaineita kevättöiden läpivientiin. Kuiva kesä tasoitti tilannetta, ajatellen kunnossapitoa, paikkauksia jne. Kuivatuksen perusparannusta tehtiin suunnitellusti, samoin kunnossapitoluonteista asfaltointia. Talvikunnossapidon uudella urakkakaudella kustannustaso on yleisesti noussut noin 10-15%, mikä aiheutti epävarmuutta syyskaudelle.

Henkilöstön työaikajärjestelyissä tehtiin pieniä tarkistuksia, lähinnä koskien päivystysten määriä ja päivystyksiin osallistumisen ehtoja eri osastoilla. Nopsa-työajan- ja ajoneuvoseuranta otettiin käyttöön, prosessin aikana selvisi että kaupungin palkanlaskentaohjelma ei taivu vastaanottamaan sähköistä dataa, eikä tällaista automaatiota voida nykyisellä palkanlaskentaohjelmalla koskaan tehdä. Työajanseuranta kuitenkin toimii hyvin ja pilotti saatiin toteutettua, raportointiin tarvitaan vielä korjauksia, jotta käyttöönotto voidaan viedä loppuun.

Alkuvuoden talvikunnossapidon säästöjen ja loppuvuonna myöhään alkaneen talvikunnossapitokauden ansiosta voitiin tehdä arvioitua laajempaa vanhojen soranottoalueiden kunnostuksia. Jatkettiin Brandalin soranottoalueen ennallistamista. Vuoden aikana lopputarkastettiin myös Gammelbodan vanha kuoppa. Myös Dragsvikin kuoppa on valmis, mutta ei vielä lopputarkastettu.

Tulopuolella liikenneväylien investointeihin osallistuminen on omana kokonaisuutenaan. Tältä osin liikenneverkoston tulopuoli jäi tavoitteistaan, vaikka onnistui kasvattamaan osuuttaan kaupungin omista investoinneista 20%:lla vuoden aikana. Palvelujen ja materiaalien ostot noudattivat budjettia.

Katujen ja alueiden kunnossapidossa kustannukset pysyivät hyvin hallinnassa vaihtelevista sääoloista huolimatta. Sähkökustannukset olivat 15 000 € budjetoitua alemmat.

Puistojen ja viheralueiden hoidon toteuma vastaa pienestä ylityksestä huolimatta suunniteltua. Pienissä kunnostushankkeissa kustannussuunnittelu on myös onnistunut. Puisto- ja viheralueiden henkilöstön ja koneiden työskentelyä muille yksiköille on raportoitu tarkemmin nyt kahden vuoden ajan, ja lisäksi jaettu henkilöstöresursseja liikunta-alueiden hoidon kanssa, mikä näkyy yhdyskuntatekniikan henkilöstökuluissa positiivisesti. Puistojen hoidossa ostopalveluissa ja materiaaliostoissa ylitettiin kuitenkin budjetoitu jonkin verran, kulukurista huolimatta.

Toimintavuonna 2018 valmisteltiin ja toteutettiin useampia suuria kilpailutuksia, mm. talvikunnossapito uusine järjestelyineen, puistojen työkonepalvelut, kiviainesten kilpailutuksen valmistelu, alueurakoiden valmistelu. Alueurakoiden osalta kilpailutus viedään loppuun 2019 puolella. Lisäksi käynnistettiin varikkotoiminnan arviointi- ja selvityshanke yhdessä Raaseporin veden ja Tammisaaren energian kanssa.

Liikunta-alueiden hoidossa koko kunnossapidon määräraha siirtyi 2018-vuoden alusta tekniselle toimelle. Budjetti piti melko hyvin, kustannukset nousivat tänä toisena toimintavuonna 60 000 eurolla, joka johtuu suurelta osin vapaa-aikatoimen tilaamasta Karjaan tekonurmen lämmittämisestä kevättalvella 2018 (20 000 eur). Lisäksi henkilöstöresurssia on tukemaan noin 10 000 eurolla, kolmas kustannustekijä ovat olleet ennakoimattomat välttämättömät pienet korjaushankkeet, joita on tehty vapaa-aikatoimen tilaamana vuoden mittaan. Muilta osin liikunta-alueiden hoito noudatti kustannussuunnitelmaa.

Kokonaisuutena tarkastellen katujen, puistojen ja liikunta-alueiden hoito toimi määrärahan puitteissa ja saavutti toiminnalliset tavoitteensa melko hyvin toimintavuonna 2018.

Talvikunnossapidon loppuvuoden tarpeisiin jätettävän määrärahavarausten purkaminen pieniin kunnossapitohankkeisiin niinä vuosina, kun talvi tulee myöhään ja rahaa säästyy, olisi kunnossapitovarojen tehokkaan käytön kannalta tärkeä kehityskohde. Vanhenevan konekannan karsiminen ja uusiminen on edelleen tarpeellista, sillä korjauskustannukset ovat nousseet.

Metsätalouden hoito

Tavoiteltu toimintakate on voitu saavuttaa pienemmällä hakkuumäärällä, osin lajien jakautumisen ansiosta ja osin suuren energiapuumäärän ansiosta - 10.200 m³ puuta 55.000 euron arvosta - hakkuu- ja leikkuujätteen muodossa ja joka ei sisälly tuloutettuihin tai suunniteltuihin hakkuumääriin.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Katuverkosto			
Katuverkoston pituus (km)	255,8	257,1	256,0
Kevyen liikenteen väyläverkoston pituus (km)	43,0	43,8	44,3
Katuverkosto (€/km)*	6 668	6 969	6 846
Yksityistiet, avutukset (€/km)	331	370	327
Valopisteiden määrä (kpl)	9 702	9 680	9 752
Katuvalaistus (€/valopiste)*	52,65	42,4	51,08
Puistot			
Hoidetut viheralueet (ha)	79,0	79,0	79,0
Puistojen kunnossapito (€/viheralueet ha)*	7 382	7 897	8 287
Hoidetut kävelytiet (km)	13,0	13,0	13,0
Leikkikenttiä (kpl)	37	37	37
Leikkupuistojen kunnossapito (€/leikkipuisto)*	15 761	16 861	17 693
Uimarantoja (kpl)	19	19	19
Uimarantojen kunnossapito (€/uimaranta)*	30 692	32 835	34 456
Metsätalous			
Metsäpinta-alaa (ha)	2 400	2 400	2 400
Puistometsää (ha)	500	500	500
Myytyä puutavara metsä+puisto m ³	15 600	14 500	12 700
*uusi laskutapa			

Yhdyskuntatekniikka

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	898 117	657 500		618 642	-38 858	94,1 %
Maksutuotot	1 410					
Tuet ja avustukset	13 305	10 000		11 983	1 983	119,8 %
Muut tuotot	123 478	497 920		545 594	47 674	109,6 %
Tuotot yhteensä	1 126 022	1 295 420	0	1 284 799	-10 621	99,2 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				14,1 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-1 587 157	-1 636 400		-1 661 863	-25 463	101,6 %
Ostopalvelut	-1 315 541	-1 533 280		-1 477 514	55 766	96,4 %
Aineet ja tavarat	-794 941	-915 700		-858 080	57 620	93,7 %
Avustukset	-200 363	-203 500		-201 661	1 839	99,1 %
Muut kulut	-352 564	-420 190		-427 478	-7 288	101,7 %
Kulut yhteensä	-4 250 566	-4 709 070	0	-4 626 596	82 474	98,2 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				8,8 %		
Toimintakate	-3 124 544	-3 413 650	0	-3 341 797	71 853	97,9 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				7,0 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	186 211	402 920		451 109		
Sisäiset kulut	-204 418	-217 440		-249 237		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Noudatettu edelleen erityistä varovaisuutta kustannusten suhteen, muutokset budjettirakenteessa ovat aiheuttaneet haasteita kuluseurantaan.

Henkilöstömenot ylitettiin puistojen- ja liikunta-alueiden hoidossa ja pitkän talven vuoksi kustannukset nousivat myös liikenneväylien talvikunnossapidossa. Henkilöstömenoissa näkyvät muutamat pitempiaikaiset poissaolot, joiden osalta resursseja on jouduttu täydentämään sijaisjärjestelyin.

Urheilualueiden hoidon siirtyminen yhdyskuntatekniselle yksikölle on johtanut sisäisten laskutuksen, ts toiminnan kasvuun, kokonaislaskutuksen ollessa 441 000 €. Urheilualueiden hoidon kustannukset ylittyivät n 60 000 € budjetoidusta vapaa-aikatoimen tilauksiin perustuen.

Tulopuolella liikenneväylien investointeihin osallistuminen on omana kokonaisuutenaan. Tältä osin liikenneverkoston tulopuoli jää tavoitteistaan taloudellinen vaikutus tuloihin n – 20 000 €.

Katujen ja alueiden kunnossapidossa kustannukset pysyivät hyvin hallinnassa vaihtelevista sääoloista huolimatta. Sähkökustannukset olivat 15 000 € budjetoitua alemmat.

Talvikunnossapidossa kustannukset nousivat edellisvuodesta, painottuen aurauksiin, mutta olivat kokonaisuutena tarkastellen tavanomaisella tasolla sateettoman kevään ja syyspuolella myöhäisen talven vuoksi. Alkuvuoden talvikunnossapidon säästöjen ansiosta voitiin jatkaa vanhojen soranottoalueiden kunnostuksia. Myös pitkäaikaiset päättyvät raamisopimukset olivat pysyneet hyvällä kustannustasolla – uudelle kaudelle talvikunnossapidon kustannukset nousevat kuitenkin 10-15%.

Metsätalouden tulot olivat noin 15 000 euroa suunniteltua alemmat, toiminnasta aiheutuneet kustannukset olivat myös n 70 000 € alle budjetoidun. Toteutuma puutavaran myynnistä oli 603 000 euroa, vertauksena budjetoitu 620 000 euron myynti.

Yhdyskuntatekniikka

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Jan Gröndahl

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Syynä on se, että hakkuut ja siten myös myyty puutavaramäärä on ollut budjetoitua vähäisempää. Myyty puutavaramäärä oli 12 700 m³, budjetissa 14 500 m³. Tämä kompensoitui alemmalla kustannustasolla ja metsätalouden tulos oli, vähäisemmästä puutavaranmyynnistä huolimatta, suurin piirtein suunnitellun mukainen.

Yhdyskuntateknisen yksikön toimintakate on kokonaisuudessaan n 70 000 € budjetoitua parempi, eli toiminnassa on kyetty saamaan kustannussäästöä.

Yhdyskuntatekniikan tunnuslukuja koskien, Horsbäckille on saatu 200 metriä uutta katuverkkoa, Bilnäsin Banvallenille 1,3km uutta kevyen liikenteen väylä sekä 50 uutta valaistuspistettä. Kustannukset per valaistuspiste ovat korkeammat koska budjetoitu tunnusluku sisältää ainoastaan sähkökustannukset, kun taas tilinpäätökseen sisältyy valaistuspisteiden huoltokustannukset, noin 105 000 euroa.

Mittaus- ja kiinteistömuodostus

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja / Mittauspäällikkö Roger Nyberg

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Kaupungin maapolitiikka, kaupungin maaomaisuuden hallinta, mittaus toiminta, kiinteistömuodostus, karttapalvelu.

Rakennettujen ja rakentamattomien kiinteistöjen myynti.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Tarjota kaavoitukselle riittävä ja tarkoituksenmukainen raakamaavaranto. Suorittaa kiinteistötoimituksia ja pitää kiinteistörekisteriä asemakaavoitetulla alueella. Vastata asemakaavoituksen käynnistämiseksi ja toteuttamiseksi tarvittavien sopimusten ja maankäyttö sopimusten laatimisesta. Laatia karttatuotteita sekä ylläpitää kaupungin kartastoa. Suorittaa maastomittauksia. Vastata kaupungin maapolitiikasta, maa-alueiden ostosta. Vastata rakennettujen ja rakentamattomien kiinteistöjen myynnistä. Vuonna 2018 painotetaan kiinteistömistuksen jatkuvaa kehittämisestä ja edellytysten luomisesta yritysten etabloitumiselle.

Yksi vuoden 2018 painopisteistä on jatkaa kaupungille tarpeettomien kiinteistöjen myyntiä myyntitulojen saamiseksi ja säästää samalla kiinteistöjen ylläpitokustannuksissa. Muita tärkeitä painopisteitä ovat toimialarajat ylittävän yhteistyön tehostaminen toiminnan keskittämiseksi, myydä kiinteistöjä ja vähentää käyttökuluja. Joka kohteesta tehdään erillinen myyntipäätös ja tasearvo ja muut tekijät otetaan huomioon.

Kiinteistömyynnille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että erityisiä kehityshankkeita voidaan myydä vuosittain. Edellytyksenä on, että kohteita voidaan jalostaa asemakaavoituksella ja maaperän kunnostuksilla, mikä johtaa investointimäärärahan tarpeeseen. Vuoden 2016 tilinpäätöksessä on jäljellä 185 145,13 € varauksesta kaatopaikkojen maasaneerauksesta.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Pyrkiä lisäämään varsinaisia asuintonttiluovutuksia.	15 luovutettua tonttia/vuosi. 360 000 € myyntiä, vaihtoehtoisesti 18 000 € vuokraa.
	Kuluneena vuotena on luovutettu 11 tonttia asuinkäyttöön. Vuonna 2017 luovutettiin vain 6 kappaletta, mikä merkitsee 5 tontin lisäystä. Talousarvion 15 kappaaleen tavoitetta ei kuitenkaan saavutettu.	
	Kiinteistömyynti, myyntisalkun ja epätavallisten kohteiden toteutus. Kiinteistömyynnin prosessien edelleen kehittäminen.	1 200 000 € myyntivoittoa. Myyntitulot muodostuvat eri kohteista, kehityshankkeista, omasta tonttutuotannosta sekä myyntisalkusta.
	Kuluneena vuotena on myyty 7 rakennettua kohdetta ja 5 osakehuoneistoa yhteishintaan 1 649 575 euro. Myynnistä saatu nettovoitto oli 1 230 317 euroa. Myyntipäätös on tehty 5 rakennetusta kohteesta ja 2 rakennuspaikasta.	
	Raakamaan aktiivinen hankinta ja oman maan kuntoon saattaminen asemakaavoitusta varten.	Maa-alueiden osto 500 000 €/vuosi maapoliittisen ohjelman mukaisesti. Maaperän saneeraus rakennustarkoituksiin.
	Kuluneena vuotena asemakaavan toteuttamista varten on ostettu maa-alueita Tammisaaren liikennekeskuksen ympäriltä sekä katualueita. Keskustelu maa-alueiden hankkimisesta ja maa-alueiden vaihtamisesta on käynnissä jatkuvasti, ja jotkut maakaupat odottavat kaavoitusta tai muuta maajärjestelyä. Maanpuhdistuksen varausrahaston määrärahaa tulee tarkistaa.	
	Maapoliittinen ohjelma päivitetään tarvittaessa.	Päivitys riippuu rakennusjärjestyksen ja yleissuunnittelun tarkistuksista.

Mittaus- ja kiinteistömuodostus

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja / Mittauspäällikkö Roger Nyberg

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

	Kaupunginvaltuusto hyväksyi päivitetyn maapoliittisen ohjelman 24.9.2018.
---	---

Toimenpidesuunnitelma 2018–2020

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit / euro
	Toimenpideohjelma Raasepori 2020 pyrkii kiinteistöjen käyttökustannusten vuosittaiseen vähentämiseen myynnin kautta.	Käyttökustannussäästöt 400 000 € kolmen vuoden aikana (säästöt syntyvät tilahallinnossa).
	Kiinteistömyynti- ja purkutulos on vuoden 2018 aikana tuottanut noin 41 000 euron säästön käyttökustannuksissa. Kumulatiivinen säästö käyttökustannuksissa jaksolla 2017–2018 on noin 45 000 euroa. Kustannussäästö tavoite ei toteudu.	

Analyysi toimenpiteistä

Tonttien luovutus asuntorakentamiskäyttöön on yhä kohtalaista. Vuoden aikana ei avattu yhtään uutta asuinalueita myytäväksi. Horsbäckissä ja Bäljarsissa on tontteja datakeskuksia varten. Vuoden aikana uusittiin Tammisaaren keskustan pohjakartta, noin 2 300 ha, osana uuden N2000 korkeusjärjestelmän käyttöönottoa.

Keskityttiin erityisesti myyntisalkun kohteiden myymiseen; 16 kohdetta ilmoitettiin myyntiin, joista 12 myytiin vuoden aikana. Kiinteistömyyntien kokonaistulot eivät saavuttaneet budjetoitua tavoitetta. Useita maankäyttösopimuksia lankesi maksettaviksi vuoden aikana.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Luovutetut tontit (vuokra + myydyt)	45	15	33
Tonttivaranto, pientalotontit	116	120	109
Tonttivaranto, kerrostalotontit	12	12	12
Tonttivaranto, työpaikkatontit	38-52	40	40
Muodostettuja tontteja, toimitus/muod.lkm	64/23	50	49/26
Tontteja tonttijaoissa	33	50	19
Rakennusten merkitseminen	62	50	71
Myydyt rekisteriotteet	943	1 000	985
Myydyt kartat	988	1 200	925
Kaupungin maaomaisuus (ha)	5 860	5 900	5 860
Maaomaisuuden bruttotulot (€/ha)	428	341	351
Myyntivoitot käyttöomaisuudesta (€)		1 200 000	1 089 992

Mittaus- ja kiinteistömuodostus

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja / Mittauspäällikkö Roger Nyberg

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	23 993	25 000		23 033	-1 967	92,1 %
Maksutuotot	228 949	135 000		200 894	65 894	148,8 %
Tuet ja avustukset						
Muut tuotot	2 837 853	2 350 000	-500 000	1 831 721	-18 279	99,0 %
Tuotot yhteensä	3 091 466	2 510 000	-500 000	2 056 942	46 942	102,3 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-33,5 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-431 321	-421 820		-433 073	-11 253	102,7 %
Ostopalvelut	-139 400	-152 640		-103 120	49 520	67,6 %
Aineet ja tavarat	-3 893	-9 900		-7 239	2 661	73,1 %
Avustukset						
Muut kulut	-39 349	-38 450		-53 236	-14 786	138,5 %
Kulut yhteensä	-613 963	-622 810	0	-596 668	26 142	95,8 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-2,8 %		
Toimintakate	2 477 503	1 887 190	-500 000	1 460 275	73 085	105,3 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-41,1 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	3 010			4 533		
Sisäiset kulut	-50 968	-54 590		-57 022		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Kiinteistömyynti ei vuonna 2018 päässyt samoihin lukuihin kuin vuonna 2017. Kaupungin kiinteistöjen bruttomyynti oli vuoden aikana 1 366 672 euroa. Tästä summasta myyntivoittoa on 1 089 992 euroa. Talousarviossa alkuperäisenä tavoitteena oli 2,2 miljoonan euron bruttomyynti sekä 1,7 miljoonan euron myyntivoitto. Kuluneena vuotena tehtiin tämän vuoksi talousarvionmuutos, jossa myyntivoittoa alennettiin 0,5 miljoonalla eurolla 1,2 miljoonaan euroon.

Syksyllä myytiin 5 osakehuoneistoa, bruttosumma 282 903 euroa. Huoneistojen 140 325 euron myyntivoittoa (netto) ei kirjattu mittaus- ja kiinteistömuodostukseen eikä se näin ollen näy teknisen toimialan tuloissa. Tekninen toimiala teki kuitenkin myyntityön. Sama koskee Västanfjärdin Lyckebon myynnistä saatua 27 999 euron myyntivoittoa.

Usea maankäyttösopimus lankesi maksettavaksi vuoden aikana, ja niistä saadut tulot olivat 101 236 euroa. Maanvuokratulot kasvoivat hieman vuoteen 2017 verrattuna ja ylsivät nyt 734 817 euroon. Myös muusta toiminnasta saadut tulot nousivat vuoteen 2017 verrattuna. Vaikka kiinteistömyynti jäi hiukan talousarvion tavoitteen alle, budjetoidut tulot saavutettiin kokonaisuutena katsoen. Koska kustannukset myös pysyivät annetun talousarvion määrärahan puitteissa, toimialueen nettotuloksesta tuli 72 837 euroa budjetoitua parempi.

Tunnuslukuja kuvaavasta taulukosta näkyy kuitenkin, että varsinainen toiminta voisi olla sujuvampi. Kiinteistömyyntiä on edelleen painotettu, mikä on johtanut siihen, että varsinainen toiminta on jäänyt hiukan taka-alalle. Pidemmällä aikavälillä on tärkeää, että varsinaiseen toimintaan saadaan vauhtia. Kun myyntikohteet vähenevät sekä laadullisesti että määrällisesti, taloutta ei enää voi tasapainottaa tällä tuloerällä. Tästä näkyy jo selviä merkkejä vuonna 2018.

Tilahallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Sisäisten palvelujen osasto lakkautettiin kesäkuussa 2016 ja sulautettiin tekniseen toimialaan. Kiinteistöhallinnosta, siivouksesta ja ruokahuollosta tuli omat toiminnot tilahallinto-osastoon.

Kiinteistöhallinto vastaa kaupungin 214 rakennuksesta, joiden pinta-ala on 176 000 m². Lisäksi kiinteistöhallinnolla on kokonaisvaltainen vastuu kaupungin 840 vuokra-asunnon vuokrauksesta. Näistä 232 vuokra-asuntoa on suorassa omistuksessa.

Osaston henkilöstö osallistuu investointien toteuttamiseen yhteistyössä teknisen toimialan piirissä.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Kaupungin tavoitteena on sopeuttaa toiminta omiin, tarkoituksenmukaisiin tiloihin. Kaupungin rakennuskanta on inventoitu keväällä 2017 tehostamaan omien tilojen käyttöä. Muutokset toiminnassa tapahtuvat toimialojen tilausten pohjalta. Muutot tapahtuvat talvella 2017 ja keväällä 2018. Päätökset vaikuttavat siivouksen toimintaan.

Kiinteistöhallinnolla on muiden toimialojen kanssa tavoitteena mahdollisimman tehokkaasti käyttää hyväkseen kaupungin rakennuksia ja jatkaa myyntiprosessia niiden rakennusten kohdalla, jotka eivät ole optimaalisessa käytössä ja täten saavuttaa noin 133 000 euron säästöt per vuosi, toimenpideohjelman 2017–2019 tavoitteiden mukaan..

Talousarvion 2018 rakentuminen perustuu rakennusmassan tehtävien päivitykselle, muutoksille toimintojen sijoituksessa sekä kustannuksille, jotka pohjautuvat edellisen vuoden laskelmiin.

Käyttöä koskevat sisäiset vuokrat on velotettu toimialoilta. Käyttövuokran lisäksi on kaikille kaupungin kiinteistöille määrätty pääomavuokra vuodesta 2017 lähtien. Pääomavuokraa korotetaan vuonna 2018. Korotus on sidottu rakennuksen tekniseen arvoon ja missä salkussa kiinteistö on. Pääomavuokra muodostetaan vuokrattavan rakennuksen teknisen arvon sekä maapohjan arvon pohjalta käyttäen 6 prosentin tuottovaatimusta.

Tuottovaatimus muodostuu kiinteistöön sidotun oman ja vieraan pääoman kustannuksista, kiinteistön kulumista kuvaavista poistoista ja kiinteistöön liittyvästä riskistä. Ehdotettu 6 %:n tuottovaatimus perustuu kuntien ja valtionhallinnon vakiintuneeseen käytäntöön. Tämän johdosta kuntia kohdeltaisi tasavertaisesti määrittäessä vuokria esim. sote-kiinteistöille tai muille ulkopuolisille vuokralaisille.

Uusi pääomavuokra tulee merkitsemään korkeampia sisäisiä vuokratuloja. Lisääntyneet sisäiset vuokratulot käsitellään erillisenä menona/tulona kaupungin hallinnossa. Pääomavuokraa ei käytetä korjaustoimintaan koko summan osalta.

Raaseporin mielenterveyskeskuksen käyttöönotto tapahtuu 31.10.2017. Rakennusmassaa tulee lisää 2 906 m². Hanke on rahoitettu ulkoisesti. HUS vuokraa 86 % rakennuksesta psykiatriseen toimintaansa ja kaupungin sosiaali- ja terveydenhuoltotoimiala vuokraa rakennuksesta psykiatriseen toimintaansa ja kaupungin sosiaali- ja terveydenhuoltotoimiala vuokraa rakennuksesta 14 % omaan päihde- ja mielenterveyshuoltoonsa. Ulkoiset tulot ovat noin 440 000 €/vuosi ja sisäiset noin 72 000 €/vuosi, yhteensä 512 000 €/vuosi. Menojen on arvioitu olevan 512 000 €/vuosi, josta leasingkustannuksia noin 366 000 €.

Toimintavuoden 2017 aikana 13 urheilurakennuksen hoito siirtyi tilahallinnolle. Tilahallinto velottaa vuodesta 2018 lähtien sisäistä vuokraa, joka on 166 630 euron tulo ja saman määräinen meno. Urheilurakennusten kunnossapidon määräraha siirretään sivistystoimialalta tilahallinnolle eikä täten vaikuta talouskehyyksiin.

Puisto- ja kiinteistöosaston varikko sijaitsee tällä hetkellä osoitteessa Per Sommarin katu 1 Tammisaaressa. Rakennus on huonossa kunnossa ja se puretaan. Toiminta muuttaa Tammiharjun alueen I-taloon syksyllä 2017. Rakennuksen on aiemmin vuokrannut HUS. I-talon vuokratulot muuttuvat ulkoisista tuloista sisäisiin.

Sivistystoimiala tulee ottamaan käyttöön uuden päiväkotiosaston Pohjassa, joka vuokrataan ulkoisesti Raaseporin vuokra-asunnoilta. Kustannusvaikutus tilahallinnolle on 23 000 €, ja saman verran lisää vuokratuloja sivistystoimialalta.

Syksyn 2018 aikana tullaan saattamaan valmiiksi suuri investointihanke, F-talo Tammiharjun alueella kaupungin hallintorakennukseksi. Tämän rakennukset käyttömenoja ja tuloja ei tässä vaiheessa ole huomioitu. Hanke rahoitetaan rahoitusleasingillä.

Tilahallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Kiinteistöhallinto

Kiinteistöhuollon hoitaa kuuden (6) pooli. Joka poolilla on oma vastuhenkilö. Kiinteistöhoitajalla on huollettavanaan noin 5–7 rakennusta.

Kiinteistöhuollon ja kiinteistöjä koskevan tiedon arkistoinnin helpottamiseksi osasto käyttää sähköistä palveluohjelmaa Granlund Manager. Muut toimialat voivat käyttää ohjelmaa ja tehdä sen kautta työtilauksia.

Käyttöä koskeva sisäinen vuokra perustuu vuosien 2015 ja 2016 todellisiin menoihin plus nk. markkinalisään. Sähkö-, lämmitys-, vesi-, puhtaanapito-, kiinteistöhuolto- ym. kustannusten lisäksi tulee yleiskustannuslisä, joka on 0,70 €/m² tai 0,90 €/m² riippuen rakennuksen koosta. Sitä korotetaan 0,05 €/m² vuodesta 2018 alkaen. Yleiskustannuslisä kattaa työnjohdon, päivystystoiminnan, autojen leasingvuokrat, vakuutukset, sisäiset ICT-palvelut, ajoneuvojen varaosat, polttoainekustannukset jne. Yleiskustannuslisä sekä kustannusnousu ei riitä kompensoimaan muuttunutta korjaustarvetta eikä niitä voida verrata analyttisesti hallinnoitujen rakennusmassojen arvoihin.

Kaikki kaupungin rakennukset on tarkastettu ja asetettu eri salkkuihin kunnosta, käyttötarkoituksesta ja käyttöasteesta riippuen. Salkkuja on seitsemän (7). Salkkujen nimet ovat: kehitys, käyttö, korjaus, ylläpito, poisto, vuokra-asunnot ja hankinta. Rakennukset on myös pisteytetty teknisen kunnan perusteella. Uutta vastaavilla rakennuksilla on kuntoluokka 5 ja huonossa kunnossa olevilla kuntoluokka on 1. Useimmat poistosalkussa olevat rakennukset kuuluvat kuntoluokkaan 1.

Tämä salkkuluokittelu on lähtökohtana sille, miten rakennusta tulevaisuudessa hoidetaan ja korjataan. Poistosalkussa oleva rakennus ei käsitä saneerausta (vain välttämätön), kun taas korjaussalkussa olevalle rakennukselle tehdään korjaussuunnitelma (pitkän tähtäimen suunnitelma PTS).

Kiinteistöhallintoyksikkö priorisoi tehokasta ylläpitoa ja ilmastointikoneiden ja -kanavien kunnossapitoa sisäilmaongelmien minimoimiseksi.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Toimenpideohjelma Raasepori 2020 pyrkii kiinteistöjen käyttökustannusten vuosittaiseen vähentämiseen myynnin kautta. Kiinteistömyynti, myyntisalkun ja epätavallisten kohteiden toteutus.	Säästöt käyttökustannuksissa 3 vuoden aikana 400 000 €, mikä on noin 133 000 €/vuosi. 1 700 000 € myyntivoittoa. Kiinteistömyynnin hoitaa mittausosasto yhteistyössä tilahallinnon kanssa.
	Poistosalkussa olevien kohteiden määrä väheni vuoden aikana. Lyckebo asuintalo Västanfjärdissä, Gumnäs gård, Gumnäs virkatalo ja Gumnäs in navetta, Tammissaaren vanha kirjasto, Grantorp ja Tenholan ent. kunnankanslia myytiin yhteensä summasta 747 000 € netto. Myös viisi osakehuoneistoa myytiin. Kaksi kpl Asunto Oy Tallmoparkenista, kaksi kpl Asunto Oy Sägenista sekä yksi huoneisto Asunto Oy Bromarf Åsebosta. Äminneforsin eläkeläisasunnot purettiin. Kiinteistömyynnin ja rakennusten purkamisen tuloksena on vuonna 2018 säästetty käyttökustannuksissa noin 41 000 euroa. Kumulatiivinen käyttökustannussäästö ajalla 2017–2018 on noin 45 000 euroa. 400 000 euron tavoitetta ei tulla saavuttamaan. Työ käyttökustannusten alentamiseksi myynnin kautta jatkuu vuonna 2018. Kiinteistömyynnin kokonaisvoitto, sisältäen koko kiinteistömyynnin yhteistyössä mittausosaston kanssa, nousi 1,2 miljoonaan euroon.	
	Lautakuntien ehdotus: Snappertunan, Västerbyn ja Klinckbackan koulujen sulkeminen 30.6.2018. Lakkautuspäätösten toimeenpano. Käyttökustannussäästö 1.7.–1.12.2018	Arvioitu käyttömenojen säästö noin 35 000 € Talousarvioehdotuksen mukaan kouluja ei lakkauteta.

Tilahallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

	Talousarvioehdotuksen mukaan ei koulujen sulkemisia toteuteta ja arvioitua 35 000 euron säästöä ei tavoiteta.	
	Kiinteistöhallinto salkkuluokituksen mukaan sekä PTS:n laatiminen salkun rakennuksille, joiden kuntoluokka on 5.	Ennustettavien korjausten kustannusten vähentäminen.
	Kiinteistöhallinto tapahtuu salkkujaon mukaisesti. PTS:n laatiminen rakennuksille korjaussalkussa on perusparannusten ja suurempien korjausten työohjelman mukainen.	
	Henkilökunnan työehtosopimusehdot yhtenäistetään vuonna 2018. Koskee tekninen henkilökunta, sekä tilahallinto että yhdyskuntatekniikka.	Henkilökunnan yhtenäinen kohtelu
	Yhteinen talvipäivystys, yhteiset varikot, 3 kpl, sekä konekannan yhteiskäyttö on otettu käyttöön yhteistyössä yhdyskuntatekniikan kanssa, mitkä ovat osoittautuneet sopivimmiksi toimenpiteiksi yhteistyölle ja tavoite katsotaan saavutetuksi.	
	Sähköisen työajan seurannan pilotointi	Piloottiryhmä teknisen toimen henkilökunnasta. Ryhmä muodostuu työnjohdosta ja muusta henkilökunnasta.
	Kiinteistökunnossapidon työohjelmanä käyttämään Granlund Manager-ohjelmaan on olemassa puhelinsovellus, joka ilmoittaa kiinteistönhoitajille töistä, jotka tulee tehdä ja jossa kiinteistönhoitaja voi kuitata työt ja dokumentoida ne tehdyiksi. Ohjelmisto sisältää lisäksi ajoreittejä ajoajan lyhentämiseksi. Työohjelma on tammikuusta 2018 lähtien käytössä pilottiryhmässä, johon kuuluu 4 kiinteistönhoitajaa sekä 1 työnjohtaja.	
	Säännöllisiä seuranta- ja "vastaus"kokouksia toimialojen kanssa	<ul style="list-style-type: none"> - vähintään 2 kertaa vuodessa - oikein sopeutettu palvelutaso - tulevien muutosten esisuunnittelu - talousseuranta - palautetta toimialoilta/toimialoille
	Palautekeskustelu eri toimialojen kanssa jatkuvaa Talousseuranta tehdään kuukausittain 2 Palautekeskustelua toimialojen kanssa on pidetty 2018 aikana.	

Toimenpidesuunnitelma 2018–2020

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit / Euro
	<p>Raasepori 2020:een liittyvä yhteistoimintamenettely perustuu pääasiassa taloudellisesta tilanteesta johtuviin palvelurakenteen muutoksiin.</p> <p>Toimenpideohjelma Raasepori 2020 pyrkii kiinteistöjen käyttökustannusten vuosittaiseen vähentämiseen myynnin kautta.</p>	<p>Säästöt käyttökustannuksissa 3 vuoden aikana 400 000 €, mikä on noin 133 000 €/vuosi.</p> <p>Henkilötyövuosien määrä/vuosi noin 2.</p> <p>Säästötoimenpiteet sisältyvät osittain vuosien 2018–2020 tavoitteisiin.</p>

Tilahallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

	<p>Kiinteistömyynnin ja rakennusten purkamisen tuloksena on vuonna 2018 käyttökustannuksissa säästetty noin 41 000 euroa. Kumulatiivinen käyttökustannussäästö ajalla 2017–2018 on noin 45 000 euroa. 400 000 euron tavoitetta ei tulla saavuttamaan. Koulurakennusten lakkautuspäätöstä ei toteutettu ja niiden käyttökustannukset jatkuvat.</p>	
	<p>Varikkotoiminnan keskittäminen</p>	<p>3 teknistä varikkoa Yhteistyötä yli osastorajojen</p>
	<p>Toiminta keskitetty 3 varikolle. Osastojen rajat ylittävä yhteistyö koskee talvikunnossapitoa, yhteisiä varikkoja sekä konekannan yhteiskäyttöä.</p>	

Analyysi toimenpiteistä

Tilahallinto priorisoi terveyttä sisäilmaa, viihtyisiä tiloja ja terveellistä ravintoa. Yhteistyö kiinteistö- ja ruokahuolto- ja toimitilahuoltoyksiköiden kanssa toimii hyvin.

Kaupungilla on sisäilmaryhmä, joka käsittelee ilmoituksia rakennuksista, joissa koetaan oireita, jotka mahdollisesti liittyvät sisäilmaan. Ryhmä ottaa kantaa korjaustoimenpiteisiin, seuraa tilannetta, käy kohteessa ja käyttää tarvittaessa asiantuntija-apua. Ryhmään kuuluu edustajia työterveydenhuollosta, työsuojeluvaltuustosta, työsuojelusta, Eteläkärjen ympäristöterveydestä sekä tilahallinnosta. Ryhmä kokoontui 8 kertaa vuonna 2018. Työ sisäilmakysymysten parissa vaatii suuren työpanoksen ja se vie paljon aikaa. Useita henkilöitä tekee käyntejä, selvityksiä, toimenpidesuunnittelua jne. Kiinteistöyksikön henkilökunta panostaa ehkäisevään työhön jotta rakennuksissa on hyvä sisäilma.

Kiinteistökunnossapitoa hoitaa kuusi (6) poolia. Kiinteistöhoitajien rotaation syynä on uusrakentaminen, kiinteistöjen myynnit, urheilulaitosten kiinteistöhuollon siirtyminen tilahallinnolle sekä kiinteistöhoitajien määrän mitoitus.

Maakunnan toimitilakeskus tulee vuoden 2018 suunnitelmien mukaan palvelemaan Suomen 18 maakuntaa ja niiden asukkaita toimitiloilla. Maakunnan toimitilakeskus on osakeyhtiö, joka maakuntaudistuksen yhteydessä siirtyy maakunnan omistukseen. Parhaillaan on käynnissä intensiivisiä valmisteluja, jotta siirtyminen uuteen toimintamalliin voi tapahtua sujuvasti.

Kaupunkien raportointi jatkuu 17.4.2019 asti. Raaseporin kaupungin toimitilat osa toimitiloista on raportoitu tilahallinnolle. Raportti sisältää 47 raportoitua rakennusta tai rakennuksen osaa, joka muodostaa 91 263 m² suuruisen kiinteistömässän.

Tekniselle lautakunnalle myönnettiin 1,2 miljoonan euron, lautakunnan hallinnoima määräraha perusparannuksiin.

Tämä määräraha jakautui seuraavasti:

- Tammisaaren nuorisotalon julkisivupaneelien ja ikkunoiden uusiminen. Hanke saatetaan päätökseen 2019.
- Karjaan urheiluhallin julkisivut, uudet julkisivulaatat sekä katon lisäeristys.
- Simmiksen suihku- ja saunaosaston siistiminen sekä julkisivumaalaus.
- Ekenäs Högstadieskolanin opetuskeittiön uusiminen, kiinteän kaluston uusiminen sekä maalaustyöt. Määräraha siirrettiin Ekta museon sisääntulon laajennuksesta, joka ei toteutunut vuoden 2018 aikana.
- Tenholan paloasema, lämmitysjärjestelmä. Paloasema sai lämmön Tenholan ent. kunnankansliasta, mutta koska ent. kunnankanslia myytiin, asennettiin paloasemalle uusi lämmönlähde.
- Iloq-avainjärjestelmä kaupungin rakennuksiin. Yhtenäinen avainjärjestelmä helpottaa avainten käsittelyä, kiinteistöhoitajien työtä ja seurantaa. Iloq on vuoden 2018 aikana asennettu Karjaan terveyskeskukseen, Karis svenska högstadium och gymnasium -kouluun, J och L&M taloihin Tammiharjussa, Ekenäs gymnasium ja Ekenäs högstadium -kouluihin. Suurempien saneerausten ja uudisrakentamisten yhteydessä asennus kuuluu urakkaan.

1,2 miljoonan euron määrärahasta käytettiin 1 080 411,69 euroa näihin perusparannushankkeisiin.

Perusparannushankkeiden lisäksi tekninen lautakunta hoitaa uusinvestoinnit, joiden sitovuustaso on valtuusto.

Tilahallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

- Karjaan uuden päiväkodin rakentaminen alkoi kesäkuussa 2018, työt etenevät suunnitellusti ja valmistuvat kesäkuussa 2019. Työ on hankittu jaettuna urakkana ja tilahallinto hoitaa työnaikaisen valvonnan. Rakennus on puusta ja siinä on rossipohja, kerrosala on 1199 m².
- Sprinklereiden asennus Tenhola-Bromarvin palvelutaloon.
- Sprinkleriasennuksesta ylijäänyt summa käytettiin varustamaan aurinkopaneeleilla rakennus, jossa sijaitsee Karis svenska högstadium, gymnasium ja keskuskeittiö. Aurinkopaneelien asennus on osa tilahallinnon HINKU-toimenpiteitä.
- Mustio: Mustion uuden monitoimirakennuksen suunnittelu jatkui koko vuoden. Hankeryhmä on asetettu. Suunnitellulle rakennukselle on löydetty kaksi sijoituspaikkaa ja useita suunnitteluohjeita, joissa sopivimmalle tehdään kustannusarvio.
- Katarina skolan: kuntotarkastus ja haitallisten aineiden tutkimus hankittiin syksyllä. Hankeryhmä on asetettu. Käyttäjät on kartoittanut oppilasmäärän.
- Tammiharjun alue: G-talon viereen rakennettiin paikoitusalue, alueen valaistusta parannettiin uusilla armatuureilla, pintaveden käsittelyä parannettiin kaivoilla ja putkistoilla. Alueelle saatiin uudet opasteet.
- Ruokahuoltoselvitys: kaupunginhallituksen päätöksen mukaan. Österby skolan ja Österbo päiväkodin keittiön suunnittelu aloitettiin.
- Koulunpihat: Hakarinteen koululle, Karjaan yhteiskoululle ja Karis svenska högstadium och gymnasium - kouluille rakennettiin pelikenttiä, keinoja, kiipeilytelineitä jne.

Käyttöä rasittaneet suuremmat korjaukset 2018 on ent. Sairaanhoidokoulun julkisivumaalaus. Ennalta-arvaamattoman aikaa vievä seinärakenteiden pohjatyö on syynä siihen, että hanke ei valmistunut 2018, vaan se jatkuu vielä 2019. Billnäsin päiväkodin lämmönvaihdin vaihdettiin, Karjaan yhteiskoulun B-koulun ikkunanvaihto valmistui, Karjaan palvelutalon salaojitusta parannettiin, suoritettiin palvon ilmastointikanavien puhdistuksia, Mustion eläkeläisasuntojen ja Kiilan rivitalon katon korjaus valmistui.

Muutto saneerattuun F-taloon Tammiharjussa tapahtui marras-joulukuussa 2018. Talo toimii Raaseporin kaupungintalona, jossa tällä hetkellä työskentelee noin 140 henkilöä. Kohteen kunnostus suoritettiin määräajassa ja talousrajojen puitteissa. Kaupungintalon valmistuminen johti työlääseen muuttorotaatioon useista kiinteistöistä ja sen hoiti tilahallinto.

Vuonna 2018 myytiin seuraavat kiinteistöt: Lyckebo Kemiönsaari, Gumnäs navetta, Gumnäs asuintalo, Gumnäs gård, Tammisaaren vanha kirjasto, Grantorp, Asunto Oy Tallmoparken 6 B 10, Asunto Oy Tallmoparken 6 B 12, Asunto Oy Åsebo, Tenhola ent. kunnantalo, Asunto Oy Såg 10 B 25, Asunto Oy Såg 10 B 5. Tilahallinto avustaa myyntiä rakennusteknisellä informaatiolla, tiedoilla aikaisemmin tehdyistä korjauksista sekä suorittaa pienempiä korjauksia ja tarkastuksia ennen myyntiä. Kiinteistöstrategia käsittää toiminnan omissa tiloissa, 2018 sanottiin sopimus Nova West Ab:n kanssa irti (1892 m²). Äminneforsin eläkeläisasunnot purettiin lokakuussa 2018.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Kiinteistömassa/oma (m ²)	169 468	159 505	156 430
Ulkopuoliset vuokratut tilat (m ²)	10 906	10 906	11 089
Vuokratut tilat (m ²)		14 805	10 011
Kiinteistökulut (€/m ² /mån)	5,03	5,32	5,35
Toimintakate (€/m ² /mån)	1,65	2,93	3,36
Poistot (€/m ² /mån)	1,27	1,33	1,34

Tilahallinto

Luottamuselin: Tekninen lautakunta

Vastuuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	19 145	6 200		14 305	8 105	230,7 %
Maksutuotot	65				0	0,0 %
Tuet ja avustukset				21 179	21 179	0,0 %
Muut tuotot	14 427 413	18 267 410		18 469 864	202 454	101,1 %
Tuotot yhteensä	14 446 992	18 343 610	0	18 558 648	215 038	101,2 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				28,5 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-1 591 362	-1 669 340		-1 604 651	64 689	96,1 %
Ostopalvelut	-2 878 286	-3 211 610		-2 803 255	408 355	87,3 %
Aineet ja tavarat	-3 720 466	-3 912 060		-3 895 802	16 258	99,6 %
Avustukset						
Muut kulut	-2 695 115	-3 040 730		-3 096 767	-56 037	101,8 %
Kulut yhteensä	-10 885 229	-11 833 740	0	-11 400 475	433 265	96,3 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				4,7 %		
Toimintakate	3 561 763	6 509 870	0	7 158 173	648 303	110,0 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				101,0 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	11 537 232	15 153 780		15 442 064		
Sisäiset kulut	-264 765	-251 670		-287 065		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Kiinteistöyksikön toimintakate oli 10 % tai noin 650 000 euroa budjetoitua parempi. Vuokratuloja saatiin suunnitellusti, niin sisäisiä kuin ulkoisiaakin. Vuoteen 2017 verrattuna korkeammat tulot johtuvat päivitetystä pääomavuokrasta, joka on ollut osa sisäistä vuokraa kaikissa kiinteistöissä. Toimintakulut olivat noin 4 % tai 430 000 euroa budjetoitua alempi, eri seikoista johtuen.

Henkilöstökuluissa näkyy noin 65 000 euron säästö vuositasolla. Ostopalvelujen kustannukset olivat huomattavasti budjetoitua alemmat johtuen useiden suunniteltujen käyttökorjausten siirrosta vuodelle 2018 tai valmistumisesta ennen vuodenvaihdetta. Sähkön, veden ja lämmön käyttökustannukset noudattivat budjettia melko tarkkaan. Muut kustannukset näkyvät esim. leasattujen kiinteistöjen kiinteistöveroissa, jotka olivat hieman alibudjetoituja.

Vuoden aikana on myyty tai purettu 3 075 m² kiinteistömässasta. Tämä merkitsee, että per 31.12.2018 kiinteistömässä leasatut kohteet mukaan lukien oli 166 441 m². Vuokrattujen tilojen määrä kasvoi 183 m². Kiinteistöjen tuottavuuteen viittaavat tunnusluvut osoittavat, että toiminta ei ole ollut yhtä kustannustehokasta kuin 2017 tai mitä oli budjetoitu. Neliökohtaiset kiinteistökustannukset olivat 5,35 euroa budjetoituun 5,32 euroon verraten. Toimintakate per neliö sitä vastoin oli 3,36 euroa budjetoituun 2,93 euroon verraten. Tämä merkitsee hyviä vuokratuloja. Rakennusten poistot olivat 2,51 miljoonaa euroa verrattuna 2,59 miljoonaan euroon vuonna 2017. Vähentyneet poistot johtuvat siitä, että monet investointihankkeet ovat kesken ja valmistuvat vasta vuonna 2019.

Rahoitusleasingillä rahoitetuista hankkeista valmistui Tammiharjun alueen kaupungintalo. Yhteenlaskettu hankintahinta oli 8.493.533,10 euroa (sis. rakennuksen myynnin), mikä merkitsee, että hanke toteutettiin annetun budjetin puitteissa. Todellisten rakennustöiden lopulliset kustannukset olivat 7 720 396,31 euroa.

Toimintakuvaus

Kiinteistöhallinnosta, siivouksesta ja ruokahuollosta tuli omat toiminnot tilahallinto-osastoon. Talousarviorakenteessa kiinteistöhallinta muodostaa oman kokonaisuuden ja toisen kokonaisuuden muodostavat siivous ja ruokapalvelut

Tilahallinto-osasto vastaa 116 300 m² suuruisen alan siivouksesta. Siivouspinta-ala vaihtelee toiminnan hygieniatasosta riippuen. Siivousyksikön tuotanto on sidoksissa sivistyksen ja terveydenhuollon toimintaan kiinteistöissä.

Siivoustoimintaan sisältyy: Siivouspaketti 1, joka sisältää siivouspalvelun ma-pe hintaan 21,95 €/h, sama hinta kuin vuonna 2017. Siivouspaketti 1 kaikissa kouluissa, päiväkodeissa, terveysasemilla, toimistotiloissa ym. Sisältää myös liinavaatteiden pesupalvelun ja ruokahuollolle yhteisiä keittiötehtäviä.

Siivouspaketti 2 sisältää siivouspalvelun ma-su, eli 7 päivää viikossa, vuodehoito-osastoilla. Siivoushintaa sisältyy: perussiivous, kaikki materiaali kuten roskapussit, wc-paperi, saippua, koneet – palvelu, ohjaus ym. Tällä hetkellä ainoastaan sivistystoimi tilaa siivouspakettia toiminnalleen karjaan liikuntahallissa. sosiaali- ja terveystoimialalla ei nykytilanteessa ole siivouspaketti 2 tilauksia

Raaseporin kaupungin ruokahuoltorakenteella on tällä hetkellä 11 valmistuskeittiötä ja vajaan 40 erisuuruista jakelukeittiötä, jotka tuottavat vuosittain yhteensä 1 600 000 ruoka-annosta. 1.1.2018 alkaen keskuskeittiöiden lukumäärä on 10, koska Österbon päiväkodin keittiöstä tulee jakelukeittiö. Lisäksi ostetaan vuosittain ulkopuoliselta tuottajalta noin 143 000 annosta. Ruokahuollon päätavoite on valmistaa ravinteikasta ja hyvää ruokaa taloudellisesti edulliseen hintaan, jossa henkilöstökulujen osuus ruokahuoltoyksikön kokonaisbudjetista ei ylitä 50 %:a. Tavoitteena on lisäksi että keittiöt mahdollisuuksien mukaan käyttävät lähellä tuotettuja raaka-aineita.

Ruokahuoltoyksikkö valmistaa suurimman osan Raaseporin ruoasta omana toimintana. Ruoka ostetaan kuitenkin Hagahemmet-kotiin, Raaseporin vuodeosastolle sekä Mäntykoto päiväkotiin HUS Tukipalvelulta. Ateriahinnat vaihtelevat aika tavalla, koska ruokahuollon asiakkaita on pikkulapsista vanhuksiin, joilla kaikilla on eri tarpeet ja suositukset ja jotka syövät erisuuruisia aterioita eri määriä vuorokaudessa.

Perusturva päättää tietyistä ateriahinnoista, jotka koskevat suoraan ruokahuoltoyksikköä. Nämä hinnat ovat:

- aamiainen, ateria, iltapala toimintayksikössä, €/annos

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Toimitilahuolto

Bromarvissa siivousta tehostetaan, millä saadaan 9 000 euron säästö. Raaseporin psykiatrinen keskus valmistuu syksyllä 2017. Rakennuksen siivouksen hoitaa HNS Desiko.

Siivouksen tavoitteena on luoda kaupungin tiloihin turvallinen, terveellinen ja viihtyisä ympäristö.

Ruokahuolto

Sivistys- sekä sosiaali- ja terveystoimialojen toiminta ja päätökset ohjaavat ruokahuoltoyksikön toimintaa. Österbo päiväkodin keskuskeittiö muuttuu jakelukeittiöksi vuodenvaihteesta 2017-2018. Ruokaannokset valmistetaan jossakin muussa Raaseporin keskuskeittiössä tai hankitaan ulkoisesti.

Ruokahuoltorakenteesta päätetään ruokahuoltoselvityksen valmistuttua. Tavoitteena on saavuttaa taloudellista ja toiminnallista hyötyä keskittämällä keittiötoiminnot. Ruokahuoltoyksiköllä on liian monta pientä keskuskeittiötä ja etenkin Tammisaaren, Snappertunan ja Tenholan keittiöitä tulee vähentää. Pohjan ja Fiskarsin keskuskeittiöiden tulee myös kuulua kokonaisrakenteeseen. Konkreettinen työ suunnitellun keskuskeittiömäärän vähentämisestä aloitetaan vuoden 2018 aikana. Ruokahuoltoselvityksen tulee olla valmistunut ja poliittinen päätös asiassa tehty kevään 2018 aikana.

Uusi ruokavalinta määrätään keskittyen miten lisäntyviin vegetaarisiiin päiviin ja ruokavaliioon on reagoitu asiakkaiden puolesta. Vuoden 2018 aikana on tavoiteena tuodan ekologisia raakaainita ja MSC merkittyä kalaa budjetin sallimissa puitteissa ja teknisen lautakunnalle ilmoitetun ruokahuollon suunnitelman mukaisesti.

Suunnittelu Sote-reformin vaikutuksista ruokahuoltoon tehdään vuoden aikana.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Toimitilahuolto Lautakuntien ehdotus: Snappertunan, Västerbyn ja Klinkbackan koulujen sulkeminen 30.6.2018. Siivous sopeutetaan vastaamaan sulkemispäätösten jälkeistä tarvetta.	Noin 30 000 € säästöt Talousarvioehdotuksen mukaan kouluja ei lakkauteta (KV 13.11.2017 § 123)
	Talousarvioehdotuksen mukaisesti koulujen sulkemisia ei toteuteta (KV 13.11.2017 § 123) ja säästöihin ei päästä.	
	Uusi tapa järjestää siivous Uusien tuotantomenetelmien käyttöönotto	Noin 2 henkilötyövuotta
	Siivous järjestetään siivousohjelman ja tilaajan toivomusten mukaisesti. Siivous on ottanut käyttöön nk. Muutossiivouksen käsittäen huonekalut sisäilmaongelmien välttämiseksi. Toimitilahuolto on tehnyt erikoissiivouksia erikoismenetelmillä parantaakseen rakennusten sisäilmaa. Saavutettu kahden (2) työvuoden säästö.	
	Ruokahuolto Ruokahuoltorakenteesta päätetään ruokahuoltoselvityksen valmistuttua.	Toiminnan sopeuttaminen aloitetaan 2018. Österbyn päiväkodin keskuskeittiö muutetaan jakelukeittiöksi.
	Österbo-päiväkodin keskuskeittiö on 1.1.2018 lähtien muutettu jakelukeittiöksi. Kaupunginhallitus teki 20.8 § 315 ruokahuoltoselvitystä koskevan päätöksen. Ideasuunnittelu Österby skola - koululle ja Österbo-päiväkodille on tekeillä.	
	Lautakuntien ehdotus: Snappertunan, Västerbyn ja Klinckbackan koulujen sulkeminen 30.6.2018. Ruokahuolto sopeutetaan vastaamaan sulkemispäätösten jälkeistä tarvetta.	Noin 30 000 € säästöt Talousarvioehdotuksen mukaan kouluja ei lakkauteta (KV 13.11.2017 § 123)
	Talousarvioehdotuksen mukaisesti koulujen sulkemisia ei toteuteta (KV 13.11.2017 § 123) ja säästöihin ei päästä.	
	Toiminnan sopeuttaminen sosiaali- ja terveydenhuollon päätöksen mukaisesti lisäämällä menuimat toimintaa.	Säästöä noin 100 000 € Vähennys noin 1,5 työvuotta.
	Toiminta sopeutettiin päätöksen mukaisesti, eli lisätä menuimat-ruoan käyttöä jolloin saavutettiin 1,5 työvuoden vähennys. Päätöksen tuloksena oli noin 110 000 euron säästö vuonna 2018.	

Toimitilahuolto ja ruokahuolto
Luottamuselin: Tekninen lautakunta
Vastuuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

TILINPÄÄTÖS 2018
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenveto

	Säännöllisiä seuranta- ja "vastaus"kokouksia toimialojen kanssa	<ul style="list-style-type: none"> - vähintään 2 kertaa vuodessa - oikein sopeutettu palvelutaso - tulevien muutosten esisuunnittelu - talousseuranta - palautetta toimialoilta/toimialoilte
	Vastaus ja seurantakokouksia palautteineen toimialoilta/toimialoilte pidetty ja uusi siivousohje ja siivoussopimus tehty oikein sopeutetun palvelutason mukaisesti. Kuukausittainen talousseuranta.	

Toimenpidesuunnitelma 2018–2020

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit / Euro
	Toimitilahuolto Siivoustoiminnan sopeuttaminen Raasepori 2020 - prosessin yhteydessä, muutoksia kaupungin palvelurakenteessa	Siivoustoiminnan säästöt suuruusluokkaa 100 000 – 150 000 €/vuosi (yllä olevien toimenpiteiden mukaan)
	Siivoustoiminnan sopeuttaminen riippuu kaupungin palvelurakenteen muutoksista. Kustannukset vuoden 2018 aikana olivat 40 000 euroa alemmat kuin vastaavana aikana vuonna 2017. Ajanjaksolla 2017–2018 toimitilahuolto on alentanut kustannuksiaan yhteensä 145 000 eurolla.	
	Ruokahuolto Ruokahuoltotoiminnan sopeuttaminen Raasepori 2020 -prosessin yhteydessä, muutoksia kaupungin palvelurakenteessa Voida saada kokonaisuutena parempi annoshinta vähemmillä keskus- ja jakelukeittiöillä	Ruokahuoltotoiminnan säästöt suuruusluokkaa 100 000 – 150 000 €/vuosi (yllä olevien toimenpiteiden mukaan)
	Ruokahuoltoselvityksen päätös kaupunginhallitukselta 20.8 § 315, olemassa olevat keittiöt korjataan. Kustannukset vuoden 2018 aikana olivat 60 000 euroa alemmat kuin vastaavana aikana vuonna 2017. Ajanjaksolla 2017–2018 ruokahuolto on alentanut kustannuksiaan yhteensä 360 000 eurolla.	

Analyysi toimenpiteistä

Toimitilahuolto

Toimitilahuollon sopeuttaminen on tapahtunut toimialojen tilausten mukaan sekä Raaseporin kaupungin saneerauksen mukaisesti, mikä aiheutti suureen muuttorotaation. Koko Tammiharju on vuoden 2018 aikana täytynyt toiminnalla. Toiminataa on tullut J-taloon, E-taloon ja O-taloon. Suunnittelu ja toteutus ovat onnistuneet hyvin. Tammihajun alue vaatii suuria siivousresursseja, koska kehitys kasvaa ja kaupungin om toiminta muuttaa alueelle.

Tammisaaren hammasklinikan korjaus sai aikaan laajaa siivouspinta-alaa ja monia siivoustunteja. Raaseporin mielenterveyskeskuksessa siivouksen on koko vuoden hoitanut HNS-Desiko.

Sosiaali- ja terveystoimialan lisätilaus on täytetty koko vuoden ajan. 16 h/viikko siivous tehtiin ilman ylimääräisiä henkilöstöresursseja. Sosiaali- ja terveydenhuollon kaikissa yksiköissä siivouksen hoitavat hoitoapulaiset. Hyvästä yhteistyöstä on seurannut hygienialuentoja ja opastusta. Siivouksen tehostaminen on saatu aikaan kiertävällä henkilökunnalla, uusilla siivoustavoilla ja eläkkeelle siirtymisillä. 1,5 työvuoden budjetoitu säästö on siten toimeenpantu.

Hyvän sisäilman parantamiseksi ja ehkäisevässä tarkoituksessa on toimitilahuolto ottanut työohjelmassaan käyttöön erikoissiivouksia.

Yksiköstä toiseen siirrettävien huonekalujen puhdistus on johtanut siihen, että kaikki muutettavat tekstiiliset esineet puhdistetaan. Rotaatio on aiheuttanut huomattavasti lisätyötä toimitilahuollolle huonekalujen pesun ja kunnostussiivousten muodossa.

Toimitilahuollon riskikartoitus Tammisaaren alueella tehtiin syksyllä.

Materiaalikustannukset eivät ole olleet niin korkeat kuin budjetoitu, koska kaikilla yksiköillä ei ole ollut tarvetta hankkia uusia välineitä ja koneita. Materiaali-inventoinnit ovat tulleet siihen tulokseen, että laite- ja konekanta on hyvässä kunnossa. Lomasuunnitelmat on tehty perinpohjaisesti ajatellen koko siivouspiiriä, mikä on mm. johtanut kesäsiijaisten määrän vähenemiseen.

Siivousmitoitusta päivitetään jatkuvasti, toiminnat ovat muuttuneet ja siivoustunnit vähentyneet joillakin alueilla. Tämä on huomioitu sisäisessä laskutuksessa ja merkitsee tulojen pientä laskua.

Koulujen lakkautus on ollut sitova tavoite 2018, mutta sitä ei toteuteta. Eläköitymiset vuoden aikana ovat johtaneet säästyneisiin työvuosiin.

Kehityskeskustelut toimitilahuollon henkilökunnan kanssa tiimikokouksina ja keskustelutilaisuuksina oli onnistunut tapa, jota tullaan jatkamaan.

Toimitilahuolto on ottanut käyttöön uuden ajattelun ympäristöystävällisillä siivousaineilla ja siivousvälineillä. Ympäristömerkityt tavarat ja kestävä siivous vaikuttavat positiivisesti terveyteen ja ympäristöön. Jätteiden lajittelua korostetaan. Hygieniatasoon on tehty intensiivinen panostus seuraamalla laatua ja päivittämällä siivousmitoitusta.

Ruokahuolto

Ruokahuolto tuotti vuonna 2018 kaikkiaan 1 422 069 ruoka-annosta. Suurin asiakasryhmä ovat koululaiset. Raaseporin kaupungin keskihinta kouluruoalle on 3,47 euroa per kouluateria. Ruokahuollolla on 10 valmistuskeittiötä ja 40 jakelukeittiötä. Ruokahuoltoselvitys johti siihen, että Tammisaaren alueen keittiörakenne säilyi muuttumattomana. Vaihtoehdossa oli vähäisimmät investointitarpeet seuraavan 10 vuoden aikana ja siinä olemassa olevat valmistuskeittiöt sekä jakelukeittiöt saneerataan ja uusitaan tulevan 10-vuotiskauden aikana. Ruokahuoltoselvityksen tuloksena on Österby skolan ja Österbo daghem-päiväkodin keittiösuunnittelu aloitettu 2018.

Österbo daghem-päiväkodin keittiö muutettiin valmistuskeittiöstä jakelukeittiöksi 2018.

Ruokahuoltoyksikkö on mukana Kuntahankinnoissa ajanjaksolla 1.8.2017—31.1.2020. Elintarvikkeiden hankinta tehdään yhdessä Hangon kaupungin kanssa. Ruokahuoltoyksikön päätavoite on valmistaa ravitsevaa ja hyvää ruokaa taloudellisesti edulliseen hintaan ja että henkilöstökulujen osuus ruokahuoltoyksikön kokonaisbudjetista ei ylitä 50 %. Tavoitteena on lisäksi, että keittiöt mahdollisuuksien mukaan käyttävät lähellä tuotettuja raaka-aineita. Kouluissa ja päiväkodeissa vuonna 2018 tarjotusta ruoasta noin 70 % valmistettiin alusta pitäen kaupungin valmistuskeittiöissä.

Henkilökunnalle on järjestetty koulutusta ja luentoja sekä kehityskeskusteluja vuonna 2018.

Ekologisia tuotteita otetaan käyttöön, ekologiset kaurasuorimot otettiin mukaan 2018 ja kouluissa ja päiväkodeissa tarjotaan hedelmiä. Ruokahävikkiä seurataan ja siitä raportoidaan päivittäin joissakin koulujen ruokasaleissa.

Tärkeä osa työtä on kysyä ja saada mielipiteitä niiltä, jotka päivittäin syövät Raaseporin kaupungin tarjoamaa ruokaa. Mielipiteillä on merkitystä ja otetaan huomioon työssä. Ruokaraadin kautta kuluttajalla on mahdollisuus vaikuttaa ja ottaa vastuuta ruoasta ja ruokaympäristöstä. Jokaisen yksikön ruokaraadissa on oltava oppilaiden, ruokahenkilökunnan ja pedagogisen henkilökunnan edustajia. Ruokaraati pidetään vähintään kaksi kerta kouluvuoden aikana, siitä tehdään pöytäkirja ja tieto toimitetaan ruokahuoltopäällikölle ja kyseiselle emännälle. Kutsun ruokaraatiin esittävät koulujen rehtorit.

Tarjoillessa on oltava selkeästi esillä tietoa aterian sisällöstä ja tieto on lisäksi Aromin applikaatiossa. Lisämoduuli Aromi-työohjelmaan hankittiin vuoden 2018 lopulla. Jokaisella aterialla varmistetaan täysiarvoinen ravinnon saanti kun ruokavieraat syövät kaikkia ruokakomponentteja lautasmallin mukaisesti.

Toimitilahuolto ja ruokahuolto
Luottamuselin: Tekninen lautakunta
Vastuuhenkilö: Tilahallintopäällikkö Anna Friberg

TILINPÄÄTÖS 2018
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenveto

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018		
Toimitilahuolto					
Siivouspaketti 1	22,35	21,95	22,23		
Siivouspaketti ulkoinen	23,90	23,90	23,90		
Siivoustunteja		141 650	134 507		
Ruokahuolto					
<i>Annokset (kpl)</i>					
Päiväkodit	430 286	558 410	454 868		
Koulut	563 144	567 005	541 303		
Vanhainkodit	300 536	314 265	311 212		
Kotihoiva	31 033		4 989		
Muut	105 469	150 000	109 697		
Yhteensä	1 430 468	1 589 680	1 422 069		
<i>Annoshinnat (€)</i>					
Päiväkodit/kokopäivähoito	5,55	5,55	5,55		
Päiväkodit/kokopäivähoito dieetti	6,13	6,13	6,13		
Koulut/lounas, alaaste	3,42	3,42	3,42		
Koulut/dieettilounas yläaste/lukio	3,46	3,46	3,46		
Koulut/dieettilounas	3,95	3,95	3,95		
Vanhainkodit/vuorokausihinta	15,66 - 23,13	13,73-23,12	13,73-23,12		
Eläkeläinen lounas	5,80	5,80	5,80		
Eläkeläinen päivätoiminta	7,00	7,00	7,00		
Kotihoiva	5,30 - 7,98		5,80		
Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama Toteutuma- %
Tuotot					
Myyntituotot	8 237 017	8 197 000		7 950 967	-246 033 97,0 %
Maksutuotot	7 671	6 000		6 438	438 107,3 %
Tuet ja avustukset	11 567	16 980		2 448	-14 532 14,4 %
Muut tuotot	66 274	49 280		36 939	-12 341 75,0 %
Tuotot yhteensä	8 322 529	8 269 260	0	8 016 892	-252 368 96,9 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-3,7 %	
Kulut					
Henkilöstökulut	-5 079 837	-5 084 250		-4 925 760	158 490 96,9 %
Ostopalvelut	-919 756	-849 220		-913 054	-63 834 107,5 %
Aineet ja tavarat	-1 567 098	-1 809 640		-1 568 301	241 339 86,7 %
Avustukset				0	0,0 %
Muut kulut	-459 368	-515 100		-516 510	-1 410 100,3 %
Kulut yhteensä	-8 026 059	-8 258 210	0	-7 923 624	334 586 95,9 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-1,3 %	
Toimintakate	296 470	11 050	0	93 268	82 218 844,1 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-68,5 %	
Mistä:					
Sisäiset tuotot	8 031 674	7 989 860		7 752 518	
Sisäiset kulut	-319 950	-377 830		-384 266	

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Vuoden 2018 liikevaihto oli budjetoitua pienempi. Sekä tulot että kustannukset ovat vähentyneet huomattavasti verrattuna vuoden 2017 tilinpäätökseen ja vuoden 2018 talousarvioon. Sisäiset myyntitulot ovat laskeneet, samoin henkilöstökulut. Myös materiaalikulut ovat olleet huomattavasti budjetoitua alemmat. Tämä johti positiiviseen, runsaan 90 000 euron toimintakatteeseen. Tästä 105 000 tulee toimitilahuollosta, kun taas ruokahuollon toimintakate oli -15 000 euroa. Toimitilahuollossa sisäiset hinnat ovat olleet korkeammat kuin kustannukset edellyttäisivät. Ruokahuollon tulot puolestaan eivät kattaneet kaikkia kustannuksia.

Toimitilahuolto pyrkii intensiivisesti edistämään säästäväistä ja tehokasta linjaa, laadusta tinkimättä. Henkilökunta on hyvin tietoinen Raaseporin säästötoimenpiteistä ja tämä on vahva selitys hyvään tulokseen. Esim. materiaalipuolella säästettiin merkittävät 40 000 euroa suhteessa talousarvioon. Toimitilahuollon tunnusluku, siivouspaketti 1, oli 22,23 vuonna 2018. Yksikkö tuotti 134 507 siivoustuntia vuoden aikana ja velotti asiakkaitaan näistä palveluista 2 989 645,44 euroa. Siivoustunteihin eivät sisälly erilaiset erikoissiivoukset, mikä on selitys sille, että tunnusluku on budjetoitua korkeampi. Karjaan urheiluhallin pyhäsiivouksesta, yhteensä 8 h viikossa, laskutettiin 23,90 euron tuntihinta, mikä riitti kattamaan korkeammat henkilöstökulut.

Ruokahuolto on säästänyt merkittävästi vuoden aikana. Ruokahuoltoyksikkö liittyi Kuntahankintoihin ajanjaksoksi 1.8.2017–31.1.2020, mikä on osaselitys säästöihin elintarvikekustannuksissa, jotka olivat 170 000 euroa budjetoitua alemmat. Toinen selitys ovat vähentyneet tilaukset Tammisaaren alueen päiväkodeilta. Tämä kuvastuu myös sisäisissä myyntituloissa, jotka olivat 180 000 euroa budjetoidun tason alla. Ruokahuollon ateriainnatt ovat olleet samalla tasolla koko vuoden. Lapsimäärän vähentyminen näkyy päiväkotien aterioiden määrän vähentymisenä. Koululounaat vastaavat budjetoitua määrää, mutta ne vähenivät hieman suhteessa vuoteen 2017. Toiminta sopeutettiin sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöksen menu-aterioiden käytön lisäämisestä mukaisesti, mikä näkyy kotihoivan annosmäärien vähenemisenä. Päätöksen tuloksena oli noin 110 000 euron säästö vuonna 2018.

Kaavoitus

Luottamuselin: Kaavoituslautakunta / Tekninen lautakunta
Vastuhenkilö: Kaupunkisuunnitteluarkkitehti Simon Store

TILINPÄÄTÖS 2018
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenveto

Toimintakuvaus

Kaavoituksen päätavoite on toteuttaa kaupungin hyväksymä kaavoitusohjelma talousarviossa asetettujen mittauslukujen mukaisesti, tavoitteena kaupungin tarpeeksi suuri ja kiinnostava tonttitarjonta, joka sisältää sekä asuin-, palvelu- että yritystontteja. Taloudellisesti kestävä asunto- ja elinkeinopolitiikka edellyttää pitkäjännitteistä ja riittävää tonttituotantoa kaupungin omalla maalla.

Tavoitteiden saavuttamiseksi on kaupungin jatkuvasti lisättävä pinta-alaa keskusta-alueilla ja muilla kaupungille strategisesti tärkeillä alueilla oikeusvaikutteisilla yleiskaavoilla. Tämä antaa kaupungille paremmat mahdollisuudet vaikuttaa itse yksityiskohtaiseen suunnitteluun. Alueita, joilla on oikeusvaikutteinen yleiskaava, voi kaupunki suunnitella ilman maakuntakaavan suoraa ohjausta ja täten käyttää tehokkaammin hyväkseen kaavoitusmonopoliaan. Lisäksi mahdolliset valitusprosessit lyhenevät, koska valitusoikeus korkeampaan oikeusasteeseen on rajoitettu alueilla, joilla on oikeusvaikutteinen yleiskaava.

Suunnittelun resursoinnissa huomioidaan suuremmissa määrin tarve käydä tarkemmin läpi asemakaavojen ajankohtaisuus.

Keskeisenä tavoitteena on, että suunnitteluprosessissa syvennetään suunnittelun yhteistyötä yli toimiala- ja osastorajojen. Tarkoituksena on niin aikaisessa vaiheessa kuin mahdollista selvittää suunnitelmien kokonaistaloudelliset vaikutukset huomioiden infrastruktuurin rakentaminen ja muu kunnallinen palvelu.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Vuonna 2018 kohdistetaan lisäresursseja Karjaan keskusta-alueen tulevan yleiskaavan kaavaselvityksiin. Keskustayleiskaavoituksen tueksi käynnistetään kehityskuvatyö kaupungin uuden strategian mukaisesti.

Horsbäck-Lepin alueiden asemakaavoitus käynnistetään, jotta voidaan toteuttaa yleiskaavan liiketilavaranto.

Skogbyn teollisuusalueen asemakaavoitus käynnistetään voimassa olevan yleiskaavan mukaisesti.

Jussarön ratayleiskaavanmuutos jatkuu vuoden aikana.

Tonttitarjonnan turvaamiseen lyhyellä aikavälillä tähtäävät panostukset tapahtuvat saattamalla valmiiksi sopivia, jo käynnissä olevia suunnittelukohteita, Båssastranden -alue kaavoitetaan merenläheiseen asumiseen käsittäen noin 40–50 omakotitonttia.

Suunnittelun painopiste asetetaan myös kulttuurihistoriallisesti arvokkaisiin ympäristöihin ja asemakaavojen ajantasaisuuden arviointiin, mm. Billnäsin ruukin etapin suunnittelu jatkuu ja valmistunee v. 2018. Elinkeinoelämään ja palveluihin panostetaan Pohjassa jatkamalla kirkonkylän keskusta-alueen suunnittelua. Tammisaarella jatkuu Tammiharjun alueen suunnittelu. Karjaan keskustan kerrostalotonttien tarpeiden tyydyttämiseksi tarvitaan kaavamuutoksia, mm. Rautatienkatu-Liljedahlinkadun asemakaava käynnistetään. Karjaan alueella jatkuu Asemamäen kaavatyö. Karjaan keskustan asemakaava valmistellaan hyväksymistä varten.

Toimintaan sisältyy kaupungin edun valvominen menneillään olevassa maakuntakaavaprosessissa.

Suunnittelupalvelujen ostojen määräraha pidetään 170 000 euronä tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäresurssi kaavoituksessa nopeuttaisi kaavoitusohjelman toteuttamista, etenkin yleiskaavoituksen ja kyläkaavoituksen osalta.

Poikkeamisluvat ja suunnittelutarpeesta päättäminen

Poikkeamislupien ja suunnittelutarveratkaisujen valmistelu jatkuu olevan toimintatavan mukaisesti. Vuoden aikana selvitetään mahdollisuudet päätösoikeuden lisätyyn subdelegointiin poikkeusluvuissa prosessien nopeuttamiseksi.

Vuoden aikana panostetaan huomattavia resursseja työyhteisöllisyyden vahvistamiseksi uuden kaavoituksesta, ympäristösuojelusta ja rakennusvalvonnasta koostuvan osaston sisällä mm. laatimalla yhdessä toimintasuunnitelma rutiineille ja työnjaolle.

Toiminnassa otetaan huomioon uuden lainsäädännön (1.5.2017-) uudet instrumentit helpottamaan suunnittelua ja lupamenettelyä.

Kaavoitus

Luottamuselin: Kaavoituslautakunta / Tekninen lautakunta
Vastuhenkilö: Kaupunkisuunnitteluarkkitehti Simon Store

TILINPÄÄTÖS 2018
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenveto

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Kehityskuvan laatiminen keskustayleiskaavoituksen tueksi kaupungin uuden strategian mukaisesti.	Nähtäville asettaminen ja vuorovaikutusprosessi.
	Kaupungin strategia hyväksyttiin 4.6.2018. Strategian mukaan on laadittava palveluverkkoselvitys ja sen jälkeen tulee tehdä maankäytölle kehityskuva. Tavoitetta aloittaa kehityskuvatyo on siten siirretty eteenpäin, vuodeteeen 2019.	
	Keskeisten kaavojen nähtäville asettaminen: -Billnäs II -Skogby -Rautatienkatu-Liljedahlinkatu -Asemanmäki -Karjaan keskusta -Pohjan keskusta	Talousarviomittarit.
	Yllä mainituista kaavoista ovat kaikki paitsi Pohjan keskusta -asemakaava asetettu näytteille. Pohjan keskustan suunnittelu voi jatkua kun resursseja on vapautettu muista kaavoista, esim. Karjaan keskustan Kauppiakaankadun kaava.	
	Talousarviomittarit	6 kpl asemakaavoja, 1 yleiskaava hyväksytään.
	9 kpl asemakaavoja on hyväksytty. Yhtään yleiskaavaa ei kuitenkaan ole saatu valmiiksi. Jussarö yleiskaavan ja Horsbäck Leppi -osayleiskaavan odotetaan voitavan hyväksyä vuoden 2019 aikana koska molemmat kaavat ovat olleet nähtävillä ehdotuksina.	

Toimenpidesuunnitelma 2018–2020

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit / Euro
	Skogbyn ja Kärrbyn tonttivarannon kasvattaminen. Sijoittumismahdollisuuksien luominen elinkeinoelämälle.	Tontinluovutukset, toimeenpano: mittausyksikkö.
	Skogby asemakaava asetetaan näytteille vuoden 2019 alussa. Tavoite saavuttaa uusi ja houkutteleva teollisuustonttivaranto on saavutettu asemakaavalla datakeskustontille Bäljarsissa Karjaalla.	
	Kehityssalkun edellyttämät kaavamutokset. Toimenpideohjelma Raasepori 2020 pyrkii kiinteistöjen käyttökustannusten vuosittaiseen vähentämiseen myynnin kautta.	Noin 5 kohdetta Säästettyjä käyttökustannuksia 400 000 € kolmen vuoden aikana.
	Alla luettelo kohteista kehityssalkussa (1–9) sekä yhteenveto suunnittelutilanteesta: 1. Villa Haga, Grabbegården: Huomioitu Karjaan keskusta, asemakaavassa Asetetaan näytteille vuoden 2019 aikana.	

Kaavoitus

Luottamuselin: Kaavoituslautakunta / Tekninen lautakunta
Vastuhenkilö: Kaupunkisuunnitteluarkkitehti Simon Store

TILINPÄÄTÖS 2018
KÄYTTÖTALOUS
Yhteenveto

	<p>2. Nuorisotalo: Suunnittelutyötä ei ole käynnistetty.</p> <p>3. Roddskjulet, Sköljhuset, Simmis, Gnägget, Magasinet, Café Stallören: Huomioitu Stallörinpuiston asemakaavassa, joka käynnistyy vuoden 2019 aikana</p> <p>4. Tammisaaren museo/Ekenäs Museum/Ekta, Uthuslängan, Borgargården, Blombergiska huset, Lindbladiska hus: Huomioitu Kulttuurikorttelin asemakaavassa, joka on pantu vireille vuonna 2018</p> <p>5. Kaupungintalo, taksiasema: On huomioitu ent. sosiaalitoimistojen ja kaupungintalon asemakaavassa. Työt alkavat taas alustavasti vuoden 2019 aikana</p> <p>6. Sairaanhoidokoulu pieni talo, uusi ja vanha rakennus: Suunnittelutyötä ei ole käynnistetty.</p> <p>7. Tenholan terveyskeskus: Suunnittelutyötä ei ole käynnistetty.</p> <p>8. Tammiharju, N-, A-, D-, E-, G-, H-, I-, J-, K-, L-, M-, O-, P-, R- ja S-rakennukset: Huomioitu Tammiharjun asemakaavassa, pantu esille luonnoksena.</p> <p>9. Knipan päärakennus, Snickeri, asuintalo Rosengården, asuintalo, ent. sauna: Huomioitu Knipnäsin asemakaavassa, joka käynnistetään vuoden 2019 aikana. Mukana kaavoitusohjelmassa vuodelle 2019.</p> <p>Kiinteistömyynnin ja rakennusten purkamisen tuloksena on vuonna 2018 säästetty käyttökustannuksissa noin 41 000 euroa. Kumulatiivinen käyttökustannussäästö ajalla 2017–2018 on noin 45 000 euroa. 400 000 euron tavoitetta ei tulla saavuttamaan.</p>	
	<p>Kiinnostavan tonttivarannon luominen saaristoon (tavanomaisen tonttutuotannon lisäksi)</p>	<p>8-10 rakennuspaikkaa / 500 000 € Tovön saaristoalue.</p>
	<p>Varsinaista kaavoitustyötä ei ole aloitettu resurssipulan vuoksi. Työt käynnistynevät vuoden 2019 aikana tavoitteena lisätä tonttimyyntiä toimenpideohjelman mukaisesti.</p>	

Analyysi toimenpiteistä

Vuoden 2018 henkilöstöresurssit eivät ole riittäneet täyttämään asetettuja talousarviotavoitteita. Eritoten yleiskaavoitus laahaa jäljessä. Keskusalueiden yleiskaavoitus on kaavoitusohjelman mukaan perustuttava koko Raaseporia koskevaan kehityskuvaan. Kehityskuva perustuu puolestaan kaupungin tulevalle strategialle. Kaupungin strategiatyö oli kesken vielä ensimmäisen talousarviovuoden aikana.

Yksikköä rasittavat ranta-asemakaavoitus ja poikkeusvalmistelut ja ne syövät resursseja kärkihankkeista, jotka ovat erityisen tärkeitä kaupungin kehitykselle etenkin elinkeinoelämää ajatellen. Kaavoitus kärsii jatkuvasti 1-2 suunnittelijan alimiehityksestä suhteessa muihin saman kokoiisiin kuntiin Uudellamaalla.

Kaupungille/kaavoitukselle on erityisen tärkeää, että sillä on henkilöstöresursseja edunvalvontaan seudullisissa yhteyksissä: maakuntasuunnittelu ja sen toteutuminen ovat merkityksellisiä kaupungin omalle tulevalle kaavoitukselle. Oikeusvaikutteisen yleiskaavan puuttuminen strategisesti tärkeiltä alueilta tekee kaupungin maankäytön suunnittelun erityisen haavoittuvaksi seudullista suunnittelua vastaan.

Kaavoitus

Luottamuselin: Kaavoituslautakunta / Tekninen lautakunta
Vastuhenkilö: Kaupunkisuunnitteluarkkitehti Simon Store

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS
Yhteenveto

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Vireillä olevat kaavat	12	7	18
Yleiskaavat, ehdotukset esillä/jaksoa	1	2	2
Asemakaavat, ehdotukset esillä/jaksoa	11	7	19
Hyväksytyt yleiskaavat		1	
Hyväksytyt asemakaavat	6	6	9
Uusia suunnitteilla olevia tontteja	14	30	65
Poikkeuslupia	81	100	77

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	3 510			5 056	5 056	0,0 %
Maksutuotot	61 350	72 000		77 273	5 273	107,3 %
Tuet ja avustukset						
Muut tuotot						
Tuotot yhteensä	67 860	72 000	0	82 329	10 329	114,3 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				21,3 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-449 956	-441 050	-21 320	-482 390	-20 020	104,3 %
Ostopalvelut	-217 076	-239 720	-38 680	-260 259	18 141	93,5 %
Aineet ja tavarat	-3 827	-3 000		-2 091	909	69,7 %
Avustukset						
Muut kulut	-14 577	-19 390		-16 934	2 456	87,3 %
Kulut yhteensä	-685 437	-703 160	-60 000	-761 675	1 485	99,8 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				11,1 %		
Toimintakate	-617 577	-631 160	-60 000	-679 346	11 814	98,3 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				10,0 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	3 510			3 860		
Sisäiset kulut	-54 924	-60 410		-60 719		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Kaavoitus on pysynyt annetun talousarvion puitteissa. Vuoden aikana kaavoitukselle jaettiin 60 000 euron lisämääräraha, mikä mm. näkyy lisääntyneinä tuloina ja tunnuslukujen hyvissä tuloksissa. Tulot kasvoivat noin 15 000 eurolla suhteessa vuoteen 2017 ja useimmat mittaluvut ylittivät budjetoidun tason. Esim. hyväksytyjen asemakaavojen määrä nousi vuoden 2017 kuudesta (6) yhdeksään (9) vuonna 2018. Jussarö yleiskaavan ja Horsbäck Leppi -osayleiskaavan odotetaan voitavan hyväksyä vuoden 2019 aikana koska molemmat kaavat ovat olleet nähtävillä ehdotuksina.

Rakentaminen ja ympäristö

Luottamuselin: Ympäristö- ja rakennuslautakunta

Vastuuhenkilö: Kaupunkisuunnitteluarkkitehti Simon Store

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Ympäristöyksikkö

Ympäristöyksikkö hoitaa kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain mukaisia tehtäviä ja ympäristönsuojelua koskevien erillislakien (mm. ympäristönsuojelulaki, jätelaki, vesilaki, luonnonsuojelulaki, maa-aineslaki, vesihuoltolaki, maankäyttö- ja rakennuslaki, maastoliikennelaki) mukaisia tehtäviä. Ympäristöviranomainen myöntää lupia, käsittelee ilmoituksia, valvoo erilaisia toimintoja sekä antaa lausuntoja. Neuvonta, valistus ja ympäristön tilan seuranta sekä ympäristönsuojelun edistäminen ja kehittäminen muodostavat tärkeän osan tehtävistä.

Ympäristöterveydenhuolto

Eteläkarjen ympäristöterveyslautakunta Hangon kaupungissa toimii kunnan terveydensuojeluviranomaisena ja järjestää lakisääteistä eläinlääkäripalvelua.

Rakennusvalvonta

Yksikkö hoitaa rakennusvalvontaviranomaisen tehtäviä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti.

Rakennusvalvontayksikön toimintaan kuuluu neuvonta ja valvonta rakentamisen ohjaamiseksi voimassa olevien kaavojen ja rakennusjärjestyksen mukaan. Se vastaa mm. rakennuslupien asianmukaisesta käsittelystä, toimenpideluvista sekä rakennusasioita koskevista lausunnoista. Se tekee katselmuksia ja maastoon merkinnät haja-asutusalueella.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Ympäristöyksikkö

Tavoitteena on, että kunnan asukkaille turvataan terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava sekä luonnontaloudellisesti kestävä elinympäristö. Ympäristöyksikkö panostaa kestäväen kehityksen edistämiseen yhteistyössä kaupungin muiden sektorien kanssa.

Valvontaan ja ennaltaehkäisevään toimintaan panostetaan. Valvonta perustuu riskinarviointiin, ja valvontaa tehdään aikaisempaa suunnitelmallisemmin, kun valvontaohjelma on otettu käyttöön vuonna 2017. Valvontaohjelman mukaisista tarkastuksista ja raporttien tarkastuksista peritään maksu ympäristönsuojelulain ja uudistetun taksan mukaisesti.

Ympäristölupahakemukset ja maa-aineslupahakemukset käsitellään 6 kuukauden sisällä, rekisteröinti-ilmoitukset käsitellään 90 päivän sisällä.

Kunnan ympäristönsuojelumääräykset otetaan käyttöön. Ne tulevat helpottamaan ympäristöyksikön työtä.

Hankkeisiin perustuva työ vesistöjen kuormituksen vähentämiseksi (esimerkiksi Raaseporinjoki) jatkuu ympäristötoimiston yhteistyökumppanien kanssa. Työtä rannikkovesien hyvän tilan saavuttamiseksi jatketaan.

Muutokset lainsäädännössä edellyttävät merkittävää työpanosta ja koulutusta riittävän osaamisen säilyttämiseksi.

Yhteistyötä kaupungin kaavoitusyksikön ja rakennusvalvonnan, jätelautakunnan sekä Eteläkarjen ympäristöterveyden kanssa edistetään.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan tavoitteena on tehostaa toimintaa ja siten lyhentää käsittelyaikoja. Uusi taksa on laadittu vuonna 2017 ja uusi, päivitetty rakennusjärjestys on pitkällä. Nämä kaksi ovat hyväntoimivan rakennusvalvonnan keskeistä osaa.

Jo vuonna 2017 on tapahtunut suuria muutoksia rakennusvalvonnan siirtyessä käsittelemään rakennuslupahakemuksia sähköisen Lupapiste-palvelun kautta.

Vuonna 2018 tullaan suurin osa lupahakemuksista jättämään pääsääntöisesti sähköisinä Lupapiste-ohjelmalla. Luvan hakemismahdollisuus paperisessa muodossa säilyy, mutta itse käsittely ja arkistointi tapahtuu Lupapisteen kautta. Tämä merkitsee, että Lupapistestä tulee yhä tärkeämpi keskeinen osa rakennusvalvontaa. Ohjelmalla vähennetään suoria asiakaskontakteja samalla kun sähköiset asiakaskontaktit lisääntyvät huomattavasti. Kaikkien sähköisten hakemusten käsittely ja kyselyihin vastaaminen tulee vaatimaan resursseja. Siirtymällä sähköiseen lupakäsittelyyn on

Rakentaminen ja ympäristö

Luottamuselin: Ympäristö- ja rakennuslautakunta

Vastuhenkilö: Kaupunkisuunnitteluarkkitehti Simon Store

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

painopiste siirtynyt rakennustarkastajilta lupakäsittelijöille. Lupakäsittelijät hoitavat nykyisin suurimman osan lupavalmistelusta, kun taas rakennustarkastajat vastaavat omien osa-alueidensa lupien myöntämisestä, katselmusten tekemisestä, luvattomasta rakentamisesta sekä naapuririitojen hoidosta.

Rakennusvalvontaviranomainen tulee vuonna 2018 vähentämään katselmuksia asettaakseen etusijalle lupa-asioiden käsittelyn ja lupien myöntämisen. Luvaton rakentaminen vie myös yhä enemmän rakennusvalvojen aikaa kuin aikaisemmin. Luvaton rakentaminen on lisääntynyt johtuen pidentyneistä käsittelyajoista.

Piha- ja katukatselmuksia voidaan pitää joka toinen vuosi jokavuotisen toteutuksen sijasta, jotta resursseja saadaan jaettua lisää ja asettaa lupakäsittely etusijalle.

Muutoksen aikaansaaminen yllä olevaan vaatii rakennusvalvontaan lisäresurssin, lupavalmistelijan. Muutos merkitsisi, että jokaisella Raaseporin osa-alueella olisi lupavalmistelijä ja rakennustarkastaja, jotka 'tiiminä' valmistelevat ja myöntävät lupia, kukin omalla vastuualueellaan. Tällä hetkellä toimii osa-alue "yksi" toimii yllämainitulla järjestelmällä, kun taas osa-alueilla "kaksi" ja "kolme" lupavalmistelijä valmistelee kaikki osa-alueen asiat. Lisäresurssi lyhentäisi käsittelyaikaa ja selkiyttäisi vastuualueita. Lupavalmistelijoiden ja rakennustarkastajien tulee, huolimatta vastuualueistaan, olla joustavia ja heidän on myös voitava jakaa resursseja niille osa-alueille, joilla rakennustoimintaa on eniten jotta lupa-asioiden käsittely ja katselmuksot voidaan optimoida.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Ympäristöyksikkö Ympäristöluvat ja maa-ainesluvut käsitellään viivytystä.	Lupapäätös annetaan 6 kuukauden sisällä.
	Kaksi uutta polttoaineasemaa ja yksi jätteiden vastaanottaja on rekisteröity 90 päivän kuluessa. Yksi ympäristölupa myönnettiin 6 kk kuluessa. Muiden ympäristö- ja maa-aineksen ottolupien käsittelyaika ylittää 6 kuukautta koska useita ympäristölupia ja maa-aineksen ottolupia on yhä jonossa.	
	Tarkastuksia tehdään valvontasuunnitelman mukaisesti.	15 kpl valvontasuunnitelman mukaisia ympäristölupatarkastuksia
	30 kpl ympäristönsuojelutarkastusta on tehty valvontasuunnitelman mukaisesti.	
	Lausunnot annetaan pyydetyssä ajassa.	Vuodessa annetaan 100 lausuntoa
	322 lausuntoa on annettu.	
	Rakennusvalvonta Uusi rakennusjärjestys käytössä	Selkeämpi lupamenettely
	Rakennusjärjestys on hyväksytty ja se on saanut lain voiman.	
	Vähemmän katselmuksia Piha- ja katukatselmusten suorittaminen joka toinen vuosi.	Lupa-asioiden priorisointi
	Lupa-asioita on priorisoitu vuoden 2018 aikana. Käsiteltävänä olevien lupien määrä on puolittunut.	
	Nopeuttaa lupakäsittelyä	Budjetoitujen tunnuslukujen saavuttaminen
	Talousarviovuonna 2018 käsiteltävänä olevien aktiivisten lupien määrä on vähentynyt noin 200 luvasta noin 100 lupaan (rakennuslupa ja toimenpidelupa). Niin kutsuttujen passiivisten lupien osuus, joissa hakijat eivät ole olleet aktiivisia pitkään aikaan, on sen sijaan hiukan lisääntynyt. Vuoden lopussa yksikön kaikki virat oli täytetty, mikä on nopeuttanut lupien käsittelyä.	

Analyyysi toimenpiteistä

Rakennusvalvonta

Lupahakuprosessi sekä hakemusten arkistointi tapahtuvat yhä enemmän sähköisen portaalin, Lupapisteen, kautta. Lupakäsittely hoidetaan rinnakkain vielä perinteisillä paperihakemuksilla. Näiden hakemusten skannauksen Lupapisteseen hoitaa rakennusvalvonnan henkilöstö. Uusiin tiloihin muuton yhteydessä on lisäksi ruvettu skannaamaan lupa-arkistoa. Nämä työt ovat vaatineet resursseja varsinaisen toiminnan ohessa. Uuden henkilöstön rekrytointi ja perehdyttäminen on vienyt aikaa ja resursseja. Yksikön kaikki virat on ollut täytettyinä suurimman osan vuotta, mikä on johtanut hyvään tulokseen sekä suorituksellisesti että taloudellisesti.

Ympäristöyksikkö

Vuonna 2018 ympäristötoimisto on panostanut ennalta suunniteltuun valvontaan enemmän kuin aiempina vuosina. Kesällä 2018 palkattiin 10 kuukaudeksi ylimääräinen ympäristötarkastaja, ja tämän ansiosta kaikkien ympäristötarkastajien työ on ollut vähemmän pirstoutunutta. Tämä näkyy ennen kaikkea lisääntyneinä tuottoina ja tunnuslukujen saavuttamisena hyvällä marginaalilla. Maa-aineslupien ja ympäristölupien käsittelyajat ovat lyhentyneet huomattavasti, ja käsittelemättömien lupien jono on lyhentynyt. Vireille tulleiden kaavojen ja rakennuslupien suuri lukumäärä on kuormittanut myös ympäristötoimistoa, mikä näkyy tunnusluvuissa suurena määränä annettuja lausuntoja. Suunniteltu valvonta ja lausuntojen antaminen ovat keskeisiä työkaluja ympäristöongelmien ennalta ehkäisemisessä. Maisematyölupien (puunkaatoilupien) määrä oli huomattavasti suunniteltua alempi, koska lupaa ei enää automaattisesti vaadita puiden kaatoon asemakaavoitetulla alueella.

Raaseporin joki -hanke käynnistyi elokuussa ympäristöministeriöltä saadun 300 000 euron rahoituksen avulla. Hankkeen projektipäällikkö ja ohjausryhmä aloittivat syyskuussa työnsä. Neuvottelut maanomistajien ja viljelijöiden kanssa käynnistettiin, ja vesistölle laadittiin seurantasuunnitelma. Lisäksi kartoitettiin alueen lähtötilannetta sekä maastossa että yhteistyössä paikallisten kanssa. Hanke eteni vuonna 2018 suunnitellusti.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Rakennusvalvonta			
Myönnettyjä rakennuslupia	287	300	416
Bruttokustannukset/myön.rakennuslupa	1 821,86	2 007,07	1 429,10
Bruttokustannukset/asukas	18,76	21,51	21,52
Toimenpidelupia	213	200	271
Ilmoitukset		200	150
Suoritettut katselmuks	711	550	691
Ympäristö			
Ympäristölupatarkastukset	113	15	30
Maa-aineslupatarkastukset		25	24
Jätelain mukaiset tarkastukset		40	47
Muut ympäristötarkastukset		20	96
Ympäristötarkastukset, yhteensä		100	197
Käsitellyt maisematyöluvut		280	18
Lausunnot		140	322
Päätökset ja rekisteröinnit		30	62
Lausunnot ja päätökset, yhteensä	335	170	384
Käsitellyt ilmoitukset		50	257
Ympäristönterveysthuolto			
Nettokust. ympäristönterv.huolto	222 431	242 000	213 720
Eläinlääkärihuolto			
Nettokustannukset eläinlääkärihuolto	284 562	220 000	201 744

Rakentaminen ja ympäristö

Luottamuselin: Ympäristö- ja rakennuslautakunta

Vastuuhenkilö: Kaupunkisuunnitteluarkkitehti Simon Store

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	2 039			11 017	11 017	0,0 %
Maksutuotot	343 931	423 200		563 159	139 959	133,1 %
Tuet ja avustukset				26 321	26 321	0,0 %
Muut tuotot				740	740	0,0 %
Tuotot yhteensä	355 721	423 200	0	612 404	189 204	144,7 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				72,2 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-701 931	-807 980		-842 164	-34 184	104,2 %
Ostopalvelut	-646 421	-579 380		-593 207	-13 827	102,4 %
Aineet ja tavarat	-12 643	-14 900		-6 606	8 294	44,3 %
Avustukset				-600	-600	0,0 %
Muut kulut	-38 849	-48 100		-50 982	-2 882	106,0 %
Kulut yhteensä	-1 399 844	-1 450 360	0	-1 493 558	-43 198	103,0 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				6,7 %		
Toimintakate	-1 044 123	-1 027 160	0	-881 155	146 005	85,8 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-15,6 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot	2 039			11 307		
Sisäiset kulut	-88 245	-81 680		-86 213		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Vuosi 2018 oli erittäin hyvä vuosi koko toiminta-alueelle. Suurin osa suoritteista, jotka on mainittu talousarviossa, on ylitetty selvästi. Esimerkiksi myönnettyjen rakennuslupien määrä lisääntyi 129 kpl:lla vuoteen 2017 verrattuna ja ympäristötarkastuksien 84 kpl:lla. Tämä heijastuu suoraan tulopuolelle, joka ylitti talousarvion tavoitteen 189 204 eurolla. Rakennusvalvonnan tulot kasvoivat 155 000 eurolla vuoteen 2017 verrattuna ja ympäristönsuojelun 103 000 eurolla. 26 000 euroa ympäristönsuojelun tuloista on ympäristöministeriöltä saatua avustusta Raaseporin joki-hankkeelle.

Kustannuspuoli ylittyi 43 198 eurolla. Ylitys peittyi kuitenkin kokonaan kasvaneilla tuloilla ja toimintakate pysyi talousarvion puitteissa. Ympäristönsuojelun kustannuspuolella näkyvät budjettiylityksenä Raaseporinjoki-hankkeen 39 461 euron kulut, koska hanke ei ollut vielä tiedossa vuoden 2018 budjetissa. Valtionavustuksen ansiosta hankkeen nettokustannukset kaupungille jäivät kuitenkin vähäisiksi. Rakennusvalvonnan kustannukset ylittivät myös hiukan talousarvion, mutta hyvien tulojen johdosta toimintakate oli 93 756 euroa budjetoitua parempi. Rakennusvalvonnan kustannukset ylittivät myös hiukan talousarvion, mutta hyvien tulojen johdosta toimintakate oli 93 756 euroa budjetoitua parempi.

Ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkärihuollon nettokustannukset alittivat talousarvion 46 536 eurolla. Tämä johtuu siitä, että ympäristöterveydenhuolto on saanut jonkin verran tuloja ja onnistunut pitämään kustannukset alhaisina. Lisäksi Raasepori sai talousarviovuotta 2017 koskevan 20 114 euron palautuksen.

Jätelautakunta

Luottamuselin: Länsi-Uudenmaan jätelautakunta

Vastuhenkilö: Jäteasiamies Christine Perjala

TILINPÄÄTÖS 2018

KÄYTTÖTALOUS

Yhteenveto

Toimintakuvaus

Länsi-Uudenmaan jätelautakunta on Hangon, Karkkilan, Inkoon, Lohjan, Raaseporin, Siuntion ja Vihdin kuntien yhteinen lautakunta. Lautakunta hoitaa ja päättää niistä jätteenkäsittelyn viranomaistehtävistä, jotka jätelain mukaan kuuluvat kuntien tehtäviin ja jotka kunnat ovat antaneet edelleen jätelautakunnan hoidettaviksi. Raaseporin kaupunki toimii jätelautakunnan isäntäkuntana, toiminta on määritelty sopimuksessa yhteisestä jätelautakunnasta.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Länsi-Uudenmaan jätteenkäsittely toimii tarkoituksenmukaisella tavalla vaikkakin muutosprosesseja on näköpiirissä.

Rosk'n Roll Oy Ab:n ja Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy:n välinen fuusio on pitkittynyt. Tavoitteena on kuitenkin jäteyhtiöiden yhdistyminen. Kun jäteyhtiöiden fuusio toteutuu, tulevat jätelautakunnat Länsi-Uudenmaan jätelautakunta ja Porvoon seudullinen jätelautakunta muodostamaan uuden Uudenmaan jätelautakunnan. Kun lautakunnat yhdistyvä syntyy henkilöresurseissa muutoksia, jolloin tulee tarvetta talousarvion tarkistukseen

Valmistelevassa tarkoituksessa jätelautakunnat pyrkivät toiminnassaan siihen, että sekä jätteenkäsittelyn määräykset ja jätetaksat ovat samansisältöiset. Kaikessa muussakin toiminnassa pyritään samanlaisiin toimintatapoihin jo nyt, siten että Uudenmaan jätelautakunnan toiminta voidaan yksinkertaisesti aloittaa.

Kun lietteen kuljetuksia asuinalueilta ei ole järjestetty kunnallisesti, jätelaki edellyttää, että jätelautakunta pitää erillistä kuljetusrekisteriä. Rekisterissä ovat kaikki ne kiinteistöt koko jätelautakunnan alueella, jotka eivät ole kunnallistekniikan piirissä vaan järjestävät itse lietteen kuljetuksen. Kyse on aivan uudesta rekisteristä, jossa on yli 50 000 kiinteistötietoa. Jätelautakunta on myös velvollinen keräämään tietoja yrittäjiltä lietteen kuljetuksia koskevaan rekisteriin.

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Länsi-Uudenmaan jätteenkäsittely toimii tarkoituksenmukaisella tavalla vaikkakin muutosprosesseja on näköpiirissä	Jätteenkäsittely hoidetaan noudattamalla jätteenkäsittelymääräyksiä sekä muita toiminnalle asetettuja vaatimuksia. Valituksia muilta viranomaisilta ei oteta vastaan.
	Uuden jätelautakunnan perustamisprosessi (Uudenmaan jätelautakunta) on käynnissä, jotta toiminta voidaan aloittaa 1.1.2019. Jätteenkäsittelymääräysten ja jätetaksan yhdistämistä koskeva työ vaatii vielä panostamista.	
	Kuljetusrekisterin luominen lietteen kuljetuksille.	Uudessa kuljetusrekisterissä on yli 40 % 50000 kiinteistöstä.
	Rekisterityö etenee ja tietojen käsittelyyn on palkattu yksi henkilö. Kokonaiskuvan saaminen on vaativaa, kun kattavia tietoja ei ole saatavilla.	

Analyysi toimenpiteistä

Muutosprosessi, jossa jäteyhtiöt Rosk'n Roll Oy Ab sekä Itä-Uudenmaan jätehuolto Oy fuusioituivat, on käynnistynyt kun korkein oikeus hylkäsi fuusiota vastaan tehdyt valitukset. Jäteyhtiöiden fuusion johdosta lopettaa Länsi-Uudenmaan jätelautakunta ja Porvoon seudullinen jätelautakunta toimintansa ja omistajakuntien muodostama Uudenmaan jätelautakunta aloittaa toimintansa. Raaseporin kaupunki jatkaa Uudenmaan jätelautakunnan isäntäkuntana.

Tunnusluvut						
	TP 2017	TA 2018	TP 2018			
Kokousten määrä	2	5	3			
Käsitellyt asiat	11	35	17			
Viranhaltijapäätökset	138	250	80			
Talous						
Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarvion muutos	TP 2018	Poikkeama	Toteutuma- %
Tuotot						
Myyntituotot	153 006	178 000		190 348	12 348	106,9 %
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset				5 301	5 301	0,0 %
Muut tuotot						
Tuotot yhteensä	153 006	178 000	0	195 649	17 649	109,9 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				27,9 %		
Kulut						
Henkilöstökulut	-113 296	-119 830		-146 642	-26 812	122,4 %
Ostopalvelut	-12 997	-24 070		-13 339	10 731	55,4 %
Aineet ja tavarat						
Avustukset						
Muut kulut	-7 071	-10 300		-8 236	2 064	80,0 %
Kulut yhteensä	-133 364	-154 200	0	-168 216	-14 016	109,1 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				26,1 %		
Toimintakate	19 642	23 800	0	27 432	3 632	115,3 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				39,7 %		
Mistä:						
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut	-6 181	-8 370		-8 365		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Henkilöstökulut olivat budjetoitua suuremmat. Syynä on yhden uuden henkilön palkkaaminen työstämään uuden lietekuljetusten kuljetusrekisterin tietoja. Osa palkasta katetaan työllistämistuella ja loput laskutetaan Rosk'n Roll Oy Ab:ltä voimassa olevan Jätelautakunnan kustannusten laskutusta koskevan sopimuksen mukaisesti.

INVESTOINNIT	Viimeinen kustannus- arvio	Käyttö aikaisempina vuosina	Alkuperäine n talousarvio 2018	Talousarvio sis. muutokset	Toteutuma 2018	Poikkeama 2018	Käyttö yhteensä	Tilanneraportti 31.12.2018
Maa- ja vesialueet, kiinteistömyynti								
9621 Menot / Maa-alueiden osto			-500 000	-500 000	-203 005	296 995		Ostettuja tontteja ja maa-alueita: 2 kpl
9621 9100 Tulot / Tasearvo maa-alueiden ja rakennusten myynnistä			500 000	500 000	276 680	-223 320		Myytyjä tontteja ja maa-alueita: 12 kpl Myytyjä rakennuksia: 7 kpl Purettuja rakennuksia: 1 kpl
Tenholan kuntatalo					41 264			
Äminneforsin eläkeläisasunnot					14 034			Kaupunginhallitus on 19.3.2018 § 101 päättänyt, että kaupunki ostaa noin 8400 m2 suuruisen alueen kiinteistöstä 710-871-6-1 hintaan 101 000 euroa. Marraskuussa ostettiin vielä alue Liikennevirastolta hintaan 102 005 euroa.
Tammisaaren vanha kirjasto					12 685			Rakennukset Lyckebo Västanfjärdissä, Tammisaaren vanha kirjasto, Grantorp, Tenholan kunnantalo sekä Gumnäs gård, navetta ja asuintalo myytiin, Äminneforsin eläkeläisasunnot purettiin.
Maa-alueita					208 698			117 671 m2 maa-alueita on luovutettu vuoden aikana, josta 54 160 m2 liittyy Grantorpin myyntiin.
Netto			0	0	73 675	73 675		
Rakennukset								
9559 Karjaan uusi päiväkot								
Suunnittelu valmistui vuoden 2017 aikana ja rakentaminen tehdään vuonna 2018-2019. Sivistyslautakunta on tilannut uuden päiväkodin joka sisältää 5 osastoa ja korvaa Sandbo-päiväkodin (sis. osasto Myrorna), Lövkulla-ryhmäperhepäiväkodin ja Nalle-ryhmäperhepäiväkodin.								Tekninen lautakunta valitsi urakoitsijan kokouksessaan 10.4 § 56. Sivistyslautakunta päätti 17.4 § 41 että päiväkodin nimi on päiväkot Karuselli. Työt käynnistyivät kesäkuussa 2018 ja valmistuvat kesäkuussa 2019. Tilinpäätöksessä jäi määrärahaa noin 500 000 euroa käyttämättä. Jotta vuoden 2019 määräraha riittäisi hankkeeseen, siirretään käyttämätön määräraha vuodelta 2018 toimintavuodelle 2019. Määrärahan siirto toivivuosien välillä tehdään erillisellä päätöksellä eikä vaikuta hankkeen kokonaisbudjettiin.
Menot	-3 250 000	-103 291	-2 000 000	-2 000 000	-1 510 291	489 709	-1 613 582	
9555 Svartå/Mustio-hanke								
Vuodelle 2018 osoitetaan määräraha kunnallisen palvelurakennuksen suunnitteluun molempia kieliryhmiä varten.								Hankeryhmä perustettiin ja ryhmä on keskustellut eri vaihtoehdoista Mustion monitoimirakennukselle. Lopullinen kustannuslaskelma ja toimintasuunnitelma valmistuvat vuoden 2020 talousarviokäsittelyn yhteydessä.
Menot	-4 000 000		-100 000	-100 000	-9 371	90 629	-9 371	
9221 Katarina skola								
Katarina-koulun saneerauksen ja lisärakennuksen suunnitteluun Karjaalla osoitetaan määräraha vuonna 2018-2019. Hanke on tarkoitettu toteutettavaksi vuosina 2021-2022.								Hankeryhmä perustettiin. Sivistystoimi kartoitti oppilaspuhjan ja tutustui korjattuihin ja uusiin kouluihin kesäkuussa. Kuntotarkastus ja vaarallisten aineiden kartoitus tilattiin.
Menot	-5 600 000		-50 000	-50 000	-6 886	43 114	-6 886	
9770 Sprinklerit, Tenhola palvelukoti								
Tenholan palvelukotiin asennetaan sprinklerijärjestelmä.								Tenholan palvelukotiin asennetaan sprinklerijärjestelmä. Työt valmistuvat tammikuussa 2019. Talousarviomuutos, jossa 100 000 € määrärahaa varataan aurinkopanelille, hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 24.9 § 65.
Menot	-100 000		-200 000	-100 000	-72 941	27 059	-72 941	
9006 Aurinkopanelit								
Aurinkopaneleiden asennus Karjaan ruotsinkieliseen ylä-asteeseen.								Kaupunginvaltuusto teki 24.9 § 65 talousarviomuutoksen, jossa Tenholan palvelukodin sprinklereiden määrärahaa vähennettiin 100 000 eurolla ja sen sijaan otettiin budjettiin 100000 euron määräraha aurinkopaneelin asennukseen Karis svenska högstadium -koululle. Aurinkopaneelit asennettiin syksyn aikana.
Menot	-100 000			-100 000	-55 418	44 582	-55 418	
9194 Tammiharjun alue								
Tammiharjun alueelle varataan vuosittain määrärahaa eri rakennusten investointitoimenpiteisiin (pois lukien F-talo). Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä.								G-talon alapuolelle valmistettiin paikoituspaikka. Pihavalaistus, pintavesijohto sekä kaivot asennettiin. Alueelle hankittiin opasteet.
Menot			-100 000	-100 000	-90 070	9 930		

INVESTOINNIT	Viimeinen kustannus- arvio	Käyttö aikaisempina vuosina	Alkuperäisen talousarvio 2018	Talousarvio sis. muutokset	Toteutuma 2018	Poikkeama 2018	Käyttö yhteensä	Tilanneraportti 31.12.2018
9007 Ruokahuoltouudistus (Keskuskeittiö)								
Ruokapalvelutoiminnasta laaditaan selvitys v. 2018. Suunnittelumäärärahaa on varattu vuodeksi 2018, hankkeen toteutus v. 2019-2020. Määrärahatarve tarkennetaan selvityksen yhteydessä. Ruokahuoltotoiminnan ulkoistaminen selvitetään samaan aikaan.								Selvitys on käsitelty teknisessä lautakunnassa 20.3 § 44 ja kaupunginhallituksessa 26.3 § 113, 28.5 § 249 sekä 20.8 § 315. Sivistyslautakunta käsiteli asiaa 17.4 § 45. Kaupunginhallitus päätti, että nykyinen keittiö peruskorjataan ja että ruokahuolto rakenne jatkuu nykyisellään. Österby skolan keittiö saneerataan ja sitä laajennetaan vuonna 2019. Österbo daghem -päiväkodin keittiö saneerataan. Suunnittelu on aloitettu ja kunnostussuunnitelma annetaan kaupunginhallitukselle keväällä 2019.
Menot	-4 700 000		-200 000	-200 000	-46 903	153 097	-46 903	
9500 Koulupihat								
Koulujen pihaympäristön parantamiseen ehdotetaan vuosittaista määrä-rahaa. Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä.								Vuoden 2018 aikana parannettiin seuraavat koulujen pihaympäristöt: Hakarinne, Karis svenska högstadium sekä Karjaan yhteiskoulu ja lukio.
Menot			-200 000	-200 000	-198 886	1 114		
9150 Peruskorjaukset								
Eri rakennusten korjauksiin varataan vuosittain korjausmääräraha, joka jaetaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä. Vapaa-aikalautakunnan ehdotus koskien Ekta kahvilan laajennusta otetaan huomioon kun tekninen lautakunta jakaa määrärahan.								Tekninen lautakunta käsiteli 23.1 § 6 rakennuksien työohjelmaa. Lautakunta tarkensi työohjelman ja jatoi osan määrärahasta kokouksissaan 24.4 § 68, 22.5 § 87 ja 20.11 § 184. Ajankohtaisia hankkeita 2018 olivat: Ekenäs högstadieskolan opetuskeittiö: Työt valmistuvat tammikuussa 2019. Tammisaaren museo: Ekta café -kahvilan laajennus, suunnittelu valmistui ja rakennuslupa myönnettiin. Tekninen lautakunta päätti 9.10 § 146 että hanke siirretään vuoteen 2019. Hagahemmet: Vähäisiä ilmastoinnin parannustoimenpiteitä, työt valmistuivat keväällä.
Menot			-1 200 000	0	0	0		
9008 Ekenäs högstadieskola				-87 946	-52 605	35 341	-52 605	
9156 Tammisaaren museo				-12 054	-12 477	-423	-12 477	Nuorisotalo, Tammisaari: Ikkunoiden uusiminen, julkisivujen maalaus, lautaverhouksen osittainen uusiminen. Työt jatkuvat vuonna 2019.
9188 Hagahemmet				-10 000	-8 758	1 242	-8 758	
9260 Nuorisotalo, Tammisaari				-567 300	-454 750	112 550	-454 750	Tenholan paloasema: Rakennukseen tuli oma lämpöpöj järjestelmä. Työt valmistuivat marraskuussa.
9266 Tenholan paloasema				-19 000	-28 597	-9 597	-28 597	
9281 Iloq lukitusjärjestelmä				-200 700	-160 603	40 097	-160 603	Iloq-system: Avainasemat asennettiin Karjaan terveysasemalle, Karis svenska högstadium och gymnasium -kouluhin, J-taloon, L-M-taloon, Ekenäs högstadium sekä Ekenäs gymnasium -kouluhin.
9584 Karjaan urheiluhalli				-256 000	-309 910	-53 910	-309 910	
9589 Simmis, Tammisaari				-47 000	-55 420	-8 420	-55 420	Karjaan urheiluhalli: Peltiset julkisivut uusittiin ja työ valmistui syksyllä.
Yhteensä				-1 200 000	-1 083 122	116 878	-1 083 122	Simmis, Tammisaari: Julkisivut maalattiin, lautavuorau ja yksi saunasto uusittiin. Työt valmistuivat keväällä.
Rakennukset yhteensä			-4 050 000	-4 050 000	-3 073 889	976 111		

INVESTOINNIT	Viimeinen kustannus- arvio	Käyttö aikaisempina vuosina	Alkuperäisen talousarvio 2018	Talousarvio sis. muutokset	Toteutuma 2018	Poikkeama 2018	Käyttö yhteensä	Tilanneraportti 31.12.2018
Infrastruktuuri / Rakenteet ja laitteet								
9761 Puistolaitteet ja leikkipuistot	Määräraha käsittää julkisten alueiden rakenteiden kunnostamisen ja korjaamisen. Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä.							
Menot			-90 000	-90 000	-96 226	-6 226		Mustion uimarannan pukutilat korjattiin ja Folkhälsan i Svartå myönsi hankkeelle avustusta. Vanamontien leikkipuisto ja Tammisaaren Pitkädadan muuri siistittiin. Hankittiin uusi kiipeilyteline Vanamontien leikkipuistoon, uusia puistonpenkkejä Hageniin ja Ramsholmille sekä uimalaituri Langansbölen uimarannalle. Määrärahan puitteissa on myös hankittu uusia, nykyaikaisempia työvälineitä.
Tulot			0	0	8 000	8 000		
Netto			-90 000	-90 000	-88 226	1 774		
9768 Matonpesupaikka Tenholassa	Määräraha Tenholan uudelle matonpesupaikalle.							
Menot	-55 000		-55 000	-55 000	-61 339	-6 339	-61 339	Laitos on valmis ja se otettiin käyttöön kesällä.
Tammisaaren keskuscenttä								
Menot		-584 503	0	0	0	0	-584 503	Hanke valmistui vuonna 2016. Kaupungille myönnettiin valtiollista avustusta 160 000 euroa (RFV 05/2016) joka maksettiin vuonna 2018.
Tulot		0	0	0	160 000	160 000	160 000	
Netto		-584 503	0	0	160 000	160 000	-424 503	
9580 Vapaa-aika kohteet	Määräraha käsittää urheilurakennukset ja -laitokset sekä vapaa-aikaja liikuntalaitokset. Ajankohtaisia hankkeita ovat mm. Västerbyn valaistuksen parantaminen, uusi jääkiekkokaukalo Pohjan kirkonkylässä sekä Österbyn urheilukentän puhuoneet ja paikoitusalue. Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä.							
Menot			-200 000	0	0	0		Tekninen lautakunta jakoi määrärahan kokouksessaan 24.4 § 69. Määräraha käytettiin paikoitusalueen varusteluun ja Österbyn urheilukentän pukutilojen uusimiseen, Västerbyn liikunta-alueen valaistuksen uusimiseen sekä Pohjan kiekkokaukalon uusimiseen. Pohjan kaukalon loppuputot tehdään 2019.
9583 Pohjan kaukalo				-100 000	-94 988	5 012	-94 988	
9587 Österbyn urheilukenttä				-70 000	-65 947	4 053	-65 947	
9589 Västerbyn kuntoilualue				-30 000	-47 874	-17 874	-47 874	
Yhteensä				-200 000	-208 809	-8 809	-208 809	
9767 Pienvenesatamat	Pohjoissataman uuden asuinkorttelin viereen perustettavia uusia laitureita ja niihin kuuluvaa infraa. Painopiste on isojen, suurisävyyksisten veneiden palvelun parantamisessa. Investointi vastaa lisääntyvään kysyntään tämänkaltaisesta palvelusta ja on tarpeellinen, jotta toiminta vastaa nykypäivän vaatimuksia.							
Menot			-250 000	-210 000	-205 550	4 450		Suurin osa varoista varattiin pohjoissataman vienvenesataman venelaitureille. TN valitsi urakoitsijan kokouksessaan 27.2.2018 § 29 ja korjasi päätöstään kokouksessa 10.4.2018 § 51. Laiturit asennettiin kesän aikana ja osa määrärahasta jaettiin uudestaan Bromarvin saaristosatamalle erillisellä päätöksellä (kv 22.10.2018 § 90).
9763 Liikenneväylät, perusparannukset ja uudisrakentaminen	Määräraha käytetään väylien perusparantamiseen, uudisrakentamiseen, asfaltointiin ja katuvalaistukseen. Päätavoite on vähentää sanerausvelkaa. Määrärahan jakamiseen laaditaan erillinen työohjelma. Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä.							
Menot			-1 700 000	-1 700 000	-1 699 247	753		Tekninen lautakunta otti määrärahan käyttöön ja päätti liikenneväylien työohjelman 23.1 i § 5. Uudisrakentamiseen käytettiin 151 000, perusparannuksiin ja asfaltointiin 977 000, kuluneen asfaltin pinnoitukseen 446 000 ja katuvalaistuksen uusimiseen ja uudisrakentamiseen 126 000 euroa.

INVESTOINNIT	Viimeinen kustannus- arvio	Käyttö aikaisempina vuosina	Alkuperäisen talousarvio 2018	Talousarvio sis. muutokset	Toteutuma 2018	Poikkeama 2018	Käyttö yhteensä	Tilanneraportti 31.12.2018
9774 Karjaan rautasilta, Ratakadun peruskorjaus								
Karjaan rautatiesillan korjaaminen, kevyen liikenteen tunnelin pidentäminen ratapihan alitse sekä niihin kuuluva Ratakadun viereisen liikennealueen rakentaminen. Työn aikana tasejatkuvuus on otettava huomioon. Hanke on yhteisrakennushanke Liikenneviraston kanssa ja se aloitetaan vuoden 2018 aikana.								Kaupunginhallitus hyväksyi 5.2.2018 § 37päivitetyn sopimuksen Liikenneviraston ja Raaseporin kaupungin välillä Karjaan rautatieyhteyksillä, alikulusta ja matkakeskuksesta. Hanke käynnistettiin toukokuussa 2018 ja valmistuu elokuussa 2019. Tilinpäätöksessä jäi määrärahaa noin 300 000 eura käyttämättä. Jotta vuoden 2019 määräraha riittäisi hankkeeseen, siirretään käyttämätön määräraha vuodelta 2018 toimintavuodelle 2019. Määrärahan siirto toimivuusien välillä tehdään erillisellä päätöksellä eikä vaikuta hankkeen kokonaisbudjettiin.
Menot	-4 950 000	-175 728	-2 900 000	-2 900 000	-2 631 325	268 675	-2 807 054	
9820 Uusia asuinalueita								
Asuinalueiden laajentaminen tonttien tarpeiden ja kysynnän mukaan.								Määräraha käytettiin Punasuon asemakaava-alueen toteuttamiseen.
Menot			-100 000	-100 000	-83 058	16 942		
9840 Uusia teollisuusalueita								
Teollisuusalueiden laajentamiseen varataan määräraha, joka on ensisijaisesti varattu Horsbäckin teollisuusalueen laajentamiseen.								Määräraha käytettiin Horsbäckin asemakaava-alueen katuinfran toteuttamiseen.
Menot			-100 000	-100 000	-69 806	30 194		
9622 Maankäyttösopimukset								
Hankkeille, joissa kaupunki on solminut maankäyttösopimuksen. Ajankohtaisia hankkeita v. 2018 ovat lähinnä Fiskari ja Pohjoissatama. Määräraha jaetaan teknisen lautakunnan erillisellä päätöksellä.								Tekninen lautakunta hyväksyi 23.1 § 7 Fiskarsin asemakaava-alueen lisärakentamisohjelman ja työ suritettiin ohjelman mukaisesti.
Menot			-250 000	0	0	0		Pohjoissataman maankäyttösopimuksen mukaiset rakennustyöt suoritettiin vuoden 2018 aikana.
9623 Fiskarsin maankäyttösopimus				-100 000	-84 758	15 242		Billnäsin maankäyttösopimuksen mukaiset työt aloitettiin vuonna 2018.
9624 Billnäsin maankäyttösopimus				-50 000	-107 085	-57 085		
9625 Pohjoissataman maankäyttösopimus				-100 000	-45 964	54 036		
Yhteensä				-250 000	-237 807	12 193		
9782 Mustion kalatiet								
9790								
9792								
Kalateiden rakentamiseen Mustionjokeen varataan vuosille 2018-2020 yhteensä 0,39 milj. €n määräraha. Kalateiden rakennushanke on ELY-keskuksen sekä Raaseporin, Lohjan, Vihdin, Karkkilan ja Lopen kuntien yhteishanke. Lisäksi hankkeeseen saadaan rahoitusta valtiolta ja EU:lta. Hankkeen rakennuttajana toimii Raaseporin kaupunki. Rakentaminen alkaa vuonna 2018.								Kalateiden rakentaminen Äminneforsissa ja Billnäsissä aloitettiin 2018. Rakennustyöt Äminneforsin voimalaitoksen kohdalla ovat olleet hankalia johtuen tarvittavista korjauksista voimalaitosrakennukseen. Muutettujen suunnitelmien aiheuttamaa kustannusvaikutusta on käsitelty erikseen ja kaupungin osuus hankkeen kokonaisbudjetista on 1 295 000 euroa.
Menot	-1 295 000	-412 599	-320 000	-320 000	-941 262	-621 262	-1 353 861	
Tulot		60 260	0	0	600 234	600 234	660 494	
Netto	-1 295 000	-352 339	-320 000	-320 000	-341 028	-21 028	-693 367	

INVESTOINNIT	Viimeinen kustannus- arvio	Käyttö aikaisempina vuosina	Alkuperäine n talousarvio 2018	Talousarvio sis. muutokset	Toteutuma 2018	Poikkeama 2018	Käyttö yhteensä	Tilanneraportti 31.12.2018
9786 Bromarvin saaristosatama								
Bromarvin saaristosatamaa parannetaan vuosina 2017–2018. Hankkeelle on osoitettu yhteensä 0,55 miljoonan määräraha, josta 0,25 miljoonaa euroa on varattu vuodelle 2018. Hanke on monen eri toimijan yhteishanke: paikallinen rahoitus (yksityisiä avustuksia ym.), yksityisiä yrityksiä (kauppa, kalastajat ym.), Leader/Pomoväst, Ely-keskuksen tuki kalastuselinkeinon kehittämiseksi ja Interreg. Hankkeen kokonaiskustannukset on arvioitu 1,4 miljoonaksi euroksi.								Töitä ei saatu täysin valmiiksi vuoden 2018 aikana: loppuun saattamista varten on varattu määräraha vuodelle 2019. Hankkeelle on saatu osarahoitusta Bromarvin kyläneuvostolta ja Pomovästililtä. Määräraha pienvenesatamista jaettiin uudelleen erillisellä päätöksellä (kv 22.10.2018 § 90).
Menot	-790 000	-399 305	-250 000	-290 000	-551 495	-261 495	-950 800	
Tulot		70 000	0	0	179 535	179 535	249 535	
Netto	-790 000	-329 305	-250 000	-290 000	-371 960	-81 960	-701 265	
Infrastruktuuri yhteensä			-6 215 000	-6 215 000	-5 838 154	376 846		
Muuta								
9871 Numeerinen pohjakartta								
Pohjakartta kaavoitukseen ja maankäyttöön.								Hankkeet muodostuvat Tammisaaren alueen asemakaavan pohjakartan päivityksestä sekä korkeusjärjelmän N2000 käyttöönotosta. Pohjakartan päivitys valmistui heinäkuussa.
Menot			-60 000	-60 000	-47 315	12 685	-47 315	
9395 Sijoitukset								
Menot			0	0	-4 375	-4 375		Kaupunginhallitus päätti 3.9.2018 § 343 että Raaseporin kaupunki merkitsee 25 osaketta a´ 175 euroa KuntaPro Oy:stä.
Tulot			0	0	101 315	101 315		Viisi osakehuoneistoa myytiin yhteensä 242 003 euron arvosta, josta osakkeiden tasearvo oli 101 315 euroa.
Bab Tallmoparken, 2 asuntoa					28 057			
Bab Säg, 2 asuntoa					26 118			
Bab Bromarf Åsebo, 1 asunto					47 140			
Netto			0	0	96 940	96 940		
Bruttoinvestoinnit kaupunki			-10 825 000	-10 825 000	-10 114 506	710 494		
Tulot kaupunki			500 000	500 000	1 325 763	825 763		
Nettoinvestoinnit kaupunki			-10 325 000	-10 325 000	-8 788 743	1 536 257		

INVESTOINNIT	Viimeinen kustannus- arvio	Käyttö aikaisempina vuosina	Alkuperäine n talousarvio 2018	Talousarvio sis. muutokset	Toteutuma 2018	Poikkeama 2018	Käyttö yhteensä	Tilanneraportti 31.12.2018
LIIKELAITOKSET:	Vuodet 2015-2017							
Raaseporin Vesi								
Vedenottamoiden täydennys								
Menot		-25 080	-25 000	-25 000	-13 649	11 351	-38 729	Ekerön vedenottamon UV-lampun asennussuunnittelu. Meltolan ja Nybyn vedenottamoiden uusien ovien asennus alkanut.
Johtoverkon laajennus asuin- ja teollisuusalueille								
Menot		-1 121 190	-370 000	-370 000	-152 752	217 248	-1 273 942	Vesihuollon laajennus Dragsvikinpuistoon.
Tulot		51 837	0	0	15 000	15 000	66 837	
Netto		-1 069 353	-370 000	-370 000	-137 752	232 248	-1 207 105	
Johtoverkon saneeraus, pintavesijohtojen laajennusrakentaminen								
Menot		-1 088 189	-550 000	-550 000	-631 931	-81 931	-1 720 120	Johtoverkon saneeraus jatkuu Borgmästarsinkadulla, Hakakujalla ja Esikunnankadulla-Ojakadulla. Rautatienkadun vesijohto on saneerattu.
Vuotovesitutkimus jätevesiverkossa								
Menot		-15 355	-5 000	-5 000	-11 200	-6 200	-26 555	Suoritettu Fiskarissa ja Pohjassa.
Karjaan vesitorni, saneeraus								
Menot		0	-50 000	-50 000	-40 065	9 935	-40 065	Suunnittelu valmis. Toimenpidelupa myönnetty. Tarjoukset pyydetty 15.2.2019 mennessä.
Tammisaaren-Karjaan yhdysjohto								
Menot		-11 251	0	0	-11 359	-11 359	-22 610	Suunnittelu suoritettu ja maisemointiluvat myönnetty.
Viemäripumppuasemien täydennys								
Menot		-105 100	-25 000	-25 000	-27 104	-2 104	-132 204	Uusi sähkökeskus asennettu Rögrundin jätevedenpumppaamoon.
Puhdistuslaitoksien täydennys								
Menot		-74 113	-25 000	-25 000	-12 627	12 373	-86 740	Skeppsholmenin puhdistuslaitoksen parannusten (väliseinät, katto) suunnittelu valmis.
Raaseporin Vesi								
Menot			-1 050 000	-1 050 000	-900 687	149 313		
Tulot			0	0	15 000	15 000		
Netto			-1 050 000	-1 050 000	-885 687	164 313		
Bruttoinvestoinnit liikelaitokset mukaan lukien			-11 875 000	-11 875 000	-11 015 194	859 806		
Tulot liikelaitokset mukaan lukien			500 000	500 000	1 340 763	840 763		
Nettoinvestoinnit liikelaitokset mukaan lukien			-11 375 000	-11 375 000	-9 674 431	1 700 569		

6.5 Rahoitus, verotulot, valtionosuudet, talousarviolainat

Verotulot

(1 000 euroa)	TP 2017	TA 2018	TP 2018	poikkeama	toteuma %
Kunnallisvero	100 336	99 600	97 092	-2 508	97 %
Yhteisövero	4 321	4 470	4 435	-35	99 %
Kiinteistövero	11 145	11 130	11 344	214	102 %
Yhteensä	115 802	115 200	112 871	-2 329	98 %

Valtionosuudet

(1 000 euroa)	TP 2017	TA 2018	TP 2018	poikkeama	toteuma %
Kunnan peruspalveluiden valtionosuus (ilman tasauksia)	46 494	45 500	45 630	130	100 %
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	9 884	9 500	9 578	78	101 %
Järjestelmämuutoksen tasaus	5		-5		
Opetus ja kulttuuritoiminnan muut valtionosuudet	-1 124	-1 570	-1 310	260	83 %
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus					
Yhteensä	55 259	53 430	53 893	463	101 %

Talousarviolainat

(1 000 euroa)	TP 2017	TA 2018	TP 2018	poikkeama	toteuma %
Raaseporin kaupunki	58 398	60 659	60 823	164	100 %
Raaseporin Vesi	6 743	5 677	5 677	0	100 %
	65 141	66 336	66 500	164	100 %

6.6 Tuloslaskelma 31.12.2018

ulkoinen

	SISÄLTÄEN LIIKELAITOKSET	
	TP 2018	TP 2017
Toimintatuotot	28 743 694,90	29 366 001,68
Myyntituotot	9 824 429,91	9 755 438,21
Maksutuotot	9 628 536,55	10 022 850,70
Tuet ja avustukset	2 256 808,38	1 719 373,76
Muut toimintatuotot	7 033 920,06	7 868 339,01
Valmistus omaan käyttöön	267 439,30	126 503,75
Toimintakulut	-192 678 025,88	-185 256 865,91
Henkilöstökulut	-81 553 849,29	-79 808 030,62
Palkat ja palkkiot	-64 031 108,36	-62 227 173,28
Henkilösivukulut	-17 522 740,93	-17 580 857,34
Eläkekulut	-15 254 826,39	-14 818 246,68
Muut henkilösivukulut	-2 267 914,54	-2 762 610,66
Palvelujen ostot	-86 075 504,88	-80 627 883,12
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 714 609,97	-10 408 030,43
Avustukset	-8 694 683,62	-9 120 113,12
Muut toimintakulut	-5 639 378,12	-5 292 808,62
Toimintakate	-163 666 891,68	-155 764 360,48
Verotulot	112 870 600,51	115 802 030,43
Valtionosuudet	53 892 643,00	55 258 861,00
Rahoitustuotot ja -kulut	642 089,61	425 757,84
Korkotuotot	1 738 512,44	1 787 453,33
Muut rahoitustuotot	444 626,88	433 504,30
Korkokulut	-1 533 649,41	-1 792 909,85
Muut rahoituskulut	-7 400,30	-2 289,94
Vuosikate	3 738 441,44	15 722 288,79
Poistot ja arvonalentumiset	-6 428 536,21	-6 307 774,56
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 414 502,51	-6 306 775,17
Arvonalentumiset	-14 033,70	-999,39
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 690 094,77	9 414 514,23

6.7 Tase 31.12.2018

VASTAAVAA	SISÄLTÄEN LIIKELAITOKSET	
	31.12.2018	31.12.2017
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	148 200,04	184 940,88
Aineettomat oikeudet	148 200,04	184 940,88
Aineelliset hyödykkeet	127 566 740,31	124 177 571,41
Maa- ja vesialueet	17 571 420,81	17 547 913,83
Rakennukset	59 414 132,79	62 159 027,16
Kiinteät rakenteet ja laitteet	43 138 208,95	42 661 334,39
Koneet ja kalusto	384 301,77	245 371,20
Muut aineelliset hyödykkeet		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	7 058 675,99	1 563 924,83
Sijoitukset	38 333 193,04	38 443 632,94
Osakkeet ja osuudet	36 440 144,61	36 537 084,51
Muut lainasaamiset	1 221 812,68	1 239 752,68
Muut saamiset	671 235,75	666 795,75
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 177 984,53	1 159 915,71
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 177 984,53	1 159 915,71
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	97 404,92	99 666,15
Aineet ja tarvikkeet	97 404,92	99 666,15
Saamiset	34 666 332,94	35 232 610,63
Pitkäaikaiset saamiset	27 330 790,00	28 507 321,00
Lainasaamiset	27 171 500,00	28 188 746,00
Muut saamiset	159 290,00	318 575,00
Lyhytaikaiset saamiset	7 335 542,94	6 725 289,63
Myyntisaamiset	3 121 025,70	2 814 631,12
Lainasaamiset	1 167 250,00	1 017 254,00
Muut saamiset	3 040 041,00	2 812 319,74
Siirtosaamiset	7 226,24	81 084,77
Rahoitusarvopaperit	11 388,94	11 388,94
Osakkeet ja osuudet	11 388,94	11 388,94
Rahat ja pankkisaamiset	6 258 392,83	6 447 056,21
VASTAAVAA YHTEENSÄ	208 259 637,55	205 756 782,87

VASTATTAVAA	31.12.2018	31.12.2017
OMA PÄÄOMA	67 938 757,80	70 631 506,29
Peruspääoma	71 555 877,43	71 555 877,43
Arvonkorotusrahasto	809 312,93	811 917,42
Muut omat rahastot	606 182,23	606 231,46
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-2 342 520,02	-11 757 034,25
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 690 094,77	9 414 514,23
PAKOLLISET VARAUKSET	260 283,75	285 969,87
Eläkevaraukset	102 500,00	102 500,00
Muut pakolliset varaukset	157 783,75	183 469,87
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 177 984,53	1 159 915,71
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 177 984,53	1 159 915,71
Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	0,00
VIERAS PÄÄOMA	138 882 611,47	133 679 391,00
Pitkäaikainen	59 200 897,92	57 670 448,23
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	54 494 543,92	53 125 799,27
Lainat julkisyhteisöiltä	299 405,13	372 077,33
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	64 599,45	57 468,21
Muut velat	4 342 349,42	4 115 103,42
Lyhytaikainen	79 681 713,55	76 008 942,77
Joukkovelkakirjalainat	40 000 000,00	43 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 631 255,35	11 569 908,40
Lainat julkisyhteisöiltä	74 460,59	73 219,47
Lainat muilta luotonantajilta	797 547,38	725 848,30
Saadut ennakot	244 141,14	226 083,67
Ostovelat	8 268 373,59	5 547 121,95
Muut velat	3 105 642,20	3 740 593,53
Siirtovelat	15 560 293,30	11 126 167,45
VASTAATTAVAA YHTEENSÄ	208 259 637,55	205 756 782,87

7. Liitetiedot

7.1. Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja –menetelmä

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET JA -MENETELMÄT

Tietojen vertailu edellisvuotisiin

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 19.9.2016 muutetun hallintosäännön. Organisaatiota muutettiin ja jaettiin neljään sektoriin; Hallintopalvelut, Sosiaali- ja terveydenhuolto, Sivistys ja Tekniikka. Sektorit jaettiin 32 toimialaan sitovin nettomäärärahoihin kaupunginvaltuuston sitovuustasolla. Talousarviossa ja kirjanpidollisesti uudelleenorganisointi noudatettiin tilikaudelta 2017 lähtien. Tiedot vuosien 2017 ja 2018 ovat siten vertailukelpoisia.

Hyödykkeiden arvostus, pysyvät vastaavat

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.10.2009 §:ssä 177 poistosuunnitelman "Suunnitelman mukaiset pysyvien vastaavien poistot Raaseporin kaupungissa." Kaupunginvaltuusto korjasi poistosuunnitelmaa 20.5.2013 kirjanpitolautakunnan ohjeen mukaisesti siten, että suunnitelmaan otettiin mukaan uusi ryhmä "Rakennusten peruskorjaus" poistoaikana 20 vuotta kohtaan "Aineelliset hyödykkeet", "rakennukset ja rakennelmat". Lisäksi muutettiin hallintosäännön lukua 3 § 4 Poistosuunnitelman hyväksyminen siten, että peruskorjausten menot poistetaan oman ryhmän mukaan poistosuunnitelman kohdassa rakennukset ja rakennelmat. Pysyvien vastaavien hyödykkeet on taseessa merkitty hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla, ja ne kirjataan tilikauden kuluna taloudellisen elinikänsä aikana etukäteen laaditun poistosuunnitelman mukaan. Poistosuunnitelma on liitetietojen kohdassa 7.4 ja suunnitelman mukaiset poistot kohdassa 7.5.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet on taseessa merkitty hankintamenoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus (varastot) on taseessa merkitty hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on taseessa merkitty nimellisarvoon.

Suoriteperuste

Merkittävät maksuperusteiset kirjaukset on korjattu ja kirjattu suoriteperusteen mukaisesti.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET SEKÄ MENETELMÄT

Konsernitaseen laatimisessa on noudatettu kunnan arvostus- ja jaksotusperiaatteita. Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu pariarvomenetelmää käyttäen.

Olelliset keskinäiset saamiset ja velat on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta.

Tytäryhteisöjen poistosuunnitelmia on sovellettu sellaisinaan konsernissa vuodesta 2014 lähtien.

Poistot ovat sovitettu yhtiön harjoittamaan toimintaan ja noudattavat täten konsernin laskentatoimiperiaatteita.

7.2 Toimintatuotot

	TP 2018	TP 2017
Konsernihallinto	1 530 622,66	1 339 036,66
Sosiaali- ja terveydenhuolto	10 574 275,53	10 262 033,23
Sivistys	4 146 368,58	4 283 363,55
Tekniikka	7 073 035,12	7 818 530,20
Raaseporin Vesi		
Liikevaihto	5 883 885,69	6 110 641,86
Muut varsinaisen toiminnan tuotot	69 273,16	122 074,00
Eliminoiteja		
Raaseporin kaupunki	-160 975,54	-154 919,96
Raaseporin Vesi	-372 790,29	-414 757,86
Yhteensä	28 743 694,91	29 366 001,68

Palvelujen ostot

	TP 2018	TP 2017
Asiakaspalvelujen ostot	67 335 595,76	62 288 350,75
Muiden palvelujen ostot	18 739 909,12	18 339 532,37
Yhteensä	86 075 504,88	80 627 883,12

7.3 Satunnaiset erät sekä pysyvien vastaavien myyntivoitot

Myyntivoitot ja tappiot käyttöomaisuudesta

Myyntivoitot ja -tappiot	TP 2018	TP 2017
Myyntivoitot		
maa- ja vesialueista	526 992,05	1 753 077,79
rakennuksista	563 000,00	43 357,66
kiinteät rakenteet ja laitteet		
koneista ja kalustosta	23 025,81	4 450,00
osakkeista ja osuuksista	151 825,31	298 738,59
Myyntivoitot yhteensä	1 264 843,17	2 099 624,04
Myyntitappiot		
maa- ja vesialueista	4 312,52	5 011,75
rakennuksista	10 096,40	7 287,05
kiinteät rakenteet ja laitteet		
muut osakkeet ja osuudet	11 137,22	
Myyntitappiot yhteensä	25 546,14	12 298,80

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot ja kulut	TP 2018	TP 2017
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
	0,00	0,00

7.4 Suunnitelman mukaiset poistot

Käyttöomaisuuslaji	Poistoaika (vuotta)	Poisto- menetelmä	Suosittu haarukka (vuotta)
Aineettomat hyödykkeet		tasapoisto	
Kehittämismenot	4		2 - 5
Aineettomat oikeudet	10		5 - 20
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>		tasapoisto	
Perustamis- ja järjestelymenot			
Tutkimus- ja kehittämismenot			
Konserniliikearvo			
Liikearvo	4		2 - 5
ATK-ohjelmistot	4		2 - 5
Muut	4		2 - 5
Yhteiset koulut	20		
Aluehälytyskeskus, osuus kalustohankintaan			
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	ei poistoa		ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat		tasapoisto	
Hallinto- ja laitosrakennukset	40		20 - 50
Tehdas- ja tuotantorakennukset	25		20 - 30
Talousrakennukset	18		10 - 20
Vapaa-ajan rakennukset	25		20 - 30
Asuinrakennukset	40		30 - 50
Rakennusten peruskorvaukset	20		20 - 50
Kiinteät rakenteet ja laitteet		tasapoisto	
Kadut, tiet, torit ja puistot	18		15 - 20
Sillat, laiturit ja uimalat	20		10 - 30
Muut maa- ja vesirakenteet	25		15 - 30
Vedenjakeluverkosto	35		30 - 40
Viemäriverkko	35		30 - 40
Kaukolämpöverkko	25		20 - 30
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistus	18		15 - 20
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	11		10 - 12
Maakaasuverkko	22		20 - 25
Muut putki- ja kaapeliverkot	18		15 - 20
Sähkö-, vesi-, yms. laitojen koneet ja laitteet	15		10 - 20
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	18		15 - 20
Liikenteen ohjauslaitteet	12		10 - 15
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	12		10 - 15
Koneet ja kalusto			
Rautaiset alukset	18		15 - 20
Puiset alukset ja muut uivat työkonet	11		8 - 15
Henkilö-, paketti- ja kuorma-autot			
Paloautot ja ambulanssit			
Muut kuljetusvälineet	6		4 - 7
Muut liikkuvat työkonet	7		5 - 10
Traktorit ja maansiirtokoneet			
Muut raskaat koneet	12		10 - 15
Muut kevyet koneet	7		5 - 10
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	10		5 - 15
Atk-laitteet	4		3 - 5
Työkonet ja laitteet			
Muut laitteet ja kalusteet	4		3 - 5
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat			
Taide- ja arvoesineet	ei poistoa		
Keskeneräiset hankkeet	ei poistoa		
Sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	ei poistoa		

7.5 Pysyvät vastaavat
PYSYVIEN VASTAAVIEN MUUTOKSET

Pysyvät vastaavat	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet						
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot (ATK-ohj.)	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko-maksut ja kesk.er.h.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	12 835,02	172 105,86	184 940,88	17 547 913,83	62 159 027,16	42 661 334,39	245 371,20	0,00	1 563 924,83	124 177 571,41
Lisäykset tilikauden aikana	11 200,00	46 903,00	58 103,00	233 481,13	400 298,72	3 344 081,94	207 918,41	0,00	6 762 495,32	10 948 275,52
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	168 000,00	0,00	0,00	794 768,37	962 768,37
Vähennykset tilikauden aikana Överf.->driften	0,00	0,00	0,00	209 974,15	52 671,73	0,00	0,00	0,00	0,00	262 645,88
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	472 975,79	0,00	0,00	-472 975,79	0,00
Tilikauden poisto	4 072,13	90 771,71	94 843,84	0,00	3 078 487,66	3 172 183,17	68 987,84	0,00	0,00	6 319 658,67
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	14 033,70	0,00	0,00	0,00	0,00	14 033,70
Poistamaton hankintameno 31.12.	19 962,89	128 237,15	148 200,04	17 571 420,81	59 414 132,79	43 138 208,95	384 301,77	0,00	7 058 675,99	127 566 740,31
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12	19 962,89	128 237,15	148 200,04	17 571 420,81	59 414 132,79	43 138 208,95	384 301,77	0,00	7 058 675,99	127 566 740,31
Eliminoinnit (kaupunki ja liikelaitokset)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	19 962,89	128 237,15	148 200,04	17 571 420,81	59 414 132,79	43 138 208,95	384 301,77	0,00	7 058 675,99	127 566 740,31

Pysyvät vastaavat	Sijoitukset						Muut laina- ja muut saamiset		
	Osakkeet tytäryhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Osakkeet osakkuus- ja muut omistus-yhteys- yritykset	Liikelaitosten peruspääoma- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Muut laina- saamiset	Muut saamiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	20 795 946,05	11 402 159,04	5 227,95	0,00	4 333 751,47	36 537 084,51	1 239 752,68	794 110,50	2 033 863,18
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	4 375,00	4 375,00	0,00	4 440,00	4 440,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	101 314,90	101 314,90	17 940,00	0,00	17 940,00
Sirot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	20 795 946,05	11 402 159,04	5 227,95	0,00	4 236 811,57	36 440 144,61	1 221 812,68	798 550,50	2 020 363,18
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	20 795 946,05	11 402 159,04	5 227,95	0,00	4 236 811,57	36 440 144,61	1 221 812,68	798 550,50	2 020 363,18
Eliminoinnit (kaupunki ja liikelaitokset)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-127 314,75	-127 314,75
Kirjanpitoarvo 31.12.	20 795 946,05	11 402 159,04	5 227,95	0,00	4 236 811,57	36 440 144,61	1 221 812,68	671 235,75	1 893 048,43

7.6 Osakkeet ja osuudet

Osakkeet ja osuudet	TP 2018	Lukumäärä	TP 2017
Tytäryhteisöosakkeet ja -osuudet, tili 1201			
Asunto Oy Dönsbyntie	47 136,92	111 330	47 136,92
Asunto Oy Karjaan Panorama	50 000,00	1 776	50 000,00
Kiinteistö Oy Bäljarsinpuisto	6 896,00	1 293	6 896,00
Kiinteistö Oy Karjaan kaupungin vuokratilat	1 218 521,53	1 449	1 218 521,53
Kiinteistö Oy Tranan	8 438,44	15 000	8 438,44
Karjaan Teollisuuskiinteistöt Oy	33 637,58	20	33 637,58
Kiinteistö Oy Knipnäs	24 891,76	148	24 891,76
Kiinteistö Oy Koskenkylänraitti	35 319,47	1 500	35 319,47
Kiinteistö Oy Pohjantie	126 921,50	15 000	126 921,50
Raseborgs hyresbostäder Ab	123 632,85	2 001	123 632,85
Tammisaaren Energia Oy	19 120 550,00		19 120 550,00
Tytäryhteisöosakkeet ja -osuudet, yhteensä	20 795 946,05		20 795 946,05
Kuntayhtymäosuudet, tili 1203			
HUS	9 219 057,05		9 219 057,05
Kärkulla	662 453,22		662 453,22
Länsi-Uudenmaan Ammattikoulutuskuntayhtymä	976 026,12		976 026,12
Eteva	163 832,74		163 832,74
Västra Nylands Folkhögskola	379 018,88		379 018,88
Uudenmaan liitto	1 771,03		1 771,03
Kuntayhtymäosuudet yhteensä	11 402 159,04		11 402 159,04
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet, tili 1205			
Kiinteistö Oy Jägarbacken	5 227,95	300	5 227,95
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet, yhteensä	5 227,95		5 227,95
Yhteisyhteisöosakkeet ja -osuudet, tili 1207			
Fastighets Ab Trollet	0,00		
Yhteisyhteisöosakkeet ja -osuudet, yhteensä	0,00		0,00

Osakkeet ja osuudet	TP 2018	Lukumäärä	TP 2017
Muut osakkeet ja osuudet, tili 1210			
Asunto Oy Gumnäslintie	21 191,68	504	21 191,68
Asunto Oy Såg	13 510,28	389	39 627,85
Asunto Oy Ringvägen	4 271,96	254	4 271,96
Asunto Oy Björknäsgatan 24	92 113,37	86	92 113,37
Asunto Oy Björknäsgatan 37	38 262,75	73	38 262,75
Asunto Oy Bromarf Åsebo	0,00	0	47 140,22
Asunto Oy Jaktvägen 11	44 031,60	311	44 031,60
Asunto Oy Prästängsgatan 11-13	43 560,67	37	43 560,67
Asunto Oy Raseborgsvägen 20	27 919,20	224	27 919,20
Asunto Oy Torngatan 4	42 383,36	40	42 383,36
Asunto Oy Tuna	10 292,09	658	10 292,09
Asunto Oy Kiilantie 29	8 913,96	53	8 913,96
Asunto Oy Karjaan Naapurikatu 26	15 439,65	918	15 439,65
Asunto Oy Tallmoparken	0,00	0	28 057,11
Kiinteistö Oy Kaptensvägen 8	1 681,88	10	1 681,88
Kiinteistö Oy Axxell	768 152,63	5 950	768 152,63
Axxell Utbildning Ab	203 200,00	200	203 200,00
Kunta-Asunnot Oy	1 154 960,73	6 867	1 154 960,73
L-U Jätehuolto Oy	289 619,61	4 305	289 619,61
Varuboden	26,91	8	26,91
Ab Det finlandssvenska kompetenscentret	1 600,00	20	1 600,00
Sosiaalitalo Oy	6 000,00	30	6 000,00
Osuuspankki Raasepori	100,00		100,00
Kuntarahoitus Oyj	27 276,22	25 630	27 276,22
Karjaan Puhelin Oy	40 410,35	2 820	40 410,35
Karjaan TV	3 027,38	18	3 027,38
Tammisaaren TV	504,56	3	504,56
Lohjan Puhelin	5 524,97	55	5 524,97
Salon seudun puhelin Oy	50,46	1	50,46
Pohjan näyttelyosuuskunta	840,95		840,95
Metsäliitto	30 000,00		30 000,00
Pohjan Palvelutalosaatiö	36 496,35		36 496,35
Skåldön vesiosuuskunta	500,00		500,00
Kuntien Tiera Oy	29 065,00	29 065	29 065,00
Novago Ab Oy / Yrityspalvelut Oy	56 854,20	29 156	56 854,20
Raaseporin Jäähalli Oy Ab	650 000,00		650 000,00
Katternö Kärnkraft Oy Ab	561 529,25	230	561 529,25
Koha-Suomi	3 124,56		3 124,55
KuntaPro Oy	4 375,00	25	
Muut osakkeet ja osuudet, yhteensä	4 236 811,58		4 333 751,47
Osakkeet ja osuudet yhteensä	36 440 144,62		36 537 084,51

Sijoitukset rahamarkkina-instrumentteihin	Lukumäärä	TP 2018	Markkinaarvo 31.12.		Ero
			€/ kpl	yhteensä	
Aktia (A)	25 308	0,00	9,00	227 772,00	227 772,00
M-Real (B)	1 260	2 829,00	5,12	6 451,20	3 622,20
Neo Industrial (B)	100	66,50	2,03	203,00	136,50
Sampo Oyj	100	94,19	38,41	3 841,00	3 746,81
Nordea	5 052	8 399,25	7,27	36 728,04	28 328,79
Sijoitukset rahamarkkina-instrumentteihin yhteensä		11 388,94		274 995,24	263 606,30

7.7 Vaihtuvat vastaavat, saamiset

Saamisten erittely	TP 2018		TP 2017	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Raaseporin kaupunki				
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Asiakassaamiset		76 640,44		77 281,91
Lainasaamiset	27 171 500,00	1 167 254,00	28 188 746,00	1 017 254,00
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	27 171 500,00	1 243 894,44	28 188 746,00	1 094 535,91
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Asiakassaamiset		511 220,38		80 068,02
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0,00	511 220,38	0,00	80 068,02
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Asiakassaamiset				1 897,36
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	1 897,36
Saamiset yhteensä	27 171 500,00	1 755 114,82	28 188 746,00	1 176 501,29

7.8 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman muutokset	TP 2018	TP 2017
Raaseporin kaupunki		
Peruspääoma 1.1	71 555 877,43	71 555 877,43
Peruspääoman lisäykset/vähennykset tilikauden aikana		0,00
Peruspääoma 31.12	71 555 877,43	71 555 877,43
Arvonkorotusrahasto 1.1.	810 667,96	831 463,68
Muutokset	-2 604,49	-20 795,72
Arvonkorotusrahasto 31.12.	808 063,47	810 667,96
Kiinteistörahasto	507 742,26	507 742,26
Tammisaaren 450- vuotisjuhlarahasto 1.1.	97 925,64	97 888,97
Muutokset	-49,23	36,67
Tammisaaren 450- vuotisjuhlarahasto 31.12.	97 876,41	97 925,64
Ekenäs seminariums minnesfond 31.12.	563,56	563,56
Yli-/alijäämä aikaisemmilta tilikausilta	-5 777 561,19	-14 288 866,58
Tilikauden yli-/alijäämä	-3 273 958,06	8 511 305,39
Oma pääoma yhteensä (Raaseporin kaupunki)	63 918 603,88	67 195 215,66
Raaseporin Vesi		
Peruspääoma 1.1	9 975 546,55	9 975 546,55
Peruspääoman lisäykset tilikauden aikana		
Peruspääoma 31.12	9 975 546,55	9 975 546,55
Arvonkorotusrahasto 31.12.	1 249,46	1 249,46
Yli-/alijäämä aikaisemmilta tilikausilta	3 435 041,17	2 531 832,33
Tilikauden yli-/alijäämä	583 863,29	903 208,84
Oma pääoma yhteensä (Raaseporin Vesi)	13 995 700,47	13 411 837,18

Oman pääoman muutokset	TP 2018	TP 2017
Raaseporin kaupunki ja liikelaitokset		
Peruspääoma 1.1	71 555 877,43	71 555 877,43
Peruspääoman lisäykset/vähennykset tilikauden aikana		0,00
Peruspääoma 31.12	71 555 877,43	71 555 877,43
Arvonkorotusrahasto 1.1.	811 917,42	832 713,14
Muutokset	-2 604,49	-20 795,72
Arvonkorotusrahasto 31.12.	809 312,93	811 917,42
Kiinteistörahasto	507 742,26	507 742,26
Tammisaaren 450- vuotisjuhlarahasto 1.1.	97 925,64	97 888,97
Muutokset	-49,23	36,67
Tammisaaren 450- vuotisjuhlarahasto 31.12.	97 876,41	97 925,64
Ekenäs seminariums minnesfon 31.12.	563,56	563,56
Yli-/alijäämä aikaisemmilta tilikausilta	-2 342 520,02	-11 757 034,25
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 690 094,77	9 414 514,23
Oma pääoma yhteensä (Raaseporin kaupunki ja liikelaitokset)	67 938 757,80	70 631 506,29
Arvonkorotusrahasto		
	TP 2018	TP 2017
Raaseporin kaupunki		
Arvonkorotusrahasto 1.1.		
Maa- ja vesialueet 1.1.	810 667,96	831 463,68
Muutokset	-2 604,49	-20 795,72
Maa- ja vesialueet 31.12.	808 063,47	810 667,96
Osakkeet ja osuudet 31.12.		
Arvonkorotusrahasto yhteensä (Raaseporin kaupunki)	808 063,47	810 667,96
Raaseporin Vesi		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	1 249,46	
Maa- ja vesialueet 31.12.	1 249,46	1 249,46
Arvonkorotusrahasto yhteensä (Raaseporin Vesi)	1 249,46	1 249,46
Raaseporin kaupunki ja liikelaitokset		
Arvonkorotusrahasto 1.1.		
Maa- ja vesialueet 1.1.	811 917,42	0,00
Muutokset	-2 604,49	-20 795,72
Maa- ja vesialueet 31.12.	809 312,93	-20 795,72
Osakkeet ja osuudet 31.12.	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto yhteensä (Raaseporin kaupunki ja liikelaitokset)	809 312,93	-20 795,72

7.9 Pakolliset varaukset

Erittely pakollisista varauksista	TP 2018	TP 2017
Raaseporin kaupunki		
Pakolliset varaukset eläkkeisiin 1.1.	102 500,00	170 500,00
Muutos vuoden aikana	0,00	-68 000,00
Pakolliset varaukset eläkkeisiin 31.12.	102 500,00	102 500,00
Tiedot perustuvat Kuntien Eläkevakuutuksen laskelmiin 29.1.2018 koskien muutoksia vuonna 2017.		
Pakolliset varaukset eläkkeisiin kaikkiaan	102 500,00	102 500,00
Raaseporin kaupunki		
Muut pakolliset varaukset 1.1.	183 469,87	185 145,43
Muutos vuoden aikana - Pohjoissatama - kaupunginvaltuusto 9.6.2014 § 72	-25 686,12	-1 675,56
Muut pakolliset varaukset 31.12.	157 783,75	183 469,87
Tammisaaren valt päätti 17.10.2005 § 17 ottaa käyttöbudjettiin 1 400 000 € määrärahan Österbyn entisen kaatopaikan maisemointiin. Karjaan valt päätti 20.6 2005 § 51 ottaa käyttöbudjettiin 680 000 € määrärahan Bäljarsin ja Mustion entisten kaatopaikkojen maisemointiin. Tämä kirjanpitolautakunnan kuntajaoston suosituksen mukaisesti. Varaus puretaan toteutuneita menoja vastaan.		
Österbyn ent. kaatopaikan maisemointiin tehty 2 100 000 € varaus vuonna 2010		
Muut pakolliset varaukset kaikkiaan	157 783,75	183 469,87

7.10 Vieras pääoma

Pitkäaikainen vieras pääoma	01.01.2018	Uusia lainoja	Lyhennys	31.12.2018	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta					
Kotimaiset talletuspankit					
Kaupunki	19 350 281,43	7 000 000,00	4 025 486,06	22 324 795,37	
Raaseporin Vesi	2 257 304,82		438 597,34	1 818 707,48	
	21 607 586,25	7 000 000,00	4 464 083,40	24 143 502,85	
Kuntarahoitus Oy					
Kaupunki	38 602 421,42	6 000 000,00	6 478 284,00	38 124 137,42	
Raaseporin Vesi	4 485 700,00		627 541,00	3 858 159,00	
	43 088 121,42	6 000 000,00	7 105 825,00	41 982 296,42	
Lainat julkisyhteisöiltä					
Valtio	188 661,77		24 761,08	163 900,69	
Kuntien Eläkevakuutus	256 635,00		46 670,00	209 965,00	
	65 141 004,44	13 000 000,00	11 641 339,48	66 499 664,96	
Pitkäaikainen vieras pääoma, lyhennykset 2015					
Kaupunki				10 787 789,31	
Raaseporin Vesi				916 138,24	
				11 703 927,55	
Lainat jotka lankeavat maksettaviksi 5 vuoden tai pidemmän ajan kuluttua				Saldo 31.12.2023	31.12.2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta					
Kaupunki				16 668 405,70	15 098 569,82
Raaseporin Vesi				2 159 340,48	2 659 103,92
				18 827 746,18	17 757 673,74
Lainat julkisyhteisöiltä				45 817,06	90 570,70
				18 873 563,24	17 848 244,44
Lyhytaikainen vieras pääoma				31.12.2018	31.12.2017
Sekkitililimiitti 10 000 000 €, Osuuspankki Raasepori				0,00	
Konsernitili, Osuuspankki Raasepori				797 547,38	725 848,30
Nordea (kuntatodistus)				18 000 000,00	18 000 000,00
Danske Bank Abp (kuntatodistus)				17 000 000,00	14 000 000,00
OP Yrityspankki Oyj (kuntatodistus)				5 000 000,00	
Kuntarahoitus Oy (kuntatodistus)				0,00	8 000 000,00
				40 797 547,38	43 725 848,30

7.11 Vastattavat, siirtovelat

Erittely siirtoveloista	TP 2018	TP 2017
Raaseporin kaupunki		
Valtionosuusennakot	0,00	
Korkojaksotukset	159 909,71	185 701,39
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	11 919 043,24	10 715 862,49
Verojen jaksotukset	3 256 242,29	
Siirtovelat yhteensä	15 335 195,24	10 901 563,88
Raaseporin Vesi		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	194 007,85	189 956,96
Korkojaksotukset	31 090,21	34 646,61
Siirtovelat yhteensä	225 098,06	224 603,57
Yhteensä	15 560 293,30	11 126 167,45

7.12 Vastuusitomukset, leasingvastuut ja muut taloudelliset vastuut

Vastuusitoumukset	TP 2018	TP 2017
Takaussitoumukset muille		
Alkuperäinen pääoma	21 548 349,08	21 348 349,08
Jäljellä oleva pääoma	11 970 574,08	12 717 790,45
Takaussitoumus / Kuntien takauskeskus		
Takausvastuu	158 999 314,00	157 179 535,00
Kattamaton takausvastuu		
Rahaston mahdollinen takausvastuu	102 149,72	103 882,23
Rahoitusvastuu (osuus kertyneestä alijäämästä)		
Eteva kuntayhtymä	0,00	19 954,25
Leasingvastuu	TP 2018	TP 2017
Danske Finance Oy Ab		
-leasingvastuu yhteensä	5 847 016,65	7 108 431,13
-maksettavaksi tuleva erä seuraavana tilikautena	1 950 623,45	2 020 399,51
-mistä rahoitusleasingvastuu kohdistuen kiinteistöihin	3 891 887,35	5 139 017,49
Kuntarahhoitus Oyj		
-leasingvastuu yhteensä	2 123 383,28	
-maksettavaksi tuleva erä seuraavana tilikautena	300 149,42	
-mistä rahoitusleasingvastuu kohdistuen kiinteistöihin	300 149,20	
3 Step IT (OP-Pankki)		
-leasingvastuu yhteensä	1 223 225,72	1 488 175,24
-maksettavaksi tuleva erä seuraavana tilikautena	625 814,15	696 906,16
	9 193 625,65	8 596 606,37
Johdannais sopimukset	TP 2018	TP 2017
Koronvaihtosopimus 1 (Raaseporin Vesi), 74842		
Sopimuksen alkamispäivä 1.8.2006		
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 625 000	1 750 000
Sopimuksen päättymispäivä 2.8.2021		
Vaihtuva korko 6 kk Euribor (pankki hoitaa)		
Kiinteä korko 4,25 % (kaupunki hoitaa)		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-197 599	-262 856
Yksittäisen lainan, Raaseporin Vesi turvaaminen korkoriskiltä		
Koronvaihtosopimus 2, 700316/824427		
Sopimuksen alkamispäivä 2.1.2008		
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	7 012 987	7 636 364
Sopimuksen päättymispäivä 2.1.2020		
Vaihtuva korko 6 kk Euribor (pankki hoitaa)		
Kiinteä korko 4,284 % (kaupunki hoitaa)		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-330 015	-653 119
Yksittäisen lainan (aiemmin Tammisaaren Energia) turvaaminen korkoriskiltä		

Koronvaihtosopimus 4, 32845700SA-7802R Sopimuksen alkamispäivä 7.2.2013 Jäljellä oleva pääoma 31.12. Sopimuksen päättymispäivä 7.2.2023 Vaihtuva korko 3 kk Euribor (pankki hoitaa) Kiinteä korko 1,735 % (kaupunki hoitaa) Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) Vakuus kaupungin kuntatodistusta vastaan	10 000 000	10 000 000
Koronvaihtosopimus 5, 32066 Sopimuksen alkamispäivä 19.2.2013 Jäljellä oleva pääoma 31.12. Sopimuksen päättymispäivä 20.2.2023 Vaihtuva korko 3 kk Euribor (pankki hoitaa) Kiinteä korko 1,341 % (kaupunki hoitaa) Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) Yksittäisen lainan korkoriskiltä suojautuminen	5 684 220	6 947 376
Koronvaihtosopimus 6, 310933 Sopimuksen alkamispäivä 31.12.2013 Jäljellä oleva pääoma 31.12. Sopimuksen päättymispäivä 30.12.2019 Vaihtuva korko 3 kk Euribor (pankki hoitaa) Kiinteä korko 3,17 % (kaupunki hoitaa) Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) Yksittäisen lainan (aiemmin Tammisaaren Energia) turvaaminen korkoriskiltä	427 000	854 000
Koronvaihtosopimus 7, 396448 Sopimuksen alkamispäivä 22.5.2015 Jäljellä oleva pääoma 31.12. Sopimuksen päättymispäivä 23.5.2022 Vaihtuva korko 6 kk Euribor (pankki hoitaa) Kiinteä korko 0,508 % (kaupunki hoitaa) Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) Yksittäisen lainan korkoriskiltä suojautuminen	5 473 688	6 315 792
Koronvaihtosopimus 8, 1525822/2090283 Sopimuksen alkamispäivä 30.6.2015 Jäljellä oleva pääoma 31.12. Sopimuksen päättymispäivä 31.12.2021 Vaihtuva korko 3 kk Euribor (pankki hoitaa) Kiinteä korko 0,275 % (kaupunki hoitaa) Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) Yksittäisen lainan korkoriskiltä suojautuminen	1 312 500	1 750 000
Koronvaihtosopimus 9, 1525825/2090286 Sopimuksen alkamispäivä 30.9.2015 Jäljellä oleva pääoma 31.12. Sopimuksen päättymispäivä 30.3.2022 Vaihtuva korko 6 kk Euribor (pankki hoitaa) Kiinteä korko 0,398 % (kaupunki hoitaa) Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) Yksittäisen lainan korkoriskiltä suojautuminen	736 842	947 368
Koronvaihtosopimus 10, 423021 Sopimuksen alkamispäivä 19.11.2015 Jäljellä oleva pääoma 31.12. Sopimuksen päättymispäivä 19.11.2020 Vaihtuva korko 3 kk Euribor (pankki hoitaa) Kiinteä korko 0,149 % (kaupunki hoitaa) Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) Vakuus kaupungin kuntatodistusta vastaan	8 000 000	8 000 000
	-739 678	-787 913
	179 322	-239 654
	-9 315	-33 573
	-86 933	-81 438
	-11 339	-14 004
	-8 259	-9 874
	-65 080	-56 454

Koronvaihtosopimus 11, 1482848 Sopimuksen alkamispäivä 24.5.2017 Jäljellä oleva pääoma 31.12.	3 947 370	4 473 685
Sopimuksen päättymispäivä 24.5.2022 Vaihtuva korko 6 kk Euribor (pankki hoitaa) Kiinteä korko 0,194 % (kaupunki hoitaa) Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) Vakuus kaupungin kuntatodistusta vastaan	-28 916	-8 646
Koronvaihtosopimus 12, 3108723 Sopimuksen alkamispäivä 24.5.2017 Jäljellä oleva pääoma 31.12.	3 947 370	0
Sopimuksen päättymispäivä 24.5.2022 Vaihtuva korko 6 kk Euribor (pankki hoitaa) Kiinteä korko 0,110 % (kaupunki hoitaa) Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) Vakuus kaupungin kuntatodistusta vastaan	-19 480	0
Koronvaihtosopimus 13, 50880193SA-BHCO Sopimuksen alkamispäivä 15.6.2018 Jäljellä oleva pääoma 31.12.	4 736 842	0
Sopimuksen päättymispäivä 19.11.2025 Vaihtuva korko 6 kk Euribor (pankki hoitaa) Kiinteä korko 0,731 % (kaupunki hoitaa) Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) Vakuus kaupungin kuntatodistusta vastaan	-89 567	0
Koronvaihtosopimus 14, 108437 Sopimuksen alkamispäivä 22.11.2018 Jäljellä oleva pääoma 31.12.	8 000 000	0
Sopimuksen päättymispäivä 15.12.2027 Vaihtuva korko 6 kk Euribor (pankki hoitaa) Kiinteä korko 0,801 % (kaupunki hoitaa) Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) Vakuus kaupungin kuntatodistusta vastaan	-69 748	0
Muut taloudelliset vastuut		

Kaupunginvaltuusto päätti 4.12.2017 § 139, että Raaseporin kaupunki osallistuu ammattikorkeakoulun Yrkeshögskolan Novia biotalouden tutkijakollegion perusrahoitukseen enintään 150 000 eurolla per vuosi vuosina 2018-2022. Kaupungin maksuosuuden ehtona on, että Yrkeshögskolan Novia saa tutkijakollegiolla 250 000 €/v muuta perusrahoitusta. Kaupungin maksuosuus määräytyy 400 000 €/n/v kokonaisperusrahoituksen perusteella.

7.13 Palkkamenojen kehitys

Palkkakustannusten kehitys (verotilityksen muk.)	TP 2018	TP 2017	
Palkat päätoimesta			
Raaseporin kaupunki	62 060 594	60 859 263	
Raaseporin Vesi	956 077	977 455	
Palkat sivutoimesta			
Raaseporin kaupunki	1 088 620	955 722	
Raaseporin Vesi	5 454	3 342	
Luontoisedut			
Raaseporin kaupunki	310 090	301 738	
Raaseporin Vesi			
Eläkkeet			
Raaseporin kaupunki	15 980	15 885	
Raaseporin Vesi			
Työkorvaukset	2 045 493	2 085 667	
Lähdeveronalaiset palkat	0	2 352	
Palkkamenot yhteensä	66 482 308	65 201 424	
Henkilöstökulut	TP 2018	TP 2017	+/- %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	65 134 655,17	63 171 499,59	3,1
Palkkoihin liittyvät korvaukset	-1 103 546,83	-944 326,31	16,9
	64 031 108,34	62 227 173,28	2,9
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	15 254 826,39	14 818 246,68	2,9
Muut henkilösivukulut	2 267 914,54	2 762 610,66	-17,9
Tuloslaskelman mukaan yhteensä	81 553 849,27	79 808 030,62	2,2
Aktivoidut henkilöstökulut	67 256,61	68 893,91	-2,4
Henkilöstökulut yhteensä	81 621 105,88	79 876 924,53	2,2

7.14 Henkilöstökulut

Henkilöstökulut	TP 2018	TP 2017
Raaseporin kaupunki		
Palkat ja palkkiot	64 215 908,60	62 243 364,15
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	15 057 875,66	14 627 383,25
Muut henkilösivukulut	2 235 729,68	2 725 321,87
Henkilöstökorvaukset	-1 090 405,95	-940 632,93
Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelman mukaan	80 419 107,99	78 655 436,34
Raaseporin Vesi		
Palkat ja palkkiot	918 746,57	928 135,44
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	196 950,73	190 863,43
Muut henkilösivukulut	32 184,86	37 288,79
Henkilöstökorvaukset	-13 140,86	-3 693,38
Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelman mukaan	1 134 741,30	1 152 594,28
Eliminoinnit		
Raaseporin Vesi		
Yhteensä	0,00	0,00
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	81 553 849,29	79 808 030,62
Aktivoidut henkilöstökulut		
Raaseporin kaupunki	0,00	1 058,13
Raaseporin Vesi	67 256,61	67 835,78
Yhteensä	67 256,61	68 893,91
Henkilöstökulut yhteensä sis. aktivoidut kulut	81 621 105,90	79 876 924,53

7.15 Tilintarkastajien palkkiot

Tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Ab	TP 2018	TP 2017
tilintarkastuspalkkiot	51 143,38	39 195,40
tilintarkastajien antamat lausunnot	0,00	1 989,00
tilintarkastuslautakunnan sihteerinä toimiminen	11 898,41	13 155,13
muut palkkiot	52 306,23	12 472,70
Totalt	115 348,02	66 812,23

Kohtaan Muut palkkiot sisältyy Raaseporin kaupungin arvonlisäverotuksen läpikäynti koskien tilikautta 2018, sekä projekti Leopold.

7.16 Muut liitetiedot

1. Pysyviin vastaaviin kuuluvan omaisuuden, eli omaisuuden, jonka poistot on aloitettu ennen 1.1.2009, osalta noudatetaan kunkin entisen kunnan poistosuunnitelmia, ja 1.1.2009 jälkeen aktivoidun omaisuuden suhteen noudatetaan Raaseporin poistosuunnitelmaa. Suunnitelmaa on tietyin osin muutettu ja täydennetty kaupunginvaltuuston päätöksellä 20.5.2013.
2. Kaupungin vaatimukset Lemminkäinen Oy:lle asfalttikartellioikeudenkäynnissä ovat 550 796,23 €, sekä korot noin 112 000 € (ilman viivästyskorjoja). Helsingin kärjäoikeus antoi 28.11.2013 asiassa tuomionsa ja tuomitsi yhtiön korvauksiin. Lemminkäinen Oyj on 9.1.2014 maksanut 369 098,72 € korvauksia, oikeudenkäyntikuluja ja korkoja, joita ei vielä ole kirjattu. Vastapuoli valitti tuomiosta Helsingin hovioikeuteen. Hovioikeuden 20.10.2016 antama ratkaisu asfalttikartellioikeudenkäynnissä oli Raaseporin kaupungille – kuten myös monelle muulle kuntakantajalle – huomattavasti kärjäoikeuden ratkaisua epäedullisempi. Kaupunginhallitus päätti 21.11.2016, että Raaseporin kaupunki hakee valituslupaa korkeimmalta oikeudelta voidakseen hakea muutosta Helsingin hovioikeuden asfalttikartelliasiassa antamaan tuomioon. Kaupungin anomus valitusluvasta Korkeimpaan oikeuteen hylättiin, mutta Lemminkäisen anomus (jossa kaupunki on vastaaja) jäi odottamaan ratkaisuja asioissa, joissa Korkein oikeus oli 6.9.2017 antanut valitusluvan.
3. Raaseporin kaupunki on kymmenien muiden kuntien kanssa yhdessä asianomistajana ns. puukartellijutussa Stora Ensoa, Metsäliittoa ja UPM-Kymmeneä vastaan Helsingin kärjäoikeudessa. Raaseporin kaupungin alustava vaatimus oli noin 1,13 miljoonaa euroa sekä korot. Helsingin kärjäoikeus tuomitsi Raaseporin kaupungin maksamaan korvausta oikeuskuluista Metsäliitto Osuuskunnalle 53 585,50 euroa, UPM-Kymmene Oyj:lle 70 266,46 euroa ja Stora Enso Oyj:lle 77 971,50 euroa. Kaupunginhallitus on 19.2.2018 päättänyt valittaa Helsingin kärjäoikeuden päätöksestä 30.10.2017 Helsingin hovioikeuteen. 19.3.2018 kaupunginhallitus päätti, että Raaseporin kaupunki hyväksyy UPM-Kymmene Oyj:n sovitteluehdotuksen, joka koski puukartellia. Kaupunginhallitus päätti 11.6.2018 lisäksi, että kaupunki vetää takaisin Stora Ensoon ja Metsäliittoon kohdistuneet valituksensa hovioikeudessa. Näin sen jälkeen, kun Helsingin hovioikeus oli hylännyt Metsähallituksen vahingonkorvausvaatimuksen – Helsingin kärjäoikeuden päätös pysyi voimassa.
4. Kaupungilla on seuraavat sopimukset, jotka koskevat maankäyttöä, kaavavarauksia sekä esisopimuksia, joihin sisältyy taloudellisia velvoitteita:

Fiskars Oyj, sopimus kunnallistekniikan rakentamisesta, 26.4.2011, ei maankäyttömaksua, sen sijaan vuosittaiset suoritukset, jotka rahoitetaan kaupungin investointibudjetista. Sopimus on täytetty kun kaava on toteutunut.

Kauppasatama, asemakaavamuutos (uusi prosessi), kaavahanke 7727, kaava voimassa 1.6.2018, tulevat veloitteet koskien joukkoa infrastruktuuritoimenpiteitä (suunnitteluvaraussopimus, liite A), kesäkuu 2014 Tulot saadaan tonttien luovutuksesta. Aikaisemmat kustannukset saastuneiden maa-ainesten poisviennistä läheisiltä kortteleilta perustuvat yllä mainittuun sopimukseen.

Billnäs Bruk Ab, kaavahanke 7669, maanomistaja maksaa osan kaavoituskustannuksista osapuolten välisen aiesopimuksen mukaisesti, kuitenkin enintään 90 000 €. Asemakaava on lainvoimainen. Vuoden 2017 aikana on laskutettu 40 382 euron suuruinen maankäyttömaksu. Kaupunki on maankäyttösopimuksessa 28.8.2015 sitoutunut parantamaan alueen katuja ja kevyen liikenteen väyliä sekä vastaamaan niiden ylläpidosta.

Asemakaavamuutos Västra Nylands yrkesskola -alueelle, kaavahanke 7691 (Kustregionens utbildningsfastigheter), 18.3.2015, kaupungin veloitteet katujen rakentamista koskien ovat sidoksissa myönnettyihin rakennuslupiin. Katuja ei vielä ole rakennettu sopimuksen mukaisesti. Osa maankäyttömaksusta (erä 1) laskutettu 2016, 47 500 euron erä 2 laskutettu vuonna 2017. Jäljellä on 47 500 euron suuruinen erä, joka laskutetaan vuonna 2018.

Gammelboda Stranden, asemakaava, kaavahanke 7619, maankäyttösopimus (12.2.2018). Asemakaava voimassa 10.4.2018 Vuoden 2018 aikana on laskutettu 53 736 euron suuruinen maankäyttömaksu. Koska kaava-alue on uusi, kaupungin on siksi rakennettava alueelle infra.

Predium Hamn Oy Ab, asemakaavamuutos (sekä uusi asemakaava), kaavahanke 7761, maankäyttösopimus (31.5.2018). Asemakaava voimassa 27.8.2018 Vuoden 2019 aikana laskutetaan 65 400 euron suuruinen maankäyttömaksu. Kaupungilla ei velvoitteita infran toteuttamisen suhteen.

5. Kaupunki on solminut rahoitussopimuksen Danske Finance Oyj:n kanssa koskien Karjaan tehostetun palveluasumisen kahta yksikköä, jäännösarvovastuu per 31.12.2018 6 257 345,16 euroa ja senioriasuntoja, jäännösarvovastuu per 31.12.2018 3 128 098,11 euroa. Varsinainen leasingaika on viisi (5) vuotta (päätyy 30.9.2021), optio pidentää sopimuksia jopa 25 vuotta. Sisäisten palvelujen ja perusturvatoimialan välillä on laadittu vuokrasopimus. Perusturvatoimiala vastaa huoneistojen edelleenvuokrauksesta.

Kaupunki on solminut rahoitussopimuksen Danske Finance Oyj:n kanssa koskien uuden paloaseman rakentamista Karjaalle, jäännösarvovastuu per 31.12.2018 3 963 548,08 euroa. Varsinainen leasingaika on viisi (5) vuotta (päätyy 31.12.2021), optio pidentää sopimuksia jopa 25 vuotta. Raaseporin kaupungin ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen välillä on laadittu vuokrasopimus vastaavalle ajalle.

Kaupunki on solminut rahoitussopimuksen Danske Finance Oyj:n kanssa koskien psykiatrian ja mielenterveyshoidon yhteisen rakennuksen pystyttämistä Tammisaareen, jäännösarvovastuu per 31.12.2018 7 670 542,24 euroa. HUSin ja kaupungin välillä on solmittu 30-vuotinen vuokrasopimus per 1.12.2017. HUS vuokraa 86 % tiloista toimintaansa varten. Rakennus valmistui lokakuussa 2017 ja kaupunginvaltuusto on valtuuttanut kaupunginhallituksen tekemään kiinteistöleasingisopimuksen, arvoltaan korkeintaan 8 000 000 euroa. Varsinainen leasingaika on viisi (5) vuotta, optio pidentää sopimuksia jopa 25 vuotta.

Yhteenlaskettu jäännösarvo vastuu yllä mainituille leasingkohteille oli 21 019 533,59 euro per 31.12.2018.

Kaupunki on 25.4.2017 solminut rahoitusleasingisopimuksen Kuntarahoitus Oyj:n kanssa. Sopimus koskee Tammiharjun päärakennuksen saneerauksen rahoittamista kaupungin hallintoa varten. Rakentaminen alkoi elokuussa 2017 ja se valmistui syyskuussa 2018. Leasingaika on 25 vuotta, korkoehdot tarkistetaan 10 vuoden kuluttua ja jäännösarvovastuu per 31.12.2018 oli 2 123 383,28 euroa.

6. Kehityssuunnittelija Eila Nieminen-Räntilän piti siirtyä maaseutuhallinnon mukana Inkooseen 1.1.2013 lähtien toiminnan luovutuksen periaatteiden mukaisesti. Kaupunginhallitus lakkautti viran, joka hänellä oli ollut Raaseporin kaupungissa. Nieminen-Räntilä valitti Helsingin hallinto-oikeuteen ja vaati, että hänen virkasuhteensa Raaseporin kaupunkiin tulee jatkua 1.1.2013 lähtien ja toistaiseksi. Hallinto-oikeus päätti, että virkaa ei olisi saanut lakkauttaa ja että hänen virkasuhteensa jatkuu Raaseporin kaupungissa. Raaseporin kaupunki katsoo, että Nieminen-Räntilän työsuhde siirtyi Inkooseen liikkeen luovutuksen johdosta ja siksi, että hänen työtehtävistään yli puolet olivat maaseutuhallinnon tehtäviä. Tässä vaiheessa asiassa oli kyse taloudellisesta edusta asiakysymyksessä, noin 170 000 eurosta. Raaseporin kaupunki valitti Helsingin hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka kuitenkin piti voimassa Helsingin hallinto-oikeuden päätöksen. Kaupunki maksoi vuonna 2018 yhteensä 189 343,08 euroa menetetyistä palkkatulosta sisältäen henkilöstösivukulut ja oikeudenkäyntikulut.

7.17 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositteista

Päiväkirja

Pääkirja

Tuloslaskelma

Tase

Kirjanpitoerittelyt

Käytetyt tositelajit

Raaseporin kaupunki

	tositenumerot	
001	Avaava tase	000001 - 000000
002	Muistiotositteet	004001 - 005219
003	Jako PT-tuotannon johtotehtävät	003001 - 003000
004	Jako PT-tuotanto tilaajayksiköille	003101 - 003099
009	Käyttömiasuus	009001 - 009012
015	Tiliotetapahtumat	015001 - 015461
030	Palkat	030001 - 030083
035	Toimeentulotuet	035001 - 035260
047	Ostoreskontra, suoritukset	047001 - 049263
100	Myyntireskontra, talousosasto	100001 - 100142
210	Ostoreskontra, Rondo R8	210001 - 256386
300	Myyntireskontra, sosiaalitoimisto	300001 - 300212
315	Myyntireskontra, terveydenhoito	315001 - 332787
320	Myyntireskontra, ulkopaikkakuntalaisten käynti	110001 - 110425
360	Myyntireskontra, musiikkiopisto	520001 - 521057
380	Myyntireskontra, hammashoito	380001 - 397852
400	Myyntireskontra, kansalisopisto	540001 - 544270
430	Myyntireskontra, koulutoimisto	430001 - 430689
450	Myyntireskontra, sis.palv.muut	450001 - 450437
460	Sisäinen laskutus	460001 - 460220
500	Myyntireskontra, museotoiminta	500001 - 500030
510	Myyntireskontra, kulttuuritoiminta	511001 - 511013
520	Myyntireskontra, vanhuushuolto	350001 - 364823
530	Myyntireskontra, vuokrat Sophiehemmet	115001 - 115227
540	Myyntireskontra, päivähoito	400001 - 407141
550	Myyntireskontra iltapäivähoito	116001 - 117457
560	Myyntireskontra, liikuntatoiminta	560001 - 560640
600	Myyntireskontra, yhdyskuntatekn.	600001 - 604111
700	Myyntireskontra, vuokrat	700001 - 703500
801	Myyntireskontra, suoritukset	800001 - 802863

Raaseporin Vesi

001	Tilinavaus	000001 - 000000
002	Muistiotositteet	002001 - 002115
009	Käyttöomaisuus	009001 - 009012
013	Sonet varasto, Tammisaari	013060 - 013110
015	Tiliotetapahtumat	015001 - 015313
030	Palkat	030001 - 030055
047	Ostoreskontra, suoritukset R8	049001 - 049253
210	Ostoreskontra, Rondo R8	210001 - 212561
601	Myyntireskontra, suoritukset	600001 - 600517
800	Myyntireskontra, vesilaskutus Komartek	800001 - 826982
810	Myyntireskontra, muu työlaskutus	860001 - 860412

8. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET SEKÄ MENETELMÄT

Konsernin sisäiset liiketapahtumat ja tuet

Konserniyhteisöjen sisäiset tulot ja menot sekä saatavat ja velat on eliminoitu. Konserniyhteisöjen ja kunnan osaomistamien kuntayhtymien sisäiset menot ja tulot on myös eliminoitu lukuunottamatta pienet tapahtumat jotka eivät vaikuttaisi mainittavasti konsernitilinpäätöksen sisältöön. Olennaiset sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisten omistusten eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty hankintamenomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Koy i Fab Knipnäs in 750 000,- lainanlyhennysrahasto on taseessa laskettu kokonaisuudessaan pois omasta pääomasta vähemmistöosuuksiksi, koska lainanlyhennysrahaston pääoman on maksanut vähemmistö. Vertailuluvussa lainanlyhennysrahasto on virheellisesti laskettu konsernille. Vertailulukua ei ole korjattu.

Suunnitelman mukaiset poistot

Tytäryhteisöjen poistosuunnitelmia on sovellettu sellaisinaan konsernissa vuodesta 2014 lähtien. Poistot on sovitettu yhtiön harjoittamaan toimintaan ja noudattavat täten konsernin laskentatoimiperiaatteita.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poistoerot ja varaukset

Poistoerot ja varaukset tytäryhteisöjen taseissa on konsernitaseessa jaettu omaan pääomaan ja piilevään verovelkaan ja muutokset niissä on konsernituloslaskelmassa jaettu piilevään verovelkaan ja tilikauden tulokseen.

Toimintatuotot

	TP 2018	TP 2017
Raaseporin kaupunki yhteensä (sis. valm omaan käyttöön) (katso 7.2.)	29 011	29 492
Liikevaihto		
Kuntayhtymät	66 068	61 001
Tammisaaren Energia Oy + muut yhteisöt	18 476	18 210
Vuokra- sekä muut kiinteistötulot kiinteistöyhtiöissä	3 140	3 165
Eliminoinnit konsernissa		
Raaseporin kaupunki	-354	-364
Kiinteistöyhtiöt	-331	-314
Kuntayhtymät	-1 604	-1 498
Tammisaaren Energia Oy + muut yhtiöt	-4 317	-4 476
Yhteensä	110 089	105 216

Satunnaiset tuotot ja kulut

	TP 2018	TP 2017
HUS	0	165
Yhteensä	0	165

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja tappiot

	TP 2018	TP 2017
Raaseporin kaupunki	katso 7.3	0
Kuntayhtymät		
Myyntivoitot		
maa- ja vesialueista	5	10
rakennuksista	934	14
muut	11	55
Myyntivoitot yhteensä	950	78
Myyntitappiot	1	10

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet Aineettomat oikeud. ja muut pitkäaik.menot.	Aineelliset hyödykkeet						Yhteensä
		Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja irtaimisto	Muut aineelliset hyöd.	Ennakkomaksut ja kesken. er.hank.	
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 387	20 123	99 572	46 536	23 257	10 673	4 511	204 672
lisäykset tilikaudella	67	250	660	3 377	2 792	847	10 647	18 573
rahoitusosuudet tilikaudella	59	0	29	168	0	0	795	992
vähennykset tilikauden aikana	0	215	420	3	15	1	19	672
siirrot erien välillä	1 283	-2	1 149	479	828	0	-3 723	-1 267
tilikauden poisto	439	0	5 461	3 423	2 883	574	0	12 341
arvonalennukset ja yhtiöittämistuloksen eliminointi	0	0	14	0	0	0	0	14
Poistamaton hankintameno 31.12.	2 240	20 158	95 457	46 799	23 979	10 944	10 620	207 957
Arvonkorotukset								
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0	0	0	0	0	0	0
Lisäpoistot konsernitilinpäätöksessä	0	0	0	0	0	0	0	0
Konsernitilinpäätös 31.12.	2 240	20 158	95 457	46 799	23 979	10 944	10 620	207 957

Sijoitukset

	Sijoitukset			Muut laina- ja muut saamiset		Yhteensä
	Kunta- yhtymän- osuudet	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet	Muut lainasaamiset	Muut saamiset	
Poistamaton hankintameno 1.1.	0	515	6 331	498	54	7 397
lisäykset tilikaudella	0	73	122	0	4	198
rahoitusosuudet tilikaudella	0	1	0	0	0	1
vähennykset tilikauden aikana	0	14	138	18	0	170
siirrot erien välillä	0	0	0	0	0	0
tilikauden poisto	0	0	0	0	0	0
arvonalennukset ja niiden palautukset	0	0	0	0	0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	0	573	6 315	480	58	7 426
Arvonkorotukset						
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	573	6 315	480	58	7 426

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus.	Konsernin omistus	Kuntakonsernin osuus		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta / tapp.
Tytäryhteisöt						
KOy Karjaan vuokra-asunnot	Raasepori	100 %	100 %	1 262	1 764	0
KOy Dönsby	Raasepori	100 %	100 %	322	4 345	0
KOy Pohjantie	Raasepori	100 %	100 %	234	2 670	0
Raaseporin Vuokra-asunnot Oy	Raasepori	100 %	100 %	115	66	32
Karjaan Teollisuuskiinteistöt Oy	Raasepori	100 %	100 %	77	0	6
AsOy Karjaan Panorama	Raasepori	100 %	100 %	17	17	-3
Tammisaaren Energia Oy	Raasepori	100 %	100 %	19 126	36 276	249
KOy Bäljarsinpuisto	Raasepori	86,2 %	86,2 %	16	186	0
KOy Knipnäs	Raasepori	84,57 %	84,57 %	778	4 269	0
Raaseporin Kehitys Oy	Raasepori	100 %	100 %	506	0	4
			Yhteensä	22 452	49 595	287
Kuntayhtymät						
HUS	Helsinki	2,407 %	2,407 %	9 440	17 707	-137
Kärkulla samkommun	Parainen	7,53 %	7,53 %	944	2 261	-28
Uudenmaan Liitto	Helsinki	2,68 %	2,68 %	45	825	0
Eteva kuntayhtymä	Mäntsälä	1,6 %	1,6 %	269	800	25
Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	Lohja	7,88 %	7,88 %	2 807	486	34
Västra Nylands Folkhögskola	Raasepori	56,255 %	56,255 %	712	153	-3
			Yhteensä	14 216	22 232	-109
Osakkuusyhteisöt						
KOy Jägarbacken	Raasepori	30 %	30 %	2	31	0
			Yhteensä	2	31	0
Muut omistusyhteisyydet (ei yhdistetty)						
Pohjan Palveluasuntosäätiö	Raasepori					

Saamisten erittely	TP 2018	TP 2017
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	653	818
Muut saamiset		
Raaseporin kaupunki	159	319
Kuntayhtymät	13	19
Tammisaaren Energia Oy + muut yhtiöt	480	480
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	12 250	11 571
Myynti- ja muut saamiset		
Raaseporin kaupunki	6 079	5 544
Kiinteistöyhtiöt	67	41
Kuntayhtymät	2 510	2 190
Tammisaaren Energia Oy + muut yhtiöt	3 092	3 026
Siirtosaamiset	502	770
Yhteensä	12 903	12 389

Lyhytaikaisiin saamisiin sisältyvät oleelliset siirtosaamiset	TP 2018	TP 2017
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	12 250	11 571
joista siirtosaamisia	502	770
joista Raaseporin kaupunki	7	81
muut oleelliset siirtosaamiset konsernissa		
KELA korvaukset työterveyshoidosta	111	115
kuntayhtymien projektisaamiset	6	43

Oman pääoman muutokset	TP 2018	TP 2017
Peruspääoma 1.1.	71 556	71 556
Lisäykset	0	0
Vähennykset	0	0
Peruspääoma 31.12.	71 556	71 556
Arvonkorotusrahasto 1.1.	812	833
Lisäykset	0	0
Vähennykset	3	21
Arvonkorotusrahasto 31.12.	809	812
Muut rahastot 1.1.	2 283	2 250
Lisäykset	12	44
Vähennykset	678	11
Muut rahastot 31.12.	1 617	2 283
Yli-/alijäämä aikaisemmilta tilikausilta	-8 764	-20 995
Tilikauden yli-/alijäämä	-879	12 256
Oma pääoma yhteensä	64 339	65 912

Erittely pakollisista varauksista	TP 2018	TP 2017
Varaukset eläkkeisiin		
Raaseporin kaupunki (katso 7.9.)	103	103
Muut, HUS	24	24
	127	127
Muut varaukset		
Raaseporin kaupunki (katso 7.9.)	158	183
Muut, HUS		
potilasvahinkovakuutus	1 155	1 153
muut	84	116
	1 397	1 452
Varaukset yhteensä	1 524	1 579

Muiden velkojen erittely	TP 2018	TP 2017
Pitkäaikaiset yhteensä	85 885	84 331
Liittymismaksut		
Raaseporin kaupunki	4 342	4 115
Kuntayhtymät	0	0
Tammisaaren Energia Oy	5 140	5 062
Laskennalliset verovelat		
Tammisaaren Energia Oy	521	476
Kiinteistöyhtiöt	750	692
Kuntayhtymät	40	41
Muut velat		
Raaseporin kaupunki	54 859	53 555
Kiinteistöyhtiöt	10 700	11 413
Kuntayhtymät	9 533	8 977
Tammisaaren Energia Oy		
+ muut yhtiöt		
Lyhytaikaiset yhteensä	93 968	89 377
Yhteensä	179 853	173 708

Erittely lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan sisältyvistä olennaisista siirtovelosta	TP 2018	TP 2017
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	93 968	89 377
joista siirtovelkoja	23 181	17 793
joista Raaseporin kaupunki (katso 7.11.)	15 560	11 126
muut lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan sisältyvät siirtovelat		
palkkojen ja henkilösivukustannusten jaksotukset	6 167	6 170
korkojaksotukset	55	69
muut menojäämät	1 385	361
takuuvuokrat	14	12

Erittely konserniyhtiöiden vastuusitoumuksista sekä leasingvastuista	TP 2018	TP 2017
Vastuusitoumukset eritelty yritysten omien tilinpäätösten mukaisesti.		
Kiinnitettyt velkakirjat		
lainat	6 112	6 499
rakennukset	3 799	3 823
rakennusten vuokraoikeudet	13 044	13 044
Vuokravastuut	19 173	12 129
Leasingvuokrasopimusvastuut	1 127	801
Erittelemättömät sekä muut vastuusitoumukset	5 565	4 816
Raaseporin kaupungin takaus konserniyhtiöille	6 111	6 499

Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset 31.12.2018

Kuntayhtymä	Tasearvo 01.01.	%	Lisäykset tili- kaudella	Väh. tili- kaudella	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhtymän peruspää omasta	Ero
H U S	9 219 057,05	2,407 %			9 219 057,05	9 417 462,71	-198 405,66
Eteva kuntayhtymä	163 832,74	1,6 %			163 832,74	257 890,45	-94 057,71
Kårkulla samkommun	662 453,22	7,53 %			662 453,22	662 836,38	-383,16
Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskeskus	976 026,12	7,88 %			976 026,12	1 034 916,48	-58 890,36
Västra Nylands Folkhögskola	379 018,88	56,255 %			379 018,88	379 018,01	0,87
Uudenmaan Liitto	1 771,03	2,68 %			1 771,03	2 726,30	-955,27
	11 402 159,04				11 402 159,04	11 754 850,33	-352 691,29

9. Allekirjoitukset

Raaseporin kaupungin kaupunginhallitus 1 huhtikuuta 2019.

Anders Walls
puheenjohtaja

Isabella Alén

Filip Björklöf

Jan-Mikael Ekholm

Camilla Grundström

Kimmo Koivunen

Mats Lagerstam

Tina Nykänen-Lindqvist

Kati Sointukangas

Anita Westerholm

Harry Yltävä

Ragnar Lundqvist
kaupunginjohtaja

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Raasepori 15.4. 2019

BDO Auditor Oy
JHU
Helge Vuoti
JHT, HT

RASEBORG
RAASEPORI

RAASEPORI.FI

TILINPÄÄTÖS 2018

Raaseporin vesi

Sisällysluettelo

1. Toimintakertomus vuodelle 2018	
1.1. Toimintaidea, visio	1
1.2. Vesilaitoksen johtajan katsaus	2
1.3. Organisaatio ja henkilöstö	3
1.4. Talous ja esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	5
1.5. Vedenhankinta	6
1.6. Vedenjakelu ja viemäröinti	8
1.7. Hulevesien käsittely	8
1.8. Jätevedenpuhdistus	9
1.9. Laajennukset ja saneeraukset	12
2. Tuloslaskenta	14
3. Tase	15
4. Yhteenveto toiminnasta	16
5. Investointitaulukko	19
6. Rahoituslaskelma	20
7. Liitetiedot	
7.1. Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät	21
7.2. Toimintaidea, visio	21
7.3. Pysyvät vastaavat	22
7.4. Muuttuvat vastaavat, saamiset	23
7.5. Oma pääoma	23
7.6. Vieras pääoma	23
7.7. Yli 5 vuoden jälkeen maksettavaksi lankeavat lainat lyhennyssuunnitelman mukaisesti	24
7.8. Siirtovelat	24
7.9. Työntekijöiden lukumäärä	24
7.10. Henkilöstökulut	24
7.11. Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositteista	25
8. Hulevesien eriytyminen	
8.1. Tuloslaskennan toteuma	26
8.2. Taseen toteuma	27
8.3. Rahoituslaskelman toteuma	28
9. Tilinpäätöslaskelman eriytettyjen toteutumien liitetiedot	
9.1. Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät	29
9.2. Pysyvien vastaavien muutokset	29
10 Allekirjoitukset	30

1. Toimintakertomus vuodelle 2018

1.1 Toimintaidea, visio

Raaseporin Vesi vastaa kaupunginvaltuuston vahvistamien toiminta-alueiden vesihuollosta.

Toimintamme periaatteena on

- hyvä palvelu
- osaava ja motivoitunut henkilöstö
- teknis-taloudellisesti tarkoituksenmukainen toiminta.

Kehitämme toimintaamme asiakkaiden tarpeiden sekä Raaseporin kaupungin kehityksen mukaan.

- Kehitämme ammattitaitoamme.
- Tuemme oikeudenmukaista ja kannustavaa palkkapolitiikkaa.
- Teemme Raaseporin vesihuoltoa koskevia aloitteita.
- Parannamme
 - tekniikkaamme
 - kustannustietoisuuttamme
 - kannattavuuttamme.

1.2 Vesilaitoksen johtajan katsaus

Selvitys Raaseporin Veden ja Tammisaaren Energia Oy:n mahdollisesta fuusiosta leimasi mitä suurimmassa määrin kymmenettä toimintavuottamme.

Kaupunginjohtajasta, energialaitoksen johtajasta ja vesilaitoksen johtajasta sekä ulkopuolisista asiantuntijoista muodostuva työryhmä teki selvityksen. Kun ehdotusta käsiteltiin kaupunginvaltuustossa myöhäissyksyllä, mahdollisesta fuusiosta esitettiin sekä positiivisia että negatiivisia vaikutuksia. Tässä yhteydessä voidaan mainita, että vesilaitoksen johtokunta vastusti fuusiota, kun taas Tammisaaren Energia Oy:n hallitus oli yhdistymisen kannalla. Kaupunginvaltuuston erittäin tasaisessa äänestyksessä suurin osa valtuutetuista oli sitä mieltä, että kumpikin jatkaa entiseen tapaan mutta että yhteistyötä lisätään. Yhteistyön lisäämistä varten vuoden lopussa käynnistettiin nykyisiä toimintatiloja sekä niiden antamia tai vaihtoehtoisesti uusien tilojen antamia mahdollisuuksia koskeva selvitystyö. Tekninen toimiala on myös ollut osallisena selvitystyössä. Tulos ja ehdotus saataneen vuonna 2019.

Kuluneena vuotena suunniteltiin Karjaan vesitornin saneerausta sekä Tammisaaren ja Karjaan välisen yhdysjohdon rakentamista. Molemmat hankkeet on tarkoitus toteuttaa vuonna 2019.

Pohjassa ja Fiskarissa on lisäksi tehty vuotovesitutkimus. Tilanne on nyt se, että tulevia vuosia varten on laadittava laaja saneerausohjelma.

Taloudellisesti vuosi osoittaa huonompaa tulosta kuin talousarvio ja edellinen vuosi. Tämä johtuu heikommasta vesi- ja jätevesimyyntistä, mikä puolestaan johtuu siitä, että muutama suurkuluttaja on lopettanut toimintansa.

Tekniseltä näkökannalta kulunut vuosi ei ole tuonut mitään suurempia yllätyksiä. Vedenhankinta, vedenjakelu, viemäröinti ja jäteveden käsittely ovat yleisesti ottaen toimineet hyvin.

Vähentyneet myyntitulot ja kasvanut vuotovesiprosentti asettavat kuitenkin uusia haasteita tuleville vuosille.

Henkilöstö ja johtokunta ansaitsevat suuren kiitoksen hyvin suoritetusta työstä!

Raaseporissa 21.1.2019

Tom Törnroos
vesilaitoksen johtaja

1.3 Hallinto ja henkilöstö

Raaseporin Vedellä oli vuoden lopussa 21 päätoimista ja 2 osa-aikatoimista (5 %) työntekijää. Kuukausipalkkalaisia oli 14 ja tuntipalkkalaisia 7. Erik Dahl jäi vuoden lopussa eläkkeelle 43 virkavuoden jälkeen. Henkilöstön vahvuus pysyi samalla tasolla, kun Janne Nyberg palkattiin 1.12.2018 lukien.

Vuoden aikana henkilöstölle järjestettiin opintoretki Helsinkiin Vanhakaupungin puhdistamolle, jota HSY ylläpitää.

Henkilöstön keski-ikä on 46,9 vuotta. Alla olevasta taulukosta näkyvät työntekijöiden ikäjakauma ja palkkajako:

Ikäjakauma	Kuukausipalkka	Tuntipalkka	Yhteensä
20–29	4		4
30–34	1	1	2
35–39			
40–44		1	1
45–49	2	1	3
50–54		2	2
55–59	4	1	5
60–64	3	1	4
Yhteensä	14	7	21

Osa-aikatoimisia työntekijöitä (5 %) ei ole huomioitu em. ikäjakaumassa.

Henkilöstö opintokäynnillä HSY:ssä

ORGANISAATIOKAAVA

Kahdella puhdistamojen hoitajalla on työnjohtovastuu. Organisaatiossa on työskennelty yhdessä vuorossa; päivystys on toiminut työajan jälkeen.

Johtokunnan kokoonpano 31.12.2018

Vakinaiset jäsenet	Varajäsenet
puheenjohtaja Mikael Borgman	Linnéa Henriksson
varapuheenjohtaja Petri Palin	Veijo Kämppe
Tina Nykänen–Lindqvist	Mona Wickström
Per Falenius	Erik Munsterhjelm
Kerstin Gottberg	Lenita Vanhapelto
Tom Rehn	Rune Westerlund
Cynthia Moed–Ring	Dick Mannström

Linnéa Henriksson, kaupunginhallituksen edustaja

Johtokunta kokoontui 8 kertaa.

1.4 Talous

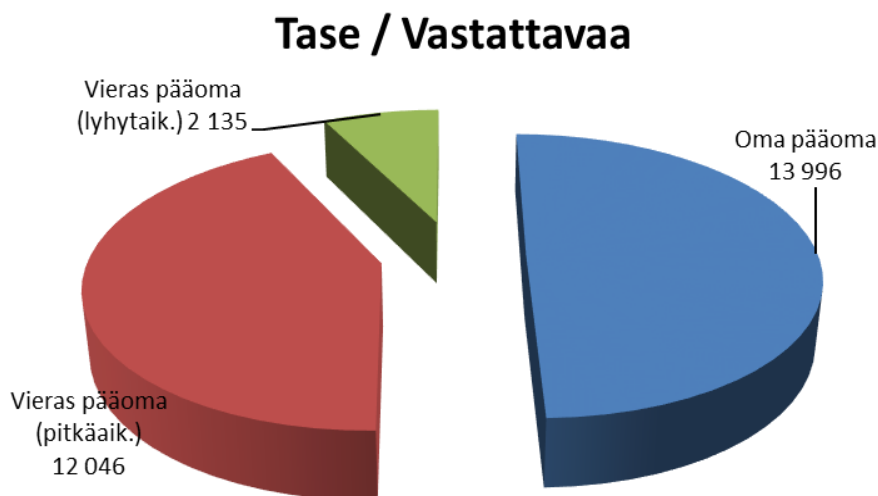
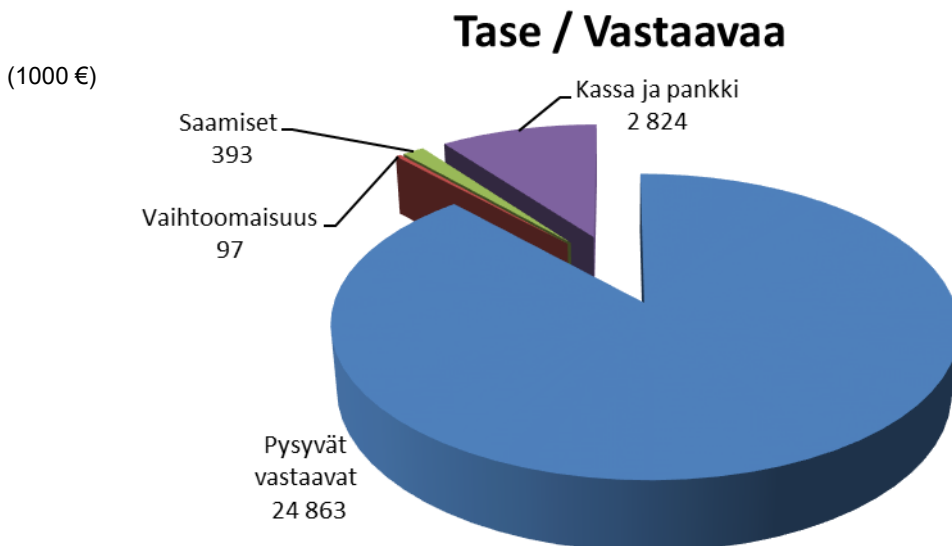
Vedenmyynti oli 1 340 198 m³ ja liikevaihto 5 921 665 €.

Vuoden ylijäämä on 583 863 €.

Talousarvion mittareihin verrattaessa voidaan todeta, että 4,41 €/n³ tulot alittavat talousarvion 2 senttiä ja että 2,35 €/n³ menot alittavat talousarvion 1 senttiä.

583 863 €:n ylijäämä siirretään liikelaitoksen taseessa tilikauden ylijäämä-/alijäämätilille kohtaan oma pääoma.

Raseporin Veden tuotto kaupungille	598 533 €
Korkokulut	156 411 €
Pitkäaikaista vierasta pääomaa	12 046 311 €

1.5 Vedenhankinta

Koivuniemen vedenottamo

Kuluneena vuotena pumpattiin pohjavettä 12 vedenottamolta. Näistä tärkeimpiä ovat Ekerön, Koivuniemen, Maasillan, Meltolan, Korsnäsin ja Brödtorpin vedenottamot. Vettä pumpattiin kaikkiaan 1 702 004 m³ (1 657 322 m³), mikä antaa vuorokauden keskiarvoksi 4 663 m³ (4 541 m³). Vettä myytiin 1 340 198 m³ (1 365 659 m³).

Pumpatun ja myydyin vesimäärän erotus eli 361 806 m³, 21,3 %, (291 663 m³, 17,5 %) muodostuu johtoverkon huuhtelemiseen käytetystä vedestä, vuotovedestä ja tulipalon alkujen sammuttamiseen käytetystä vedestä.

Kaikkien vedenottamoiden raakaveden pH tarkistettiin lipeällä, soodalla tai kalkkikivellä Mjölmarbyn ja Lindnäsin vedenottamoiden raakaveden pH:ta lukuun ottamatta. Mjölmarbyn raakavesi pumpataan aktiivihiihluodattimien läpi torjunta-aineiden vähentämiseksi, kun taas tiehallinto käyttää Lindnäsin vedenottamon vettä vain teknisenä vetenä. Finnäsin vedenottamo jatkoi suojakloorausta veden laadun turvaamiseksi.

UV-lamppuja on asennettu Koivuniemen, Västervikin, Maasillan, Brödtorpin, Korsnäsin, Nybyn ja Meltolan vedenottamoihin.

Vedenottamo	Vettä pumpattu m ³ /v	
	2017	2018
Ekerö	493 103	511 400
Maasilta	130 417	207 536
Meltola	302 915	229 492
Koivuniemi	314 820	307 186
Brödtorp	153 240	140 335
Nyby	53 101	71 263
Korsnäs	101 638	98 863
Mjölmarby	33 563	26 289
Västervik	52 642	89 330
Finnäs	4 262	4 350
Kansjerf	16 894	15 255
Manibacka	727	705
Yhteensä	1 657 322	1 702 004

Yhteenveto analyysin tuloksesta:

		Yhteenveto tuloksista Karjaan alueella														
Vuosi 2018 (V=laatuvaatimus, T=laatatavoite)		<i>Escherichia coli</i>	<i>Clostridium perfringens</i> , itiöt mukaan lukien	Koliformiset bakteerit	Haju	Maku	Sameus	Väri	pH	Sähkönjohtavuus	Rauta	Mangaani	Alumiini	Ammonium	Nitriitti	Nitriitti LÄHTEVÄ VESI
		0 pmy/100 ml	0 pmy/100 ml	0 pmy/100 ml	1=käyttäjien hyväksyttävissä, ei muutosta, 2=ei ole hyväksyttävissä, on muutos				6,5 - 9,5	< 2500 µS/cm	< 200 µg/l	< 50 µg/l	< 200 µg/l	< 0,50 mg/l	0,50 mg/l	0,10 mg/l
		V	T	T	T	T	T	T	T	V/T	T	T	T	T	T	V
YHTEENVETO VEDENJAKELUALUEEN TULOKSISTA																
Tutkittujen näytteiden lukumäärä (kpl)		15	0	15	15	15	15	15	9	9	15	15	3	12	3	3
Vaatimuksen/tavoitteen mukaisia tutkimustuloksia (kpl)		15	0	15	15	15	15	15	9	9	15	15	3	12	3	3
Vaatimuksen/tavoitteen vastaisia tutkimustuloksia (kpl)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vaatimuksen/tavoitteen mukaisia tutkimustuloksia (%)		100,0	0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Muuttujan tutkimustulosten keskiarvo		0	0	0					7,9	239	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Vaatimuksen/tavoitteen vastaisten tulosten keskiarvo																
Suurin tutkimustulos		0	0	0					8,3	281	0	5	0	0,00	0,00	0,00
Pienin tutkimustulos		0	0	0					7,6	226	0	0	0	0,00	0,00	0,00
pH <6,5 Tulosten lukumäärä									0							
pH >9,5 Tulosten lukumäärä									0							
pH <6,5 Tulosten summa									0,0							
pH >9,5 Tulosten summa									0,0							
Tutkimustulosten summa									70,9							
Vaatimuksen/tavoitteen vastaisten tulosten summa									0,0							

		Yhteenveto tuloksista Tammisaaren alueella														
Vuosi 2018 (V=laatuvaatimus, T=laatatavoite)		<i>Escherichia coli</i>	<i>Clostridium perfringens</i> , itiöt mukaan lukien	Koliformiset bakteerit	Haju	Maku	Sameus	Väri	pH	Sähkönjohtavuus	Rauta	Mangaani	Alumiini	Ammonium	Nitriitti	Nitriitti LÄHTEVÄ VESI
		0 pmy/100 ml	0 pmy/100 ml	0 pmy/100 ml	1=käyttäjien hyväksyttävissä, ei muutosta, 2=ei ole hyväksyttävissä, on muutos				6,5 - 9,5	< 2500 µS/cm	< 200 µg/l	< 50 µg/l	< 200 µg/l	< 0,50 mg/l	0,50 mg/l	0,10 mg/l
		V	T	T	T	T	T	T	T	V/T	T	T	T	T	T	V
YHTEENVETO VEDENJAKELUALUEEN TULOKSISTA																
Tutkittujen näytteiden lukumäärä (kpl)		28	0	28	16	16	16	16	16	16	16	16	3	16	4	3
Vaatimuksen/tavoitteen mukaisia tutkimustuloksia (kpl)		28	0	28	16	16	16	16	16	16	16	16	3	16	4	3
Vaatimuksen/tavoitteen vastaisia tutkimustuloksia (kpl)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vaatimuksen/tavoitteen mukaisia tutkimustuloksia (%)		100,0	0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Muuttujan tutkimustulosten keskiarvo		0	0	0					7,6	188	2	0	6	0,00	0,00	0,00
Vaatimuksen/tavoitteen vastaisten tulosten keskiarvo																
Suurin tutkimustulos		0	0	0					7,9	247	11	4	19	0,02	0,00	0,00
Pienin tutkimustulos		0	0	0					7,3	150	0	0	0	0,00	0,00	0,00
pH <6,5 Tulosten lukumäärä									0							
pH >9,5 Tulosten lukumäärä									0							
pH <6,5 Tulosten summa									0,0							
pH >9,5 Tulosten summa									0,0							
Tutkimustulosten summa									122,0							
Vaatimuksen/tavoitteen vastaisten tulosten summa									0,0							

1.6 Vedenjakelu ja viemärointi

Uusi vesimittari

Toiminta-alue kattaa nykyisen jaon mukaan 7 erillistä aluetta. Näistä suurimmat ovat Tammisaaren, Karjaan ja Pohjan keskustan alueet. Kyseisiin alueisiin sisältyvät sekä vesi- että jätevedenkäsittely. Jätevedet puhdistettiin keskitetysti Skeppsholmenin ja Karjaan-Pohjan puhdistamoissa.

Bromarvissa, Finnäsissä ja Manibackassa on erilliset jakeluverkostot. Bromarvissa jätevedet puhdistettiin paikallisessa puhdistamossa; Finnäsissä ja Manibackassa on järjestetty vain vedenjakelu.

Jätevedenpumppaamojen hajun eliminoimiseksi Hermaninkadun, Gammelbodan, Leksvallin ja Candelininkadun jätevedenpumppaamoihin asennettiin aktiivihilisuodatin. Rautatienkadun jätevedenpumppaamon sähkökeskus uusittiin.

Kuluneena vuotena johtoverkkoon liittyi 14 uutta asiakasta, 27 päävesijohdon vuotoa korjattiin ja 26 vanhaa liittymää uusittiin.

Tekniikkaa rakennettu per 31.12 2018	
Vesi	398,7 km
Jätevesi	421,6 km
Paineenkorotusasema	8 kpl
Vesitorni	3 kpl
Jätevedenpumppaamo	139 kpl
Puhdistamo	3 kpl

1.7 Hulevesien käsittely

Pohjoinen Rantakatu

Hulevedellä tarkoitetaan kiinteistöjen, katujen ja muiden yleisten alueiden sade- tai sulamisvesiä, jotka johdetaan kaupungin hulevesien johtoverkkoon.

Vesihuoltolain mukaan hulevesipalvelut tulee kunnan kirjanpidossa eriyttää kunnan muista toiminnoista. Niin ikään tulee sopia kaupungin ja vesilaitoksen laajennus- ja kunnossapitotöiden teknisestä vastuunjaosta.

Vesilaitos hoiti hulevesien käsittelyn sopimuksen mukaisesti v. 2018.

Kuluneena vuotena uusiin hulevesijohtoihin investoitiin kaikkiaan 170 431,70 €, ja nykyisten johtojen ylläpitoon käytettiin 31 582 €.

Hulevesijohtoverkon kirjanpitoarvo per 31.12.2018 oli 2 889 707,53 €.

Hulevesien käsittelykustannukset laskutettiin yhdyskuntatekniseltä osastolta.

1.8 Jätevedenpuhdistus

Skeppsholmenin puhdistamon ilmastointialtaat

Jätevedenpuhdistamoissa puhdistettiin kuluneena vuotena 2 453 741 m³ jätevettä. Puhdistamojen tekniikka vaihtelee, mutta puhdistamisen pääperiaate on sama kaikissa laitoksissa.

Jätevesi puhdistettiin mekaanisesti, biologisesti ja kemiallisesti.

Kaikkiaan kompostoitiin 3 466 tn puhdistamojen lietettä.

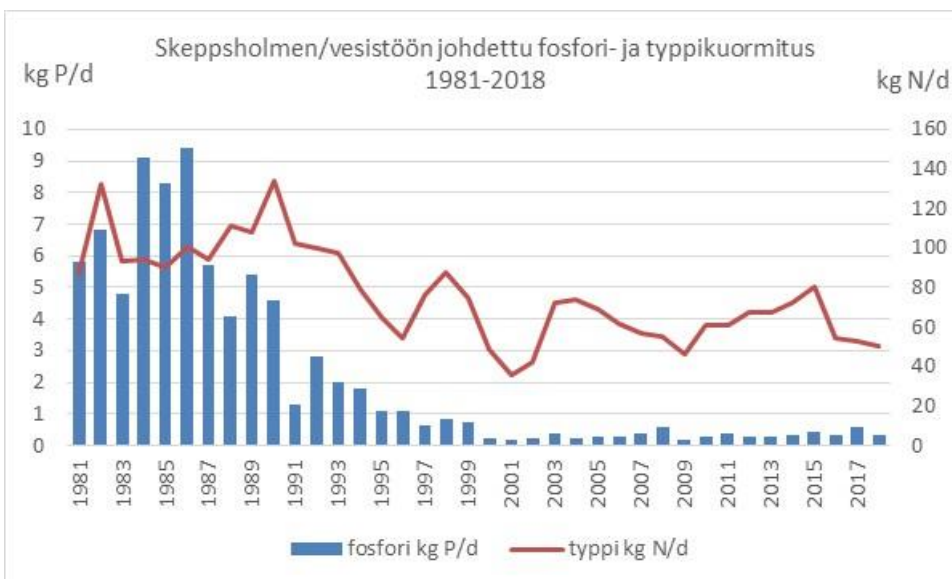
Puhdistamot täyttivät asetetut puhdistusvaatimukset.

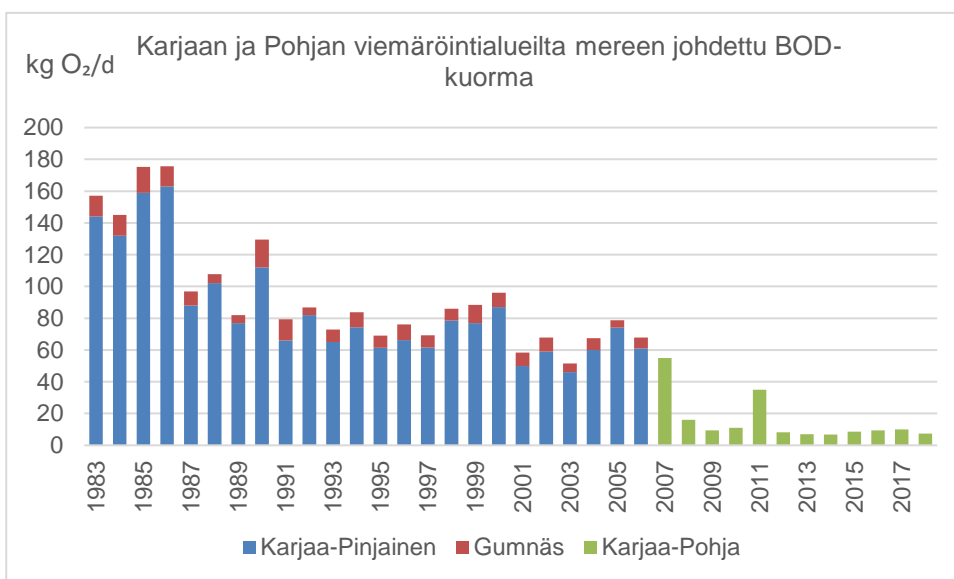
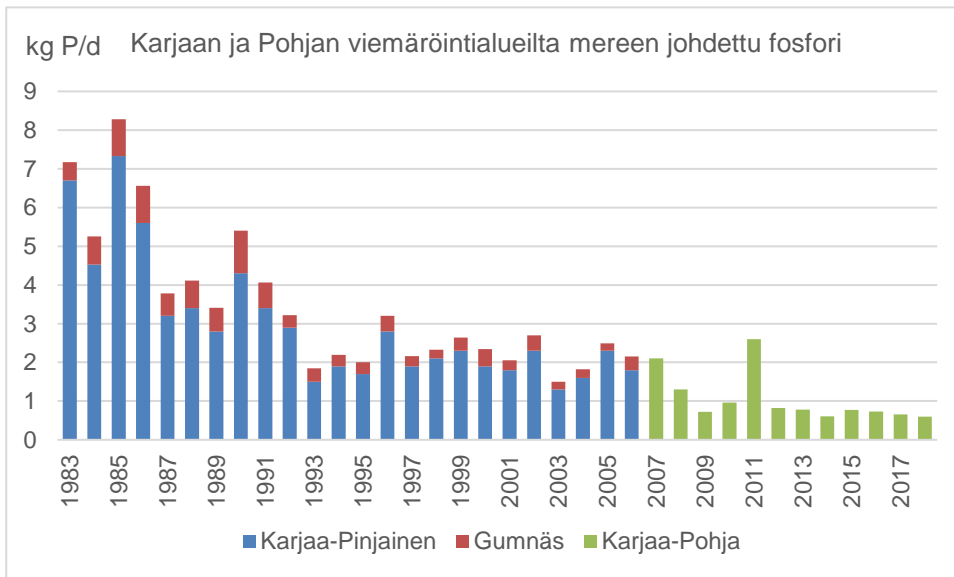
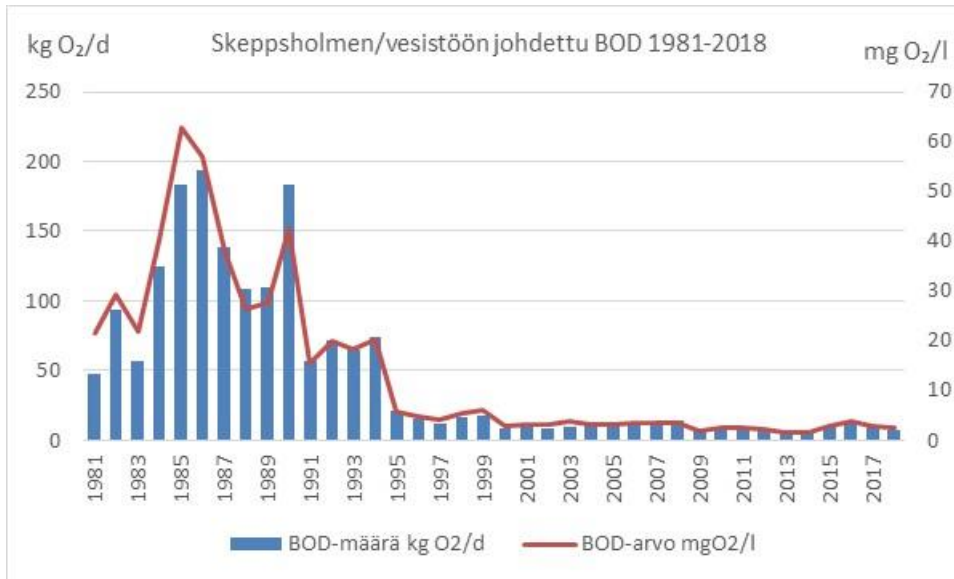
Puhdistustulos vuosikeskiarvona: ei päivitetty

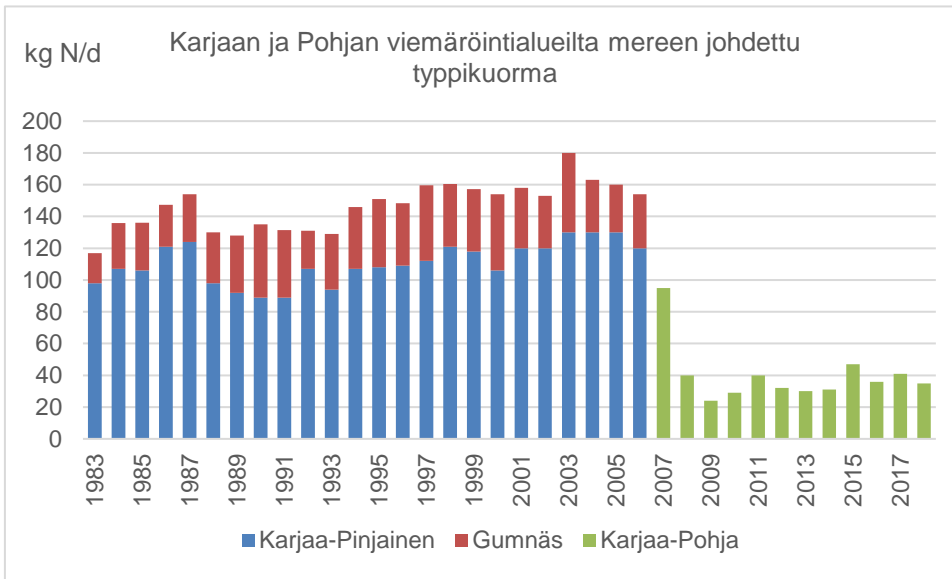
Puhdistamo	Q _{med.} m ³	BS ₇ %	P %	N %	Q _{tot} m ³
Karjaa–Pohja	3 722	99	97	78	1 358 581
Skeppsholmen	2 963	99	99	76	1 081 656
Bromarv	37	99	99	58	13 504

Puhdistusvaatimukset	BS ₇ %	P %	N %
Karjaa–Pohja	95	95	70
Skeppsholmen	95	95	60
Bromarv	90	90	40

Alla olevasta kaaviosta näkyvät keskuspuhdistamojen puhdistustehot sekä fosforin, typen ja happea kuluttavien aineiden kehitys viimeisiltä vuosikymmeniltä.

1.9 Laajennukset ja saneeraukset

Mustion Byggarsintien laajennustyö, Jonny Lehtinen

Mittakaivon asennus, Tammisaaren tenniskenttä, Robin Lindholm

Kuluneena vuonna saneerattiin tekniikkaa mm. Hiihtäjäntiellä, Carpelanintiellä, Dragsvikintiellä, Valssaamontiellä, Rembolduksenkadulla, Rautatienkadulla, Ystadinkadulla ja Pormestarinkadulla (yhteensä 2,27 km).

Täydennyksiä tehtiin Oikotiellä, Lillvikissä, Grabbstrandintiellä, Dragsvikin puistotiellä, Laaksokadulla, Fleminginkadulla ja Bryggarsintiellä (yhteensä 2,69 km).

Vuotovesitutkimuksia tehtiin Pohjassa ja Fiskarissa.

Kuluneena vuonna investoitiin kaikkiaan
900 687 € (netto 885 687 €) vuoden
1 050 000 €:n talousarviosta.

2. Tuloslaskelma

	01.01.-31.12.2018		01.01.-31.12.2017	
Liikevaihto	5 883 885,68		6 110 641,86	
Muut liiketoiminnan tuotot	69 273,16		122 074,00	
Tarvikkeet ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-748 082,16		-710 183,33	
Varastojen lisäys tai vähennys	0,00		0,00	
Palvelujen ostot	-1 083 041,73		-1 070 903,41	
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-905 605,71		-924 442,06	
Henkilösivukulut	0,00		0,00	
Eläkekulut	-196 950,73		-190 863,43	
Muut henkilösivukulut	-32 184,86		-37 288,79	
Poistot ja arvonalennukset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 501 689,39		-1 481 288,97	
Muut liiketoiminnan kulut	-149 717,12		-134 731,50	
Liikelylijäämä	1 335 887,14		1 683 014,37	
Rahoitustuotot ja kulut				
Korkotuotot	0,00		0,00	
Muut rahoitustuotot	3 167,20		4 621,27	
Kunnalle maksetut korkokulut	-52 762,63		-66 840,36	
Muille maksetut korkokulut	-103 648,47		-118 947,44	
Korvaus peruspääomasta	-598 532,80		-598 532,80	
Muut rahoituskulut	-247,15		-106,20	
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	583 863,29		903 208,84	
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot				
Tilikauden ylijäämä	583 863,29		903 208,84	
Tuloslaskelman tunnusluvut	2018		2017	
Sijoitetun pääoman tuotto, %	5,77 %		7,08 %	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	7,28 %		9,48 %	
Voitto, %	9,92 %		14,78 %	

3. Tase	31.12.2018		31.12.2017	
Vastaavaa				
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet		19 962,89		12 835,02
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	51 437,70		51 437,70	
Liittymismaksut	71 448,12		71 448,12	
Rakennukset	6 315 924,25		6 718 569,13	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	17 989 081,23		18 553 289,07	
Koneet ja kalusto	0,00		0,00	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankkeet	392 061,27	24 819 952,57	52 778,36	25 447 522,38
Sijoitukset				
Liittymismaksut		22 773,29		18 333,29
Vaihtuvat vastaavat				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet		97 404,92		99 666,15
Saamiset				
Lyhytaikaiset saatavat				
Myyntisaamiset	322 722,10		413 140,05	
Saamiset kunnalta	36 168,89		30 252,01	
Muut saatavat	34 273,05		30 389,11	
Siirtosaamiset	0,00	393 164,04	0,00	473 781,17
Rahat ja pankkisaamiset		2 823 963,92		2 326 346,36
		€ 28 177 221,63		€ 28 378 484,37
Vastattavaa				
Oma pääoma				
Peruspääoma	9 975 546,53		9 975 546,53	
Arvonkorotusrahasto	1 249,46		1 249,46	
Ed. tilikausien ylijäämä	3 435 041,17		2 531 832,33	
Tilikauden ylijäämä	583 863,29	13 995 700,45	903 208,84	13 411 837,16
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 760 728,24		5 676 866,48	
Laina kunnalta	2 808 649,20		3 118 649,20	
Ennakot	7 269,50		469,00	
Korottomat lainat kunnalta	152 657,25		152 657,25	
Liittymismaksut ja muut velat	4 317 006,92	12 046 311,11	4 089 760,92	13 038 402,85
Lyhytaikainen				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	916 138,24		1 066 138,34	
Laina kunnalta	310 000,00		310 000,00	
Ennakot	0,00		0,00	
Ostovelat	390 996,79		250 486,50	
Korottomat velat kunnalta	289 817,42		45 946,45	
Muut velat	3 159,56		31 069,50	
Siirtovelat	225 098,06	2 135 210,07	224 603,57	1 928 244,36
		€ 28 177 221,63		€ 28 378 484,37
Taseen tunnusluvut				
Omavaraisuusaste, %		49,68 %		47,26 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %		238,10 %		240,12 %
Kumulatiivinen ylijäämä (alijäämä)		4 018 904,46		3 435 041,17
Lainakanta 31.12 €		8 795 515,68		10 171 654,02

Luottamuselin: Raaseporin Veden johtokunta
Vastuhenkilö: Tom Törnroos

Toimintakuvaus

Raaseporin Vesi tuottaa vesihuoltopalveluja Raaseporin asukkaille ja yrityksille. Kaupunginvaltuuston hyväksymällä toiminta-alueella on noin 6 750 kiinteistöä, jotka on liitetty vesihuoltoon. Toiminta rahoitetaan kokonaan asiakkaiden suorittamilla maksuilla.

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2018

Veden laatu
Turvallisuus
Optimaalinen käyttö
Lyhyemmät häiriöt jakelussa

Toiminnan tavoitteet, painopisteet ja keskeiset muutokset 2019–2020

Kattavammat saneerausohjelmat veden ja viemäriverkon vuotoveden määrän vähentämiseksi

Sitovat tavoitteet 2018

TP	Toimintatavoitteet	Tavoiteltu taso / Mittarit
	Vedenhankinta	UV-lamppujen asentamisen jatkuminen Vedenottamojen valvonnan parantaminen
	UV-lamppujen asennus jatkuu.	
	Vedenjakelu	Strategisten venttiilien uusiminen Vuotoveden määrän vähentäminen Karttojen päivittäminen
	Johtoverkon saneerauksen suunnittelu jatkuu.	
	Viemärien johtaminen	Jätevedenpumppaamojen kaukovalvonnan parantaminen Vuotovesitutkimuksien jatkuminen tavoitteena vähentää viemäriverkon hulevettä.
	Johtoverkon saneerauksen suunnittelu jatkuu.	
	Viemäriveden käsittely	Typen, fosforin ja BS _{7:n} puhdistamisen tehostumisen jatkuminen Kemikaali- ja energiankulutuksen optimointi
	Käytön optimointi jatkuu.	
	Liittymämaksu	Liittymätariffin uusiminen suurille kaupalliseen tai teolliseen käyttöön tarkoitetuille rakennuksille
	Raaseporin Veden johtokunnan päätös § 72 19.12.2017.	

Luottamuselin: Raaseporin Veden johtokunta
Vastuuhenkilö: Tom Törnroos

Analyysi toimenpiteistä

Suunnitellut saneeraukset ja laajennukset tehty. Tulevan saneerauksen suunnittelua varten on Karjaa-Pohja –alueella suoritettu vuotovesitutkimus.

Viranomaisvaatimuksia seurataan säännöllisillä näytteiden otoilla niin jaetusta vedestä kuin puhdistetusta jätevedestä.

Näytteiden otto tehdään hyväksytyyn kontrolliohjelman mukaisesti.

Tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TP 2018
liittymiä kpl	6 719	6 770	6 733
myyty vesimäärä m ³	1 365 659	1 390 000	1 340 198
myyty jätevesimäärä m ³	1 305 719	1 325 000	1 268 849
vesijohtoa km	397	394	399
viemärijohtoa km	420	415	421
vedenottoa kpl	12	12	12
jätevesipumppaamoita kpl	145	145	139
jätevedenpuhdistamoja kpl	3	3	3
Mittarit:			
Menot €/m ³ vesi	2,26	2,36	2,35
Tulot €/m ³ vesi	4,50	4,43	4,41

Luottamuselin: Raaseporin Veden johtokunta
Vastuhenkilö: Tom Törnroos

Talous	TP 2017	TA 2018	Talousarv. muutokset	TP 2018	Poikkeama	Toteut. %
Tuotot						
Myyntituotot	6 139 287	6 164 010	0	5 921 665	-242 345	96,1 %
Muut tuotot	122 074	61 400	0	69 273	7 873	112,8 %
Tuotot yhteensä	6 261 361	6 225 410	0	5 990 938	-234 472	96,2 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-4,3 %		
Kulut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-721 345	-743 480	0	-762 236	-18 756	102,5 %
Palvelujen ostot	-1 088 387	-1 087 730	0	-1 106 667	-18 937	101,7 %
Palkat ja palkkiot	-924 442	-1 001 940	0	-905 606	96 334	90,4 %
Henkilösivukulut	-228 152	-260 020	0	-229 136	30 884	88,1 %
Poistot ja arvonalennukset	-1 481 289	-1 421 000	0	-1 501 689	-80 689	105,7 %
Muut liiketoiminnan kustannukset	-134 732	-191 300	0	-149 717	41 583	78,3 %
Kulut yhteensä	-4 578 347	-4 705 470	0	-4 655 051	50 419	98,9 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				1,7 %		
Liikelylijäämä	1 683 014	1 519 940	0	1 335 887	-184 053	87,9 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-20,6 %		
Korkotuotot	0	0	0	0	0	0,0 %
Muut rahoitustuotot	4 621	0	0	3 167	3 167	0,0 %
Kunnalle maksetut korkokulut	-66 840	-52 000	0	-52 763	-763	101,5 %
Muulle maksetut korkokulut	-118 947	-120 000	0	-103 648	16 352	86,4 %
Korvaus peruspääomasta	-598 533	-599 000	0	-598 533	467	99,9 %
Muut rahoituskulut	-106	0	0	-247	-247	0,0 %
Tilikauden ylijäämä	903 209	748 940	0	583 863	-165 077	78,0 %
Muutos (TP 2018 vs TP 2017)				-35,4 %		

Talouden ja tunnuslukujen analyysi

Yleistä:

Asiakkaille jaettiin hyvälaatuista vettä vuoden aikana ja veden puhdistuksen laatu oli korkea. Koska vuotovesimäärä pyrkii kasvamaan, tulee tulevia vuosia varten laatia laajempi saneerausohjelma.

Talous:

Etenkin suurkuluttajat vähensivät vedenkäyttöä ja seurauksena veden myynti jäi reilusti alle budjetoidun. Tämä johti siihen, että vuoden taloudellinen tulos on laskettua heikompimuolimita siitä, että käyttö-kustannukset pysyivät annetuissa kehyksissä.

5. Investoinnit 2018

Toimintayksikkö	Uushankinnat	Talousarvio sis. muutokset	Tot. %	Ero
Vedenottoaika				
Vedenottamojen täydentäminen	-13 649,15	-25 000	54,6	11 350,85
	-13 649,15	-25 000	54,6	11 350,85
Johtoverkko (vesi, viemäri, pintavesi)				
Asunto- ja teollisuusalueiden laajennus Rahoitusavustus	-152 752,01 15 000,00	-370 000	41,3	217 247,99 15 000,00
Johtoverkkojen saneeraus	-631 931,48	-550 000	114,9	-81 931,48
Viemäriverkon vuotovesitutkimus	-11 200,00	-5 000	224,0	-6 200,00
Tammisaari-Karjaa yhdysjohto	-11 358,77	0	0,0	-11 358,77
Karjaan vesitorni, saneeraus	-40 064,62	-50 000	0,0	9 935,38
	-832 306,88	-975 000	85,4	-142 693,12
Pumppaamot, viemäri				
Jätevedenpumppaamon täydentäminen	-27 104,42	-25 000,00	108,4	-2 104,42
Puhdistamot				
Puhdistamon täydentäminen	-12 627,00	-25 000	50,5	12 373,00
	-12 627,00	-25 000	50,5	12 373,00
Menot	-900 687,45	-1 050 000	85,8	149 312,55
Tulot	15 000,00	0		15 000,00
Netto	-885 687,45	-1 050 000	84,4	164 312,55

6. Rahoituslaskelma

	2018		2017	
Toiminnan kassavirta				
Liiketoiminnan ylijäämä	1 335 887,14		1 683 014,37	
Poistot ja arvonalennukset	1 501 689,39		1 481 288,97	
Rahoitustuotot ja -kulut	-752 023,85		-779 805,53	
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	2 085 552,68	0,00	2 384 497,81
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-900 687,45		-874 658,35	
Rahoitusosuudet investointeihin	15 000,00		51 837,34	
Käyttöomaisuuden myyntitulot, pysyvät vastaavat		-885 687,45		-822 821,01
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 199 865,23		1 561 676,80
Rahoitustoiminnan rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Muiden saatavien muutos/liittymismaksut				
Lainakannan muutokset				
Pikäaik.lainojen lisäys kunnalta				
Pikäaik.lainojen lisäys muilta				
Kunnalta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	-310 000,00		-310 000,00	
Pitkäaik.lainojen vähennys muilta	-1 066 138,34		-1 066 138,34	
Kunnalta saatujen lyhytaikaisten lainojen muutokset		-1 376 138,34		-1 376 138,34
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutokset	2 261,23		29 375,24	
Muiden saamisten muutokset	86 534,01		50 557,48	
Saamisten muutos kunnalta	-5 916,88		-30 123,20	
Korottomien velkojen muutos kunnalta	243 870,97		-270 318,75	
Korottomien velkojen muutos	347 141,34	673 890,67	397 801,68	177 292,45
Rahoitustoiminnan rahavirta		-702 247,67		-1 198 845,89
Rahavarojen muutos		497 617,56		362 830,91
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	2 823 963,92		2 326 346,36	
Rahavarat 1.1.	-2 326 346,36	497 617,56	-1 963 515,45	362 830,91
Rahoituslaskelman tunnusluvut		2018		2017
Toiminnan ja investointien rahavirta viiden vuoden aikana		2 700 583,80		2 402 376,32
Investointien tulorahoitus, %		235,47 %		291,68 %
Lainanhoitokate		1,46		1,66
Kassan riittävyys, kassapäivät		168		139
Quick ratio		1,51		1,45
Current ratio		1,55		1,50

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

7.1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Tilinpäätöksen teon periaatteet ja menetelmät

Tietojen vertaaminen edellisiin vuosiin

Vuoden 2016 tilinpäätöksestä lähtien eriytettiin Raaseporin Veden hulevesien käsittely siten, että laadittiin erillinen tase ja tuloslaskelma sekä rahoitusanalyysi. Raaseporin Vesi laskuttaa tekniseltä keskukselta vuoden käsittelykustannukset sisältäen vuosittaisen poistosumman. Erillistä huleveden käsittelytaksaa ei ole otettu käyttöön.

Rahoitusarvopaperit

Hallinta johdannaissopimuksia

Johdannaissopimuksilla tarkoitetaan sopimuksia koronvaihdoista. Karjaan Vedelle (nyt Raaseporin vesi) on tehty 3 000 000 € koronvaihtosopimus 31.7.2006. Sopimuksessa on vaihtuva korko sidottu kiinteään korkoon. Sopimus on voimassa 2.8.2021 saakka.

7.2 Toimintatuotot

	2018	2017
Liikevaihto	5 921 664,66	6 139 297,06
Muut liiketoiminnan tuotot	69 273,16	122 074,00
Tuotot sis. sisäiset	5 990 937,82	6 261 371,06
Sisäiset tuotot	-37 778,98	-28 645,20
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	5 953 158,84	6 232 725,86

7.3 PYSYVIEN VASTAAVIEN MUUTOKSET

Selvitys suunnitelmanmukaisten poistojen perusteista

Pysyviin vastaaviin sisältyvien kulutukselle alttiin kaluston poistot on vahvistettu etukäteen laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hankintameno ja arvioidun taloudellisen käyttöajan perusteella.

Lasketut poistoajat seuraavat Tammissaaren kaupungin poistosuunnitelmaa sekä poistoprosenttien että poistomenetelmien osalta:

Tasapoisto	Maa- ja vesi- alueet	Rakennukset		Kiinteät rakenteet ja laitteet
		Talous- rakennus	Tehdas ja tuotantorak.	(Vedenjakeluverkko, viemäriverkko)
Vuosi	ei poisto	18 vuotta	25 vuotta	35 vuotta

Pienet hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 € on kirjattu vuosikuluksi.

Pysyvät vastaavat

	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet				Sijoitukset	Yhteensä	
	Muut pitkäaikaiset menot	Maa- ja vesi-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet & kalusto	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankkeet	Yhteensä		Muut saatavat / liittymismaksut
Poistamaton hankintameno 1.1.	12 835,02	122 885,82	6 718 569,13	18 553 289,07		52 778,36	25 447 522,38	18 333,29	25 478 690,69
Lisäykset tilikauden aikana	11 200,00		0,00	503 064,54		381 982,91	885 047,45	4 440,00	900 687,45
Rahoitusosuudet tilikauden aikana				0,00		15 000,00	15 000,00		15 000,00
Vähennykset tilikauden aikana									
Siirrot erien välillä men. tul.			0,00	27 700,00		27 700,00	0,00		
Tilikauden poistot	4 072,13		402 644,88	1 094 972,38			1 497 617,26		1 501 689,39
Arvonlennukset ja niiden palautukset									
Kirjanpitoarvo 31.12.	19 962,89	122 885,82	6 315 924,25	17 989 081,23		392 061,27	24 819 952,57	22 773,29	24 862 688,75

7.4 Vaihtuvat vastaavat, saamiset

Saamisten erittely	2018	2017
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	322 722,10	413 140,05
Saamiset kunnalta	36 168,89	30 252,01
Muut saamiset	34 273,05	30 389,11
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Saamiset yhteensä	393 164,04	473 781,17

7.5 Oma pääoma

Oman pääoman muutokset	2018	2017
Peruspääoma	9 975 546,53	9 975 546,53
Arvonkorotusrahoasto	1 249,46	1 249,46
Ed.tilikausien ylijäämä	2 531 832,33	1 606 253,19
Ed. tilikauden ylijäämä	903 208,84	925 579,14
Ed. tilikausien ylijäämä 31.12	3 435 041,17	2 531 832,33
Tilikauden ylijäämä	583 863,29	903 208,84
Oma pääoma yhteensä	13 995 700,45	13 411 837,16

7.6 Vieras pääoma

Pitkäaikainen vieras pääoma	2018	2017
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 760 728,24	5 676 866,48
Lainat kunnalta	2 808 649,20	3 118 649,20
Ennakot	7 269,50	469,00
Korottomat velat kunnalta/liittymismaksut	152 657,25	152 657,25
Liittymismaksut ja muut velat		
Liittymismaksut	4 317 006,92	4 089 760,92
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	12 046 311,11	13 038 402,85
Lyhytaikainen vieras pääoma	2018	2017
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	916 138,24	1 066 138,34
Laina kunnalta/lyhennys	310 000,00	310 000,00
Ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	390 996,79	250 486,50
Korottomat velat kunnalta	289 817,42	45 946,45
Muut velat	3 159,56	31 069,50
Siirtovelat	225 098,06	224 603,57
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	2 135 210,07	1 928 244,36
Vieras pääoma yhteensä:	14 181 521,18	14 966 647,21

7.7 Lainat jotka lankeavat maksettavaksi 5 vuoden tai pidemmän ajan kuluttua

	2018 Saldo 31.12.2023	2017 Saldo 31.12.2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 159 340,48	2 659 103,92
Lainat kunnalta	2 188 649,20	2 188 649,20
	4 347 989,68	4 847 753,12

7.8 Vastattavat, siirtovelat

Erittely siirtoveloista	2018	2017
Korjojaksotukset	31 090,21	34 646,61
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	11 801,38	9 137,91
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	182 206,47	180 819,05
Vastattavat siirtovelat yhteensä	225 098,06	224 603,57

7.9 Henkilöstön määrä

	2018	2017
Vakinainen henkilökunta	21	21
Osa-aikainen henkilökunta	2	2
Henkilöstö, yhteensä	23	23

7.10 Henkilöstökulut

Henkilöstökulut	2018	2017
Palkat ja palkkiot	918 746,57	928 135,44
Palkkoihin liittyvät korvaukset	13 140,86	3 693,38
	905 605,71	924 442,06
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	196 950,73	190 863,43
Muut henkilösivukulut	32 184,86	37 288,79
	229 135,59	228 152,22
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	1 134 741,30	1 152 594,28
Aktivoidut henkilöstökulut	67 256,61	67 835,78
Henkilöstökulut yhteensä sis. aktivoidut henkilöstökulut	1 201 997,91	1 220 430,06

7.11 Käytettyjen kirjanpitoKirjojen ja tositteiden luettelo

PÄIVÄKIRJA
PÄÄKIRJA
TULOSLASKELMA
TASE
TILINPÄÄTÖSERITTELYT

KÄYTETYT TOSITTEET

Tositelaji	Tosite nro
001 Avaava tase	
002 Muistiotositteet	2 001 - 2 114
009 Käyttöomaisuus	9 001 - 9 012
013 Sonet varasto	13 060 - 13 110
015 Tiliotetapahtumat	15 001 - 15 313
030 Palkkatositteet	30 001 - 30 055
047 Ostoreskontra, suoritteet R8	46 001 - 49 253
200 Ostoreskontra, Rondo	210 001 - 212 561
601 Myyntireskontra, suoritteet	600 001 - 600 517
800 Myyntireskontra, vesilaskutus Vesikanta	800 001 - 826 982
810 Myyntireskontra, muu työläskutus	860 001 - 860 412

Ulkoiset tuotot ja kustannukset

8.1 Eriytetty tuloslaskelma

	Raaseporin Vesi	Vesihuolto	Hulevesi
	1.1-31.12.2018	1.1-31.12.2018	1.1-31.12.2018
Liikevaihto	5 883 885,68	5 852 302,89	31 582,79
Muut liiketoiminnan tuotot	69 273,16	69 273,16	0,00
Tarvikkeet ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-748 082,16	-747 392,72	-689,44
Varastojen lisäys tai vähennys			
Palvelujen ostot	<u>-1 083 041,73</u>	<u>-1 073 714,27</u>	<u>-9 327,46</u>
	-1 831 123,89	-1 821 106,99	-10 016,90
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-905 605,71	-905 185,31	-420,40
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-196 950,73	-196 859,25	-91,48
Muut henkilösivukulut	<u>-32 184,86</u>	<u>-32 169,54</u>	<u>-15,32</u>
	-1 134 741,30	-1 134 214,10	-527,20
Poistot ja arvonalennukset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 501 689,39	-1 480 834,38	-20 855,01
Muut liiketoiminnan kulut	-149 717,12	-149 533,44	-183,68
Liikelylijäämä	1 335 887,14	1 335 887,14	0,00
Rahoitustuotot ja kulut			
Korkotuotot	0,00	0,00	
Muut rahoitustuotot	3 167,20	3 167,20	
Kunnalle maksetut korkokulut	-52 762,63	-52 762,63	
Muille maksetut korkokulut	-103 648,47	-103 648,47	
Korvaus peruspääomasta	-598 532,80	-598 532,80	
Muut rahoituskulut	<u>-247,15</u>	<u>-247,15</u>	
	-752 023,85	-752 023,85	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	583 863,29	583 863,29	0,00
Satunnaiset tuotot ja kulut			
Satunnaiset tuotot			
Tilikauden ylijäämä	583 863,29	583 863,29	0,00

8.2 Eriytetty tase	Raaseporin Vesi 31.12.2018	Vesihuolto 31.12.2018	Hulevesi 31.12.2018
Vastaavaa			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	19 962,89	19 962,89	
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	51 437,70	51 437,70	
Liittymismaksut	71 448,12	71 448,12	
Rakennukset	6 315 924,25	6 315 924,25	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	17 989 081,23	15 155 610,00	2 833 471,23
Koneet ja kalusto			
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankkeet	392 061,27	335 824,97	56 236,30
	<u>24 819 952,57</u>	<u>21 930 245,04</u>	<u>2 889 707,53</u>
Sijoitukset			
Liittymismaksut	22 773,29	22 773,29	
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	97 404,92	97 404,92	
Saamiset			
Lyhytaikaiset saatavat			
Myyntisaamiset	322 722,10	322 722,10	
Saamiset kunnalta	36 168,89	36 168,89	
Muut saatavat	34 273,05	34 273,05	
Siirtosaamiset	0,00	0,00	
	<u>393 164,04</u>	<u>393 164,04</u>	<u>0,00</u>
Rahat ja pankkisaamiset	2 823 963,92	2 823 963,92	0,00
	<u>28 177 221,63</u>	<u>25 287 514,10</u>	<u>2 889 707,53</u>
Vastattavaa			
Oma pääoma			
Peruspääoma	9 975 546,53	9 975 546,53	
Arvonkorotusrahasto	1 249,46	1 249,46	
Ed. tilikausien ylijäämä	3 435 041,17	545 333,64	2 889 707,53
Tilikauden ylijäämä	583 863,29	583 863,29	
	<u>13 995 700,45</u>	<u>11 105 992,92</u>	<u>2 889 707,53</u>
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 760 728,24	4 760 728,24	
Laina kunnalta	2 808 649,20	2 808 649,20	
Ennakot	7 269,50	7 269,50	
Korottomat lainat kunnalta	152 657,25	152 657,25	
Liittymismaksut ja muut velat	4 317 006,92	4 317 006,92	
	<u>12 046 311,11</u>	<u>12 046 311,11</u>	<u>0,00</u>
Lyhytaikainen			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	916 138,24	916 138,24	
Laina kunnalta	310 000,00	310 000,00	
Ennakot	0,00	0,00	
Ostovelat	390 996,79	390 996,79	
Korottomat velat kunnalta	289 817,42	289 817,42	
Muut velat	3 159,56	3 159,56	
Siirtovelat	225 098,06	225 098,06	
	<u>2 135 210,07</u>	<u>2 135 210,07</u>	<u>0,00</u>
	<u>28 177 221,63</u>	<u>25 287 514,10</u>	<u>2 889 707,53</u>

8.3 Eriytetty rahoituslaskelma

	Raaseporin Vesi	Vesihuolto	Hulevesi
	1.1-31.12.2018	1.1-31.12.2018	1.1-31.12.2018
Toiminnan kassavirta			
Liiketoiminnan ylijäämä	1 335 887,14	1 335 887,14	
Poistot ja arvonalennukset	1 501 689,39	1 480 834,38	20 855,01
Rahoitustuotot ja -kulut	-752 023,85	-752 023,85	
Tulorahoituksen korjauserät			
	<u>2 085 552,68</u>	<u>2 064 697,67</u>	<u>20 855,01</u>
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-900 687,45	-730 255,75	-170 431,70
Rahoitusosuudet investointeihin	15 000,00	15 000,00	
Käyttöomaisuuden myyntitulot, pysyvät vastaavat			
	<u>-885 687,45</u>	<u>-715 255,75</u>	<u>-170 431,70</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 199 865,23	1 349 441,92	-149 576,69
Rahoitustoiminnan rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Muiden saatavien muutos/liittymismaksut			
Lainakannan muutokset			
Pikäaik.lainojen lisäys kunnalta			
Pikäaik.lainojen lisäys muilta			
Kunnalta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	-310 000,00	-310 000,00	
Pitkäaik.lainojen vähennys muilta	-1 066 138,34	-1 066 138,34	
Kunnalta saatujen lyhytaikaisten lainojen muutokset			
	<u>-1 376 138,34</u>	<u>-1 376 138,34</u>	<u>0,00</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Vaihto-omaisuuden muutokset	2 261,23		
Muiden saamisten muutokset	20 120,27		
Saamisten muutos kunnalta	-5 916,88		
Korottomien velkojen muutos kunnalta	243 870,97		
Korottomien velkojen muutos	413 555,08		
	<u>673 890,67</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Rahoitustoiminnan rahavirta	-702 247,67	-702 247,67	0,00
Rahavarojen muutos	497 617,56	-26 696,42	-149 576,69
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	2 823 963,92		
Rahavarat 1.1.	<u>-2 326 346,36</u>		
	497 617,56		

ERIYTETTYJEN TILINPÄÄTÖSLASKELMIEN LIITETIEDOT

9.1 Arvostus- ja jaksotusperiaattet ja -menetelmät

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Huleveden käyttökustannukset sisältävät suoraan kirjatut materiaalihankintakustannukset, palvelujen ostot ja palkkakulut. Poistot suunnitelman mukaisesti vuodesta 2016 alkaen.

Tasetta koskevat liitetiedot

Aloitustaseessa on hulevesiverkon arvo määrätty laskennalla, että hulevettä on 40 %:lla alueesta ja huleveden osuus on 33 %. Johtoverkon tasearvot per 31.12.2015
18 096 723,74 antoivat hulevesijohtojen arvoksi per 31.12.2015 2 412 655,21 €.

9.2 Pysyvien vastaavien muutokset

Pysyvät vastaavat

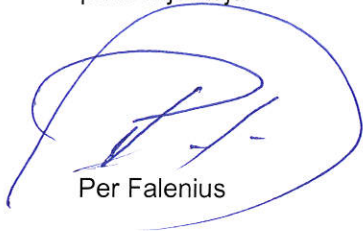
	Aineelliset hyödykkeet		Yhteensä
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Ennako- maksut ja keskeneräiset hankkeet	
Poistamaton hankintameno 1.1.	2 740 130,84	0,00	2 740 130,84
Lisäykset tilikauden aikana	170 431,70	0,00	170 431,70
Rahoitusosuudet tilikauden aikana			
Vähennykset tilikauden aikana			
Siirrot erien välillä	men. tul.	-56 236,30 56 236,30	0,00
Tilikauden poistot	20 855,01		20 855,01
Arvonalennukset ja niiden palautukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 833 471,23	56 236,30	2 889 707,53

10. Allekirjoitukset

Raaseporin Veden johtokunta 5 maaliskuuta 2019.

Mikael Borgman
puheenjohtaja

Per Falenius

Dick Mannström

Tom Rehn

Petri Palin

Mona Wickström

Tom Törnroos
Vesilaitoksen johtaja